

1 G 123 f 3
13 - 3. K. 17

PRAXIS CAVSARVM CRIMINALIVM.

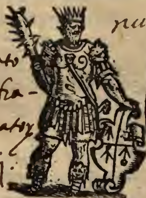
REGVLIS NON MINVS BREVIBVS, QVAM doctis conscripta.

Authore CLAVDIO DE BATTANDIER, *Iurisconsulto, Illustriss. & Inuict. Principis, ac Ducis Gebenesii, Nemonciique Fiscali ac Patrimoniali Aduocato.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Accessit Index locupletissimus.

Hic liber est Conventus S. Antonij de Urbe fratrum Discalceatorum S. Augustini

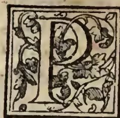
HIC LIBER EST CONVENTUS ... FF. EREM. DISCAL. S. AUG.

VENETIIS,
Apud Bartholomaeum Rubinum.
M D LXVII.

Francisci Angelini I.V.D.

AD INVICTISS. ET ILLVSTRISSIM. PRINCIPEM IACOBVM DE Sabaudia, Gebennesii Nemon cique Ducem, etc.

CLAVDIVS DE BATTANDIER HVMILISS. EIVS ADVOCATI, Operis Authoris, oratio.

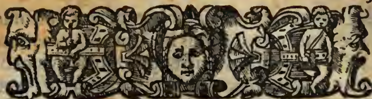

OSTQVAM, *illustriss. Princeps, tua eò vsque me erexit excellentia, vt tui status, Consiliarij, & Fisci ac Patrimonij Aduocati nitore ac splendore me honestarit ac donarit: non potui, quòd in ea pluriès versarer arena, quin nonnihil de criminibus expiandis, agitandis, ac ventilandis, decerperem & eradicarem, quod omni ferè hominum generi, nedum tuis (quos innumeros, beneuolos, ac tuæ excellentiæ amatores, vt scis, ita nosti) subditis, è re futurum iudicarem. Dubitaui autem aliquantulùm, cui hoc Mæchænati causarum criminalium Compendiolum, sub cuius pallio delitescens, securè per orbem volitaret, & cuius splendore coruscaret & floreret, dicarem: num ad tuam, illustriss. Princeps, excellentiam, velut axilum, & honorum, ac fortitudinum bellicarum anchoram, & caput, confugerem, cui tantoperè obnoxium me, & obstrictum, vt scio, ita haud eo inficias. Decreueram, sed media è via, tui tanti nominis fulmen, & sublimitas me re-*

 uocabat,

uocabat, præcipuè quòd ferè suem (bonos sit auribus) Veneri offerre viderer, & quòd in toto hoc corpore criminali, vix mica salis legatur. Verùm mihi, vt dixi, sic dimicanti, tua tanta & omnibus nota, perspecta, & explorata humanitas, me eò reduxit, vt tuæ excellentiæ hoc dicare Compendiolum, indignum licet patella operculum, haud expauescerem, aquei doni, Regi non abijcienti, oblati non immemor. Patere itaque, quæso, Princeps ac Dux illustriß. vt sub tuo admirabili & honorando nomine, & nitore, hoc tui humilissimi vasalli & Fisci Aduocati, Opusculum in æuum floreat, vt & tuam excellentiam, Nestorei, cum Neronis quinquennio, ne effugiant anni, Deum opti. max. indiès iterùm atque iterùm rogo. E tua Annexoaquea seu Annessiacensi vrbe, 3. Calend. Mart. 1566.

Tuus in æuum humiliss. Aduocatus.
BATTANDIER.

ORATIO AVTHORIS AD LECTOREM.

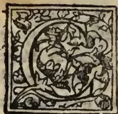
VVM viderem, amicissime Lector, frequenter et indies criminum materiam, his expiscandam et olfaciendam, qui in ea versantur arena, quique criminibus expiandis praeficiuntur,et ad ea eliminanda, exterminanda, ac coercenda, iustitiae muneri et officio neruosissime aduigilant, et in eo Angeae stabulum, Cleantheo labore repurgant, quod indies hominum malitia exuberet et abundatior (quae, dii, malum) fluat ac scaturiat: meo autem muneri et officio (spartam enim quam quisque nactus est, ornare debet, praecipue in iis, quae domi fere nascuntur: dummodo ne sutor vltra crepidam) annexum et innatum, criminalem materiam pedibus manibusque am-

plecti, et oportere ſcrutari, cernerem optimum, et e re futurum (quamuis hic Chryſippum non agam: ita vt Meliſsa mihi ſit opus) quae paſsim occurrunt, et indies obueniunt memoriae (quam non Luculi nactum me haud eo inficias) cauſa, in apices et regulas, ſi non Herculeo, Achileo, Hectoreoue more, ſaltem pro virili, mecum viuens et habitans, contexere et coadunare duxi. Quod quum vtcunque, et pro animi et aetatis: quae author eſt rerum, vt et temporis veritas, filia fertur, modulo praeſtitiſsem, amicorum quorundam pulſu inſtigatus, et publicâ vtilitate, quam magnopere ſitio et anhelo, pro qua omnis mouendus eſt lapis, mihi propoſita, quaſi araneae filo, et ſtimulo illectus et lactatus: non potui has regulas (quamuis non roſas, vt nec mel, aut muſas loquantur) criminales, qualeſcunque ſint, non edere, ne mihi ſoli natus viderer. Sed et vt, vel omnimode incognitis et alienigenis, nedum vicinis, ſiqua hinc exhauriri et expiſcari vtilitatis guttula et ſcintilla queat (quamuis in Iure Roſcius, nec legum Coryphaeus, ſim, vt nec per extenſum funem noui ire) proficerem: bene enim perdit plumbum, qui illud vertit in aurum. Haec non eo ducantur, nec ſic, quaeſo, accipiantur, vt in Iure peritis, aut quibus Praxis criminalis, domi naſcitur, niſi forſitan releuandi laboris ergo, profutura (quamuis vineta ipſemet caedam mea) crediderim, quod non tam medulas deguſtare, quam

corticem

corticem ac tunicam arrodere, quibusdam videar. Verum tyronibus has visere regulas, non parum, vt spero, proderit. Sed quòd hinc enatet et emergat commodum, et an quem eruditionis pilum, hoc Compendium sepiat et ambiat, benignus ipse Lector, non ad stiuam natus, olfaciet, postquam rem bis terve ad experientiam traxerit et deduxerit. Ex eo enim an fucum faciam, os alicui obliniam, et quicquam in hamo dem, senile eradicabit iudicium. Et qui hoc criminalium causarum Compendium medulitus, et in cute inspectarit, plus commodi, ni fallor, quàm margo ipsa polliceatur, nec pro thesauro carbones, decerpet, et exhauriet. Plura multo hoc Compendio inseruissem, et contexissem, nisi illud expauescendum duxissem, quòd ex sparsis aliorum vellribus, vtcunque pollitam, mihi viderer ordiri et texere telam: vel alienis riuulis, meos irrigare hortulos: aut alienam segetem mihi adscribere: et quòd hoc Compendiolum, ad huius criminalis Praxis cunabulam notitiam, dignum fere patella operculum, opinarer. Rem autem omnem medulitus ac funditus expiscari peritiorem exposcere credidi, quòd difficilia, quae pulchra, et Delio indigeant haec, foliis Sybilae obscuriora, natatore, ac vaporatam aurem exposcant. Sed adhuc messis in herba est. Haec insuper non mellita, ac Xenophonteia oratione, dicta sunt, quòd leporibus, sale, ac nitore careant; sed commu-

ni et trito ſermone texta ſunt, quò vel tyrones, omnia et paſsim medulitus ita expiſcarentur, vt proficerent, quibus (vti tandem aliquando culmen oratiunculae huic imponam) Neſtoreos opto annos. E'domo noſtra Forti de Raudens, in Baronia Bellifortis, Ducatus Gebenneſii et Sabaudiae: Calen. Mart. 1566.

RIMINALIVM *causarum Compendium* (*rei sanè spinosæ, ac dumetis lenæ, & vbi quid distent æra lupinis, nosse oportet: sed vbi spina, ibi rosa*) *aggressuri, quædam quæ rem vtcunque illustrent & ditent, saltem viam sternant, præmittamus oportet. Et præsciendum venit, crimen à delicto parum aut nihil dissidere, sed quoad significatum æquè sonare. Delictum enim legis transgressionis mænijs sepitur: hinc delinquere is fertur, qui Iuris limites & mænia euolat, transgreditur & transfretat. Nam delinquere, est quasi legem linquere, seu relinquere, id est, à legis præcepto deuiare, deflectere, ac declinare. Dicimus insuper crimen in eum irrepere ac serpere, qui quid contra ius statuat. Vt insuper delictum aliud graue, leue aliud & tenue dicimus, eodem pede & modulo crimen metimur. Vt denique crimina à ciuilibus actionibus segregantur, ita & delicta: idque siue institutionem, texturam ac gradationem, siue denique finem et exitum spectemus. Ciuilium enim actionum culmen ac fastigium, eo quod partis ciuiliter interest, colore, vtcunque depingitur. Crimina verò ac delicta, publicæ vtilitatis vtplurimùm sceptrum tenent, & inspectant. Via ad imum in criminibus & delictis, maximè publicis, extraordnaria fertur: ciuilium verò causarum agitandarum methodus*

thodus, viæ ordinariæ fuco ac colore dealbatur. Nunc itaque descendamus in arenam, & rem arduam sanè, & quæ digitorum percußione non extricetur, Dei auxilio implorato, delphineo greßu ferè auspicemur, postquàm horum differentias Hyppol. de Marsi. eius in Pract. §. expeditam: à nume. 63. degustare diximus, & doct. cum Lynceo text. in princip. Institu. de pub. iudicijs. cum alijs id genus delibare.

RECENS, AC COMPENDIOSA CAVSARVM CRIMINALIVM PRAXIS.

***

SVMMARIVM.

1 *Crimen commissum esse oportet, antequàm inquiratur.*
2 *Crimen sine delinquente non est, vt effectus sine causa.*
3 *De delinquentis persona, non curandum, nisi scelere commisso.*
4 *Qui hodie in inquisitione incedatur: & nu. 5.*
6 *Qui in priuatis procedatur delictis.*
7 *Hodie qui procedi soleat.*
8 *Modorum crimina expiandi, parua differentia.*
9 *Offensus citandus, an velit accusare, de iure.*
10 *Hodie qui procedatur erga offensum, & inquisitionem.*
11 *Offenso, aut haredi eius, instantia significanda.*

REGVLA I.

1 IMPRIMIS † delictum cõmissum esse oportet, deq; eo liquere, antequàm ad cõmunem personæ delinquentis inquisitionem, Iudex migret: Etenim priùs persona delinquentis expiscanda nón est, quàm delictum perpetratum,
2 exploratum, & Iudici perspectum, ac cognitum sit: † Nam vt effectum causa concomitatur, sic crimen delinquentis personam annexam & contextam habet: hæc autem pondus habent, & robur accipiunt, ex l. j. §. item illud. ff. ad Senatusc. Syllan. ex l. j. C. vbi causc. fiscal. Lynceus Bart. (cuius dicta folijs, Sybilæ Doctoribus præpõderant) nu. 2. cũ Ro. in l. fi. ff. de quæstio. Hyppo. in l. si quis ne quæst. ff. eod. & in consi. lxiij. in causa inquisitionis, &c. argu. l. si is, qui. §. si tu Titiũ. ff. de furt. vbi qualitas absq; subiecto haud subsistit:
3 sic nec reus datur sine crimine. † Vnde de delinquẽtis & rei persona, cura habẽda nõ est, tantisperdũ scelus cõmissum,

Iudex

Iudex vel in vdo notũ & cognitũ habeat:in ciuile enim fo
ret contra quempiã inquirere de crimine quod perpetra
tũ Iudex ignoret.quod gemmeũ credas:aliàs enim aureo
esset hamo piscari,& in lente vnguentũ, aut gemmã inse-
4 rere plumbo.† Hodie aũt Iudici delatũ crimen perpetra-
5 tũ,sufficit:† fiet aũt hæc inquisitio, hoc modo,vt postquã
Iudici,crimen tale,in tali loco,& tali die, in persona talis
perpetratũ,delatum fuerit,à parte ciuili,aut Procuratore
Gñrali aut Fiscali,supplicatione id referẽte, Iudex cõmis
sionis & delegationis literas alicui decernat, ad inquiren
dũ,qui extẽplò delicti locum adeat, vbi super reo crimine
examinet,vt tandẽ probationibus secretis relatis, &visis,
Procuratoris Fiscalis requisitioni; in informationũ pede
positæ,de citatione personali,captura,aut aliàs pro mate
ria Iudex prouideat,suoq; decreto cõformes decernat li-
teras,per iustitiæ famulũ & seruitorẽ exequẽdas:hęc autẽ
oĩa,in secretis fient,ne timore,aut cõscientia victus inqui
situs,solũ vertat,profugiat,ac erumpat:sicq; frustretur Iu-
dex,& delictũ ferè impunitũ, ac iudiciũ illusoriũ supersit.
6 Hæc dicta credãtur,quoad publicã vtilitatẽ. † Quoad ve-
rò solã priuatorũ vtilitatẽ,nõ inquisitionis via,vt nec ex-
traordinaria(quibusdã demptis casibus,vt in suspecto tu-
tore,& similibus)incedit, vt tradit Palladius ille,cui hæc
7 sunt nota vt nemini notiora,Guid.Pap.sing.dccclxij.† Ho
die eò ventũ est,vt pars læsa, facti historia proposita,sup-
plicare solita sit, quò ipsi de Cõmissario ad inquirendum
8 prouideatur:† nec magni fit,accusationis, denũciationis,
& inquisitionis,quoad inquirẽdi modũ,& de delicto infor
9 mandũ,discrimen.Adde,vt iuris cõis esse credatur,ne † in
quiri Iudex det in mandatis, tãtisperdum offensus sit cita
tus,& terminũ ad deliberandũ, an accusare velit, habue-
rit:gl.in c.Presbyter si à plebe.in verb. suspendatur.ij.q.v.
Bal.in l.Senatusc.C.de his, qui accusa.non poss.Bar.Cæ-
10 pol.caut.cxv.† Sed hodie vsus id recepisse nõ videtur, vt
ẽt eo nõ præstito,inquiratur:nã Castellani solent mox in
quirere,vel nemine cõquerẽte,adito imprimis vtplurimũ
offenso & admonito, si accusare velit. In moribus ẽt est,
offenso

11 † offenso, vel ipsius heredibus instãtiam significari facere, vt adsint: etenim certa heredibus mortẽ defuncti non vindicantibus, pena statuta creditur: iuuat l. indigno. ff. de his, quib. vt indig. De hac reg. extat riuulus Hyppolit. de Marsi. eius in Pract. in prin. nu. 5.

SVMMARIVM.

1 *Non inquiritur contra aliquem, non diffamatum.*
2 *In Sabaudia qui inquiratur.*
3 *Fama, ad inquisitionem, indicium sufficiens est.*
4 *Hodie qui in speciali inquisitione incedatur.*
5 *Modus inquirendi hodiernus.*
6 *Corpus læsum, vel cadauer, visitatur antequàm inhumetur: & qui id fiat.*
7 *Medici sunt velut vulnerum, & mortis læsi Iudices.*
8 *Modi ad quos reus recurrat.*

REGVLA II.

1 CONTRA † aliquem speciali inquisitione, nisi contra quẽ vox & fama volitet, Iudex nõ inquiret: Imol. Butrig. & alij cõiter in c. qualiter & quando. & ibi gl. j. extrà, de accusation. vbi duo necessariò exposcit: crimen, putà, perpetratum priùs, & ꝙ is sit infamiæ macula pollutus & inquinatus, in quem inquirendum esse Iudex decernit: secundum, quò tandem veritas expiscetur: Ang. in l. si vacãtia. C. de bonis vacant. Hyppol. in singu. xiiij. ad hoc vt inquisitio, &c. Phœnicea gl. vlt. in c. j. de accusation. in vj. de hac re, gustum seuit Angel. in suo malefic. Tractat. in verb. hæc est quædam inquisitio. versic. quartò. numer. 50. ibi,
2 Quartò. & versic. tu autem. num. 57. vbi August. † De modo autem & inquirendi formã, & qui in ea incedatur, videantur hac in prouincia, statuta Sabaudiæ plurima hac de re edita, & Gal. regias Constitutiones huius rei causa,
3 natas & ortas. † Famã ad inquisitionẽ suppetere, est Bart. doctrina. in l. ij. §. si publico. ff. ad leg. Iu. de adulter. Hęc de speciali dicta sint inquisitione, ꝙ vix ẽt hodie obseruarent̃,
4 ꝙ † indiscriminatim super delatis, inquiri Iudex mandet.

Genera.

Generalis aũt inquisitio fit,nullo reo nominatim delato.
5 † Hodie cõventũ creditur,vt aut Scribarũ alter delegetur, aut loci criminis Officiarij,aut primus Notarius loci,deputetur,idq; tùm ad inquirendũ, cùm ad corporis læsi vulnera,Medico præsente,expiscãda & scrutãda, quò vulnerũ numerus,qualitas, ac quãtitas, & nota & perspecta sit Iudici,ante corporis sepulturã:vt indè ictus natura, indicari possit.Et hic actus,visitatio dicitur, quæ crebriùs in-
6 formationum ambitu sepitur. † In hac aũt cadaueris aut læsi visitatione,periti,à Iudice partiũ cõsensu,aliàs ex officio,iurati & delegati,vlnerũ vim & robur,& si indè mors irrepserit,lætalia,putà,necne sint vulnera,& an hincvel aliundè mors serpat,referẽt, quò Iudex securã ferat sñiam: iuuat l.semel.& l.vlt.de re militari.lib.xij.C. & l.j.§.j.& l.iij.ff.de ventre inspic.c.significasti.l.extrà,de homi.l.cùm ita.de verb.oblig.l.cõparationes.C.de fide instr. Plurium aũt,aut vnius relationi,si plures haberi nequeãt, standum creditur:arg.§.ꝗ aũt.in Auth.de non alien. col.ij.bellissi-
7 mè Bar.in suo Tract.de percussion. idq;,† vel si solã referant credulitatẽ,ꝗ non tam vt testes,quàm vt eius articuli cõiudices,videãtur:d.l.j.ff.de ventre inspic.Tangã infrà, reg.clvij.nu.11. fit etiam & scitè vt Iudex ipse cadauer viset & visitet,reo præsente,& defunctum recognoscẽte,antequàm putà,inhumetur:& de hac re fiet scriptura per Iudicem,Scriba omnia literis consignante, quæ visitatio di-
8 citur.Postquàm autem reus citatus fuerit, † aut sese iudicio sistit,aut est contumax,aut ad Procuratoris munus & officiũ,velut ad deos confugit.De his omnibus infrà, suis locis pedetentim dicẽt:de his verò Medicis latiùs,re.cxvj.

SVMMARIVM.

1 *Quinque expiandorum scelerum via.*
2 *Qui hi modi discrepent.*
3 *Hodie parua inter hos modos,differentia.*
4 *De clausula,Super quibus omnibus,&c.libellis criminalibus,contexi solita,& quid operetur.*
5 *Quòd hæc clausula,loco conclusionis inseratur.*

Regula

REGVLA III.

1 IVRIS esse cõmunis creditur,vt † ad crimina expiãda, exterminanda, ac eliminanda, quò ea expiscentur,per accusationem,denunciationẽ,inquisitionem, exceptionẽ,& in notorijs extraordinariè incedatur: mellitus text. in c.licet Hely.de symo.extrà,l.cũ suppositi.C. de fals.vbi de accusatione: & l.ea quidem.C.eo.vbi de denunciatione:& l.ij.C.de abolitio.vbi de inquisitione,& c.inquisitionis & pulchrè in c.super his.extra,de accusatio.vbi etiam de exceptione,ne dicam de præcedentibus: de extraordinaria cognitione,tex.in c.euidentia. & c.qualiter & quando.§.ad cogendos.extrà,de accusat.l.j.ff.de extraordi.crimin.cap.ad nostram.extrà, de iureiur.c.vlt.de cohabitat. cler.c.scelus.ij.q.j.& c.de manifesta.ead.quæs. horum guttula irrigatur malef. Tract. Bonif.de Vitell.titu.quot modis super malef.proced.cum tit.seq.Idem voluit Alber.de Gand.in suo malef.Tract. in fi.procemij.& tit.seq.per ordinem:Phœnicea glos.rub.in l.querela.C. ad leg.Corn.de fals.Specu.tit.j.lib.iij.& titul.quæ pœna per inquisition.in
2 prin.lib.iij.cum tit.seq.Ang.in suo malef. Tract.gl.j.† Inter hos incedendi modos,discrimen assignãs hoc: vt ex officio Iudex inquirat,pars accuset, Officialis verò denun-
3 ciet. † quod discrimen hodie flocci, ac parui vtplurimũ, fit:nec qua via in criminibus expiscandis,incedatur,Iudici studio, aut curæ est,si modò criminũ exterminandorũ zelo,id fiat:vt in ciuilibus,actionũ nomina, haud deside-
4 rari,& in vsu,& oĩbus in vdo est:præcipuè ꝙ † clausula,Super quibus oĩbus,&c.libellis adijci solita sit: de qua scitè Ang.d.Tract.in verb.qui dñs Iudex, vt suprà.versi.quid si per adiectionẽ.nu.8.congruit huic rei clem.sæpè.de verb. sign.quod arrisit Guidoni Pap. decis.lviij. nec displicuit Nicol.Boër.tit.de iurisd.omn.Iud.§.ij.gl.j.col.4. applaudit Guil.Ben.in ij.§.repetit.c. Raynutius.ver.si absq; liberis.in materia fideicom.substit.latè & scitè Ang. d.Tract. in verb.Super quibus oĩbus & singulis,per tot. vbi Augu.
5 † vt in criminalibus,loco cõclusionis, ponat̃ hæc clausu-

la,

la, Super quibus oĩbus, &c. peto ius iustitiamq; ministrari, quãuis in ciuilibus causis certa sit conclusio texẽda ac erigenda: & ita cõsuetudine obseruari, eò loci nu. 1. Aug. attestatur. His addatur Ang. d. Trac. in verb. & ad querelã. vers. mero officio. nu. 1. cum seq. ver. Tangam infrà, reg. 6. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Accusare, nemo cogitur.*
2 *Recusari Iudex quando possit, & quando non.*
3 *Reaccusare quando reo liceat, & quando nõ: & nu. 4. 5. 7. 8. et 9.*
6 *Exceptio peremptoria, admittenda.*
10 *An reaccusatio, criminis accusati condemnationem suspendat, & quando.*
11 *Accusatio, quid sit.*
12 *Denunciatio, quid sit.*

REGVLA IIII.

1 ACCVSARE, † hoc in Sabaudiæ regno, vt nec denunciare, vel si ius Fisci abdatur cogitur nemo: l. vnica. C.
2 vt nemo inuit. ag. & statut. Sabaud. tit. xcij. lib. ij. † Reaccusare autem, de graui & manifesto crimine, insinuatus, non
3 creditur, † aliàs sic: arg. tex. in cap. proposuit. in fi. extrà, de appella. & ca. quod suspecti. iij. q. v. etiam in arg. vbi de recusatione Iudicis, & ꝙ admittatur secundũ dictam distinctionẽ: quamuis hodie ex iusta causa indistinctè admittãtur: sed adfero Phœniceos tex. in l. is, qui. ff. de publi. iud. & l. neganda. C. de his, qui accus. non poss. canonizata in ca. neganda. iij. q. xj. vbi in neminem, nedum accusatorem, ad reaccusandũ admitti reus videtur: tangit Spec. tit. accusat. crimin. à quo fieri permit. lib. iij. At vlteriùs Iurisc. Vlpia. in d. l. is qui graditur, quærendo, quid accusatione finita, siue reus damnatus, siue absolutus dicatur. Et tandẽ hoc admisso, illũ de graui crimine conuictũ, vnde infamia manet & fluat, repellit: inchoatã autẽ ante damnationem, admittere in d. l. in fi. creditur. Et ita fere Bart. eam legem in
4 princ. & nu. 7. enodat. † Excipi tamen ab hac reg. ij. parte.

propriæ

propriè iniuriæ, ſuorumq́;, ſiue perſonalis,ſiue realis, caſum,itum eſt.ex l.qui iudicio. ff.de accuſat.Barto.in d.l.is, qui.nu.2.Idem in alijs,ſi non par,aut maius obijciatur crimen,aut niſi in modum exceptionis, aut iudicis officio edatur. d.l.neganda.vbi Phœnicea glo.vlt.& ex d.l.neganda.cuius is videtur ſenſus ſincerus: vt ſuam ſuorumq́; iniuriã proſequẽdo, reaccuſans, indiſtinctè, ſed alius, non niſi grauius crimẽ reus proponat,audiatur: Quo præſtito grauius priùs diſcutiatur oportet. l.j.C.de his qui accuſ.non
5 poſſ.† Additur & alia declaratio, vt crimen præiudiciale,
6 reus accuſatori obijciens,audiatur: † Ita Bar.eò loci.num. 1.auxilio l.j.C.de his qui accuſ.non poſſ.fultus & innixus, hãc addens & contexens rõnem:q̃ exceptionis perẽptoriæ ſpecimẽ(quã admittendã nemo neſcit: l.ſi maritus.§.præ-
7 ſcriptiones.ff.de adulter.)præ ſe ferat.† Nõ deſunt: qui reaccuſandi reo fas eſſe, licet nõ proſequendi tantiſperdum ſeſe accuſationis onere, exuerit & exemerit, vt eo ſaltẽ finito,incœptã reaccuſationẽ, ante condemnationẽ, proſequi poſſit autumẽt:d.l.negãda.& d.l.is,qui.ij.reſpõ.ita enu
8 cleat Bart.in d.l.is, qui nu.1.† Idẽ in calumnia, & crimine
9 cõnexo,creditur:vt per Bar.eò loci. † Idẽ ſi pars non oppo nat:ibidẽ Bar.nu.8.vbi plura per eũ dicentur, quæ hic non inſero,ne alienis riuulis meos irrigare hortutulos videar.
10 Nec eſt Bar.ibi.nu.7.in eo miſſus faciendus,† an poſt cõdemnationem, rõne obiecti & reaccuſati criminis, executio in pendulo ſubſiſtat,necne,& qñ. Quòd aũt in criminalibus recõuentioni nõ ſit locus, extat dictum Phœniceum
11 Hippo.de Marſi.§.expedita. nu.68.† Accuſatio autem ijs finibus ſepiri,& enucleari creditur, vt nihil aliud ſit,quàm rei delatio apud Iudic.vt ille puniatur: l.libell.ff.de accuſ.
12 † Denũciare verò, eſt certiorẽ Iudicẽ de crimine cõmiſſo, facere:quò,ſi videat,vlciſcatur:l.ea quidem. C.de accuſat.

SVMMARIVM.

1 *Cuius ſit accuſſare.*
2 *In priuatis,cuius.*
3 *In publicis,cuius.*

REGVLA V.

1 IN † dãnis datis, ac illatis, accusandi ius illius esse creditur, ad quẽ res, vel iure dñij, quasi, aut possessionis iu-
2 re, pertinet: Bar. con. xv. li. ij. consi. † Quod intellige quoad priuatũ interesse, & in priuatis delictis: quãuis sit infamis: Spec. lib. iij. tit. accusa. crim. à quib. fieri permit. fultus
3 l. j. & ij. ff. de priuat. delict. Quoad verò † publici criminis accusationem, quilibet integræ & teretis famę admitti creditur: in prin. vers. publica autem. instit. de publi. iudic. Hodie autẽ, solus Procurator Fisci, admittitur ad publicum. Id quod interest & quilibet facere partẽ, potest. quando autem quis repellatur, delibauit Hypo. de Marsi. in sua Pract. § . constante. nu. 34. cum sequen.

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus, libellus obscurus, parte non opponente, incedit.*
2 *Secus creditur in criminalibus, quinimo negotij diuersitas, ex loci & diei differentia enatare creditur.*
3 *In criminalibus, libellus debet certitudine beari.*
4 *Accusator non debet cum rei iactura vagari.*
5 *Crimen confessus, libelli ineptitudine non iuuatur.*
6 *De anno, die, mense, hora, & alijs necessarijs in actoris libello.*
7 *Qui concludatur in libellis criminalibus.*
8 *Actore ineptè agente, quid fiat.*

RECVLA VI.

1 LICET † in ciuilibus, parte non opponente, libellus generalis & obscurus: procedat. Phęniceus text. in l. fin.
2 §. sancimus. C. de annuali exceptio. attamen † in criminalibus, etiam parte non excipiente, extruditur fauore rei: Bald. non Talpeus in l. edita. numer. 10. C. de aden. Alexand. consi. lxxij. colum. iij. versicu. & licet. volu. 1. Hyppo. consi. xlix. donandus. colum. fi. maximè vbi loci, aut temporis diuersitas, varia arguerent negotia: hæc degustat

Ange.

Ang.suo in malefic.Tract.in verb.qui dominus Iudex.nu. 8.cum sequen.vbi quasdam ferit limitationes. Quòd autē
3 † accusatoris libellus, certitudine & beandus & donandus
4 veniat,extat l.libellorum.ff.de accusation.cum alijs.† nec enim debet accusator, cum æstimationis alienæ iactura, & discrimine,vagari:facit l.si in rem. ff.de rei vēd.diem & horam ac locum ab accusatore enucleandum,cōuincit alibi rei,vt aiunt,proponendum pluries, & probandum propositum: regulā nostrā fulciet tex.in l.in causis criminalibus. C.de accusatio.cum glo.vbi de libello Babylonio cā-
5 po:† Confessus tamen crimen, hac exceptione,vix in defensionū datione,iuuaretur:d.Ange.in verb.comparuerūt dicti.nu.4.vbi processus ineptitudinem, quam nullitatem vocant,obijcere,huic nunc fas non esse credidit. His pondus addit text.in cap.j.de accusation.in vj.quibus adda-
6 tur Ang.in verb.de anno præsenti nu.1.& seq.† vbi an locus & tempus necessariò exprimi debeāt in libello, & nu. 13.cum duobus verbis seq.nu.1.14.& 15.vbi de anno die, nocte,& hora:de horum requisitorum exceptione,& quādo opponi debeat, Alber.de Gand.in suo malefi.Trac.tit. qualiter fiat accusatio. nume.5.& 6.vt ante sententiam id
7 fiat.† In criminalibus hodie concludendum, vt secundum iuris & statuti formam, reus condemnetur, mordicùs tenet d.Ange.in verb.hæc est quædam nu.66.quem videas, gustum seni suprà,reg.iij.nume.5.hanc secundam regulæ partem, iuuare videtur tex.in cap.examinata.de iudicijs,
8 extrà,vbi † ineptè agens,tunc repellitur,& reus ab instātia liberatur,actori,iure, alio in iudicio agendi saluo:probatum tamen aliter quàm propositum,scelus, eadem instantia,causarū ac instantiarū circuitus,& multitudo conuincere ex æquo & bono, videtur: arg.l.quidā existimau. ff.de rebus cred.in fi.princ.Degustabo infra,reg.lxxvj.

SVMMARIVM.

1 *Vbi de crimine agatur.*
2 *Vagabundus,omnium subit curiam.*

2 *Remissioni criminosi, quando sit locus: & quot requirantur, nu. 4.*
4 *Enucleatio dicti, Vbi te inuenero, ibi te iudicabo.*
5 *Quid de delicto alibi perpetrato, extra, putà, domicilij territoriũ an de eo, domicilij Iudex & inquirat, & iudicet: & nu. 6.*
7 *Remittatur, & quando clericus, aut laicus, ad ecclesiasticum, aut secularem Iudicem.*

REGVLA VII.

1 IBI † de crimine tractari, quæri, & finis imponi potest, vbi vel crimẽ pꝑpetratũ fertur, vel domiciliũ habet reus, aut vnde originẽ ipse duxerit: text. in l. j. & Authen. quæ in prouincia. C. vbi de crimin. agi oport. l. in criminali. C. de iurisdict. omn. iud. Sed an & qñ remissioni sit locus, scitè Bar. in d. l. j. degustat, nu. 1. vbi glo. in verb. reprimitur, non
2 † passim nec ab omnibus reũ puniri, sed à pnominatis Iu-
3 dicibus (vagabundo dẽpto) tantùm, credidit, quinimò † remissioni locum esse, vel si sit (vt eò loci Bar. num. 4. in fi. & nu. 5. ait) Imperator aut Rex cuius authoritate reus intricetur & detineatur, si in reũ, ius & imperiũ aliundè nõ ha-
4 beat: Quod autẽ † dicitur cõmuni & vulgari sermone, Vbi te inuenero, ibi te iudicabo, &c. de Deo, cuius vniuersalis & omniũ locorũ, est iurisdictio, verba fieri, à Bar. & cæteris eò loci, creditur. & qui in contrariũ agũt, ac reos, remissione abnegata, detinent & iudicant, & ius tertij lædunt, & iuris, vel diuini, præcepta irrepunt: quod est Phœniceũ, contra quosdã uicinos, indies talia perpetrantes. De huius regulæ neruis, vi, ac energia, est quasi Babylonius campus apud Alber de Gand. in suo malefi. Tracta. tit. vbi puniatur delinquens, per tot. Angel. consil. clxxvj. Aret. consil. lviij. Bonifac. de Vitell. in suo malefi. Tracta. tit. de falsis. nu. 33. vt autẽ remissioni sit locus, quæ expiscanda veniãt scitè enucleat & enodat Guid. Pap. decis. ccij. vbi sex requiri cre-
5 didit, q̃ ibi enumerat: An autẽ † in loco domicilij, vel originis, delicti alibi perpetrati, prætextu inquiri queãt, idem Albert. expiscatur loco præalleg. tit. vlt. vbi in negatiuam partem, repere videtur: In contrariã partẽ, quò delicta pœ-

na

na cō digna, donentur, nec impunita floreant, videtur iuiſ-
6 ſe Ang. in ſuo malef. Tract. in fi. prin. glo. j. † In cuius affir
matiuā ſniam, vt hodie paſſim ea vegetat, ita pedibus manibusq; eo Huius reg. micā quis exhauriet ex tex. & gl. in
7 c. j. & ij. iij. quęſt. vj. † Quoad inſuper ad eccleſiaſticum Iu
dicem remittendum reū præuentum, ſcilicet deguſtat gui
do Papa, deciſ. lxiij. & deciſ. dlxij. Verum in mixtis criminibus, quemlibet Iudicē, in ſuum crimen expiſcari, idē tenuit deciſ. clxxviij. putà, vt laicus in laicū, & clericus in clericum reum ius dicat. His tamen addatur art. v. ſtili ſupremi Senatus Sabaudiæ.

SVMMARIVM.

1 *Quatuor modis quis delinquit.*
2 *Pulchra delinquendi modorum expiſcatio.*

REGVLA VIII.

1 QVADRVPLICI † via ac methodo, quis in crimen irrepit, & præceps cadit: facto, putà, dicto, cōſilio, ac ſcriptura: l. ex maleficijs. ff. de actit. & obligat. Hectorea Baldi doctrina in l. data opera, col. iij. num. 9. C. de his, qui accuſ. nō poſ. in iure Achiles Ang. Are. ſuo in malef. Trac.
2 in verb. Caiū Sempronij. nu. 1. † Aliā contexit & depingit ſuo Herculeo more, delictorum ſectionem Alber. de Gandi. in ſuo malefi. Tract. tit. de pœnis reo. nu. 2. Nam, inquit ille, aut quis cogitat, agit, & faſtigium imponit ac perficit: aut cogitat quidem, verùm cogitatiouis mænia non euolat, nec excedit: aut non cogitat, agit tamen, & culmen imponit: aut vt nec cogitat, ita nec agit, nec perficit. quæ mēbra pedetētim enucleando, & proſequitur & illuſtrat, ſua quæque pœna donando condigna. Huic regulæ cōgruit. l. aut facta. ff. de pœnis: vt de pluribus delinqnēdi generibus.

SVMMARIVM.

1 *Ciuilis debiti nomine, quis regulariter carcerum vinculis non irretitur: in criminali tamen caſu, ſecus, & quando: & nu. 8.*

2 *Qui & quãdo priuato, reũ criminis, & capere & detinere liceat.*
3 *Qui & quando Iudici, & an in propria rei domo.*
4 *Mulier non pecuniarij debiti nomine, sed sceleris capitali, aut similis caussa, includitur.*
5 *Qui hodie cum scelesta muliere agatur.*
6 *Hodie qui ad capturam scelestorum eatur.*
7 *Debitor ciuilis fugitiuus, seruatis seruandis, capietur.*
8 *Debitor captus euadens, potest in domo capi.*

REGVLA IX.

1 ETsi † ciuilis debiti ꝑtextu & colore, quis crebriùs carceris vinculis non irretiatur, nec intricetur: personali obligatione, & snīæ executione, & quibusdam demptis: criminis tñ capitalis, aut alterius sanguinis effusionẽ redolẽtis, nomine, in ipso flagranti delicto, reus, vel à priuato, nedũ Iudice ac Magistratu, & capi & carcerũ nexu ir-
2 retiri posse creditur: qđ sic accipias, † si priuatus mox, aut saltẽ intra viginti horũ spaciũ, si id loci distãtia & interuallũ patiatur, captũ & detentũ, ad Iudicẽ, & Magistratũ loci duxerit: Lynceus text. in l. j. C. de raptu virgin. & l. capite quinto. ff. de adulte. cum ibi notat. Aliàs priuato eapere non licere, vt nec illo casu vlteriùs retinere reũ, quin in eum priuati carceres crimen irrepat, cõi calculo itum
3 est. l. j. C. de priua. carcer. † Iudex aũt, vel è proprio domo, reũ exhaurire & extrahere põt: l. j. C. de offi. di. Iud. cũ notat. in l. nemo. ff. de reg. iu. hæc Phœnicea & Achilea Bar. in eo. ferrei, ac aurẽ mordaci loti aceto, doctrina, in l. sacri legij. §. cũ eo. nu. 2. & 3. ff. ad legẽ Iul. pecu. & Ange. suo in malefic. Tract. in verb. qđ fama publica. nu. 71. Quis autẽ Iudex, hanc habeat facultatẽ & qđ ordinarius habẽs imperium, nõ alius, enucleat Hyppol. de Marsil. in eius Pra-
4 cti. §. attinguam. nu. 77. † Mulier autem, ciuilis, vel fiscalis, debiti colore, non intruditur. l. j. cum Auth. seq. C. de offic. di. Iud. At verò, criminis pecuniarij prætextu, fideiussoribus demandatur: sin corporalis fluctuet & volitet pœna, lacertosè custodienda, aut in monasterio, aut alibi,

per

5 per mulieres,venit:Authen.hodie.C.de custod.reo. † Hodie autem,aut eo modo custodiæ delegantur, aut in carcerem detrusæ,alijs eis custodiæ causæ,socijs,datis, inclu
6 duntur . † Hodie insuper eò ventum est vt stili supremi Senatus Sabaud.art.ccciij.est(quod & Gallis arrridet) vt non nisi informationibus & capturæ mandato,anteuntibus,quis reus capiatur, criminis flagrantis , aut fugæ suspectæ,casu excepto: & hoc casu , intra triduũ Iudici hoc denunciabitur:ſm statuti Sabaudiæ formã , cap.lxxxviij. lib.ij.Sed dicti stili verba,non maiores Iudices,sed Castellanos ac minores,suo ambitu sepire vidẽtur:quo fit, vt in alijs,iura cõmunia florere credãtur,quãuis indiscrimina-
7 tim illo iure vtamur.Quoad aũt ciuilia debita , † si debitorẽ creditor verisimilis fugæ suspectũ dicat,caueatq; ad formam statuti Sabaudiæ,ca.lxxxvj.lib.ij.etiam sine literis,ac solo verbali Iudicis aut Castellani mãdato, capi debitor & detineri poterit:vt ibi,de Iudicis captura , maximè præcedẽtibus informationibus , aut reo de fuga suspecto,Hyppol.de Marsil.§.cõstante.nu. 5. & 6.de debito ciui
8 li,& ꝙ † captus euadens,posit in domo capi,idẽ Hyppo. eius in Pract.pręalleg.§.vlteriùs.nu.2.mordicùs tenet.

SVMMARIVM.

2 *Duplex Iure ciuili,crimen,nec omne infamiam irrogat.*
2 *Iure canonico,omne publicum creditur , & infamiam instillare.*
3 *Hodie,vel priuata delicta,extraordinariè ĩ sequimur,& quãdo.*
4 *Multiplex criminũ sectio,& quod capitale, & quod nõ capitale.*
5 *An pœnæ corporali de iure canonico,sit locus.*
9 *Graue scelus,quod dicatur,& quod leue.*
7 *Crimen,quod ordinarium,& quod extraordinarium dicatur.*

REGVLA X.

1 ETsi de Iure ciuili, † aliud priuatum , aliudq; publicũ crimen esse itum fit:tit.de pri.delict. & tit.de pub.iud. ff.§.j.Instit. de public.iud. cum id genus iuribus infinitis:

nec omnia hæc indiſtinctè, infamiæ maculam ac labem, irrogent aut ingerant.§.ex quibuſdam.Inſtitu.de pœna te
2 mer.litig.† Iure tamen canonico ventum eſt, vt, & omne crimen ſit publicum,ita & infamiæ ſcintillam inſtillare & intrudere:Phœnicea gloſ.ij.in verb.fures.in cap. infames. vj quæſt.j.guttulā ſenit Bald.in rubr.C.de his, qui accuſare non poſſ.nu.8.Auguſt.Arimin.apud Ang. in ſuo malef. Tract.in verb.& ad querelam Titij.nu.47.in hac deliteſcere ſententia Ioan.Fabri,in §.vltimo. ſuper glo.Inſtitut. de
3 pœna temer.litig.aſſerens: huic rei argumento eſt.q.† hodie vel priuata crimina,vt furta,atroces iniurias, & ſimilia,via vt plurimum extraordinaria,more publicorum iudiciorū,inſectemur,præcipue ob publicū Fiſci intereſſe:vt alibi hoc in Tract.ſparſimus.nec ſupremi Senatus Sabaudię ſtilo,publica à priuatis in eo ſecernuntur,ſi modo corporalis pęna,exiliū,aut mulcta(vt ſic dicā)honoraria,hinc enatare credatur,artic.clxxxij.cum duobus pręced.cōmu
4 ni tñ iure,† aliud publicum,aliud priuatū dici ſolet:vt dictū eſt.Aliud inſuper capitale,vnde ſanguinis pœna:aliud nō,vnde pecuniaria emergat:in princip.Inſtit.de publi.iudic.& l.ij.ff.eod.& ibi multus eſt Bar.Spec.in titu.de accu
5 ſat.nu.2.lib.iij.vbi an † de Iure canonico pœnę corporali
6 ſit locus.† Aliud deniq; graue ſcelus adferē, vnde vltimū ſcaturiat ſupplicium, mēbrive abſciſſio inferatur: Aliud
7 tenue,leue,ſeu non graue:Idē lib.iij.tit.ij.nu.9.† Aliud ad imū crimen ordinarium,certa donatum a lege pęna,aliud extra ordinariū,arbitraria ferè,ex circumſtantiarū diuerſitate,& pondere:idem d.tit.de accuſatione, in principio.

SVMMARIVM.

1 *In capitalibus,reus edere contra ſe, vel Fiſco,non tenetur: licet in ciuilibus & leuis ponderis criminibus,ſecus.*
2 *Tertius,tenetur Fiſco edere.*
3 *Iudici,vel reus edere tenetur.*
4 *Editionum harum finis,vt veritas habeatur.*
5 *Fiſcus an alteri edere teneatur,& quando.*

Regula

REGVLA XI.

1 IN † capitalibus & atrocioribus criminibus,reus contra se ēt Fisco,nec acta nec instrumēta, vt nec alia edere cogitur:quamuis in ciuilibus, & leuis pōderis criminibus, secus:l.nimis graue.C.de testib. aureus & Lynceus tex.in l. ij.§.item diui.cū Phœnicea glo.(quę non aureo hamo piscatur,vt nec in lerte vnguentū)in verb.agatur.ff. de iure: Fisci.vbi iuris Achiles Bar.versi.tertio modo.Alexan.con
2 sil.cxxxij.visa col.fi.volū.j.† quisquis tamen alius nō conuentus,Fisco edere in quacunq; causa,obnoxius creditur:
3 d.glos.in fi.† Vt & quicunq;,ēt reus, omnia Iudici edit l.is, apud quē.C.de eden.Et ita conciliata & pacata creduntur iura,Tyria maria concitantia,& oleū camino addentia,in d.l.is,apud quē.& in l.ne quisquā.ff.eod. cū dicto §.itē diui.qui ipsemet depingit rē hāc coloribus.Iuuat reg.l.j.ff. de bon.eorū,qui mort.sibi consc.vbi quacunq; via,rei criminis,sanguinē redimunt, ergo & iura abdendo & nō edē do:cōgruit l.vlti.in fi.C.de eden.& l.de minore.§.tormen
4 ta.ff.de qō. † hæ autem editiones, eò tendunt,quò veritatis fides,quæ instrumentis vt plurimū fit habeatur: d.l.is,
5 apud quē.Sed quid de Fisco,† an contra se quicquā edere parti teneatur:de hac re videtur text.in l.iustū.C.de eden. melior in l.illatæ.C.de fide instr.vbi Paul.de Cast. & crebrius hunc edere non teneri,itum est: rationum casus tamen,ex dictis iuribus,demptus creditur.

SVMMARIVM.

1 *Reus cōparens,ante omnia auditur super oneribus ipsi impositis.*
2 *Hodie vbi audiantur rei.*
3 *Rei responsiones,mox Fisco eduntur.*
4 *Reo dilatoriam aut peremptoriam allegante,quid.*
5 *Declinatoria & dilatoria,ante litis cōtestationem,sed peremptoria etiam post proponitur.*
6 *Quid iuris,si reus fassus legatur,& qua via incedatur.*
7 *Quòd origine,accusatio à defensione differat.*

Conclusionum

8 *Conclusionum Fisci copiam, quando reus adipiscatur.*
9 *Quando item accusator.*
10 *Quid iuris, confeßione innocentiæ admixta.*
11 *Repetitioni & confrontationi, quando sit locus.*
12 *Testes reprobationum & iustificationum, ore rei proprio nominabuntur.*
13 *Ad sententiam vsque, reus se tuetur.*
14 *Reprobationũ & iustificationũ probatio, cuius fiat sumptibus.*
15 *Huius probationis nomine, consignanda summa, & à quo.*
16 *Reo abnuente crimen, qui incedatur.*
17 *Pœna Aduocati, aut Procuratoris, reum respondere instruentis.*
18 *Reo respondere abnuente, qui d iuris.*
19 *Hinc inde probationibus habitis, quid iuris.*
20 *Re ab initio leui, quid iuris.*
21 *Qui reus præsens incedat.*
22 *Quando Procuratore reus præsens vtatur, & quando non.*
23 *Qui reus præsens custodiatur.*

REGVLA XII.

1 IN † criminibus, reus cõparens, aut carcerũ vinculis, vel arrestis intricatus & detentus, auditur imprimis super crimine delato, & quod informationibus sepiatur: idque pede (vt plurimùm) ligato, & in carcere, aut arrestris illaqueatus, secundum criminis pondus ac grauitatem, aut aliàs, vt in l.j.& ij.in princip.ibi, vt ex vinculis causam dicat, &c.ff.de custod.eo.iuncta l.ij.versi.nisi tã graue, &c.
2 eo.tit.auxilio l.ij.C.eod.circa med. quàmuis † ea non sit in obseruantia, vt audiantur inquisiti apud acta, sed regulariter iu carcerum loco huic rei dicato, interrogẽtur, & audiãtur. Solẽt enĩ hodie Iudices, nõ à carceribus detẽtos ad acta adsciscere, sed ad carcerũ certũ migrare locũ, vbi carcere proprio extractũ delinquentẽ, deductũ audiãt & interrogent, eorũ criminali Scriba præsente, omnia lite-
3 ris cõsignante. † Cuius rei respõsiones habitæ, mox Fisci Procuratori deferũtur: quò hic Aduocati Fiscalis & Principis cõsilio, & ductu, eũ negata, aut data, reqrat & cõclu

dat:

dat:qui,si declinare ipsum reum iustè viderit,ius super eo imprimis dici non impediet(quod quãdo id fiat,videatur Io.And.Tractatus,post malef.Tract.Bonifa.de Viteil.col
4 locatus, vbi scitè & quasi Sybilina doctrina) † Sin super principali negotio,aut dilatoria,aut perẽptoria exceptione incedatur, sine harum præiudicio vlteriùs eatur oportet,vt infrà dicet,& gustũ nobis satum reliquit Albert. de Gand.in suo malef.Trac.tit.quid sit agendũ reo pręsente.
5 vbi ẽt † de alijs exceptionibus dilatorijs, ante litiscontestationẽ,& peremptorijs,ad sn͞iam vsq;,& adducendis, & probationum pondere ditãdis:ex singu.l.si quis. C.de exceptio.& l.ij.C.sent.rescin.nõ poss.glo.in verb.tractari.in l.si maritus.§.lex Iulia.versic.præscriptiones.ff. ad legem
6 Iul.de adul.Quòd † si dictus Fisci Procurator, simplici & pura rei cõfessione,litẽ absumi & examinari posse cernat, tã ipse q̃ pars ciuilis,respectiuè,illi,putà Reipu.seu dominij:hæc verò priuato nomine cõcludat definitiuè, necesse est,harũ conclusionũ reo,extenuandi causa, copia danda: tunc enim,vel periti cõsilio,respondendi reo his cõclusionibus,fas erit,quãuis superiori in auditione & responsione,secus,;sed ore proprio debeat de crimine delato rñdere.l.oẽs.de delato.lib.x.C.l.fi.C.de iureiur.& l.licitatio.§. qđ illicitè.ff.de publ.& vectig.§.pœna.in fi. Instit.de iureiu.& l.j.§.spectat.ff.eo.de rei extenuatione notat. in c.nullus.iij.q.iiij. vbi accusationis prohibitio, est defensionis
7 admissio:† Ea enim si nõ rectã cõtrà,saltẽ præter naturæ instinctũ tendit & mouetur: hæc verò,à naturæ cunabulis
8 & primordijs fluxit,& ortũ habet.Nunquã aũt † reus, conclusionũ copiã,ad eis respõdendum per extenuationẽ,nisi
9 data criminis cõfessione,nanciscitur(vt † nec pars ciuilis conclusionũ Fisci, nec responsionũ rei copiã, ad super his deliberandũ & concludendũ, præcipuè si Fisci Procurator ei rei assensum nõ adhibuerit) & ita hodie vtimur.
10 Sin † cõfessio nõ simplex,vt nec pura, sed admixtam habeat innocẽtiæ, ac defensionis qualitatẽ, nominari mox (nisi informationũ testes,Iudicẽ in contrariũ pellerẽt,tũc
11 enim † eorũ repetitio ac cõfrontatio, priorẽ sedẽ & pal-

mam

mam obtineret,vt infrà dicetur)à reo,ore proprio,testes,
quibus eã qualitatẽ cõprobet, operæpretiũ est : quemad-
12 modũ & † ad informationũ testiũ,reprobationes fulcien-
das,& suo pondere donandas, reus testes nominare habet
13 necesse.† Posse aũt ad snĩam vsq; exclusiuè, rem hæc præ
stare,crebriùs credito:Albert.de Gãd. in suo malef.Trac.
tit.de homic.& eor.pœnis.nu.5.delibauit Ang.in suo ma-
lef.Tract.in verb.qui Iudex dict.s.nu. 1. Tangã infrà reg.
14 xxiij.& reg.lxvj.fiet † aũt hæc testium nominatio, & ore
ipsius rei,vt dixi, proprio, & ipsius sumptibus probatio,
si infacultatibus(quamuis crebriùs non tẽdatur retè mil-
uio,vt nec accipitri,& capite censo)sit idoneus:aliàs, par-
tis ciuilis, siquæ sit non Diomedea ferè necessitate labo-
rans, nec æquo pauperior, nec indigena sumptibus: Ad
imũ,hoc casu,ad Fisci seu dñi iurisdictionis ærariũ, velut
ad deos,confugitur,& volitatur. Quo nostro probationũ
15 casu,† certa pecuniç summa,harũ probationũ nomine,
cõsignanda,pro,& numero testiũ, & loci distãtia, veniet
arbitranda.Quorũ oĩum, Iudex sua in snĩa nõ obliuiscee-
tur.De hac defensionis,tam realis q̃ personalis,materia,
quasi Babylonio cãpo,Albert.de Gand.d. Tract.tit.de de
16 fensionib.à reo faciend.Quod † si sese reus,negatiua re-
sponsione fulcire tentet,tunc demùm,testiũ, rectã & per-
tinẽter seu ad rei onus deponẽtium,repetitioni,& tãdem
confrontationi locũ fore,& Fisci Procurator requirit, &
Iudex arbitrabit,certamq; pecuniæ summã,viatici, expẽ
sarum,ac vacationum,testium,nomine, Iudex in partem
ciuilem,si ea adsit,& Midas,aliàs in Fiscum, ad iudicabit.
17 Quòd † siquis Aduocatorum,Procuratorumve, instrue-
re reum,qui rñdeat,tẽtare ausus dicat, pçna cõdigna mul
ctandus venit:Cæpol.cautel.5.nu.4.gl.mag. in c.ij.de con
18 fess.lib.vij.Degustabo infrà,reg.cv.nu.6. Sed † si respõde
re reus abnuat in tenuibus delictis, Iudicis officio coërce
bit,idq; captis pignoribus, mulctæve impositione, aut cõ
fessionis interrogatoriorum cõminatione, vt pro cõfessis
habeantur:in Auth.de his,qui ingred.ad appell.§.fi.col.v.
gl.fi.in fi.in l.j.C. de cõfess.& gl.in verb.fateatur. in fi.vbi
pulchrè

pulchrè de priori mēbro, in l.certū.ff.eo. Hæc autē contumacia, per Scribā Iudicis interrogātis, literis erit consignāda, & dotāda: pl. in c.qm̄ contra falsam.extrà, de probation.l.de ætate.§. nihil interest.ff. de interrogat.actio. & c.si seruus.l.iij.dist. At verò, in atrocioribus sceleribus tormentis, rei suspecti interrogandi veniunt, & respondere cogendi: l.j.ff.de qō.l. quoties.C.eod. Quòd si iudex,
19 † pbationibus hincinde habitis, ēt rei defensionibus fultis, & probationū pōdere eis addito, huius agni sine macula absolutioni locū fore, alio nō apparēte suspiceē, tantisper dū definitiuè ius dicat, laxandū per vrbē reū, cū cautione & submissione, si arbitretur, errore duci non creditur: Ang.prædicto Tract.in verb.pręsente versi.quæro.nu.17.
20 Sed † si à primis cunabulis, rē tenuē Fiscus, responsionibus visis, & quā sola pecuniaria pœna concomitet, sociāque habeat, degustet, per reū tn̄ negatā, aut alijs defensionum coloribus depictā, ciuili liti reductioni, & quò partes, ad processum ciuilem reducantur, non abnuer, vt nec Iudex, cum cautione & submissione, statuere differet, reū laxando. Dicetur infrà, reg.xvij.nū.4.& 5.idq;, vi stili su-
21 premi Senatus, arti.clxxx j.† Reo præsente & comparēte, qui de iure cōi is sese vertere habeat, literis vtcunq; cō signauit Bonifa. de Vitell.in suo malef.Tracta.tit.de cōparitione accusati cum. for. confession. promis. satisfact.&
22 termini per tot. An † & in quibus præsens reus per Procuratorē & admittatur & audiatur, Ang.d.Tract.in verb. qui dominus Iudex.versi.& ēt nota.nu.11.cū sequen. hoc
23 missum factū nolim, quod † de reorū cōparentium custodia dicitur, confessum iudicialiter crimen, quod relegationis pęnam, excedat, cathenis vinciendum & irretiendum, nedum in carceris vincula detrudendum: l.si cōfessus.& l.diuus.la j.ff.de custod.reor.& Bal.in rub.ff.& C.de in ius vocand. Sin relegatione minor pęna credatur, carcerę vinciendum quidem, sed sine cathenis: Barto.in l.j.ff. de custod.reorum, & argum.d.l.diuus. De hac nostra regula, tangit Hyppolitus de Marsil.eius in Practi.§. sequitur.num.1.& 2.& sequentibus.

Summarium

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus, qui tacet, non habetur pro confesso.*
2 *Cogetur reus respondere, & qui, remißiue.*

REGVLA. XIII.

1 EA est iuris communis regula, vt † in criminalibus, is, qui tacet pro confesso non habeatur: Soci. reg. cccxcij.
2 cum duab. sequen. in suis Fallen. † respondere autem cogetur, eo quo suprà diximus modo, præced. regula, num. 18.

SVMMARIVM.

1 *Iudex etiam post publicationem, testes & instrumenta inducere in rei fauorem, potest.*
2 *Hodie reus ad sententiam vsque se defendit.*
3 *Pro accusatore, Iudex id non præstat.*
4 *In criminalibus non, sed in ciuilibus, concluditur in causa, & quid sit. nu. 5.*

REGVLA XIIII.

1 IVDEX † in criminalibus, maximè via inquisitionis incedens, ad rei innocentiam tuendam & protegendã, ex officio, nouos testes, vel post publicationem, & causæ, conclusionem, nedum instrumenta inducere potest: l. ij. ff. de custod. reor. l. si non defendantur. in fine. ff. de pœnis. l. j. §. fi. & l. iiij. §. hæc autem, de damn. infect. & l. vnius. §. cognitu rum. ff. de quæst. Bal. in Authen. at qui semel. nu. 1. Fallen. ij. & iij. C. de testib. Aret. consi. lxxx. sicut decet. col. ij. ver. his tamen. idem voluit Hypp. de Marsil. eius in Pract. §. sequens quest. nume. 2. & 3. & 8. & 9. Quemadmodum hodie
2 hac in prouincia, † ad sententiam vsque reus vi stili supremi Senatus, arti. clxxxj. ad defensionum & innocentię causas intrudendas, & fulciendas, vt & ad testium reprobationes, auditur (si modò de nouo ad notitiam ipsi occurrerint)

rint)cùm tamen purgationis iuramento: huius nostræ reg.meminit Ange.in suo malef.Tract.in verb.comparue
3 runt dicti inquisiti.nu.19.vbi Augus.& ibi,an etiã † cõtra reum,Iudex ex officio idem prçstet,discutitur: & Hypp. de Marsil.eius in Pract.§.sequens.nu.6.& 7.in negatiuam inclinare videtur partem, quamuis in rei fauorem liberè
4 admittat:& ibi,num.1.2.3.4.& 5.† In criminalibus, ut & statuis causis, in rei prçiudicium non concludi, quamuis id fiat in ciuilibus,mordicùs tenet: quod æquitatem ha-
5 bet.† Quid autem sit concludere in causa,ibid.nu.9.enucleatur:quando,putà,est probationibus renunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Rei auditio,ac processus textura,sed non litis decisio delegatur.*
2 *Iudex,saltem semel audire reum,tenetur.*
3 *Reprobationum & iustificationum probationes, Iudex hodie facit,nisi,&c.*
4 *In Curijs sopremis & similibus,vnus ex dominis ad reum audiẽdum,& ipsi processum contexendum, celebriùs committitur, iudicato Curiæ saluo.*
5 *In minorum Iudicum absentia,Locumtenens,dein antiquior hodie Aduocatus,& in Sabaudia,& in Gallia,admittitur.*

REGVLA XV.

1 REI † auditio,processusq; textura & erectio, nõ gladij potestas,seu causç decisio,delegatur:Lynceus tex.in l. solent. ff.de offic.Proconsl.& leg.Speculat.lib.iij.tit.accusat.crimin.coram quib.sit faciend. in princ. vbi Principis delegatorium rescriptum eximit.Cuius regulæ prius mẽ
2 brum sic accipe,vt † Iudex reum saltem semel audiat:iuxta l.diuus.la ij.ff.de custod.reor.quia,ab alio gestis, omninodè stare non arctatur:ver.si verò crimen.§.siquis con
3 tra aliquem.in Authent.de sanctiss. Episc. col. ix. ut † in repetitionibus hodie obuenit,quas ipseIudex crebriùs facit, vt & factorum innocentiæ rei & testium reprobatio-

num

num probationes: nisi forsitan maximo intricaretur morbo, aut iusta de causa abesset, aut alio legitimo impedimẽto irretiretur: iuxta l.j.ff.de off.eius. quo casu, ipsius Locũ-
4 tenens eo fungetur munere. † In Curijs supremis, & similis farinæ iudicijs, vnus ex dominis, & illustrissimis Senatoribus aut Consiliarijs, ad audiendum reum, & ipsi proces-
5 sum texendum ac formandum, committitur: † Iudices aũt minores, eorum. Locumtenens, intricati ac impediti, delegant, quorum in absentia, antiquior Patronus seu Aduocatus, vi stili supremi Senatus Sabaudiæ, ad processus texturam (quò celeriùs crimina expediantur) admittitur: huius rei micã exhauries ex stilo supremi Senatus, art.cccxj. & arti.cccxij. vbi indiscriminatim, in Iudicis absentia, ipsius Locumtenens, quo absente, antiquior Aduocatus omnia ad iustitiæ exercitium, negotia pertractat & expedit, properãdæ & accelerandæ iustitiæ ergò. Mirum itaq; non videbitur, si criminalia sine noua delegatione exerceat: q. enim omne affirmat, nihil abnegat, omnia includit, & nihil excludit. trita l.de pretio.de public.in rem action.

SVMMARIVM.

1 *Accusatore absente, qui incedatur contra reum præsentem,*
2 *Accusator pacto cum reo inito, ab accusatione desciscens & destiflens incidit in Turpil. & alias pœnas, si publicum crimen ventilabatur.*
3 *Sin priuato agebatur crimine arbitrariè coercetur.*
4 *De pœnis accusatoris contumacis.*
5 *Accusator absens, nec comparens, vocandus est: & nu.9.*
6 *Accusatoris calumnia à Iudice expiscanda, & punienda.*
7 *Accusatore iusta causa impedito, quid sit agendum: et nu.8.et 9.*
9 *Accusator citandus, & contumax, puniendus venit, & qui.*
10 *Accusatori semel actione lapso, iterum agere non licet.*

REGVLA. XVI.

1 ABsente † accusatore, Iudex vel ab instantia reum absoluit, aut ad litis decisionẽ, Procuratore præcipuè Fi-

scali

fcali id requirēte,incedit:l.quãuis indubitati. C. ad l.Iul. de adult.& c.crimina.extrà,de colluſ.& l.pen.ff. de publi. iudi.vbi Bart.& in l.inter.eodem nu.10.in fi.& l.libellorũ. ff.de accuſat.& l.P ap.§.j.poſt gl.ff.de inoffi.teſtam.Imol. in c.licet.de locat. Sēper enim publicũ id quod intereſt, remanet pœna condigna donandum,ac dotandũ:l.licita-
2 tio.§.quod illicitè.ff.de publi.& vectig. Quòd ſi ideo † ab accuſatione deflectat,q̃ pacto cum reo cõue nerit, in Tur pil.Senatuſc.pœnā preceps cadat neceſſe eſt,ſi publico ſal tem agebatur crimine:l.ab accuſatione.ff. Senatuſc.Tur- pil.iuncta l.cum §§.ſeq.eod.l.j.& l.in executionib. C.eod. Emendam inſuper pecuniariã non euadet : l.iij.§.fi.ff.eo-
3 dem:† Sin priuatũ vertebatur ſcelus,Iudicis arbitrio coēr cendus creditur:l.ſiquis repetere.§.vltimo, in fi.iuncta gl. pen.& vlt.ff.ad Senatuſc.Turp.& l.qui iniuriarum.ff.de iu rei.Huius rei ſcintillam deguſtabis in reg.cxx.& reg.cxxj.
4 ſed † hic actor & pœnã extraordinariã,præter Turp.patie
5 tur † vocatus,& contumax , ſumptusq; & impenſas reſar- ciet:l.qui crimen.ij.reſpõſ.C.de his, qui accuſare nõ poſſ. & l.eũ,quē.ff.de Iudi.& l.j.§.qui excuſatione.ff.de vacat.& excuſat.muner.& l.ij.ff.de Decurion.lib.x.C.& l.vnic. C. de ſumptib.recuper.eod.lib.& l.omnes,qui,in fi.C. de E-
6 piſco.& Cleric.& l.ſæueriter.C.de excuſ.† Poterit inſuper Iudex,ipſius accuſatoris calumniã,& expiſcari,& coërce-
7 re.† Hæc vera,niſi pro eo,abſentia,& excuſatio, in mediũ Iudici adferatur:tũc em̃ paulò illi ſiſtendũ venit:l.inter ac cuſatorē.ff.de pub.iud.l.reſcripto. §. ſiquis accuſatorē nõ habet,ff.de munerib.& honor.iuncta gl.in verb.nõ debet.
8 & l.iij.C.de his,qui accuſ.nõ pñt.Sin † relegationē pœna excedat & euolet,ipſius annotabuntur bona, & iuſtitiæ iu
9 go ſufficietur,vt infrà,de reo dicetur. † Citandũ aũt acto- rem,quò cauſam inſectetur,& eo cõtumace, extraordina- riè hũc puniendũ,cũ expenſarũ,& rei ſumptuum, condem natione,ex d.l.qui crimē.verſi.ſin verò.& l.ſi ea.C.de his, qui accuſa. non poſſ.ſenili conſilio ductus, credidit Spe- cul.tit.accuſator nõ veniēs in termi. ad compar. aſſig.nu. 2.lib.3.vbi quaſi Sybilina doctrina,& latè.Accuſatore aũt

C non

nō citato, vt decet, rei absolutio haud viribus subsistit: Phœniceus text. in l. si accusatoribus. C. de accusatio. sed itera
10 tò & denuò liberè conuenietur. Is † autem semel accusatione lapsus, iterùm eam non excitat: l. si is. C. ad Turpil. & d. l. si ca. in fin.

SVMMARIVM.

1 *In criminibus agitandis, Procurator arcetur.*
2 *Hodie qui quoad Procuratorem, incedatur.*
3 *Pede ligato reus respondet, seq; tuetur.*
4 *Quomodo, vbi, & quot modis incedatur, coram minoribus Iudicibus: & qui coram maioribus, in leuibus: & nume. 5.*
6 *Quid procedatur, si crimen incidenter in ciuili causa interueniat.*
7 *Qui in grauibus delictis, incedatur, & de exouiatore, & quæ ille præstabit.*
8 *Iustè impeditus, exouiatorem mittet.*
9 *Quid in vniuersitate delinquente.*

REGVLA XVII.

1 IN † criminibus, vbi pœnæ corporalis quæstio vertitur, Procurator regulariter arcetur: text. Phœniceus in l. pe. omnes. in fin. C. de defens. ciui. vbi etiam de Aduocato. & in cap. non negamus. circa fin. ibi qui se. & ibi gloss. & in cap. si quando. ij. quæst. vj. & ibi glo. vlt. nō postponenda, limitationes effingens: melior text. in ca. in criminalibus. v. quęst. iij. cū sequen. & l. vltima. C. vbi Senato. vel clarissim. tāgit Ang. in suo malef. Tract. in verb. qui dominus Iudex. versic. tu autē. nu. 20. cū seq. & versic. quęro quid. nu. 15. cū seq. Notāt idē Bar. in loco satis peregrino, in l. sed & hę. §. Patronus. ff. de Procurat. melior de iure tex. in l. tunc conuenit. C. de accusatio. quā quidā etiā de accusatoris Procuratore, vel in potentioribus personis (vt ibi) enucleāt, vt perpetim in capitalibus & non pecuniarijs causis, Procurator vtriusq; partis arceatur quamuis coiuncta accusatoris personæ, agens audiatur, vt negotiorū gestor: ex trita l.

sed

sed & hę.ff.de Procurat.De Procuratore pſentis & detēti, idem Angel.eò loci.versic.& etiā.nu.11.cum seq . mellita gloss.mag.in l.seruū quoque.§.publicè.versic.nā & in capitalibus.ff.de Procurat.l.penul.§.vltimo.ff. de public. iud. Quod cōmuni calculo,& ex doctrina d.glos.mag.Chrysippi laqueos texentis,in criminibus pœnā corporalē ambiētibus,non itē pecuniariā sepientibus,procedere creditur.
2 † Hodie autē sic res depingi posse videtur,vt in illis nunquàm Procurator ad defendendū floreat,mediis causæ dēptis,pro detento,ad iustā absentiam rei Iudici proponendā,præstito calūniæ iureiurādo, secundū l.ij.C.de iura.calū.& probandā illicò:Thom.Ferrat.cap.ante xviij. quò Iudex aliquandiu differat,dilatione ad cōparendum,cōpetēti,data:in hac sentētia videtur delitescere Iurisc.in dicta.l. pen.§.pen.versic.sed excusatio.ff.de public.iud.Guid.Pap. decis.ccccxxxviij.& sing.dccvj.§.vlti. Cæp.cau.lxvi.& caut. cix.& cautel.cclv.sing.& Sybilina glo.in cap. veniens. in verb.criminali.extrà,de accusatio.latè Socin. in suis Fallen.reg.cccxxij.fuse etiā Ang.in suo malef.Tract.in verb. qui dominus Iudex.versic.quæro.Alber.de Gād.in suo malef.Tract.titu.vtrùm Procurator in malef. interue. & qn. per tot.pulchrè ēt Bonifac.de Vitel.eodē suo Tract.malef. tit.de Procuratore defensore.per tot.vbi,de medijs causę an & quādo,& ad quas exceptiones in partē, ac Iudicem
3 obiiciendas,admittatur:Tūc enim †pede ligato,& ore ꝓprio debet inquisitus respondere,& proprias adferre defensiones:iuxta l.ij.ff.de custod.& exhib.reor. interest enim, & è re futurū,quò veritas habeatur,ac eruatur, delinquētis personā habere,ob variationes,mutationē coloris, trepidationē,& alia id genus:vt ibi per Doctor.quò denique suū nanciscatur sententia effectū:nā quoties pęnā corporalis in mediū venit,extraordinariè res agitur:§.j. de publi.iud.Instit.hinc sine Procuratore:sin pecuniaria indendā credatur pœna,non extra ordinē,sed ordinario stilo,vi stili supremi Senatus,art.clxxxij.lis vertitur:& ab eo tempore Procuratoris munus & officiū non spernitur, vt nec
4 abijcitur.Etenim aut † corā minoribus Iudicibus & Ca-

 stellanis,

pellani ?. de crimine aliquo quærit, aut corā ordinario & maiore Iudice: illo casu, de leuibus, summariè reus respondet corā illis, & ei trigin̄ta dierū interuallū, ad defensiones stabiliendas, & quò eis pondus addat, cōceditur: & tandē in assisis hæc res culmen accipit: cauet autē responsione data, reus se iudicatū soluturū: quibus casibus ne verbum quidē de Procuratores, ne dicā Aduocato: & hæc via, denuntiatio ac querimonia dici videtur. Sin ad Iudicē supplicatione proposita, itū sit, aut ille solā ad fines tantū (vt aiunt) ciuiles citationem decernit: vt in minimis delictis: & hoc casu viā & methodus ordinaria, primas tenet: sicque Procurator admittitur: aut inquisitionē decernit, quo facto, eò ventū est, vt, probatione ad cōdemnationē non suppetente, aut processus ipse ciuilizetur, vt Practici aiūt, & in factis contrarijs (vt horū phrasi vtar) appunctuentur: quo casu, ab eo tēpore, Procurator palmā obtineat. Aliqñ antè, quàm eo vsq; ventū sit, visis informationibus, Fisci Procurator, paruitate criminis attenta, quò ad fines solū ciuiles decernatur parti citatio, requiret & cōsentiet: quod Iudex nō abnegat: cuius capitis, ne mica quidē in articulo clxxxij. stili supremi Senatus: & hoc ēt casu, ordinaria methodo ibitur. illo aūt casu, reus respōdet, qui si fateat, via, quā reg. xij. nu. 6. & 10. diximus, procedetur. Liberabitur autē reus, à carceribus vel arrestis, cum cautione & sub-
6 missione, illo casu, si in negatione delitescat. † Accidit aliquando, vt esit ciuilis omnimodè actio agitetur, crimen tamen incidenter obrepat: vt si de obligatione, quittantia seu acceptilatione, aut testamento quæratur, quæ falsi insimulentur: tunc enim, tam contra producentē, quàm Notarium ab eo tēpore quoad id via incedetur extraordinaria, quæ criminalizatio, vt illi aiunt, vocatur: quod caput, Aduocati & Procuratoris munus abhorret, vt & alia publica crimina. Cuius rei, ne scintilla quidē in dicto arti. clxxxij. vt nec de litis exordio, & qui ab ipsis primis cunabulis, incedēdum veniat, sed dē sola litis cœptæ prosecutione. Sed
7 si † rem arduā & grauem, pœna corporali, exilio, aut honoraria mulcta dignā Procuratori Fisci olfaciat & expiscetur

tur, via extraordinaria, putà, ꝑsonali citatione, aut ꝑsonæ captura, cū bonorū hoc casu annotatione, gradiēdū requirit: quo casu, siue sistat sese reus, siue & minus absens aut cōtumax, ad Procuratoris aut Aduocati auxiliū, cōfugiēs ac volitās, nō audiet: nisi quo s. diximus mō. Infirmum āt defensorē (quē exoniatorē uocāt) ad infirmitatē & deducē 1
dam & probandam, cum speciali & iuratorio mandato, delegare posse, non ausim denegare, nec ire inficias: vt tunc, per tempus reus, excusetur, nisi pars aduersa in cōtrarium probare cupiat: c. querelam. de Procurato. ext. iurabit autem hic exouiator in rei animam, se animo calumniandi 2
infirmitatem non proponere: idem in eo qui absentis, iustā rei absentiā adfert: not. apud Bart. in d. l. seruū quoq;. §. publicè. in ff. de Procurat. Sed donec de ea iusta, aut absentia, aut infirmitate cōstet, ꝓcedi, saluo iure exouij, credit. Idē voluisse vr. Alber. de Gād. loco pålleg. nu. 6. & 7. Idē
8 † crediderim de citato, q ob malorū, aut inimicorum insidias, aut alia iusta de cā, venire nō audet, vt defensorē hūc & exouiatorē eo mō delegare possit: nisi dixerimus ad saluum conductum, hunc recurrere debere, vt interim, lite pēdente, à nemine lædat: Quod quidē, & ad debitorē, reū cre ditores formidantē, extendere alas, & protēdi crediderūt: idq; argumēto testiū: vt donec sese purgarit, & Iudici paritū dicat, nō vexet debiti cā. De hoc saluo cōductu, deq; certi loci tuti, & iurisdictionis, eiusdē Iudicis, vbi citatus cōpareat, concessione, gustū decerpere & exhaurire licet ex Alber. de Gādi. in suo malef. Trac. tit. de citatio. fac. nu. 9. De hoc exouiatore, latiùs j. reg. xviij. nu. 8. Casum Phœniceū
9 ab hac reg. excipi, creditū & visū qbusdā est, quo casu † vniuersitas aut villa seu vrbs & ciuitas, deliqsse dicet: lato & ferè Babylo: cāpo hoc enucleat & enodat d. de Gād. Tract. præalleg. tit. de homici. & eorū pœnis. nu. 17. qn̄ Procurator ī criminalibus asciscatur, degustat gl. in verb. de expulsis. in c. hoc quippe. iij. q. vj. vbi quando nō ascitus dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Aduocati consilio, reus an vtatur.*

2 *De pœna Aduocati malè reum instrumentis.*

3 *In atrocioribus, Aduocati munus arcetur.*
4 *Idque tam in prima, quàm secunda instantia.*

REGVLAE XVII. APPENDIX.

1 ADVOCATVS † postulare, & inquisitũ consulere, in criminali causa, quantumcunq; illud sit crimen, prohiberi non creditur: Phœniceus & menti figendus text. in l. ij. circa fi. ibi, qui posteà, quàm ad Iudicẽ. C. de exhibend. & transmit. reis, & in l. custodias. ff. de publ. iud. in prin. So
2 cin. ſuis in Fallen. reg. cccxxij. nu. 10. Sed † caueat Aduocatus aut Procurator, ne reum criminis, respondere contra conscientiam edoceat: nam sic consulens, suspendi meretur: hæc est opinio, & sanctissima Bal. sẽtẽtia, in l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. nu. 2. cui auxilio est glo. mag. in c. ij. de confess. in vj. vbi de Aduocato, clientulum responde
3 re edocente: Cæpol. cautel. v. nu. 3. † Hæc tamen nõ obseruatur regula, in atrocioribus sceleribus, in quibus ore proprio reus respondet, citra & præter omne Aduocati, aut Procuratoris auxiliũ, & patrociniũ: iuxta Phœniceũ text. in l. per oẽs. in fi. C. de defensorib. ciuit. & in c. quia. v. q. 3. notat Petr. Rebuff. in procem. Cõstitut. regia. gl. v. nu. 46. quem videre neminem pigeat, vt nec Hyppo. de Marsil. in eius Pract. in §. examinata. nu. 20. non in lentevnguentum Petr. Rebuf. in procemio Constitut. reg. j. tom. gl. v. nu. 46.
4 † Quod procedit, tum in prima, cùm in secunda instãtia: inquisitus enim, ore proprio grauamina dicere & euomere, habet necesse: vt infrà, reg. clxiij. nu. 8. & 9. & reg. clxvj. num. 3. De materia huius regulæ, & ꝙ in insigni & graui crimine, Aduocatus non admittatur, scitè Hyppo. de Marsil. eius in Pract. §. diligenter. nu. 164. & ita vtimur.

SVMMARIVM.

1 *Pro absente, & absentiæ & innocentiæ excusator recipi creditur: & nu. 3.*
2 *Annotatio, an in solis mobilibus fiat.*

Iudex,

4 *Iudex, nemine postulante, rei innocentiam tueri debet.*
5 *Defensor differt à Procuratore.*
6 *Defensionis huius absentis, vtilitas.*
7 *Pro reo absente, cautela.*
8 *Exouiator, duo iurat.*
9 *Sententia, contra excusatum, lata, nulla.*
10 *Probabilis absentia excusat, nedum necessaria.*
11 *Eadem instantia, pluries quis exouiatorem delegat.*
12 *In ciuili etiam, reus exouiatorem mittit, & tandem Procuratorem constituit.*
13 *Actor, non videtur exouiatoris priuilegio gaudere.*
14 *Exouiator mittitur, impedimentis superuenientibus.*

REGVLA XVIII.

1 IN criminalibus, vbicunq; † contra absentem, inquisitũ, sententia ferri posse credita est, ad causas innocẽtiæ nedum absentiæ, & allegandas & probandas, excusator de iure admitti creditur: quamuis vix hodie quoad innocentiam admittatur, refert hanc esse cõem sniam, in iure quidam Roscius, Aret. consi. cxlvij. visa consultatione. col. ij. versi. sed concludo, post Bart. in d. §. publicè. l. seruum quoque. nu. 3. 4. & 5. de Procur. ff. & in l. pen. §. vltimo. nu. 6. ff. de pub. iud. Ias. in l. si is, qui. col. iij. nu. 6. & 7. ff. qui testam. fac. poss. videtur text. Lynceus in d. §. publicè. ibi, nam & in capitalibus iudicijs defensio datur, &c. vnde hæc regu. exhausta videtur: sororem habet l. si non defendantur. in fi. verbis. ff. de pœ. vbi de absentis innocẽtia, & l. vl. ver. si neque redierint, neq; qui se defendant habuerint. ff. de req. reis. vbi de absentis rei defensione. de absentiæ causa, est text. in d. §. vlt. l. pen. ff. de publi. iud. & in l. inter. ff. eod. latè & scitè de his amicorum allegationibus, per d. Gand. in eius malef. Tract. tit. vtrum Procurat. in malef. interuen. nu. 5. & 6. cum seq. & tit. seq. vbi quid reo absente & contumace, sit agendum, enucleat & enodat, & de annotatione, ac confiscatione: iuxta d. l. vlt. de requir. reis. Melle dulcior etiam Ang. in eius malef. Trac. in verb. qui dominus.

 ij. versi.

ij.versi.tu autem.nu.10.& seq.& eo.verb.ver.& tene menti.nu.8.vbi annotationē in solis mobilibus,fieri autumat: sed vsus,aliter hic & in Galliæ partibus,habet: describuntur enim omnia, & sub iustitiæ iugo & manu reducuntur, & Commissario custodienda,donec & quousq;,&c.demādantur:idq; in capturæ,aut trinæ breuis citationis, si capi
3 nequeat,literis.Vt † is(ad rem) rei absentis nomine defendens,innocētiæ,aut absentię causas allegans,nō Procuratoris,sed defensoris colore depingatur,ac dealbet:Bart.
4 locis prælleg.Nam & † Iudicē,nemine postulante,id præstare posse arbitrantur:Bart.d.§.publicè.nu.4.ex Authē. qui semel.ver.q̧ si vocatus.C.quomo.& quando Iud.pronunc.deb.& l.ampliorem.in fi.prin.versi.fin aūt. C.de appellat.vbi gl.iij:& sit diuersitas vocabuli d.§.publicè, cum Aut.l.reos.C.de accusat.(quæ Procuratoris vocabulū, ad defensorem,& negotiorū quemcunq; gestorū,dilatat)cum
5 d.§.vlt.conciliabit:† defensor enim,longè lateq; à Procuratore dissidet,& discrepat : hæc autē reg. de defensore &
6 excusatore, non item de Procuratore verba facit . † Hæc insuper defensio,è re erit,& absenti proficiet, quò pœnas pecuniarias & cōtumaciales,vtcunq; effugiat , vtq; ipsius bona nō annotētur:has vtilitates & commoda adfert glo. mag.in verb.datur.circa med.ibi, sed quid prodest, &c.d. §.publicè.d.l.seruū quoq;. Quod verò arridere opinor,pēdente ea propositione,duranteq; à Iudice statuto sese repræsentandi termino,vt interim nō incurrat absens reus, cōtumaciæ pœnas,& citationū,vt aiunt,emēdas, quas aliter ob defectus,mox incurreret:arg.§. vlti.l.pen.in fi.verb. ff.de publ.iud.Nā cōtumacia, delictum cēsetur:Ang.loco
7 prælleg.in verb.qui dn̄s.versi.quæro an.nu,24.† Pro absentis rei innocētia, cautelas adfert Cæpol.cautel. lxvj.& cautel.cix.vt quis Iudicē amicabilē instruat, quò ex officio ipsemet de absentis innocentia & eius iustificationibus,inquirat:iuxta l.si nō defendātur.ff.de pœ.& l.nō tantùm.ff.de appella.ac testes de ea re depositurros, ei nominet:hi aūt Iudicis officio deponent:Cæpol.caut.cclv.Thomas Ferrat.cautel.xviij. aliā contexit ac nectit cautelā,

vt in longinquas migret reus regiones,quo citationis prę ſumatur ignorantia,& id ab amico proponatur,& extem plò probetur,ſicq; iudicium differatur. De hac iuſtæ cauſæ abſentiæ,& ſimilium excuſationum allegatione, tetigi ſuprà,reg.xvij.num.7.& eſt tex.in l.quæſitum. ff.de re iudicata.& c.ſi ægrotans.cum glo.mag.v.quæſt.iij.& cap.placuit.l.ij.xviij.diſt.in.c.querelam.extrà, de Procuratoribus: his addatur l.reos.vbi Bal.C.de accuſat.& l.inter.ff.de pu

8 blic.iud. † Duo autem habet exouiator hic iurare neceſſe,quod ſit reus infirmus, tantaque infirmitate irretitus,vt citra vitæ aut perſonę periculũ venire nequeat, aut quid id genus:& ab eo miſſus, ad eum excuſandum & exouiandum:Quam cauſam,parte negante, reus breui habet probare,& etiam pars in contrariam partem, ſi velit: his denique nectatur tex.in ca.cum dilecti.§. expectantibus.extrà,de dolo & contu.& Bar.in l.quæſitum. ff.de re iudic.& Innocen.in c.querelam.extrà,de Procurato. & c.veniens. extrà,de accuſatio.Bart.in l.pen.§.ad crimen. nu. 16.& nu. 18.ff.de publ.iud. Nec † probata ea cauſa contrà hac via

9 excuſatum, vim & robur habere creditur ſententia lata: Lynceus tex.& ad hanc rem natus,in c.querelam.extr.de Procur.& in d.c.cum dilecti.ext.de dolo & contum. & ca. cum Bertholdus.extrà,de re iudi.& l.ſi finita.§. ſi fortè.ff.

10 de dam.infec.& l.quęſitum.ff.de re iud.Quod,vel † in probabili abſentia,procedere credit:vt c.cõſultationibus.extrà,de offi.deleg.Nõnulli eò rẽ dilatãt, vt publico impedimẽto,aut neceſſario abſens,ita excuſatur, vt ne quidẽ excuſatorẽ ſeu exouiatorẽ mittere habeat neceſſe: not.in l. ij.§.ſiquis municipalis.ff.ſiquis cautio.iuuat l.j.ff.de vacat. & excuſat.muner.Quòd ſi hoc modo excuſatus,intra terminũ pręfixũ nõ venerit,ſicq; ducat ac æſtimet cõtumax, vt per Bar.in l.ex cõſenſu.§.fi.ff.de appellat.& in Cle.vnic. de dolo & contumacia.& l.petitã.§.item veniunt. ff.de petit.hæred.tunc demùm contumacia,ſuum teretem & plenum ſortitur effectum:d.c. cum dilecti. §. expectantibus,

11 de dolo & contumacia.† Pluries autem quis exouiatorẽ, eadem in inſtãtia,delegare põt,toties,pvtà, quoties citabitur:

bitur: & iusta suberit rō & causa, eodem iuramenti genere
12 superstite. In † ciuilibus aūt, semel atque iterum reus excusatus ac exouiatus, vel impedimento vegetante, Procuratorem constituere, si in contumacis nomen irrepere nolit, habet necesse: d.l. quæsitum ff. de re iudi. † Actor verò,
13 sacco (vt aiunt) paratus adesse debet, vnde exouiatoris ac defensoris priuilegio non vtitur: l. i. ff. de diuers. & tempo. præscript. & ibi glo. & Bar. tenetur enim Procuratorem adhibere & delegare: vt ibi, & not. Cyn. in l. j. C. de restit. mi-
14 lit. & eorum qui Reipub. caus. abs. Quod accipias, † impedimentis superuenientibus: ex æquo tamen & bono, modica dilatio non abs re concederetur.

SVMMARIVM.

1 *Contra reum absentem, & procedi, & sententia ferri, potest.*
2 *Quis dicatur contumax.*
3 *Qui quis fiat contumax.*
4 *Qui contra contumacem procedatur.*
5 *Quid vsus communis, reo personaliter non citato, obseruet.*
6 *Quomodo hodie vtamur.*
7 *Qua via contra absentem innocentem, hodie incedatur.*
8 *Hodie confiscationi locum non esse.*
9 *Contumax intra annum comparens, refusis expensis, auditur.*
10 *Hodie qui is audiatur.*

REGVLA XIX.

1 CONTRA † inquisitum absentem, contumacem, sententia ferri, nedum procedi potest: Lynceus text. in l. absentem. in princ. ver. aduersus contumacem. ff. de pœnis.
2 † Cōtumax autem is fertur qui, vt nec denunciationibus, ita nec Iudicis edictis, paruit: text. præalleg. & l. contuma-
3 cia. in prin. & in fi. ff. de re iud. † fit autem hac in re contumax, qui citatione personali, aut, in capturæ defectum, trina breui ēt citatione personali, siue in perso. siue in domicil. siue voce tubę & pręconis, siue alta seruiētis voce, per

vicos

vicos seu quadriuiũ,euocatus,corã iudice non cōparet., à quo manaript & fluxerint,id genus edicta, & denunciationes,quò respondeat, & innocentiã purget,aut aliàs obe-
4 diat,& pœnã delicto congruam enatet & euadat.† Procedi autẽ contra hunc solitũ est,vt si quidẽ personali citatione euocatus,nõ sese,die,putà,præfixa & assignata, nec intra tres dies proximè subsequentes,sistat,is defecisse dicatur,& in defectũ corã Iudice pro tribunali sedẽte vocatus, huiusmodi declaretur,i d parte ciuili,aut saltẽ Procuratore Fisci petente,quẽ defectum die lapsa adiudicabit Iudex parti petẽti:quo casu,ipsius vtilitas,personalis captura videtur ex l.j.§.administrationẽ autẽ.C.vt oẽs Iud.in cuius defectũ,trina breuiũ dierũ citatio,cũ bonorũ rei annotatio
5 ne,sufficietur:Verùm † vsu cõmuni cò ventum est,vt, de secunda personal.citatione,quãdo prior personaliter(vt sic dicam)executa non est:secus,captura decernatur,& in huius subsidiũ,triũ breuiũ dierũ citatio,& annotatio.Sin ab initio captura cum,triũ breuiũ dierum,& annotatione, cõcessa legatur,reo diebus assignatis,deficiente,tribus defectibus obtentis,& legitimis declaratis,Iudex ex officio testiũ repetitionẽ arbitrabitur:quo præstito,citatione perẽptoria,reus ad ius audiendũ,assignabitur:quibus peractis, vtraq; pars concludit,& tandẽ ad Iudicem omnia deferũtur,qui hunc vel sola contumacia, reũ criminis declarat, & pœna cõgruenti,si & quãdo apprehẽdi poterit,honestat & decorat,aliàs in effigie,mitigatis & declaratis cõtuma-
6 cialibus mulctis & pœnis ex æquo & bono:† quibus expẽsarum litis & iustitiæ condemnatio nectenda venit. & ita
7 hodie vtimur:† Non desunt tamen,qui aliquali æquitate pulsi & lactati,ob cõtumaciã,si de rei absentis innocẽtia, Iudici liqueat,hunc non condemnandũ,verũ Principi rescribendũ,autument:huic sentẽtiæ velut ad saxũ,hæsit Cepol.cau.cclv.nu.5.quod & ęquitatẽ habere,& humanitate fultum,ac nisum videtur:alibi ad ipsius absolutionẽ,pedibus manibusq; it:cau.lxvj.nu.2.& 5.& Ang. in suo malef.Tract.in verb.qui dominus Iudex.nume.29.& ferè per tot.illum versic.vbi latè de materia contumaciali: vt supra

prà. Alibi non condemnandum. cautel. cclv. numer. 4. (& ibi numer. 5. si sententia lata. de rei innocentia liqueat, non ad executionem corporalem, incedendum, sed Principi rescribendum ducit: iuxta l. j. §. vlti. vbi gloss. ff. de quæstion. quod & æquitatem redolet) De hac contra absentem, & ciuili & canonica incedendi uia, degustetur guttula apud Guid. Pap. decisio. ccccxxix. huius etiam materiæ specimen nobis fatum reliquit, legum ille Coryphæus, & in Iure Roscius. Bartol. in l. inter. ff. de publi. iud. Qui contra absentem iri soleat, enucleat & aperit Alber. de Gand. suo in malef. Tract. tit. quid sit agendum reo absen. & cō-
8 tum. vbi Phœnicee † hodie confiscationem, sedem nullam habere, sed proximiores palmam obtinere velle creditur. Dicam infrà, reg. cxxxix. Qui insuper aduersus hos
9 incedatur, & quòd † intra annum contumax comparens, refundendo expensas, audiatur, scitè & bellissimè notat Palladius ille Ang. in suo malef. Tract. in verb. qui domi-
10 nus Iudex. versi. & tene menti. num. 4. cum seque. † quod hodie vix procederet, citra appellationis viam, saltem contumaciæ mulctis, & emendis, declaratis non solutis: hæc tanguntur à Specul. titul. accusat. contumacia multipl. considera. libr. iij. & ita videtur enucleanda l. absentem. C. de accusatio. fingitur enim hodie contumax, vel inscius, breui post perpetratum crimen, vel ante inquisitionem, aufugiens, & absens: & ita curia Gallica, & nostra vtitur, quò rei, non fuga, sed præsentia, iustitiæ pareāt, & eorū innocentiā velis equisq; purgent, & fugę odio.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus, diligenter incedendum.*
2 *Criminales causæ, ciuilibus præferendæ.*
3 *Quantò corpus fortunæ bonis præstat, tantò criminalis causa, ciuili dignior, huic præferenda.*
4 *Causæ carcerati, dicitur pia: & summaria, nu. 6.*
5 *Legatum carcerato factum, pium creditur,*
7 *Carcerati dicuntur miserabiles personæ,*

Regula

R E G V L A XX.

1 IN † criminalibus, grauiter & celerrimè incedendum venit, citra tamen omnem præcipitationem: l.j.& l.de his
2 C.de custod. reor. vt etiam † post positis ciuilibus, Iudex criminalium causarũ decisioni studeat, & omnes neruos, ac Celantheo labore insudet, vel Angeæ stabulum repur-
3 gans: Etenim † quantò corpus, fortunæ bonis, & dignius & nobilius est; tantò causarum criminalium, ciuiliũ decisio-
4 ni anteponenda: † hæc enim criminalis, & carceratorũ cau sa, pia fertur: Hypp.de Marsi.eius in Pract.§.nunc videndũ.
5 nu.12. Et ita, vt † eis legata, piorum legatorum vim, & ro-
6 bur nacta credantur: ibid.nu.13. dicitur insuper ea, † causa summaria, more miserabilium personarum: Hypp.de Mar
7 sil.eius in Pract.§.attinguam. nu.75.& nu.76.† vbi carcerati, miserabiles personæ dicuntur.

S V M M A R I V M.

1 *Defensionis exceptionem, nulla lex prohibet.*
2 *Iudex ex officio, rei innocentiæ studet: & nu.4.*
3 *Ad sententiam vsque, reus sese tuetur: & duabus regu. sequent.*

R E G V L A XXI.

1 LEx † & statutum, omnem excludens exceptionem, nunquàm innocentiæ exceptionem inhibere creditur: Bal. in l.edita. in ij.Comment.col.pe.nu.115.C.de eden. Alex. consi.cxij.viso, col.ij.vol.v. Anna.consi.lix.visa inquisitio-
2 ne. Et † ad rei innocentiam tuendam, ex officio, nec reo petente probationes, vel à domesticis, & minùs idoneis testibus, ne innocens & insons vexetur & pereat, recipere Iudex creditur: vt & in patribus vel mulieres viris præferantur. gl. in cap.clerici.lxxxj.dist.d.Vbert.de bona Cur.eius in Pract.tit.quibus mod.iuo no.ciuili.agent. in verb.liberorum. fol.34. Tangam infra, reg.lxv.in fin.l.absentem.ff. de pœnis. Spec, in titu.de inquisitione.§.j.ver.sed nunquid eas.nume.22.libr.iij.& titu.de noto.crim.num.vlt.eodem

lib.ex cap.cum inter.§.j.extrà,de exception.& cap.fi.eod. & cap.eorum. xj.quæst.iij.vbi nemini defensio tollẽda est: Anna.d.consi.lix.Alexand.consi.xxiiij.animaduersus.col. penulti.vol.ij.Hyppol.sing.lix.innocentibus.
3 † hæc autem exceptio, ad sententiam vsque proponi potest: Albert.de Gandi.in suo malef.Tract.titu.de homicid.& eorum pœnis.nume.5.maximè cum iuramento nouæ notitiæ hodie, vt stili supremi Senatus,art.clxxxj.Latiùs infrà, duabus regulis sequen.
4 Quòd autem † Iudex nemine petente, ex officio, rei defensiones inquirere habeat, docet Hyppol.de Marsil.eius in Pract.§.nunc videndum. nu.7.& tex.Phœniceus in d.l.si non defendantur.ff.de pœnis,de hac reg.tangit Hyp.de Marsi.eius in Pract.§.opportunè. nu.9.& §.vlt. q.nu.11.cum vtrobique seq.

SVMMARIVM.

1 *Defensionum fauori, reus non renunciat.*
2 *Vbique locorum, reo, vel confesso, terminus ad se defendendum conceditur.*
3 *Errore confeßionis rei probato, confeßio non obest.*
4 *Plurium quoad hanc renunciationem, opiniones, & diuersa.*
5 *Appellationi reus condemnatus, non renunciat.*
6 *Qui quid ad sui defensionem factum probetur.*
7 *Princeps, rei defensiones, tollere nequit.*
8 *Renunciatio defensionis, reuocari potest.*

REGVLA XXII.

1 DEFENSIONIBVS † innocentiam redolentibus, in criminalibus non renũciatur: aureus tex.in l.j.§.siquis vltrò. ff.de quæstio.Bal.in cap.j.nu.7.& alijs.de probatio. Matth.de Afflict.decis.cccxcj.nu.9.scitè Ange.in suo malef.Tract.in verb.comparuerunt dicti inquisiti.versi.necnon.numer.9.glo.mag.non Talpea circa med.ibi,item pactum. in l.pactum. ff.de pact.ne quidem cum iuramento: Hyppo.de Marsi.eius in Pract.§.examinanda.nu.16.& ibi

latè

2 latè de hac materia.† Vbique locorum ad defensiones intrudendas, termini præfigi,& concedi, vel confesso,ne immeritò perdatur, not.scitè Ange.in verb.qui Iudex dictis.
3 num.1.ita,vt † erroneę confessioni pondere adhibito, nihil confessio reo obsit: vt eò loci, qui ita obseruari per totum mundum,affirmat: † Alij alijs rem depingunt coloribus,vt, non defensioni quidem, termino licet renunciari,
4 queat: Alij tacitam quidem, per termini lapsum, sed non expressam defensionis renunciationem admittunt:sed eodem ferè res redit. Non desunt qui hanc effingant distinctionem, vt qui certus est carere defensione, renuncians, audiatur: certus verò habere,nunquam:dubius autem audiatur, sed pœnitentia ductus, admittatur: quo iure ferè hodie vtimur,via forclusionum hac in re forsitan explosa. id genus distinctiones refert quasi Babylonio campo, Ange.d.Tract.in verb.qui Iudex dictis. versi.an autem.nume. 5.(tradens auream cautelam,vt dicat reus,spōte defensioni & ex certa scientia,renuncio, quòd sciam me omni defensione carere,& similia: idem in termino)vbi Augustin.
5 cum ver.præceden.in fi.hinc manat & fluit,† appellationi per reum renunciari non posse,quā introduxisset,vel quis eius nomine:Sybilinus nu.1.tex.in l.non tantùm.ff.de appel.& relat.nisi forsitan crimen notorium conuinceretur: Ange.in verb.præsente dicto Caio.versi.& tene menti.nu-
6 mer.11.Dicam regul.clxvij.† Qui autem ad sui defensionem,quid factum,probetur, & plura id genus scitu dignissima,defensionis fontem & riuulum dealbantia, tradit Ange.in verb.& dictus Titius se defendendo.in princip.& maximè numer.9.cum sequen.vbi de defensione articulanda, scitè. De huius regulæ riuulis, ac limitationibus in notorio ac flagranti crimine,& similibus, scitè Hyppo.de Marsil.in sua Pract.in verb.examinanda. per tot.& in sponte confesso. in §.postquàm. numer.33.& in enormi delicto. in §.diligenter. numer.62.& §.expedita. numer.76.
7 vbi † Princeps ne quidem de plenitudine potestatis, rei
8 defensiones tollit. † Hanc autem defensionis, aut termini, ipsius renunciationem, reus reuocare potest: di-

cto §.examinanda, numer.31.

SVMMARIVM.

1 Reus, priùs ad defensiones probandas admittitur, quàm torturæ aut condemnationis iugo submittatur.
2 Rei defensiones, in quibus consistant.
3 Rei defensio parùm prodest, post irreparabilem iniuriam.
4 Reo indiciorum copia danda, quò illis per extenuationem respondeat: sed eo non utimur.
5 Hodie, quid iuris, remiss.
6 Hodie ui stili, uidetur reus sese tueri non posse à sententia.
7 Humanitatis est, omni tempore, reum in defensionibus audire.

REGVLA XXIII.

1 REus † priùs, quàm torturæ iugo ac laqueo subiugetur, ne dicam ad condemnationem in eum eatur, ad defensionum probationem, quibus ad ipsius innocentiam eatur, aut indicia extenuentur, si non omnimodè eneruentur admittendus est: non Talpeus tex. in l. vlti. versi. ita tamen. Ibi, ne quas, ante probationes, iniurias patiatur. C. vbi, Senato. vel clariss. & l. vnius. §. vltimo. ff. de quæstio. Alber. de Gand. in suo malef. Tract. titu. de quæstio. & tortu. num. 23. qui allegat Lamb. de Ramp. ita consuluisse, pellectus & lactatus tex. in l. ij. ff. de appell. recip. vel non, ex ra-
2 tione illius legis. † Defensiones autem in eo consistunt, vt facta iustificationes (quorum ambitu alibi rei sepiri, neamo abnegat) vt aiunt, & testium reprobationes, suo amplexu sepiant: eò enim vsque serpit defensionis genus, vel in casibus exceptis: ex aureis textib. in c. licet Hely. & cap. tuas. de simon. extrà, quod & ad testes infamia notatos,
3 protendi creditur ex dictis Iurib. Dicemus reg. lxvj. † Parùm enim aut nihil prodessent reo, eius defensiones & earum probatio, post torturæ vim & iniuriam illatam, quæ nulla ex causa resarciri queat: tetigit Matth. de Afflict. de
4 cis. cccxcj. nu. 8. † dandam indiciorum reo copiam, quò in ea

ea defendat, autumans: quod & æquitatem habet, non vsi
5 tatum tñ. † hodie ꝙ hoc in Sabaudia, obseruetur, diximus reg.xiij.nu.13. vt vi stili, arti.clxxxj.reus ad sententiā vsq; sese tueri possit: cui articulo cōgruit dictus §.vltimus. l.vnius.ff.de quæstio.ibi, quamuis defensionē quocunq; tēpore, &c.iuncta glo.vnde dictus arti.exhaustus videtur. Ve
6 rùm hoc vnū missum factū nolim, in d.artic.† à snīa, exclusum reum videri, sic in causa appellationis, non admitti, quamuis communi iure in d. §. vltimo, omni tempore & quocunq;, admitti videat, & sic in causa appellationis: quo
7 & iure, hodie vtimur, † nunquā rei defensiones, abijciētes (quod humanitatem habet) maximè nouæ notitiæ purgationisq; iuramenti, medela adhibita: Delibabo infrà, reg. clxiiij.à nu.15.ad culmen regulæ vsque.

SVMMARIVM.

1 *Non in leuibus, sed grauibus sceleribus, ad quæstionem itur: & quando.*

2 *Veritas vtplurimùm abdita, in rei pectore est: vnde hinc exhaurienda.*

3 *In ciuili causa, saltem ardua, quæstioni locus fertur.*

REGVLA XXIIII.

1 HIs peractis, † vt plurimùm non tam in leuibus ac tenuibus, quàm grauibus & atrocibus criminibus, non satis (crebriùs) probatione fultis, ad quæstionem pedetentim itur: vix enim euenit, quin saltem præsumptionibus, coniecturis, & indicijs sit locus, præcipuè factis iustificatiuis ac testium reprobationibus, non probatis, aut in-
2 sufficienter necvt decet, aut rei alibi: idq;, † quò veritas, vtplurimùm in profundissimo rei pectoris scrinio abdita & abstrusa, eruatur & exhauriatur: etenim hi crebriùs, sub pelle ouina, vulpinā, & sub asinina veste, exuuias seu leonis exuuiū gestant: vnde de eius neruis & viribus (etsi forsitan à carbonaria ad calcariā, sed nō in lēte vnguentū) nō-

nulla primis saltem labris degustāda veniunt, præposita in diciorū qualicunq; (dummodo pomæria nō excedamus) cognitione: hæc videtur reg. ortū habere, ex l. edictum. ff. de quęstio. & similib. melliflue Albert. de Gandi. in suo malef. Tract. tit. de quęstion. & tormen. nu. 2. & 3. & similib. & nu.
3 12. vbi † in ciuili causa, saltē ardua, nedū cirminali atroci, ad quæstionē itur: de hac reg. Ang. in suo malef. Tract. in verb. quod fama publica nu. 94. vbi Augu. tetigit & scitè Hyppol. de Marsil. in eius Pract. in verb. nunc videndū. nu. 25. cum sequen. vbi in plenis probationibus Iudex ad quæstionem prosiliens, reum negantem non condemnat. Tangam infrà, reg. xxxvij. maximè numero 2. & 3. Idem Hypp. in causa ciuili ardua, aut quæ crimen annexum habeat ad quæstionem iri mordicùs tenet, in §. expedita. nu. 60. & 61. eò loci.

SVMMARIVM.

1 *Omnis actus indiciū faciens, duobus saltem testibus probari debet.*
2 *In ore duorum vel trium, stat omne verbum.*
3 *In criminibus, de maximo agitur præiudicio.*
4 *Statu, honore, & similibus, nihil carius hoc in seculo.*

REGVLA XXV.

1 OMNIS † actus humanus, indicij robur & vim habens, coniecturamve prę se, ad negotium principale, siue in dicendo, siue in faciendo consistat, ferens duobus testibus saltē probari debet: aliàs, vel mille singulares, de diuersis actibus indicijsve, deponentes testes nihil probāt; Scriptum enim omnibus in vdo fertur, † In ore duorū vel
2 trium, stare omne negotium, seu verbum: l. vbi nu, ff. de testib. l. iurisiurandi. in fin. C. eod. cap. veniens. in fin. extrà, de testib. cap. in omni. & cap. licet vniuersis, extrà, eod. & cap. cùm à nobis, eod. Phœnicea & ordi. gloss. in verb. vel indicijs. in l. fin. C. famil. ercisc. & est cōmunis opinio secundū Alexad. consil. x. sentio in dubium. volum. 4. & cons. xciiij.

repetit.

repetit.col.penult.vol.vij. Socin.cõsil.cxviij.visa.col.iii.in fin.vol.j.Decius consil.cccx.visis in fi.vol.ij. Ias.in l. admonendi.in ii.intẽp.col.lxxxiiij.ante nu.213.ff.de iureiuran.
3 Idque verissimũ † in criminibus videtur, quòd in his non de leui aut tenui,sed maximo , & quod vt plurimùm resarciri nequeat,præiudicio,agatur:vt de vita,& hominis sta-
4 tu , quę maximi ponderis,nemo nescit,quum † nihil hoc in seculo,vita,honore,ac statu,nobilius, quisquis dignus, & bene natus,& norit & anhelet.

SVMMARIVM.

1 *Ad semiplenam probationem,vel indicium,vnus testis omni exceptione maior,requiritur.*
2 *Ad probationem indicij remoti,testium non obsolutorum testimonium admitti creditur.*

REGVLA XXVI.

1 ETSI † ad semiplenã probationẽ contexendã, vel indicium de principali actu,vnicus testis idoneus , omniq; exceptione maior,exposcatur, ex Bart.sententia.nu. 36.& Aret.in l.admonendi.vbi Ias.lect.j.nu.92.& lect.ij.nu.166.
2 ff.de iureiur.Attamen † ad indicii remoti pondus & robur,duorum testium minus idoneorũ,nec omni exceptione maiorum,testimonium admitti creditur: Salic.& communiter alii in l.cunctos populos.ad fi. C.de summa Trin. Brunus in Tract.de indiciis.col.ij.in fin. Socin.consil.liiij. col.ij.in princ.volum.j.

SVMMARIVM.

1 *In delictis,quæ clam & in obscuro fiunt,facilius ad torturam itur.*
2 *Sola fama,ad torturam sufficiens non creditur.*
3 *In secretis,& consilijs initis,de facili ad torturam itur, & quandoque ad condemnationem.*

REGVLA XXVII.

1 IN † criminibus, quæ clàm & in obscuro fieri solita sūt (vt furtum, adulteriū, falsum, & similia) solis indiciis & præsumptionibus, ad torturā, multò faciliùs, quàm in aliis proceditur: Coryphæus ille Bal. in l. iij. nu. 3. C. de Episco. audien. vbi incantationis crimen, & inuenenationis, vt ille ait, & falsæ monetæ, contexit & nectit: iuuant not. in l. si hi, qui. C. ad leg. Iul. de adult. in fin. not. apud Bar. Babylonio
2 cāpo in l. fin. ff. de qō. vbi an † sola fama sit sufficiens, necne: quod Bar. non videtur, ad inquisitionē licet suppetat: idem voluit Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. diligenter.
3 nu. 18. † Idē creditur de consilijs & tractatibus secretis.

SVMMARIVM.

1 *Indicia ad torturā sufficiētia, q̄ sint, Indicis arbitrio relinquitur.*
2 *Indiciorum genera plura.*
3 *Ad condemnationem indicia, nouem numero, sufficientia dicūtur.*
4 *Inditiorum reo danda copia.*
5 *Vsu tamen non obseruatur.*
6 *Minæ an & quando ad torturā sufficiant: & numero. 7.*
8 *Palor, & coloris faciei mutatio, vocis mutatio, trepidatio, & inconstantia, sanguineus gladius, gladij delatio in rustico, & mēdacium, indicia sunt. & nume. 9. 10. 11. & 12.*

REGVLA XXVIII.

1 INdicia, † quæ ad torturam sufficientia dicantur (hoc opus, hic labor est, nec digitorum percussione fit) Iudicis arbitrio relinquitur: arg. l. ij. §. vlt. ff. de testib. Bartol. in l. fin. nume. 5. ff. de quæstion. Bald. in l. ij. nume. 5. C. quorū appell. non recip. Alexand. consil. lxiij. habita. in fin. volu. j. Decius consi. cclxiii. in causa quæ agitatur in princip.
2 † Plura autem indiciorum genera, refert Barto. loco præalleg. aliud, quippe, indicium remotum, aliud propinquū illud quidē vnicum non sufficere, quamuis hoc sit ad torturam:

turam:de hac re,& reg.Bald.in l.j.nume.9.C.de confess.& in l.milites.in princip.C.de quæstio.& in l.sicut falsi.C.de probat.& Alber.de Gand.in suo malef.Tract.titu. de quæstio.& tor.numero 36.† Quæ autem ad condemnationẽ
3 indicia suppetãt,nouẽ numero recenset d. Alber.de Gan. tit.de.præsum.& indic.in dub.ex quibus condem.seq.pos. dubio procul non omittendus,vbi non in lente vnguentũ, vt nec aureo piscatur hamo:cui annectatur alius ipsius tit.sequens.vbi de præsumptionibus, quibus ad condemnationem eatur,digladiatur:huic conforme est quod legitur apud Bonifac.de Vitell.in eius malef.Tract.titu. de indicijs,vbi satis discertè de indiciorum neruis,nec gemmam inserit plumbo.his addatur tit.ii.sequens.vbi de rumore & præsumptionibus.de rumore, extat Gandini titu.de rumore occulto & manifesto.his denique contexi meretur tit.quæ.indic.deb.præced.apud Bonifa.& Alber. de Gãd. titu.de quæstio.num.13.et 14.vnde huius reg.medulas ex
5 piscari quisquis poterit.† Indiciorum autem dandã reo copiam, quò ea extenuet, casibus demptis,creditur:An-
5 gel.in verb.quòd fama.numero 37.† Quod hodie nominatim non obseruatur,quamuis defensionum,ac reprobationum exactarum,copia ei & fiat & concedatur:sed in cõsequentiam,probatis defensionibus,vt plurimùm, contra
6 indicia,probatio emergit ac enatat. † Ex minis autem occidendi,homicidium præcedentibus, iudicium ad torturam sufficiens elici,credidisse videtur Bal.in l.Pacumeius.
7 num.4.circa med.ff.de hæred.instit.† si is,putà,minitetur, qui similia exercere fama.fertur:text.in l.non omnis.§.à Barbaris.ff.de re milit.& Bar.in l.fin.ff.de quæstio,facit l. spadonem. §. qui iura.ff. de excusat.tutor.& l.iubemus. C.de probat.l.siquis ex argentariis.§.ij.ff. de edend. non si bonæ sit famæ,aut alterius generis delicti macula depictus.scitè Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§.diligenter.numero.85.& numero.87.vbi,qui mortem minitatur illicò occidi potest, ex Baldi sententia in l.j.nume.2. C. quando liceat vni cuique.sine iud.se uindic.Etenim contra illum,cum inimicitia,& aliis præcedentibus indiciis, & con

iecturis, in præsumptionē itur: Sed contra bona beatū fama, non itē: q minarum indicium, bonæ & honestæ vitæ præcedentis, pondus elidat & exterminet. c. cū in iuventute. extrà, de præsumpt. q ex personis, minæ pēsitentur, extat tex. aureus in l. vnic. in fi. C. si quis Imperat. maled. vbi
8 Bar. Bal. & alij doctè. † his addi solet, palor, & coloris faciei mutatio: arg. l. de minore. §. pen. versi. plurimum. cum
9 seq. ff. de q. † Vocis insuper mutatio, trepidatio, & inconstātia, & similia, maximè è re futura sunt, in veritate eruenda & extirpādā: his enim exterioribus indicijs, intima abdita & abstrusa emergūt & enatant: d. l. de minore. §. pen. iuuat l. si tamen. §. ij. ff. de ædil. edic. Alij aliud connectunt iudi-
10 cium, † sanguineū gladij figmentum. l. vtrum. ff. de donat.
11 inter virū & vxor. in arg. Insuper † gladii delatio, maximè in ignobili, præsumptionē adfert: l. vnica. vt armo. vsus. li.
12 x. & in Auth. de armis. col. vj. † his denique contexi mendacium, in mendacem poterit: l. vnius. §. testes. ff. de qō. c. literas. extrà, de pręsum. De indiciorū natura & materia, latus est campus, apud Hyppol. de Marf. eius in Pract. §. constante, per tot. & §. diligenter.

SVMMARIVM.

1 *Fama ad quæstionem, debet esse eiusdem speciei delicti: & in fin. reg.*
2 *Etiam in alijs delictis, rei fama grauatur.*
3 *Quisquis debet famæ conseruandæ studere.*
4 *Sola fama nō sufficit ad torturam, sed alijs adiuta adminiculis.*
5 *In ciuilibus, fama cum vno teste, ad condemnationem sufficit: secùs in criminalibus: & nu. 8.*
6 *Aliud quo ad crimina, iure Canonico creditur.*
7 *Quando reg. sub nu. 5. posita, quoad ciuiles causas, non procedat.*

REGVLA XXIX.

1 AD hoc, vt † quis ex mala voce & fama, quæstioni sufficiatur, eiusdem farinæ & generis delicti, famam esse

oporret:

oportet:insufficiens autem diuersi generis,& alterius farinę diffamatio creditur:in Iure Roscius Bart. in l.Cassius. in fi.de Senator.Palladius ille Bal.in l.fi.ff.de hæred.insti. Io.And.in reg.semel malus.de reg.Iur.in vj.Alex.consi.v. col.ij.& consi.clxvj.col.j.vol.j.Thomas in voto.j. illustris-
2 sime.Bald.tamen in l.vnica.nu.9.in fi. C. de confess.† etiā in alijs grauari hominis famā,opinatur:cui rei pōdus addere velis equisq;,ex c.defleat peccator.de reg.iur. extrà,
3 & ex not.in l.ij.in fi.C.qui testa.fac.poss.nititur.Vnde † cōsulit(nec in lente vnguentum) cuiq;, conseruandę famæ viam,& methodum,vitamq; in eum degendam modū, vt hinc bona fama velut thesaurus inæstimabilis volitet & exhauriatur:crudelis enim est,qui famam suam negligit: Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§.quoniā. nu.89. Nā sicut lilium,suauitatem odoris,ita bona fama,suauitatē & ho-
4 noris gaudiū pręstat,vt ille ait:† solā tñ famā, ad torturā non sufficere,idem Bal.in l.milites.nu.1.C. de quęstio.autumat,& mordicùs tenet:videatur hac de re, Barr.in l.de minore.§.tormēta.nu.30.in fi.ff.de qō.Paul.de Lea.in Cōment.c.grauis.extrà,de pos.de famę probatione, & qñ sola probet,pulchrè Alber.de Gand.in suo malef.Tract. tit. qui ad famæ probatio.cum tit.seq.& trib.pręced. vbi non immeritò de famę,& infamię neruis,& viribus: idē tit.de qō.& tor.nu.39.vbi sola fama,ad torturā non iri,nisi alijs iuuetur adminiculis,æquiùs mihi videtur,quamuis sine illis,posse,velle videatur:de fama,quodq; sola,alijs exuta indicijs,non,sed horum adminiculo sufficiens sit,Ang. tradit in suo malef.Tract.in verb.ꝙ fama publica.nu.41.(vbi
5 † vnius testis testimoniū cū fama,in ciuilibus quidē,sed nō
6 in criminalibus,ad condēnationem sufficere opinat̃)† August.aũt eò loci hęc iure Ciuili, non item Canonico incēdere credidit:ꝙ Cano.iure,fama sola,semiplenā probatio
7 nem faciat:vt ibi per eum. Limitat tñ † iuris Ciuilis regulam(quā magis approbat) tribus casibus ibi contextis.de fama,quando probet,& quando non, scitè Specul.lib.ij. tit.fama quid sit. per tot.cum tit.sequen. vbi de rumore.
8 quòd † in ciuilibus,non item in criminalibus, semiplena

probatio cum fama sufficiat, mordicùs tenuit Hyppol.de Marsil.eius in Pract.§.expedita.nu.77.De regula nostra scintillam senit idem Hyppol.§.diligenter.nu.86.

SVMMARIVM.

1 *Socij assertio, an & quando sufficiat ad inquisitionem & torturam: & nu.2.*
3 *Praesumptionem facere quibusdam, saltem ad inquirendum videtur.*
4 *Nonnullis ad torturam, in casibus exceptis, sufficere videtur.*
5 *Quando socius de socio interrogari possit, & torqueri: & nu.7.*
6 *Confessio socij torti, non torquendi, indicium ad torturam sufficiens non praestat.*
7 *Socius torquetur ad enucleandum socios.*

REGVLA XXX.

1 CONFESSIO † seu socij assertio, in criminalibus, indiciũ ne quidẽ ad inquisitionem(ex quorundã sententia) ne dicam ad torturam, vel si socius malè famatus & suspectus dicatur, non datis alijs indicijs, nisi in sex casibus exceptis, praebet: hanc refert communem & verã opinionem, Dec.consi.clxxxix.laetatus sum.col.iiij.vers.iij.& Fulg.consi.xvj.super eo.col.iij.luce clarior text. in ca.veniens.in fi.extrà,de testib.& l.quoniã.versi.si socij & participes.C.eod.vbi notatur super gl.in verb.participes,quid de iure Ciuili aut Canonico,de hoc, nec quidẽ non con-
2 dẽnatus,licet illo Iure audiatur. † Crimẽ tñ laesae Maiestatis,& quinq; alia excipi credunt:gl.pen.mag. cũ tex.in c. siquis Papa:in fi.lxxix.distin.& c.quaero.versic. haec licet. ibi ad cuius accusationem.vj.quaest.j. Quibusdam tamẽ,
3 † socij responsionem,ad inquirendum saltem,praesumptionem adferre videtur:glo.vlt.in l.vltima.C.de accus.praecipuè si vel fama,vel quid simile ei faueat:& hi, nõ in lente vnguentũ,vt nec aureo piscantur hamo.huius rei micã senit Gand.in eius malef.Tract.tit.de q.nu.16. cum seq.ma

ximè

ximè.num.7.Ang.in suo malef.Tract.in verb.q. fama publica.nu.31.& ibi Aug.& nu.106.vbi etiam Aug.qui Ang. eò loci eam responsionê in casibns dictæ l.vltim.C.de ac-
4 cusat.† ad torturã sufficere,satis crudè,opinatur:mouetur ille l.edictũ.& l.j.§.cùm quis latrones.vbi videt tex.Lynceus.ff de quæstio.idq; habita æstimatione,fides sit adhibenda,ex circunstantijs & qualitate personæ,necne:cõtra d.gl.vlt.in fi.C.de acc.quæ eã duntaxat aliquã p̃sumptionê credidit:socius aũt,quò criminis socios detegat & enucleet,in carcere & poni & detineri põt:Ang. eò loci.num. 89.vbi Augu. qui hoc intelligit in casibus de quibus in d. gl.vlt.in d.l.vlt.C.de accusatio.& in l.j. extrà, de confess.
5 quando socius,putà,potest de socio interrogari: † quod euenit,aliqua(illis tantùm casibus)præcedẽte præsumptione,non aliàs:& sic multò minùs torqueri:vt in d.gl. quam
6 sequitur ibi Bald.& quærit, an † quæstionem passus, qui torqueri non debuit,sua confessione in socium ad torturã faciat præsumptionem,& indicium:& tandem, in negatiuam partẽ,saltẽ nullis præcedẽtibus indicijs, pedibus manibusq; it,& pellitur:exempli causa, adfertur famosus latro.l.diuus Adrianus.ff.de custod.reor.l.j.C.eodem:l.prouinciarum.C.de ferijs.Itẽ falsæ monetæ casus:l.j.in prin. C.de fals.mon.vbi Iudices tortura socios expiscãtur.Tangam infrà,reg.xl.nu.5.& 6.& reg.xxxj.

SVMMARIVM.

1 *Cõfeßio de alio facta,an & quãdo valeat:et quid de se & de alio.*
2 *Hæc,solam præsumptionem,perseuerata confeßio adfert.*
3 *Confeßio in inimicum facta,non valet.*
4 *In casibus exceptis, Albert.de Gan di.ad torturam à socio nominati,iri credidit.*

REGVLA XXXI.

1 CONFESSIO † de alio tantùm, in tormentis facta, spontaneę præpõderat:nõ si de se & alio,interrogatus reus,

reus,crimen fassus dicatur:tunc enim spōtaneam, quæstionatæ præferri,& palmā obtinere itum est:de se autem confessionem spontaneā quæstionatæ,maioris ponderis,creditum est:tex.in §.j.si verò,scilicet,in fin.ibi,quat. propt. hoc nihil celēt verit. &c.in Auth.de test.& l.cùm probatio.ff.de prob.& ibi glo.secundum & tertium membrū,pondus accipient ex aurea mellita distinctione Bar.in l.j.§. questioni.
2 ff.de quęst.† hęc conscij sceleris confessio sola,nullis indicijs,aut aliis auxiliata adminiculis, solam præsumptionem pro qualitate personæ,adfert, si ad aras vsque tortus perseuerarit,non tamen ad quęstionem,aut capturam,sufficientem facit:notat phœnicee Cyn.in l.fin.C.de accusat.& in l. repeti.ff.de quęst.Prius reg. membrum, quidā enucleant,
3 † si contrà inimicum reus non fateatur,quòd de facili tunc mentiretur:l.j.§.causa.uersi.præterea.ff.de quæst.l.iij.in princip.ff.de testib.in arg.plura de hac re apud Bonifac.de Vitel in suo malef.Tract.tit.quę indic.deb.præced.tortu.à nume. 9.vbi plures,quibus de alio confitenti,casus, stetur,recuset: scitè de hac re,Alber.de Gandin.in suo malef. Tract. titu. de quæstion.& tor.nume.16.17.cum sequen.& Angel. in eius malef.Tract.in verb.quòd fama publica. versic. decimò quæro.nu.106.& nota.nu.49.& August.eò loci:gloss.Phœni
4 cea cum text.in d.l.vlt.& de accusation.† Alterius nominatione à reo criminis factam,ad torturā in casibus exceptis, in quibus socius de socio interrogari potest, ex l.vltima. C. de accusatio.tantum sufficere,non aliàs,crebrius Vbert. de Bonacur.cius in Pract.tit.quib.mod. suo no. ciui. agent. in verb.de se confessis.fol.35.credidit.Idē voluit.Alber.de Gādin.cius in malef.Tract.tit.de quæstio .nume.16.& nu.17.

SVMMARIVM.

1 *Fuga quando indicium ad torturam præbeat, & quando non: & nume.3.*
2 *Idem creditur de latitante,& sese abscondente.*
4 *Ratio huius regulæ.*

1 FVGA † ante inquisitionem, delicto perpetrato, indiciũ ad torturã maximè sororinã nacta famã, aut aliud id genus indicium prębet, quãuis longè secùs, in iam accusato, aut inquisito aufugiente, credatur: tunc enim vexationis & carceris metu potiùs, quàm cõscientia aufugisse ac solùm vertisse censetur: Bar. in l. j. ff. de bon. eor. qui mort.
2 sibi consc. vbi † de latitante ac sese abscondente, idẽ credidit Bart. nu. 5. & Ang. in l. fi. ff. de quęstio. Rom. in l. lege Cornelia. vbi Bar. ff. ad Senatusc. Sylla. Matthes. in singu. cxlvj. Nota aureum dictum Ias. in l. si is, qui. col. ij. in fi. & in prin. col. iij. nu. 5. in fi. C. qui testa. fac. poss. & in l. admonendi. in prima lect. col. cvj. nu. 88. cum seq. vbi babylonicè, & lectu. ij. nu. 157. ff. de iureiur. Decius in cõsi. cxxxiiij. in effectu. col. j. in princ. Hyppol. in rubr. C. de probat. nu. 47. versi. alio modo. tangit Bar. in d. l. admonendi. nu. 35. huius materiæ guttulam quis exhauriet ex regu. clxij. & reg. clxiij. apud Socin. in suis Fallen. & Ang. suo in malef.
3 Tract. in verb. quod fama publica. & nu. 46. † Eius autem fugam, qui in delicti actu proximo, adfuisse conuincitur, indicium facere: habetur in l. lege Cornelia. ff. ad Senat.
4 Syll. † Ratio autem huius nostræ reg. est, q, vt nondum inquisitus, ita necdum accusatus, conscientia solùm vertere pręsumatur, siue fugiẽdo siue latitãdo: posteà verò, quauis via carceris vexationem, ac sanguinis effusionẽ, redimere põt: d. l. j. ff. de bon. eor. qui mort. sibi cõsc. vbi Bart. hoc mouetur & pellitur fundamento. huius regulę medullas degustat Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. diligenter. numer. 41. & sequent.

SVMMARIVM.

1 *Vulnerati assertio, iurata, non plenè probat, sed indicium ad torturam præstat: secundum quosdam.*
2 *Alij aliter & in contrarium, quoad torturam, opinantur.*
3 *Hoc verius creditur, alijs non existentibus indicijs.*

Regula

REGVLA XXXIII.

1 ASSERTIO † solius vulnerati iurata, etsi, haud plenè probet cōtra vulnerantem: l. si quis in graui. §. j. ff. ad Senatusc. Sillan. facere tñ ad torturam, indicium, quibusdā vr: Phœnicea glo. in l. ij. in verb. cauit. C. de calumniat. Ange. in dicta l. si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad Syllania. Ana. in singul. xxvj. casus est quòd si quis. col. j. volu. iij. post Angel. in d. l. ij. C. de calumnia. tex. in l. iij. §. j. in princip. ff. ad Syllania. iuuat l. j. §. vltimo. in fi. eod. In contrariā iuit sententiā, Augu. apud Angel. in eius malef. Tract. in verb.
2 qui Iudex ad probationē. ver. tu aūt. nu. 12. † hac ratione lactatus & illectus, quòd non oēs qui è corporis vinculis euolant, sint sancti (vt ille ait) Ioānes: & verius ac humanius, quod August. & alijs pluribus, & placuit, & visum est, aliis non existentibus indiciis, crediderim. & ita vtimur. Addes
3 quæ dicam reg. seq. maximè nu. 4. † An autem sola læsi assertio, hæredem accusatorem, à calumnia ac expensis exuat, & liberet, scintillam degustabis reg. cxxx.

SVMMARIVM.

1 *Ad condemnandum, solius vulnerati vel iurati assertio non sufficit: & nume. 4.*
2 *Exoneratus à vulnerato, vel extantibus indicijs, à tortura liberatur.*
3 *Exoneratio non prodest, probationibus in contrarium existentibus.*
4 *Assertio vulnerati ad aras vsque perseuerata, alias probationes iuuat.*

REGVLA XXXIIII.

1 SOLIVS † vulnerati dictum, quantumuis iuratum, ad onerandum & condemnandum, non sufficit: idque fauore liberationis, & condemnationis odio: argumen. l. Arrianus. ff. de action. & obligatio. l. absentem. & l. si præses.

ses.ff.de pœnis.Alexand.in consil.xxiiij.lib.ij. Bald.in l.ij. C.de calumniato.tex.in l.iii.ff.ad Sylla.Petr,de Ca.consi. clxvij.Alber.de Gand.eius in malef.Tract.titu. de transa ctio.& pact.in malef.num. 16.in fin.glo.pē.in l.ij.vbi Ang.
a de calumniator.† Et tantus est liberationis fauor,vt vel ex tantibus indicijs,à vulnerato exculpatus ac exēptus,à tor tura exuatur:Bar.in dicta l.iij.§.j.ff.ad Syllanian.Quod di ctum procedere crebriùs creditur,nisi liquidis ac Lynceis probationibus,in contrariā opinionē & sententiā, Iudex pelleretur:tunc enim vulnerati dicto,& exculpationi, aut assertioni,vel iuratę,nullo modo standum,locis prę alleg. Augustin.in eā pedibus manibusque iuit sententiā , apud Ang.in d.verb.qui Iudex ad probationē.vers.tu autē; præ alleg.de hac re,sequen.reg.vtcunq; tamen alias probatio nes,offensi assertio iurata in vltimo spiritu, fulcit text. in l.iij.§.j.ff.ad Syllania.

SVMMARIVM.

1 *Exculpatio offensi,reum & à tortura,& à condemnatione, eximit:intellige,vt in praeced.reg dictum est.*
2 *Sola vulnerati assertio,hodie parùm prodest.*

REGVLA XXXV.

1 EXculpatio † (vt sic loquar)offensi,adeo inquisitū onere eximit,& omnia delere indicia creditur, vt nec tor queri,ne dicā condēnari queat:aureū & Pheniceum Baldi dictum Sybilinum in l.j.col.penult.nu.32. C. commu. de leg.Alexan.in dicto consil.xxiiij.col.iiij.versi.fortifico volu.ij.alleg.text.in l.Paulus.la ij.§.j.ff.de bon.libert .iun cta l.ij.in fin.ff.ad Senatusc.Sylla.Felyn.in c.j.circa fi . de præsumpt.Hyppol.con.lxvj.post reditum.& sing.xxij.con fessio.Thomas de Neapol.in voto xxiiij. in causa Nicolai.& singul.l.v.nota bene Alber.de Gandin.eius in malef. Tract.tit.de transact.& pact.in malefic.nu.16.in prin. August.apud Angel.eius in malef.Tract.in verb.qui Iudex ad probationem.

probationem. ver.tu autem,prælleg.quod sic accipias vi-
lim, si aliundè in contrarium non emergant probationes:
vt reg.præced.nu.3.consignatum literis videre est: Et ita
2 vt † parùm aut nihil, sola vulnerati assertio seu exculpa-
tio,reo proficiat,vt & parùm accusatorem iuuat:& ita vti-
mur.ad huius reg.enucleationem,repete præcedentes.Ex-
culpationem,esse innócentiæ rei indiciũ, mordicùs tenuit
Hypp.de Marl.eius in Pract.§.diligenter.nu.260.quamuis
reũ ea assertione non iuuari, alibi nu.118.eodé §.dixerit.

SVMMARIVM.

1 *In quæstione pluribus infligenda, à iuniore, ac timidiore inci-
piendum.*
2 *Et à suspectißimo quoque.*
3 *Hinc,à iuniore,aut muliere:& nu.4.*
5 *Rei ætas,fortitudo, ac debilitatio, criminis atrocitas, considera-
bitur.*
6 *Methodus & quæstionis modus,à Iudicis arbitrio dependet.*
7 *Ordo in tortura seruandus,& quis.*
8 *Qui quæstio fiat,& in ea procedatur.*
9 *Quibus quæstio non detur,præsentari quàmuis poßit.*

REGVLA XXXVI.

1 IN † quæstione pluribus infligenda,à iuniore, timidiore,
ac eo,à quo veritatem faciliori negotio,Iudex extorque
ri posse autumabit,inceptandum: Lynceus tex.in l.j.versi.
item diuus.& l.vnius.in prin.ff.de quæstion. Bartol.legum
2 Coryphæus in l.j.in prin.ff.de quæstio.† Et à suspectissi-
3 mo quoque primordia ponenda: † hinc à filio exposcen-
da veritas in patris facie,per torturam,quò pater humani
tate & pietate pulsus,veritatem faciliùs euomat:l.isti quí-
dem.ff.quod met.cauf.§.sed veteres. Instit. de noxa.actio.
4 versi.quis enim patiatur,&c.† A fœmina insuper cunabu-
la sumenda, quòd tenuior & minoris constantiæ,viro du-
catur:non Talpeus text.in l.prægnantis.in ij.respons.ff.de
pœnis.

pœnis.vbi glo.ult.& Barto.auxilio erit.l. filia. C.de inoff-testa.l.deferre.in prin.ff. de iure Fisci.c.forus.extrà,de ver. signific.l.quisquis.§.ad filias.in fin.C.ad legem Iul. maiest.
5 Dicam infrà,reg.cxxviij.num.8. † Habenda denique delicti,in grauitate ac atrocitate consideranda, ratio erit, vt & consideranda rei ætas veniet,fortitudo,ac debilitas, in quæstione indenda, quò Iudex cum medela ac temperamento incedat:l.de minore.§.tormenta.ff.de quæstio.l.iij. ff.de re milit.§.fi.& l.si quis in graui. in princip. ff.ad Syll.
6 & l.quæstionis modum.ff.de quæstio. ut † quæstionis omnis ferè modus & mensura,ex Iudicis arbitrio, velut nido, volitet & dependeat: in quo quisquis scribentium murus aheneus est.vnde videat ne in ea quæ reg.xl.num.7.& reg. xlj.dicuntur, irrepat ac præceps cadat:de temperamentis à Iudice adhibendis in tormentis,tangit Alber.de Gandi.
7 in eius malef.Tract.de quæst.& tor.nu.5.10. & 11. ubi † ēt de ordine,in quæstione pluribus infligenda, obseruando, huius ad imum reg.micam habet Bonifac.de Vitel.in eius
8 malef.Tract. tit. qualiter sit fienda tortura: † Fiet autem fune,vel alia simili via:ut notat. in l.edictum. ff.de quæsti. Idem Bonifac.in fin.dicti tit.sybilinè,velut quidam legum
9 Palladius,& Coryphæus. † Quæ autem personæ, torturæ onus enatent & euadant,scitè discutit Hypp. de Marseius in Pract.§.expedita.nu.27.cum alijs seq. qualis est Decurio,Doctor,Aduocatus,miles,Doctorum filij,minores 14. ann.maiores Magistratus eorum durante officio, Clerici in sacris constituti non infames,decrepitæ ætatis, Reipublice vtilis,& similes:nisi in lęsę maiesta.crim. illis autem casibus torti cōfessio non nocet:ibid.nu.46.de reg. nostra, Hip.de Marseius ĩ Prac.§.& expedita.nu.49.terreri tñ posse videntũ ut impubes,per qõnis pręsentationẽ: Phœniceus tex.in l.j.§.impuberi.ff.ad Syllan.Dicam infrà,reg.xliij.

SVMMARIVM.

1 *Reus quæstionem,in negatione delitescens passus, omnes probationes abolet.*

Non

2 *Non est sapiens Iudex, qui plena probatione existente, ad quæstionem saltem sine clausula, Citra præiudicium, &c. confugit: &c. nu. 3.*
4 *Quando sufficiens probatio deest, qui procedatur: & num. 5. 6. 7. & 8.*
5 *Quando pars ciuilis condemnetur in expensis & eo quod rei interest; & nu. 6. 7. & 8.*
9 *Quando Fisci Procurator in expensis vel proprio nomine condemnetur, & quando non: & numero 10. 11. & 13.*
12 *Mitiùs cum Officiali, quàm cum alio, agitur.*
13 *Culpa Procuratoris Fisci, dominum ligat, non dolus, & num. 5.*
14 *Fiscus obtinens, non lucratur regulariter expensas.*
15 *Iudex iniquè quem vexans, tenetur ad sumptus partis.*

REGVLA XXXVII.

1 REVS † in tortura saxeus ac constans, in negatione delitescens, omnes probationes, quantumcunq; rotundas, ac teretes, seu plenas, contra se militantes, adeò exanimat, eneruat, & debilitat, vt harum vi & colore, nihil statim, ne dicam condemnari possit: Sybilina glo. ij. & Abb. in l. edictum. ff. de quæstio. Bart. in l. vltima. ff. de quæstio. & in l. vnius. §. j. vbi not. eodem tit. Roscius ille Ang. Aret. in suo malef. Tract. in verb. quod fama publica. nu. 119. c. seq. Alber. de Gand. suo in malef. Tract. tit. de quæstionibus. & tor. nu. 21. Hypp. in d. l. edictum, & in sing. lxiiij. plura profectò. & in sing. cclxij. quod potui nolui. Cæpol. con
2 sil. xxxij. quidã rustic. col. pen. hinc † fertur Iudex vt Chorebo stultior, ita fatuus, ad torturam, delicti probationibus rotundis & plenis confugiens: Alber. in rubr. de quæstio. C. & Cæpol. d. consil. col. pen. Tetigi suprà, xxiiij. reg.
3 circa fi. † Sed huic fatuitati vt obuiam eatur, medela hæc adhibenda est, si ore rei proprio veritaté (iuxta l. j. in prin. versi. ad tormenta. ibi, vt sola. ff. de quæstion.) extorquere tentet, vt dicat sua in ordinatione Iudex, quæstioni reum citra probationum præiudiciũ, subijciendum (& hac cautela pluries vtitur supre. Sabaudiæ Senatus, cuius nutu

omnia in his finibus,geruntur & fiunt, & rectè) vt eo casu, probationum vi superstite & salua,si ea sit rotunda ac sufficiēs, ad condemnationem nihilominus pedibus manibusque eatur:† Sin minus relaxetur reus,cum cautione & submissione sese toties quoties,vt aiunt, repræsentandi & iudicatū soluendi,citra tamen aliqualem delicti absolutioné:& interim amplius inquirendū & informandū,decernere solitus est Iudex.† Alij hac vtuntur methodo, vt ab instantiæ quidē obseruātia,rei absoluant,sed nō à delicto, partē ciuilē in expensis & eo quod rei interest,condemnādo:† Idq; ratioue calumniæ,vel si indicia extent non manifesta:Bald.in l.fin.ff.de calumniat. nota.in l.penult. C. de condict.ob caus.dat.& l.sed etsi vnius.ff.de iniur.& l.dominus. C.de qō.† Sin manifesta torturæ, id est,quibus ad torturā itum sit,&ad accusatiōnē deuentū dicatur,extent indicia,excusandus accusator à calumnia creditur: Bald. in l.iij.C.ad legē Iul.de adulter.vel si sola semiplena adsit probatio,nisi in contrariū plenè reus probet:Hyppol. de Mar.§.constante.nu.97.& §.superest.nu.1.2.3.4.5.6.& seq. vbi latè & scitè de parte ciuili, instigatore, denunciatore & similibus.Tangā infrà,reg.cl.De hac instantiæ, nec delicti absolutione definitiua, scitè Salic.in l.si hi qui.C.ad legē Iul.de adulter.iuncta ibi gl.vlt.in vlt.verbis.†Ratio autē huius incedēdi methodus & viæ,ex superuenientia probationū & indiciorū,& exposcenda,& expiscanda venit:poterūt em̄ aliæ in posterū enatare & emergere probationes, aut indicia,qbus prioribus pōdus addat̄.Verū prior illa, si cā saltē agēdi iusta subsit,vt nūc diximus,melior & æquior videt̄:harū viarū guttulā senit quis apud Bar.in l. vnius.§. j.præalleg.scintillā degustat Albert.de Gandi.eius in malef.Tracta.titul.locis Præallegat. huius rei mica est apud Chassan.in Cōsuet.Burgund.tit.*des iustices*.§.v.versi.*s'il n'a grace*.num.93.cum seq.tenit nōnihil,nec aurum inserit plūbo,Petr.Rebuf.in procem.Constit.reg.glos.v.numer. 118. Delibabo infrà, reg.clxj.† Sin solum adesse fisci Procuratorē dixerimus, horū neutrius condēnationē is extimescit nec formidat:arg.text.in l.iniuriarum.§.is,qui iure. ff. de

10 iniur.cum alijs id genus:† nisi dolus,fraus,calumnia, aut concussio in eo detegeretur & conuinceretur:quo casu in eum,priuato nomine,condẽnatio irreperet:c.vltimo.extr. de calumn.& l.vnica.de sũptib.recuper.in fin.lib.x.C.congruit.l.ij.§.si publicanus.ff.vi bon.raptor.& Bald.in l.ij. C. qui accusare nõ poss.iuuat l.post legatũ.§.Aduocatum. ff. de his,quib.vt indi.& l.cùm quædã.§.inuenimus.C.de ad-
11 minist.tutor.l.non est ignotũ.iũcta. glo. eo. † nisi speciali mãdato fulciatur,aut ratũ ab eo gestũ tandem aliquando dominus habeat:Phœnicæa glo.ij.in l.iij.§. si Procurator. ff.quod quisq; iur.nõ in lente vnguentũ Bar.in l.j.§. si Procurator. ff.si quis ius dicenti nõ obtemp.nu.5.nec Talpeus
12 idẽ in l.j.§.deiecisse.ff.de vi & vi arm.† Mitius & leuiùs tamen crebriùs cum Officiali,quàm cum alio agitur:Palla-
13 dius ille Bal.in l.ij.C.qui accus.non poss.† Sola autẽ Procuratoris Fisci culpa,dominũ ligat & vincit:l.quòd si nolit
14 in §.qđ Procuratore.ff.de ędil.edict.& ibi gl.† Hinc in cõpensam,si Fiscus palmã nanciscatur,nec in ciuili nec criminali iudicio,à parte expensas(vt quorundã gutturi arridet)repetit:ex l.vltima.C.de fructib.& lit.expens.sed id regulare non est:gustũ huius rei (nec aureo hamo) inseremus in regu.cl.Cuius autẽ expensis & sũptibus, processus criminales texantur ac nectantur,dicetur regu.clj.huic iustè nec immeritò nectenda,quã post hãc videas, quasi hãc pedetentim sequeretur,& velut huius sequelam. Denique
15 † Iudicem,dolo,culpa,aut negligentia, quem vexantem, ad sumptus rei teneri itum est:Hyppol.de Marsil. eius in Pract.§.superest.numero 8.

SVMMARIVM.

1 *Accusator tenetur cauere de damnis rei in casum absolutionis.*
2 *Hodie id vix obseruatur.*

REGVLA XXXVIII.

1 IN † criminibus, saltem quæstioni & torturæ obnoxijs (qualia sunt capitalia & atrociora) accusator seu pars

ciuilis,

ciuilis,de dãnis,& eo quod rei intererit cauere, in casum absolutionis teneri creditur:hoc velle videtur Pheniceus text.in l.iij.in fin.verb.C.ad legẽ Iul.de adult.ubi Bal.rem hanc quibusdam depingit coloribus & distinctionibus:
2 † quod hodie parùm obseruatur.

SVMMARIVM.

1 *In atrocioribus delictis,quando ad quæstionem eatur.*
2 *Quod & ad ciuilia negotia,ardua,extendi itum est.*
3 *Ciuilis causa,aliquando criminalizatur.*

REGVLA XXXIX

1 IN † capitalibus & atrocioribus sceleribus, indiciis pcedentibus,& plena deficiente probatione,in subsidiũ ad quæstionẽ itur:l.edictũ.§.quæstiones.ff.de quæstio.l.milites.& ibi Bal.in princip.& nu.6.C.de quæstion.sing. gloss. penult.in l.j.C.eod.vbi ẽt Bald.vt omnibus in his crimini bus,ea adiudicetur,indicijs fulta, quibusdã tamen dẽptis
2 casibus.† Quod & ad ciuilia negotia,saltem ardua, preci puè crimini annexa,scribentes,in subsidium saltem dilatant:aureus & Lynceus text.in l.ij.ff.de appellat.recip. vel non.& in l.diuus Pius.ff.de quæst.& c.j.deposi.extrà,& ibi not.Butrig.Imol.& Panorm.Alexand.consil.lxxvij.in ca su.col.fi.vol.j.l.ex libero. ff.de quæstion.& l.edictũ.eod.in hãc serpsit & raptus hæresim est Bonifac.de Vitell.in eius malef.Tract.tit.de quibus caus.quis possit torq. his congruit & arridet l.interrogari. C.de quæstio.nõ dissidet Albert.de Gãdin.in suo malef.Tract.tit.de quæstion. nu. 12.
3 † Et hoc ciuili casu,dicitur lis criminalizari,eo intuitu, & quòd quoad hũc articulũ,sit via incedẽdũ,extraordinaria: at l.j.in fin.& similes.C.eod.speciale casũ,eò loci & à glo. & à Doct.sepire,& ambire credunt.De his tetigi .s.re.24.

SVMMARIVM.

1 *Quæstio repetitur,alijs enatis indicijs.*

2 *Trepidatio, variatio, ac mutatio, sola ad repetendam torturam, sufficientes sunt coniecturæ.*
3 *Repetitioni locus creditur, quando noua indicia, euidetiora prioribus, elucescunt.*
4 *Socij & mandantis casus, à reg. exemptus.*
5 *Socij inculpatio, an sit indiciũ sufficiens ad torturã: & nume. 6.*
7 *Torto vel excesso, extincto, Iudex tenetur.*
8 *Hæc noua indicia, debent esse diuersi generis à prioribus.*
9 *Qui nihil dixit in tortura, non est repetendus.*

REGVLA XL.

1 QVAESTIO† seu tortura, nouis saltẽ enatis & emersis indicijs, repetitur, non alias, vt crebrius creditur: Lynceus text. in l. repetit. & l. vnius. §. reus. ff. de quæstion. Albert. de Gandin. eius in malef. Tract. tit. de quęstion. & tor. nu. 4. & 20. Bald. in l. militis. numer. 4. C. de quæstion. tangit Ang. in eius malef. Tract. in verb. quod fama. versi. no-
2 nò quæro. nu. 105. vbi † de rei trepidatione, balbutia, ac variatione, solis ad torturam repetendam, sufficientibus, cũ tamen Augustini eò loci declaratione, & versic. si verò negat. nu. 119. hoc (ad rẽ) videntur velle verba illius §. reus. in
3 ver. euidentioribus, &c. quasi velit † Iurisconsult. tunc demũ iterum & denuò quæstionem repeti, quando euidentiora prioribus argumenta, & indicia adsunt: Bar. in d. l. vnius. §. reus. nu. 2. in ij. intellect. iis congruit Ordinatio regia sub rub. *des questions & tortures.* artic. iij. & ita vtimur, putà, vt
4 torturę repetitio in nouis delitescat indicijs. † Casus tamen sociorum criminis, & mandantis, crebriùs excepti creduntur: vt nec sine iis, delinquens detentus, sociorum & mandantis, detegendorum causa, torqueatur: bellissimus & text. sing. in l. etsi certus. in prin. ff. ad Senatusc. Syllan.
5 Bar. in d. l. repet. §. vlt. ff. de quæstion. Sed an † socij inculpatio, sufficiens indiciũ ad torquendũ sociũ, præstet, scitè Ang. & August. in d. verb. versic. decimò quæro. nu. 106. & num. 95. 96. & 98. notatis in l. vltima. C. de accusat. iis nexis, & ibi glo. vltim. casus describens, quibus socius de so-

cio

6 cio interrogetur, & q; † sola hinc præsumptio emergat & enatet,quam crebrius non sufficere ad torturã,solam nec vrgentem,itũ est.qua de re v.reg. xxx.latè & babylonice.
7 Quòd † si reus sine indicijs repetatur,vel aliter in tortura excedatur,vt inde mors irrepat,Iudicẽ de homicidio tene ri creditum est;Bald.in dicta.l.milites.& in l. vnica. C. de emend.seruo.num.1.& 4.& Bar.in l.quæstionis.ff.de qõ.& Alber.de Gand.eius in malef.Tract.tit.de quæst.nu.35. di cã reg.seq.quòd Iudicis sæuitia præsumatur, Bal.in d.l.
8 vnica.† Hæc autem noua quæ diximus,indicia, diuersi ge neris sint à prioribus,operæpretium est:arg.nota.in l. per hanc.C.de temp. & repa.appell.& per Bar.in l.vnius.ff.de qõ.de quæstionis repetitione, gustum decerpere licet ex Bonifac.de Vitell.in eius malef.Tract.tit.quæ indicia de.
9 præced.tort. à nu.12.† De torturæ repetitione , & eo qui nihil dixit in tortura,non retorquẽdo,scitè Alber. de Gã di.in suo malef.Tract.tit.de qõ.& tor.nu.4.& nume.20.

SVMMARIVM.

1 *Qui in tormentis decessit,Iudicis sæuitia defunctus præsumitur.*
2 *Et culpa,& dolo,& aliàs Iudex excedere potest:et qui puniatur*
3 *Cum Iudice,coniecturis incedendum.*
4 *Punitur Iudex,appellantẽ exequi mãdans appellatione pẽdẽte.*
5 *Plura Iudicis vitia.*
6 *Pœna lege grauior,indita infamiam non infert.*

REGVLA XLI.

1 IN † tormentis,quiè corporis vinculis euolauit, Iudi cis sæuitia exanimatus præsumitur: rem acu tetigit Bal.in l.vnica.C.de emend.seruo.nu.1.& 4.autem morda ci lotus aceto Bar.in l.quæstionis.de quæstion.& Bald.in Iure Roscius,in l.milites.nu.4.C.eodem . scitè idem Bal. rem hanc distinctionibus decorat. & ditat in l. iij. in fin.
2 C.ad legem Iul.de adulter.vbi † sæuitiam,excessum, dolum,culpam,& casum segregat: vt excessus culpæ admix-

tus,aut dolo contextus,puniatur:dolus quidem,lege Cornelia de ſycar.at verò culpa,ſecūdum ipſius culpæ qualitatē:notat.in l.Gracchus.C.ad leg.Iul.de adulter.crebriùs,vt ſuo Iudex exuatur cingulo,ac priuetur officio:vnde qui Iudex in tortura,ſaltē quū excedit,ob talem ſeuitiā & dolū, in homicidij crimen irrepit,& decapitari(vt Baldi verbis rē tā cruentā decorē)debet:Bal.d.nu.4.& Bar.loco preal-
3 leg.qui † ex coniecturis & indiciis,Iudicis culpam decerpendā,ac dolum exhauriendum, quò ipſius immanitas & cruenta ſæuitia,pœna crucietur condigna,edocet.Eodem
4 morbo laborare creditur Iudex,cōdemnatū, appellātem, exequi appellatione pendente,mandans,& faciens: mellitus text.in l.lex Iulia,in fin.verſic.quid enim.cum ibi notat.ff.ad legē.Iul.repetund.vbi de alijs.Iudicis vitijs, in cōdemnationibus & executionibus adhiberi ſolitis,ira,puta, pecunia,& alijs id genus:vnde eodem helleboro indigetis Iudex: iuuat l.j.& Authen.nouo iure.C.de pœna Iudici.q. malè iud.& l.ij.ff.de condict.ob turp.cauſ.pro hac reg. eſt Ang.in eius malef.Trac.in verb.qđ fama publica.nu.104. huius rei micā habet Alber.de Gādiu.ſuo in malef.Tract. tit.de qſtio.& torment.nu.35.vbi diſtinctio. rē hanc ornat & polit.de inuēto mortuo in carcere, dicā reg.cxliii.nū.9.
6 Adde, q ſi † Iudex lege grauiorē pęnā indat, infamiæ labes inde in reum haud repit,nec ſerpit:& quando, Phœniceus text.in l.quid ergo.§.cum autem. verſic. pœna.ff. de his,qui notantur infamia.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis malè iudicantis,pœnæ.*
2 *Siue culpa,dolo,negligentia,&c.*
3 *Hodie mulctatur Iudex.*

REGVLA XLII.

1 IVDEX † in criminalibus, culpa aut ignauia malè, vel procedēs,vel iudicans,nō obſeruato,putà, iuris aut ſtili

ſoci

loci ordine, sed præposteratione vtens, aut ineptitudine lapsam sententiam ferens, & litem suam facit, & parti læsæ damna resarcire, de iure communi tenetur: l. prolatā C. de senten. & interlocut. omn. Iud. & cap. sacro. extra, de sentent. excom. & l. si quando. in fin. C. de testib. & l. sancimus. in fin. C. de Iudic. & can. Dominus noster. xxiij. q. iij.

2 † Idque, siue culpa, siue ignauia seu negligentia, aut & maximè si Iudicis dolo & iniuria, lata conuincatur sententia: ca. vlt. extrà, de empt. & vendit. & l. emptor fundi. C. de

3 euictio. vix tamen hodie hæc florerent: verum † si in iure & in facto, Iudex errasse conuincatur, in mulctam pecuniariam incidit in Gallia, vi Ordina. regiæ, & in Sabaudia vi stili supremi Senatus, art. ccclj. iuuat reg. xxxvij. nu. 15.

SVMMARIVM.

1 *Vnum crimen confessus pro alio, indicijs non vallato, non torquetur si interrogari possit.*

2 *In contrarium à nonnulli itur, in iterari solitus criminibus.*

REGVLA XLIII.

1 VNVM † crimen quæstione, indicijs præcedentibus, cōfessus, aliorum scelerum prætextu (nullis horum datis indicijs) vel eiusdem farinæ & generis, torqueri saltem, si interrogari queat, non potest: idque, iuris subtilitate, reo-

2 rum fauore: quamuis à nonnullis † in delictis, crebrius perpetrari & frequentari, vt illi aiunt, solitis, vt furtis, in contrariam eatur sententiam, & consuetudinem: l. sicut. C. de fals. l. j. in prin. ff. de quæstioni. & l. maritus. eod. pro hac consuetudine affertur text. in l. congruunt. ff. de offic. Præsid. & in l. non omnes. à barbaris. ff. de re milit. iuuat quod arrisit & placuit Albert. de Gandin. in suo malefic. Tract. tit. de quæstion. & tor. numer. 19. vbi hæc eadem decisio sedem obtinet. De hac regu. degustabo infrà, regul. xlviij. nu. 5. Qui autem quæstioni haud subijciantur, degustauimus suprà, reg. xxxvj. nu. 9.

SMMARIVM.

1 *Quando reo offerri & præsentari, sed non dari quæstio debeat, & possit.*
2 *Qui in eius oblatione incedatur.*
3 *Si nihil Iudex profecerit, quid fiat.*
4 *Quid si confeßionem Index adeptus sit eo modo.*
5 *Extra torturæ locum, eius comminatio facta; si reus fassus crimen dicatur, comminatio confessarij non obest.*
6 *Nisi in vim sententiæ quæstionis, id fieret, & quando.*
7 *Solus tormentorum timor, reo prodest.*
8 *Solus armorum terror, excusat.*
9 *Cibi aut potus abnegatio, ac carceris durioris mutatio confeßionem, vi & tormentorum metu extortam denotant.*
10 *Quæstionis verbo, quid veniat.*
11 *Hodie quid.*

REGVLA XLIIII.

1 VBI † indicia ad torturam suppetentia, absunt, alia tñ his proxima leguntur ad terrorem quæstio reo offerri ac præsentari põt: mellitus text. in §. talem verò. in Auth. de mand. Prin. col. iij. phœnicece Bald. in l. ij. nu. 4. C. quorũ appellat. non recip. & in Clem. j. extrà, de hæretic. & c. j. extrà, de testib. & l. j. §. impuberi. ff. ad Senatusc. Syllan. Quo
2 casu, † ad torturæ oblationem & præsentationem, siue Iudicis sñia, sola Iudicis medulita & intestina deliberatione, itur: nam si Iudex id eliminaret, & in apricum ederet, reo appellare aut liceret, aut ipsi curæ nec studio esset. Exhaurietur aũt proprij carceris loco, & ad assuetũ quæstionis locũ, deducatur reus oportet, vbi veste exuta, & tormentis, funiculis, ac alijs id genus solitis, reo ostensis, cõminationibusq; de eo torquendo, deq; eo(fictionibus habitis) ligãdo, si veritatẽ nõ euomat nec eliminet, eò tandẽ
3 vnietur, vt † si nihil profecerit Iudex, reũ in carcerẽ remittat, deliberaturus super litis decisione, aut interlocutione,

qua

qua actor ad maiorem delicti probatione, his verbis. *Et ce pendant sera plus amplement informé*, &c. admittatur, reo interim forsitan sub cautione & submissione laxato, vel aliàs prout Iudici æquũ & bonũ videbitur: l. vnius. §. in
4 ea. ff. de quæstio. † Sin cõfessione rei Iudex nactus ac adeptus dicatur, repetitione extra torturæ locũ, & perseueran tia habita, condemnationi locum esse, ex precedẽtibus li-
5 quet, & ex his, quæ infrà, alijs dicentur regulis. Quòd † si extra torturæ locũ, qõnem Iudex cõminetur, & reus cõfiteatur, hic leuis est timor, nec reũ excusans: l. metus. ff. ex quibus cauſ. maio. iuuat in argu. l. hæc aũt satisdatio. ff. si cui plus quàm per leg. ibi, Nã iniquũ erat, &c. vnde hoc casu, vnica cõfessio, ad condemnationẽ sufficiẽs põdus credi
6 tur. † Aliud autumariũ si lata qõnis sñia, eiusq; pretextu cõminatio facta, quantumuis extra torturæ locũ, dicatur: iustus enim metus, maximè à sñiæ pronunciatione dici creditur: arg. d. l. metus. & l. j. §. ex incendio. & l. Pedius. ff. de incen. rui. & naufr. tũc enim perseuerãtia esse opus, qđ confessio iusto metu nacta videatur: arg. l. metũ presenté. & l. metũ accipiendũ. & l. metũ aũt. ff. de eo, qđ met. cauſ. facit l. ij. ibi, Aut formidine tormentorũ. C. quorũ appell.
7 non recip. vbi † solus tormentorum timor reo prodest: & ibi glo. in verb. aliquid dixerit, &c. his addatur l. idem est.
8 in fi. prin. versi. qui armati. ff. de vi & vi arma. vbi † solus
9 armorum terror sufficit. Eodem ventum est, † si ob cibi & potus denegationem, vel carceris durioris mutationem & retẽtionem, reus ad confessionem à Iudice impellatur & inducatur, vt tormentorum metu id genus confessio extorta dicatur: arg. l. item apud Labeonẽ. §. questionẽ, ibi,
10 † Quæstionis verbo, etiam ea, quam malã mansionem Græci dicunt, continebitur, &c. ff. de iniur. vbi gl. in verb. Greci, de cibo & potu & similibus, dégustabo infrà, regu. xlix. nu. 10. Verùm regulam hanc, quidam hodie ita enucleant, vt ad supremarum Curiarũ, velut ad Stoicorũ dumeta, fimbrias & limites coarctent, ob minorum Iudicũ appellationes. De hac regul. suprà, regul. xxxvj. numero 9.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Testes in criminalibus, venire abnuentes, vel aliàs differentes, cogendi sunt: & qui.*

2 *Via cogendi testes.*

3 *Etiam via extraordinaria, contra hos inceditur.*

4 *Lege Cornelia, an hic testis teneatur.*

REGVLA XLV.

1 TESTES † in criminalibus venire, ac testimonium ferre, illegitimè vel abnuentes, vel aspernantes, & aut reorum minis, suasionibusve, alteriusve potentis minis aut suasionibus, latẽtes, mulctæ inditione, ac corruptionis criminis confessi, pœna & cogendi, & testimonium ferre ar-
2 ctãdi veniunt. † Idq́;, & pignoribus captis, & personę, si apprehendi possint, captura, & detẽtione, tantisperdũ & testi
3 moniũ tulerint, & iustitię paritum dicatur: † solet autem contra hos, via & extraordinaria methodo incedi, contumacię pœnas & mulctas indẽdo: iuuant quę suprà, reg. xij. in fi. de reo pręsente, & respõdere abnuẽte, dicta sunt: gustũ
4 huius rei senit belliss. Bar. in l. j. §. j. ff. de fals. † vbi hunc testem, contumacẽ in non parendo, lege Cornelia, de falsis teneri opinatur, & in eo murus aheneus est: in hac delitescit sñia de iure Ciuili, quãuis de iure Canonico in cõtrariam pedibus, manibusq́; eat sñiam, Spec. tit. de test. versi. de testium compulsione. nu. 4. eo enim iure monendos testes, non cogẽdos: c. ex parte. in fi. extrà, de testib. sed moniti non parentes, compelluntur: Lynceus tex. in c. super his, cum ij. seq. de testib. extrà. & gloss. mag. in verb. super criminibus (hodie ius Ciuile floret) iuuat cap. si testes. ver. sic. l. Iulia. publ. v. quæst. iij.

SVMMARIVM.

1 *Testis mẽdax, aut vacillans, torqueri et puniri põt: & num. 10.*

2 *Testis tunc torquetur, quando veritas aliter haberi nequit.*

3 *In dignitate constituti, an torqueantur, vt Clerici: & qui nõ torqueantur, & nu. 4. & 9.*

REGVLA XLVI.

1 TESTIS † mendax, aut vacillans, vel in causa ciuili, saltem ardua, nedū criminali, vt quæstioni submitti pōt, ita conuictus puniri debet: melle suauior text. in l. ex libero. iunct. ibi gl. j. ff. de quæst. & l. vnius. §. testes. eo. & l. nullū. iuncta glo. j. & in verb. in ciuili. & glos. vlti. C. de testib. & l. qui falso. ff. eod. vbi glo. vlt. Sybilinus tex. cum glo. in verb. derelinqui. in §. & licet dudū. ver. si verò. in fi. in Auth. de testib. col. vii. & in l. eos. ff. ad l. Corn. de fals. vbi est tex. Phœniceus & aureus Alber. de Gan. in suo malef. Trac. titu. de quæst. & tor. nu. 8. & nu. 12. vbi de negotiis ciuilibus & cri-
2 min. arduis: † Idq́;, si negotij veritas, aliter haberi nequeat:

d.l.diuus Pius.ff.de q.& indiciorum nãciſcandorum cau ſa:Ang.in ſuo malef.Tract.in verb,qđ fama publica.num. 49.de hac regula, ſcitè & latè Bar.Palladius in d.l.ex libe-
3 ro.† vbi Clericorũ in dignitate poſitorũ, teſtimonium exi mit,quos tñ falſi iugo ſubiugat: ex l.Presbyteri. la j.C.de Epiſ.& Cleric.vt & cæteros quoſcunque hmõi teſtes, legis Corneliæ pœna puniri,itũ eſt,maximè ſi aſtu deponant,& rei grauitas id præ ſe ferat: dictis tex.& gloſ.ſecus,Iudicis motu puniunt:d.l.nullũ.Verùm in d.l.Presbyteri.nõ de cle ricali ſimpliciter,ſed de ſola præsbyterali dignitate,verba ſũt:vnde Clerici,eo modulo trutinãdi, quo laici, venient, quicquid illius legis fimbrias Bar.dilatet & extẽdat: iuuat c.ſi res.14.q.vj.& qđ Canon.tradunt in c.j.extrà,de poſ.& Abb.in c.cum in cõtemplatione . extrà .de reg.Iur.& glo. in l.fallaciter. §.quòd ſi ingenuorũ.C.de abolition.in verb. vexata.in glo.vbi ingenui & Clerici torquentur: qui quæ-ſtioni obnoxij non ſint,enodat d.de Gandi.d.tit.num.8.& 9.vt eſt minor 14.decrepita ſenior, in dignitate conſtitu-tus,& ſimiles, & quando:ibid.numer.37.& nume.38.vbi de Aduocato, & quid cõſuetudine feratur. Barto.inſuper aliã contexit diſtinctionem,quoad merè laicos: † vt dignitate,
4 officiove ſeculari, & nobilitate præditi, ſola vacillationis de cauſa ,tormentis ſufficiantur: d.l.nullum.Sed vt d.l.nul lum.huic rei pondus non addit, nec hoc probat, ita iura præalleg.indiſcriminatim vocem trahunt, & omnem mi-nitantur teſtem: text.ãt in d.§.teſtes.l.vnius. cum de men daci, tum de vacillante ſeu variante, verba facit:quod vi-
5 detur ex vi verbo mendacij ibi poſito. † Etenim mendax dicitur,& qui falſum ait,& qui verum abdit, abſcondit,ce latque:vt ibi, & ĩ d.l.Presbyteri. la j.iuncta ibi gloſſ.vltim. vnde ne quicquã & inquaſſum viderẽtur annexa ea verba, Veritatis gratia, &c.quò fit, vt legendum ibi crediderim,
6 aut variationis gratia, &c.† Diximus autẽ,teſtẽ veritatẽ ardentẽ,in falſi crimen irrepere, pœnamq; ſaltem ſtellio-natus,ex ea taciturnitate, & latitatione,ferre:l.j.ff.ad leg. Corn.de fal.& ead.l.ff.ad leg.Corn.de ſycar.& ad id, quod partis ciuilis,aut Reipubl.intereſt, teneri:arg.eorum,quæ

not.per Cy.in tit.de sepulchro viol.& per Bal.in l.Presby-
7 teri.C.de Epis.& Cler.† Periuriũ insuper, fustibus cædendum,vt innuere tex.in l.si duo.§.vlt.in fi.ff.de iureiu.† Ter-
8 dum,vt innuere tex.in l.si duo.§.vlt.in fi.ff.de iureiu.† Tertium torquendi testem modum, addit ibi Barto.si sponte ad testimonium dicendum,testis ierit, ac erumperit: ex §. si verò ignoti. in Authent.de testib.column.vij.& ex cau. illi, qui.v.quæstion.v.& ibi gloss.magn.vltim.Sed illi text. hoc non tam crude velle videtur, verùm aliud appetunt, nempè,quòd ignoti, suo testimonio ueritatem corrumpere festinent. Sola autem festinantia non sufficeret ad tor-
9 menta: gloss.in uerb. festinantes. d.§.si verò ignoti.† de his à tortura personis exemptis, latè & babylonicè Bonif. de Vitell.suo in malef.Tracta.titu.de q.vbi minores quatuordecim annis,decrepitæ ætatis homines,& similes exi-
10 mit.† Testē,vel nullis præcedentibus indicijs,oī iusta causa(vt si hic vacillet, præsumaturve veritatis sciēs,quam celat) torqueri posse mordicus tenet Bald.in l.milites.nu.5. in fi.C.de q.& l.interrogari. iūcta ibi glos.j.eod.& in l.iij.
11 C.de adulter.vbi aliud scitu dignum cōnectit, putà,† si testis unum in testimonio dixerit,aliud verò tortus enomat, stādum tunc demùm secundo in tormentis dicto:Bar.in l. eos,qui.nu.2.ff.de fals.iūcta gl.ij.in l.edictū.ff.de q.secus si sponte deflectat à primæua: tunc enim stādum priori,nisi
12 immediatè correctus dicatur: † idem si testis in repetitione sua,desciscat à priore,& eam mutet: Lynceus text.cum glo.in verb.infirmare.in c.per tuas.extrà, de probation.& l.generaliter.C.de non numer.pec.facit c.cum in tua.x.de
13 testib.& attesta.Quoadverò † testium & corruptiones,additiones,& augmentationes, & qñ eis sit locus,si incōtinēti,vel ex interuallo, an verò circunstātijs sit inhærendū,ad subornationis timorē & suspicionē tollendā, aut pertimescendā,extat tex.cum gl.vlt.& ibi Abb.in c.per tuas. de testib.& attesta.extrà.tex.in c.præterea. vbi glo.vlt.extrà,de testib.cogen.vbi etiam Abb.Idq; nullo probato errore: Innoc.in ca.cum dilecti.extrà,de accusa.Auth.at qui semel. vbi glo.in verb.productionem. C.de probatio.vbi scrib.vt
14 † incōtinenti,testi sese corrigendi fas sit,nō ex interuallo, subor-

ſubornationis timore:pro hoc verbo,incontinenti,adduci
15 ſolet l.continuus actus.de verb.oblig. † Conſiderabit au
tem Iudex,an probabilis correctionis cauſa,adſit & addu
catur:aliàs enim,teſtis in vacillationem & ſuſpicionem ir
repit:tex.in l.in teſtibus.ff.de teſtib.Bart.in d.l.eos,qui.ff.
16 de falſ. † Quæ omnia,à Scriba Iudicis, literis conſignan
da erunt:c.quoniam contra falſam.de probat.extrà.quin-
imò qualitatẽ vacillationis,vt & trepidationem , & colo-
17 ris mutationem, non omittet Scriba: † Iſta enim omnia
falſi indicia creduntur,& ſimilia:Innoc. in d.ca.quoniam
contra falſam.& Bal.in l.Prèsbyteri.j.C.de Epiſ. & Cleri.
& aliter Iudicis arbitrio reliquitur , falſitatis argumenta
expiſcari:l.de minore.§.tormenta.ff.de quæſtio.de his An
gel.in ſuo malef.Tract.in verb.quod fama publica.verſic.
nonò quæro.num. 105.vbi iſta,ad repetitionem torturæ,
18 ſufficere creduntur. † Quòd ſi teſtis aliter dictum, quàm
ſcriptum dicat,ipſi potiùs,quàm ſoli Scribæ , ſtatur: quia
titubationis morbo informationes laborant:l.j.§.fina.vbi
gloſſ.ultima.ff.quemadmo.teſtam.aper.c.iij. cum gloſſ.in
19 verb.Clerici.extrà,de proc.& l.theri.ff.de dot.præl. † niſi
alii teſtes adſint ſufficientes:gloſſ.vlti.in d.l.j.§.ultimo.ff.
quemadm.teſtam.aper.Aut ſcripturam , eius author ful-
ciat,& ei aliundè pondus addat : l. ſi quis Decurio in fin.
& ibi gloſſ.ad legem Cornel.de falſ.(vbi glo. ultim. in fin.
20 quærit,quid † ſi Scriba ſuam eſſe ſcripturã, ierit inficias?
& ſuſpectam reddi autumat : ex d.l.j.§.vltimo.ff.quemad.
teſta.aper.) Pro hac deciſione , eſt cautela Thom. Ferrat.
cautel.xxxj.circa fin.qui huic rei pondus addit authorita
te Specul.in titu.de teſta.§.j.verſic. ſed pone , ecce Iudex.
nume.48.& in titu.de inſtru.edition.§.reſtat.verſ.ſed quid
ſi vnus.nume.12.cum,vbi enumerat caſus,& nu.18. Idem
21 voluit Socin.in ſuis Fallen.reg.ccccxxj. † quod credit pro
cedere in criminalibus(in quibus non vtimur mendicatis
ſuffragiis,vt nec aliorum Iudicum relationibus ſolis,ex l.
ſinguli.C.de accuſatio.)non item in ciuilibus, quòd in il-
lis clariſſima probatio expoſcatur:trita l.ſciant.C.de pro
bat.de ciuili vltra p̃dict.tãgit Guid. Pap.deciſ.dxl. & ſing.

22 decij.& can.sicut.ij.quæst.viij. De hac re, † & cuius fides, testis aut notarij, præponderet, & an vter, & testis an notarius prior sit torquendus, Bal.consi.lv.vol.j. Specul.in d. §.restat.neutri contra alium credi, & neutrum puniri cre
23 didit:d.nu.12.in fi.quem vide omninò:vbi additur † quid si actorum Notarius, sibi ab executore relatum dicat, qui id neget:de his omnibus scitè sanè Barto. in l.in exercen-
24 dis.C.de fide instrum.Quòd si testis eò sese vertat, † vt se immemorem dixerit, scripturæ tunc demum standum creditur:l.cum precibus.C.de probat.Bart. in d.l.in exercendis.nu.10.& glos.ulti. in d.l.j.§.fi.ff.quemad.testa.aper.ex
25 ratione l.peregrè.ff.de acquir.poss. Quòd autem † causæ criminali, ciuilis ardua æquiparetur, tenet Bald.in ca.veniens.num.7.extrà, de testib.arg.l.propter litem.versi.nisi
26 fortè.ff.de excusat.tutor. † hic autem testis, variè falsoue deponens, aut vtrique parti testimonium prodens pœna condigna à Iudice, coram quo deponit, punietur:tex.in c. si testes.§.qui falsò. iiij.quæst.iij. & l.nullum.C.de testib. & Authent.apud eloquentissimum.C.de fide instru.de testis, instrumenti, aut Notarij falsitate, latus est campus apud d.Bonifa.tit.de falsis. cum iiij.titul.seq.& apud d.de Gand.titu.de falsarijs.De reg.nostra, gustum habes apud
27 Hyppo.de Mar.§.expedita. nu.48.† Reus insuper varius, torqueri posse fertur: Hypp.eò loci. §.diligenter.num.74. Bart.scitè, nec in lente vnguentum, in l.de minore.§.plurium.nu.4.ff.de quæstion.

SVMMARIVM.

1 *Testes mendaces, aut vacillantes quo torqueantur, negotio interfuisse oportet.*
2 *Idem si de negotij principalis circunstantijs agatur.*
3 *Quādo testis corruptus, & eum corrūpens, quæstioni subijciatur.*

REGVLA XLVII.

1 TESTES † mendaces, aut vacillantes, tunc demum quæstioni obnoxij leguntur, quum facto interfuisse dicuntur:

cuntur:hæc sunt verba Iurisc.Pauli in d.l.vnius.§.testes.ff. de quæst.vbi glo.in verb.quum facto, id est,negotio principali,de quo agitur:& glo.in l.Presbyteri. la j.in verb.precipiunt.C.de Episco.& Cleric.Alber.de Gand.in suo malef.Tract.tit.de quæstion.& torm.nu.8.Siue ipsemet dicãt & fateantur se interfuisse,rem tamen negent: vt in d.glos. proxim.alleg.siue alij testes, eos interfuisse affirmẽt, & hi abnuant & negent se adfuisse:d.§.testes.iuncta ibi glo.vbi Bart.circa med.ver.secundus si conuincitur, &c.Adde tũc
2 demum † hunc testem varium, his quæ diximus subijci, si circa negotium principale,& substantialia,aut etiam circa negotij principalis circunstantias, varij crimẽ in eum repserit,sed non sic in alijs circunstantijs creditur: Bartol. nume.9.& ibi nota.& in lit.dict.in l.eos.ff.ad legem Cornel,de falsi.cum similib.de omni falsi genere Alber.de Gã-
3 din.in eius malef.Tract.tit.de falsarijs † De testibus corruptis,& eorum corruptoribus, & qui in vtrunque ad torturam, condemnationem, aut aliàs gradiri, sit operæpretium , scitè & Sybillina doctrina Alciat.in fin.ij.libri prætermisso.vbi plurima allegat & adfert opiniones,& autem mordaci lotus aceto,nec ad stiuam natus, rem hanc limatè expiscatur, nec aurum in stercore (honos sit auribus) quærit.

SVMMARIVM.

1 *Confessio tormentorum metu facta,non nocet.*
2 *Quid si Scriba dicat hunc sponte confessum.*
3 *Perseuerantia necessaria.*
4 *Confessio voluntaria aut coacta,an & quando sufficiat.*
5 *Vniuscriminis confessionis prætextu ad aliud non itur , nisi indicijs saltem extantibus.*

REGVLA XLVIII.

1 CONFESSIO † delicti , nullis legitimis præcedentibus indicijs,tormentorum metu & terrore,et facta et extorta,

extorta,vel miliès,quantumuis iudicialiter, rata habita, confitenti non præiudicat: mellita & Phœnicea glo.in l. pen.& ibi Barto.scitè.ff.de quæstion.Ang.in l.j. C.de cõfess.Alber.de Gand.in suo malef.Tract.titu. de quęstion. & tormen.nu.26.& Augu.apud Ang. in eius malef.Tract. in verb.quod fama.versi.tu autem.num.105.Ange.in l.ij. vbi glo.pen.C.quorum appell.non recipiant. Alexan.cõsil.j.nu.5.vol.iij.Ang.in l.qui in aliena.§. celsus.ff.de acq.
2 hæred. † vbi de Notario spontaneam rei confessionem scriptitante,Alexan. consi.v.nume.14.volu.j. & consil.lij. nu.2.vol.iij.Salic.in l.ij.col.fi.C.de custod.reor.Roma.cõsil.clxvij.Anto.Anna.consi.xviij.col.pen. Hyppo.in cons. viij.in causa magistri.col.iiij.sing.text.in l.j.§.diuus Seuerus.ff.de quæstion.& l.vnius.versic.in ea causa.ff. eod.& d. l.j.§.si quis vltrò.ff.eod.in arg.& §.in causa.ver.quæstioni. eiusdem legis:nam si vltrò confessus,nihil ex eo sibi præiudicij parit, vt ibi:multò minùs tormentorum terrore, ad confessionem pulsus: Quàmuis Bal.in l.vnica.nu.8. C.de
3 confess.& in l.ij.C. de custod.reor. † huius perseuerantiã morti præponderet:de huiusmodi torturæ cõfessione plura Alber.de Gand.suo in malef. Tract.tit. de quæstion.& Ang.suo simili Tract.in verb.quod fama. versi. postquàm
4 aliquis.nu.110.cum seq.vbi Augu.& ibi † de confessione in tortura,& extrà facta,& quando sola sufficiat,& quando non,sed iterùm repeti debeat,hinc vnũ crimen in tormentis vel alibi,confessum, super alijs indiciorum auxi-
5 lio haud vallatis,nec † ad quæstionem, nec ad interrogatoria trahi. Idem de Gand.d.tit.de quæstio.nu.19.his addantur quæ regula seq.contexuntur: & huic vltimo dicto quæ reg.43.dicta sunt,nectantur:

SVMMARIVM.

1 *Vltrò crimen confessus,sibi præiudicauit.*
2 *Intellige si aliundè vtcunque constet,non aliter:nu.3.*
4 *Errore proposito,& probato,ea confessio non nocet.*
5 *Fauore rei,confessio interpretationem patitur.*
6 *In dubio,tormentorum metus non præsumitur,nisi,&c.*

7 *Omnia scribenda digna.*
8 *Confeßionis criminis, plures qualitates & circunstantiæ.*
9 *Tormentorum metus, quando adesse dicatur.*
10 *Extra tormentorum locum, metus, cibi ademptio, ac aeris priuatio, quid.*
11 *Sponte confessus, ineptitudinem non proponit.*

REGVLA XLIX.

1 VLTRO † crimen confessus, sibi præiudicauit, vt nec pœnitere posse credatur cõmuniter: ca. j. de accusatio.
2 in vj. Quod † sic accipias velim, si aliunde cõstet: nec enim auditur perire festinans: trita l. non tantùm. in fi. ff. de appella. gloss. mag. circa med. ibi, Item in causa pecuniaria,
3 &c. in l. vnica. C. de confes. † Aliàs enim valere id genus cõfessio nõ creditur notat apud Bar. in l. qui in carcerẽ. ff. de eo, quod met. caus. & ibi Bal. in ij. editione. & glo. Adde
4 regulæ huic, † nisi errore & proposito & probato: tũc enim rei fauor palmam obtineret: Sybilina Baldi doctrina & distinctio, in l. j. nu. 4. C. de custodia reor. & in l. vnica. nu. 16. C. de confess. latè Albert. de Gand. in suo malefic. Tract. ti. de quæstion. & torment. num. 24. cum sequẽ. vbi de hac cõfessionis materia eo titulo latissimè. Alia additur huic re-
5 gulæ declaratio, nisi, † putà, in rei fauorem posset ea cõfessio interprætationem accipere, & pati: tunc enim rei fauor, interpretationẽ pateretur: cap. cùm dilecti. extrà, de accusat. Ita notat Bald. in d. l. vnica. nu. 10. iuuat has declarationes tex. in dicta l. j. §. diuus Seuerus. & §. si. quis vltrò.
6 ff. de quæsti. † In dubio, tormentorum metus non præsumitur nisi Iudicis minæ, aut tormẽtorum adhibitio, aut præparatio, proponerẽtur: Bald. in dicta l. vnica. num. 10. in fi. Chassan. in Cõsuetud. Burg. titu. *des iustices*. §. v. versicul. *s'il*
7 *n'agrace*. nu. 40. & 41. Socin. reg. lxx. in suis Fallẽtiis. † Sed sapienter fecerit Iudex, si nihil scriptura dignum omiserit. † De hac regula & præced. & tam de spontanea, quam extorta confessione, perseuerata vel non, naturæ conueniente vel nõ, posibili vel nõ, de se vel alio facta, latus est

campus

campus apud Bonifa.de Vitell.in eius malefi.Tract.titu.q indicia.de.præced.tort.à nu.9.cum tit.sequen.& nu.16. cũ tribus tit.sequen.vbi latè de hac omni materia, deq; perseuerantia,& de omnis generis confessione . ad quem recurras.Iis addatur Albert.de Gandi.in suo malefic.Tract. tit.de quæstio.& torment.nu.15.cum sequen.nu.27.28. &
9 29.vbi† quando tormentorũ metus adesse dicatur. & nu.
10 30.31.32. † vbi quid si extra tormentorum locum, & de minis Iudicis,& ob cibi ac aeris priuationem,cõfessio fa
11 cta dicatur.tetigi suprà,reg..xliiij.nu.9.Adde† confessum vltrò,processus ineptitudinem non proponere,vt nec libelli Hyppolitus de Marsil.eius in Pract.§.constante.nu. 31.

SVMMARIVM.

1 *Confeßio,stantibus indicijs non reuocatur:nisi &c.*
2 *Causa reuocationis,& exprimenda & probanda.*
3 *In tormentis confessus,& extra perseueratus,non auditur pænitentia ductus.*
4 *Perseuerantia opus est ad condemnationem.*
5 *In tortura confessus, extrà non perseuerans iterùm torquendus, & quando.*
6 *Tortura purgat indicia.*
7 *Hic error,ad sententiã vsque,proponi & probari potest.& nu.9.*
8 *Error duplex,& de quo hic.*
9 *Hodie ad sententiam vsque,error admittitur.*

REGVLA L.

1 CONFESSIO † delicti,legitimis stantibus indiciis facta,reuocari nequit, nec reuocatio reo prodest, nisi probato contrario,vel indicia in contrarium extẽt: notat phœniceè Roscius ille in Iure Bal.in l.vlti.num.2. vbi pulchrè notat And.Barbat.colum.ij.C.de probationib.Ang. Aret.in suo malefic.Tracta.in verb. comparuerunt dicti inquisiti.nu.9.& in verb.qui Iudex dictis.uum.1. in fi.ex l.
2 error.C.de iuris & facti ignorantia.† vbi causam reuoca-

tionis & exprimendam & probandā autumat.Idē in verb. quod famæ.versic.postquàm aliquis.nu.110.cum seq. vbi August.gloss.penul.in l.ij.vbi est tex. in fi.C. quorū appel
3 non recip.Vbi † in tormentis confessus,extrà semel perseuerans,pœnitere nequit:Bald.in l.bonæfidei.num.5.C. de reb.credi.& iureiur.de hac confessionis,& ipsius reuocationis materia,scitè & ad vnguē Bal.in l.ij.C.de custodia reor.quē omninò videat,qui hanc materiā non primis, vt aiunt, labris degustare, sed medulitùs expiscari optabit: bellissimè & cum doctrina,idē Bal.in l.vnica.nu.8. cum se
4 quent.C.de confess.sed in hac regula,& præceden. † perseuerantia expostulat, vt inde sequi condemnatio possit. gloss.in l.j.C.de confes.& l.siquis in hoc genus. C. de Epi.
5 & Cleric.Bartol.in l.vnius in fin.princip.numer.3.† in tortura confessum,extra tormentorum locum nō perseuerantem,si vehementia adsint indicia,quibus ad torturā itum sit,iterum q̄ōni subiugandū ait, quò ea confessionis vis & probatio,alia tortura euanescat,eneruetur, & extinguat, non item si parum vrgentia præcedebant indicia:August. apud Ang.in eius malefi.Tract.in d.verb.cōparuerunt.nu.
6 9.per totum.vbi scitè.† Et hac secunda tortura,purgari cōfessionis indicium & vim,itum est,vt & alia & præcedentia indicia,per priorē credūtur torturā:Bar.in l.fi.ff. de qōnib.& gloss.in l.ij.C.de custod.reorū.& Bald.in d.l. in bonefidei.de hac erroris post confessionē,deductione, guttulam satā nobis reliquit Bonifa.de Vitel.in eius malefi.Tracta.tit.quę indicia debeant præced .tortur.à nu.15.(& ibi coadunantur plura Alexandr.consilia)qui in ea velut ad
7 saxū,hæret sententia,† vt ad sententiā vsque, error hic & proponi & probari possit,maximè si in contrariū de veritate non satis constet.Idē voluit d.Alber.de Gādi. in suo
8 malefi.Tract.tit.de qō:& torm. nu.24.† vbi errorem facti à iuris errore segregat,quod hæc confessio contra Barto. nihil operetur,tenet idē de Gandi.eò loci.nu.25.credide
9 rim † ad sententiā vsque,hac in Sabaudia proponi & probari posse,vi stili supre.Senat. art.clxxxj. quia facti iustificatiui nomine sepit.de cuius facti neruis &viribus,alibi se-
nimus

nimus & degustauimus,& maximè regu. xxij.& regu. 23.

SVMMARIVM.

1 *Reus potest suam declarare conf.ssionem.*
2 *Reus suam non potest perimere confessionem.*

REGVLA LI.

1 CONFESSIO† criminosi,potest declarari & exponi,
2 † sed nō perimi: text.est Phœniceus in c.cum dilecti. versicu.mandamus.ibi,Vos excusationes suas, &c. extrà, de accusatio.singulariter Bald.in l.ii.in fin. C. de custod. reor.vbi phœnicee & velut quidam Palladius.

SVMMARIVM.

1 *Confessio in tormentis facta,in quauis instantia,reuocari potest. Itē in alio loco,& tpe diuerso,psseuerata vt valeat necesse est.*
2 *Nominatim debet perseuerare.*
3 *Confessio persueràta nocet si aliæ adsint probationes.*
4 *Tacita perseuerantia an sufficiat.*
5 *Appellatio reuocat confessionem.*
6 *Confessio non plenè,sed semiplenè probat,& nu.7.& 8.*
7 *Confessio infamat.*
9 *Confessio post diem & noctem,debet continuari: & hæc est consuetudo:nume.10.*
11 *Confessioni legitimè facta,vel tacitè continuata ad condemnationem vsque,statur:tormentorum verò metu,quandc.*

REGVLA LII.

1 CONFESSIONI† in tormentis factę,si in ea reus diuerso & tempore & loco,perseueret,statur,non alias, sed eam,tam in prima,quàm secunda instantia,reuocandi ipsi fas est: de priori huius regulæ membro, præcedentibus diximus & enucleauimus regulis, quarum vim hæc patietur: de secundo capite scitè tetigit Bartol.

in l.ij.C.quorũ appella.nõ recip.de priori capite, idẽ Bar. in l.j.§.diuus Seuerus.ff.de qõ.quod Baldo in l.ij.nu.3.C.
2 de custod.& exhib.reor.ita demùm arridet, † si nominãtim & expresſè apud acta,aut saltẽ corã Iudice & Scriba repetitus,extra tamen tormentorũ locũ,perseueret:Alber. de Gandin.in eius malef.Tract.tit.de quæstio.& tor.num.
3 32.Addo,† hæc veritate nixa videri, siquæ probationes, aut indicia conformia legantur, ne insons perire festinãs, ac volens,condemnetur,aut crucietur: ex text.d. §. diuus Seuerus.& l.non tantũ.in fin.ff.de appellatio.Idẽ in Bald.
4 (velut quidã Prothæus)† tacitam ratificationẽ suppetere, ac sufficere,in l.vnica.nu.8. C.de confeſſ.autumat. Quã-
5 uis † sola appellatione, reuocari confeſſionem, velle vi-
6 deatur.† hanc confeſſionẽ non hæsam nec perseueratam, haud probare in reum,vel Orbilio plagosiorem credidit
7 Gui.Pap.deci.cccxxxix.& fin.lxxiij.vbi † de confesſione,
8 & ipſius infamia, plura scitu dignisſima: † Sed intellige, plenè quidẽ non,sed semiplenè probare:Thom.Ferrat.cautel.v.Guid.Pap.d.sing.lxxiij.versic.cõfeſſio facta in tormẽ
9 tis.Verũ † confeſſionẽ hãc,post diem & noctẽ, vt in regula,cõtinuatã sufficere,fulciri videtur text.in l.si cõfeſſus.ff. de custod.reor.& l.j.§.qõ.& §.siquis vltrò.ff.de qõ. Cyn.in
10 d.l.siquis in ea.C.de custod.reor.Bar.† hanc eſſe consuetudinem ait in l.j.nu.5.ff.de custod. reor. cui nectatur in Gallia, regia Ord.sub rub.*des questions & tortu.*artic.ij. in fin.verbi.crastina die torturæ,& alio in loco, reus iterùm audiendus ad perseuerantiam fertur: quo iure ferè hodie vtimur de dilatione intermedia,guttulam seuit Alber.de
11 Gandin.d.tit.nu.33.hic addatur,quòd † confeſſioni legitimè factæ,sola vel tacita voluntate,perseueratæ, non reuocando,puta,ita statur,vt indè condemnatio sequi poſſit: quod si tormentorum metu,fuerit reus confeſſus,expreſſa & repetitione ratificatione,nullis stantibus in eum probationibus,opus eſſe creditur:Sybilina Bald.doctrina in l.ij. nume.3.C.de custod.reorum.

SVMMARIVM.

1 *Confesſio spontanea,an & quando valeat.*

An

2 *An vnica iudicialis sufficiat.*
3 *An bina requiratur, vt hodie: nume. 4.*
5 *Spontanea non nocet, nisi congruat indicijs.*
6 *Confessus crimen, qui custodiendus veniat.*
7 *Confessio spontanea, quot, & quibus casibus non officiat.*

REGVLA LIII.

1 CONFESSIONI † spontaneæ, cui reus pede fixo, velut ad saxum hæret, statur, nisi eam errore proposito, & probato, reuocarit, vel pro reuocationis vi, extent indicia: Bart. in d. l. j. §. diuus Seuerus. & §. qõni. & §. si quis vltrò. ff. de quæstionib. & Bal. in d. l. ij. nu. 3. & 4. C. de custod. reorum. Guido Pap. decis. cccxxxix. & sing. lxxiij. Nonnul-
2 li tamen† vnicam in iudicio factam, confessionem sufficere arbitrantur: pelluntur hi tex. in l. qui sententiam. C. de
3 pœnis. † Non desunt qui binã expostulent: glo. in l. j. ff. de custod. reorum. ex l. si quis in ea. iuncta gloss. C. eod. & Bar.
4 † hanc esse consuetudinem refert. in l. j. nu. 5. ff. de custod.
5 reor. Hanc autem regulam procedere crediderim, † si aliquibus saltem indiciis & præsumptionibus cõgruentibus, & nitatur, & iuuetur: dictis §§. diuus Seuerus. quæstioni si quis vltrò: ex ratione: l. non tantùm. in fin. ff. de appellatio ni. quod non audiatur perire festinans: quod & humanitatem habet. In hanc opinionem pedibus manibusque iisse videtur Chassan. in Consuetudi. Burgund. titu. *des iustices.* §. v. vers. *s'il n'a grace.* num. 40. & 41. Socin. regu. lxx. in suis
6 Fallent. Sunt qui eò recurrãt, vt dicant † confessum iudicialiter crimen, modo quo suprà dictum est, si relegationis pomæria crimen excedat, cathenis vinciendum & irretiendum, nedum in carcerem detrudendum venire: l. si confessus. de custo. reorum. l. diuus. la j. ff. eod. & Bald. in rub. ff. & C. de in ius vocando. Sin relegatione minor infligenda credatur pœna, vt carcere quidem includatur, sed cathenis nõ intricetur: Bar. in l. j. ff. de cust. reor. & arg. d. l.
7 diuus. † Quot aũt & quibus casibus, spõtanea cõfessio nõ obsit, Hypp. de Mars. eius in Prac. §. postq̃. nu. 6. & aliis seq.

SVMMARIVM.

1 *Extraiudicialis confeßio, & ad torturam sufficiens, & facere semiplenam probationem, creditur.*
2 *Si, putà, non fuerit reuocata.*
3 *Consilium Iasonis damnandum.*
4 *Extraiudicialis confeßio, ad condemnationem non sufficit: nisi geminata, & nu. 5.*
6 *Extra iudicium confessus, perseuerare cogitur; vel mulier, & quando, & nu. 7.*
8 *Idem in confesso coram Iudice incompetenti.*
9 *Confeßio extraiudicialis in tormentis perseuerata, ad condemnationem sufficit.*
10 *Confeßio coram incompetenti Iudice facta, indicium ad torturã sufficiens præstat.*
11 *Ea tamen ad condemnationem non sufficit.*

REGVLA LIIII.

1 CONFESSIO † extraiudicialis, vt semiplenam probationem facere, ita ad qõnem sufficiens, crebriùs creditur: Palladius ille Bal. in l. vnic. num. 8. in fi. & nu. 9. C. de cõfess. Phœnicea gl. in l. capite quinto. gl. vlt. vbi scitè. ff. ad leg. Iul. de adulter. Panor. in ca. de hoc. nu. 7. vbi addit. ver. ad imponendum terrorem. extrà, de symo. & in c. quàm sit graue. nu. 21. vbi addit in verb. torturæ. extrà, de excessib. Prelator. Guilielm. de Cun. in addit. in l. siquis in hoc genus. nu. 1. ver. suæ confessioni. C. de Episc. & Cler. Bald. in l. milites. nu. 2. C. de quest. Guid. Pap. decis. cxx. Ang. eius in malef. Tract. in verb. comparuerunt dicti. nu. 4. Quod non
2 nulli eò coarctant, vt † ad Stoicorum ferè dumeta cõstringant, in eum, putà, quo non reuocaretur casum: Thom. Ferrat. cau. xxvij. Bald. vbi suprà, nu. 45. refert & sequitur Pan. in ca. olim. le ij. vbi nota. in apost. in verb. subijcit torturæ. nu. 9. & ibi Fel. col. ij. ver. secundo, nisi reuocet, &c. extrà, de rescrip. Ias. in l. Magistratus. ver. secũdò sing. limita, &c. nu.
3 4. & 6. de iurisdic. om. Iud. vbi † (preter Christiani munus)

Aduoca-

Aduocatum docet,quò reum amicum,confessionem hanc reuocare, ad qõnem enatandam & euadēdam, illectat:sed alibi diximus id genus consilium dantem, furca suspendē
4 dum,& exanimandum. Quoad autem † cōdemnationem, ea confessio insufficiens credita est,nec satis ponderis ad-
5 dere:Barto.in l.si confessus.ff.de custod.reor.† nisi sororinam nacta esset,& geminata dicetur, maximè in ciuilibus:Ias.in l.sed etsi.§.si cum de hæreditate. nu.7.ff.de iure
6 iuran.† Cogendum autem,extra iudicium crimen confessum,vel mulierem,perseuerare, credidit Bald.in l.clarum.
7 nu.4.C.de autho.præst.præcipuè † si ea verisimilis videatur,non aliàs: idem credidit eō loci nu.4.idem Bal.in cri-
8 men confesso†coram incompetenti Iudice, putà,vt coram competenti & Iudice ordinario ; perseuerare is confessus habeat necesse,& cogi queat,maximè si ex eà confessione sinistra suspitio, aut infamia fluxerit & orta dicatur: non aliàs: his pondus addit Guid.Pap.decis.ccij.nu.7.Ias.contà
9 men in d.l.Magistratibus.nu.4.de iurisd.om.Iud.† confessionem extraiudicialem,in tormentis perseueratam,ad cō demnationem sufficere, sine aliqua alia ratificatione,cre-
10 didit.Quòd autem † cōfesio criminis,vel coram incompetenti Iudice facta,sufficiens ad quæstionem indiciū præbeat,notat Ias.in d.l.Magistratibus.num.3 r.& 4.vbi Pau.
11 de Cast.nu.5. Quoad verò † condemnationem non videtur,ob processus debilitatem & ineptitudinem:Guid.Pap. decis.ccxvj.nu.3.& sing.lxxiij.De hac reg.videndus Hyp. de Mar.§.diligenter.nu.76.& §.quoniam.nume.19.in eius Pract.& d.§.diligenter.nu.77.vbi de minoris confessione, & nu.78.vbi non ad condemnationem,sed torturam sufficit,scilicet,non reuocata:ibid.nu.79.

SVMMARIVM.

1 *Confeßio rei,in carcere facta valet,& quando.*
2 *Carcer nec pœnam,nec metum adfert.*
4 *In criminalibus,metus ex carcere non præsumitur.*
3 *Cur rei detineantur.*

5 *In ciuilibus causis, secus.*

REGVLA LV.

1 CONFESSIO † rei, in carcere facta, viribus subsistit: Bald. in l. vnic. nu. 13. C. de confess. dummodò sine tor-
2 mentis id fiat, nec eorum metu facta videatur. † Nam solus carcer, vt pœnam non adfert, ita nec metum: gloss. cum text. in ca. si Clerico. de sententia excommunica. in sexto.
3 † Etenim non eò detinentur rei criminis, quò interim carcere crucientur, sed custodiæ causa, & ne illusoria tandem aliquando emergant indicia, includuntur: l. ij. ff. de custod. reorum. cum similib. In hac regulæ sentētia delitescit Bal. in l. siquis in hoc. numer. 3. & 4. C. de episco. & Cleric. vbi
4 † metus ex carcere non præsumitur, quum Iudex carce-
5 rem iuris authoritate indat, & habeat: † quamuis in ciuilibus, pro carceris metu, in præsumptionem crebriùs eatur: Bal. in l. falsus. nu. 31. C. de furt. & ser. corrupto.

SVMMARIVM.

1. *Testes vtiles quidem, sed non necessarij, in rei confessione.*
2 *Actis vel sine testibus statur.*
3 *Vtilitas testium præsentiæ, reo confessionem abnuente.*

REGVLA LVI.

1 CONFESSIONI † rei, testium præsentia non necessaria, verùm vtilis creditur, & è re adhibebitur, duorū
2 putà: † Actis enim sine teste, statur: facit in argum. text. cū ipsius rōne, in l. in donationib. C. de donatio. iuuat l. vbi nu
3 merus. ff. de testib. † E re aūt erit, & proficiet, quò maior fides & pōdus primi Iudicis actis indatū, & ne de facili reus cōfitens à primæua (vt nōnunquàm euenit) confessione & responsione deflectat & desciscat, si se cōfessum abnueret.

SVMMARIVM.

1 *Contractus carcerati, an & quando sustineatur, siue cum intrudente,*

dente,siue cum alio:& nu.2.& 7.

3 *Etiam ad condemnationem confeßi debiti ciuilis,itur, & latè nume.4.*

5 *Confeßio in causa ciuili facta, in criminali est maximi ponderis.*

6 *Confeßio inter easdem personas, in vno facta iudicio,nocet in alio,nisi contra eam iudicatum dicatur.*

REGVLA LVII.

1 CONFESSIO † debiti,aliusve carcerati cõtractus,aut vltima voluntas,si modò ritè & rectè is inclusus dicatur,ac alij actus in carcere facti & initi,irretiti libertatem & vtilitatem inspectantes,cõi calculo sustineri creduntur.
2 † idq; vel si cum intrudente nedum alio tertio,aut concarcerato fiant,verum vt: iuxta trad.per Bar.Bal.& alios in l. qui in carcerẽ.ff.de eo,quod met.caus.Ang.eius in malef. Tract.in verbo,qui Iudex dictũ.ver.an ãt.nu.15.nõ est alienus text.in l.metũ.§ sed licet.de eo, quod met.caus.& in l.
3 qui à latronibus.ff.de testam. Et ita † vt ad condemnationem debiti ciuilis,sufficiẽs credatur:l.vnic.C.de confes.l.j.
4 ff.eod.c.cùm super.x.eod.sing.gl.in c.vlti.eod.vbi † quę & qñ id genus cõfessio obsit,siue ea iudicialis,siue extraiudicialis dicatur:glos.ẽt mag.in l.j.in prin.& circa med.C.de
5 cõfes.vbi Babyl.cãpo,& scitè. Adde † confessionẽ in ciuili causa factã, in criminali maximi ponderis, si ea sit partis, nõ Procuratoris: Aug.apud Ang.eius in malef.Tra.in ver. & ad querelã. nu.87.Confessio insuper inter easdem perso-
6 nas,in vno facta iudicio, † in alio ita demùm officit iudicio, nisi cõtra illã primi iudicij cõfessionẽ,iudicatũ dicat.
7 Idẽ Aug.eo loci, nu.88.† An & qñ carceratus contrahere queat,erigit regulam negatiuã,cum limitationib.affirmatiuis, Hypp.de Marsil.in Pract.§.attinguã.nu.22.cum seq.

SVMMARIVM.

1 *Minor 25.aduersus delicti confeßionem restituitur: & quando.*

Mino

2 *Minor sola confeßione læsus præsumitur.*
3 *In criminalibus minores indigent tutore ac curatore.*
4 *Regula nostra quando procedat, dolo aut culpa, &c.*
5 *An in delictis omißione, vel factione, &c.*
6 *Quæ minorum scelera puniantur: reg. sequen.*

REGVLA LVIII.

1 MINOR † viginti quinq; aduersùs criminis, de quo minùs legitimæ extabant probationes, confessionē, vel nullo errore proposito, restitui potest: Phœniceum & Sybilin. Ang. dictū in l. certum. §. in pupillo. ff. de confess. vbi est aureus text. Extat etiam tex. cum gl. j. in c. ij. de in integrum restitut. in vj. sequitur pedetentim Alexand. in l. nam posteaquàm. §. si minor. col. pen. de iureiur. & in con
2 sil. cxvj. cum inquisitione. volu. ij. † Etenim eo solo, quòd confessus crimen haud legitimè probatum legitur, in eum læsio irrepsisse & serpsisse conuincitur: vnde restitui, præcipuè confessione sine curatore data, potest: Matth. de Affli.
3 decisio. ccviij. l. clarum. C. de autho. præstand. vbi † in criminalibus, minoribus, tutoris authoritas adsit, necesse est: saltē modo quo regula seq. dicetur. Ita tñ vt minores ipsi respōdeant, tutores verò aut curatores, eis adsint: d. l. clarū.
4 † Hæc deniq; procedere credūtur, si culpa, nō si dolo, crimē in minorē irrepsisse dicatur: l. j. C. si aduer. delic. resti.
5 postu. † Alij in delictis, omissione, nō factione (vt sic dicā) perpetratis, restitutionē concedendā autumāt. De his scitè quasi Sybilina doctrina, ac Babylonio cāpo, nec aureo hamo piscat, gl. in verb. non subuenietur: & in verb. ei subuenietur: in l. si ex causa. §. nūc videndū. ff. de mino. 25. ann. latus cāpus apud Ang. in suo malef. Tract. in verb. cōparuerunt dicti. ver. necnon sis bene. nu. 7. cum seq. maximè nu. 10. & in verb. scienter & dolosè. nu. 12. vbi de puerorū
6 & minorū delictis, † & quæ horum delicta puniātur: scitè etiā hoc puniendi genus, distinctionum coloribus depingit, & insectatur Albert. de Gand. in eius malef. Tract. tit. de pœnis reor. nu. 30. & sanè non in lente illé vnguentū, vt

nec

nec gemmā inserit plumbo, sed aurē mordaci lotus aceto, rē ipsam ad limā deducit. de pœna minoris xxv. annis: l. si quis. C. ad legem Cornel. de sycar. & l. impunitas. C. de pœnis. de confessione minoris extraiudiciali: Hyppol. de Marsi. eius in Pract. §. diligenter. numero. 77.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus, minor tutorem aut curatorem, desiderat.*
2 *Id quando procedat, & in quibus iudicijs.*
3 *Minori in atrocioribus destituto, curator ad lites datur: & nu. 6.*
4 *In atrocioribus minor doli capax, personaliter respondet.*
5 *Idq; sine Patroni aut Procuratoris, vt maior, auxilio.*
6 *Minoris tam in tortura, quàm extrà, confessio, quid. & num. 11.*
7 *Minores qui & quando puniantur: reg. praceden. nume. 6.*
8 *Minor omnium delictorum, carnis dempto, capax est.*
9 *Minor cùm omittendo, tùm agendo peccat.*
10 *Minor an posit esse in iudicio sine tutoris aut curatoris, saltem ad lites, authoritate.*
11 *Confessio minoris, quando sit nulla.*

REGVLA LIX.

1 IN † criminalibus, vt nec in ciuilibus, pupillus sine tutore, vt pubes sine curatore, nec agit nec defendit: Phœniceus text. in l. clarum. vbi Bald. maximè nu. 3. versic. item licet. (vbi respondet §. ad crimen. l. pen. ff. de publ. iud.) C. de autho. præstand. & l. cùm & minores. C. si aduersus rē iud. & l. ij. C. qui legit. standi in iud. perso. hab. vel non: Secùs iudicium minitari ruinam item est: glo. vltima. in d. l. clarum. Salic. in l. ij. C. qui accus. non poss. l. propter. C. ad legem. Iul. de adulter. & in rubr. C. de in lit. dand. tuto. vel curat. Albert. de Gandin. in suo malef. Tract. tit. de homi-
2 cid. & eorum pœnis. nume. 17. hoc ita, † si ciuiliter & iure ordinario, non si extraordinariè, maximè in capitalibus & atrocioribus sceleribus incedatur: Cyn. in eo murus a-
3 heneus est in d. l. clarum. iuuat l. vlti. ff. de priui. delict. † Et hoc casu, tutorē, aut curatorē nō habenti, detur saltē cu-

ratot

4 rator ad lites:d.l.propter.& Salic. in d.l.ij. † In atrocioribus autem & extraordinarijs criminibus, minor doli capax,personaliter respondet,sine alicuius auxilio,aut consilio:l.si ex causa.§.nunc videndum.ff.de minorib. iuuat l. j.C.si aduers.delict.l.auxilium.§. in delictis.ibi, Sed vt ad legis ff.de minorib.iuncta ibi glo.in verb. fateatur.glos.in c.j.extrà,de delict.puero.& ca.paruuli.dist.iiij.Bal.in Au-
5 then.sacramenta puerorum. C. si aduers.vend. & ita † vt ne quidem Procuratore,aut Aduocato,vt nec maior vtatur:trit.l.pen.§.vlti.ff.de publi.iud.scitè & latè Ange.eius in malef.Tract.in verb.comparuerunt dicti.versi.necnon. nu.7.cum alijs, per tot.vbi de curatore minori saltem ad
6 lites dando,† & de minoris tam in tortura, quàm extrà, confessione,& ibi plura August.cumulat,pluriumq; longè latèq; discrepantes sententias & opiniones recenset: idē
7 Ang.in verb.scienter & dolosè.nu.6.vbi † qui & quādo mi
8 nores puniantur.† Est autem minor doli capax, omnium delictorum,carnis scelere dempto,compos:glo.in d.l.clarum.in verb.concedunt.& l.pupillum.ff.de reg.Iur.Infans autem doli capax non est:§.in summa.Institut. de obliga. quæ ex delict.nasc. Capitis insuper supplicio,vel impubes plectitur:l.excipiuntur.ff.ad Senatusc.Syllan. & ibi glo.&
9 l.si adrogati.ff.de tutel.† peccare enim possunt tùm agendo,cùm omittendo:scrib.in d.c.j.de delict.puero. Angel. eius in malef.Tract.in verb.scienter & dolosè.nu. 12.vbi
10 August.Quò fit † vt infantes rei delati, in iudicio sine tutoris,aut eo deficiente,curatoris saltem ad lites,authori-
11 tate esse nequeant: d.l.clarum. † aliàs fertur minoris cōfessio nulla:Bald.in d.Authenti.sacramenta puberum. de huius reg.materia,latus & quasi Babylonius campus, apud Ang.eò loci in verb.comparuerunt dicti.versi.necnō. nu.7.tetigit August.in eo Tract.in verb.qui dominus.ver. tu autem.nu.3.hanc regulam & eius declarationes, iuuāt quę regula sequenti dicuntur,maximè num.2.& 4.de hac regula guttulam senit Hoppol.de Marsil. eius in Practi.§. nunc videndū.nu.31. & nu.32.& 33.vbi causæ cognitionē præstandæ authoritatis,expostulat,dilatione intermedia.

Summa-

SMMARIVM.

1 *In priuatis delictis, patris authoritas necessaria creditur, sed non in publicis, & nu. 3.*
2 *In publicis criminibus, filiofamiliàs minori, curator ad lites datur.*
4 *Indiscriminatim filiusfa. reus delatus defendit.*
5 *Hodie quid.*

REGVLA LX.

1 IN † criminibus, in priuatis quidem, sed non in publicis, patris authoritas & consensus exposcendus venit, quàm
2 uis † his curator ad litem detur, vt pluribus videtur, si sit filiusfamiliàs reus, minor xxv. annis. hanc refert communem Alber. de Gand. eius in malef. Tract. tit. de aliquibus quæstio. nu. 12. cum seq. & tit. qui accus. pos. rub. de filiofa.
3 nu. 32. † Patris consensum & authoritatem in his postponi, conuincit l. inter. §. pen. & l. filiusfamiliàs. ff. de adulte. & gl. in d. §. pen. vbi accusa. & l. noxali. & l. etsi condemnatus. ff. de noxal. action. Lynceus & oculatis. text. in §. vlti-
4 mo. in vltimis verbis. Institu. eod. † vbi indiscriminatim filiusfam. pro delicto, siue publico, siue priuato (quòd Deli
5 cti verbum sit generale) conueniri potest. † Quo iure hodie vtimur, maximè si extraordinariè, & non ciuiliter incedatur. De hac regula babylonicè Hyppol. de Mars. eius in Pract. §. expedita. à nu. 72. §. sequens quæstio. nu. 53.

SVMMARIVM.

1 *In merè pœnalibus, nec supplet, nec decisi. defertur iuramentũ, & quando: & nu. 2. & 13.*
2 *In causam attingentibus potest.*
3 *Accusator reo non defert, sed reus actori sic: & nu. 4.*
5 *Iudex quando, & an deferat ex Bartolo.*
6 *Innocentia rei fauorabilis.*

Reus

7 *Reus quando infamiam non patiatur iurando.*
8 *Iuramentum à pacto differt.*
9 *Periurus reus condemnatus infamis.*
10 *Ex gloss. volunta. & iudic. sed non necessa. in probationis defectum defertur.*
11 *Ex Odofredo voluntarium solum defertur.*
12 *Ex Azone indistinctè omne defertur.*
13 *Nota pulchrè quando non deferatur iuramentum, etiam in ciuilibus, nedum in criminalibus.*
14 *Quid si crimina ciuiliter intententur.*

REGVLA LXI.

1 IN † merè criminalibus, seu pœnalibus, nec suppletiuum, nec litis decisiuum defertur iuramentum: Alexan. consi. lxvj. viso processu. col. j. vol. j. tradunt Bar. & Hyppo. in l. de minore. §. tormenta. ff. de questio. & maximè in l. maritus. num. 4. eo. tit. & in singu. lxiij. incip. memoria teneo. Quod
2 quidam ita enodant, vt † principalis negotij nidum & mænia id non excedat, nec ad causam attingentia, extendat alas, protendaturq;: not. apud Bar. in dicta l. maritus. nu. 4. vltima apostil. Bar. tamen in d. l. maritus. num. 4. ad finem vsque, distinctione rem depingit, & (in summa) accusatorē
3 deferre reo, ob † Turpill. & collusionis timorem, non posse
4 opinatur: † reum verò actori non it inficias, quòd videatur reus tunc demùm crimen, sub conditione, si iurauerit, fate
5 ri. † Iudicem autem in probationis subsidium & defectū, ad rei absolutionem, iuramentum, quod purgationis vocant, reo quidem posse, sed accusatori ad condemnationē non deferre, lactatus tex. nō alieno. in l. præsenti. C. de his, qui ad Eccles. confug. & l. sciant. C. de probationib. scitè & Babylonio campo Specul. in titu. purgatio quid sit. per to-
6 tum. libr. iij. † Tendit enim tunc demùm ad rei absolutio-
7 nem, cuius gratia innumera concessa leguntur: † & hoc casu in reum nulla infamiæ labes ac macula irrepit: Phœniceus tex. in l. furti. §. qui iussu. & ibi gloss. in verbo notatus:
8 & glo. sequen. ff. de his, qui notantur infa. (In † quo iura-
mentum

mentum à pacto, aut transactione, diffidere, glo. in d. verb. notatus. asseuerat) iuuat regul. nostram l. si duo. §. idem Iu-
9 lianus: ff. de iureiurand. † nisi posteà periurus in condemnationem præceps cadat: gloss. in d. l. furti. d. §. qui iussu. d. verb. notatus. & l. nam posteà. §. si damnetur. ff. de iureiur.
10 Glos. tamen in l. iij. in verb. agatur. ff. de iureiur. † voluntarium & iudiciale quidem, sed non necessarium, in probationis subsidium & defectum deferri posse iuramentum, existimat. Et quàmuis Bar. in d. l. iij. numer. 1. contrariam alleget gloss. j. in fi. in l. maritus. ff. de quæstio. ea tamen de solo in probationis defectum, iuramento, vocem trahit, nisi probationis inopiam, ad omne iuramenti genus, reducamus. Distinctionem insuper fingit ac depingit Albe. de Gand. eius in malef. Trac. ti. de transact. & pact. in malefi.
11 nu. 25. vt † ex Odofr. sententia, in voluntario quidem, sed
12 in necessario & iudiciali, deferri nequeat: quàmuis † Azoni indistinctè deferri posse visum fuerit: ut ille refert. huic regulæ congruit quod not. Bolo. in l. non est verisimile. ff.
13 de eo, quod met. caus. ut † in criminalibus, ut nec magni ponderis causis ciuilibus, aut vbi singulares adessent testes, vel in aliquem iuris præsumptio daretur, non deferat
14 iuramentum: quē vide. Adde † non deferri iuramentū in criminalibus, vel si ciuiliter intententur: Hyp. de Mar. eius in pract. §. postquàm. nu. 1. 2. 3. & 4. quē videas: nisi casibus à iure expressis: sed absolutioni locū fore. de reg. Hypp. de Marsi. eius in Prac. §. postquàm. nu. 2. & §. expedita. nu. 74.

SVMMARIVM.

1 *Ex solis præsumptionibus, reus non condemnatur, & quando.*
2 *Indicia ad condemnationem sufficientia, nouem.*
3 *Vbi maius periurium, ut in criminalibus, ibi cautiùs agitur.*
4 *Indubitata indicia, quæ sint.*
5 *Indicia grauia aut leuia, quæ sint.*
6 *An & quando ex solis indicijs, ad condemnationem eatur.*
7 *Dubitatis indicijs, ad solam torturam: sed indubitatis ad condemnationem etiam sine ea itur.*

G *Indices*

8 *Iudices, ad condemnationem sufficientibus habitis indicijs, quare reum torturæ submittant.*

9 *Qui id fieri debeat.*

REGVLA LXII.

1 IN † criminalibus, ex solis ꝑsumptionibus ingentibus & vrgentibus licet, nisi vel spōte reus cōfessus, vel legitimè per probationes apertissimas, aut per indicia ad probationem indubitata, & luce clariora, conuictus, non condemnatur: hæc regu. excerpta creditur ex text. clariss. in l. vlt. C. de probat. vbi oēs Docto. & maximè Bal. & l. qui sn̄iam. C. de pœnis. & l. qui accusare. C. de eden. & l. j. C. de confess. & l. absentem. ff. de pœnis can. nos in quenquam. ij. q. j. & ibi gloss. j. conuincendi modos enumerat. facit etiam gloss. ij. eō loci. Alexand. consil. lxvj. volum. j. in princ. notabiles adfert distinctiones, Palladius ille & legum Coryphæus Bal. in l. milites. nu. 5. C. de quæstio. & l. non hoc. in

2 fin. vnde cog. (indicia † autē, vel ad condemnationem, sufficientia, nouem nu. refert de Gand. eius in malef. Tract. titu. de præsumpt. & indic. indubit. ex quib. condem. sequi. poss. quē non omittas) Ratio autem horū, redditur à Bal.

3 in d. l. vlt. nu. 4. quòd vbi † maior & grauior condemnatio subsequitur, ibi tutior & firmior probatio expiscāda, sit ꝑcipuè in criminalibus, in quibus vt plurimū, aut de statu, de fama, de honore, de vita, aut corporis partis mutilatione, digladiatur ac dimicat̄, quibus nihil hoc in seculo, charius & magis Phœniceum, si Philosophorū, nedum Christianorum sententiæ hæserimus, quod horum vel minimū, fortunę bonis præponderet. De anima (qua nihil dignius)

4 hic ne verbum quidem. † Indubitata autem (ad rem) indicia, Bal. in d. l. vlt. nu. 3. sunt à lege approbata, & veritatem in vnam consonantiā indubitanter arguentia: arg. l. si hi, qui adulterij. C. ad leg. Iul. de adulter. & l. milites. §. oportet. C. de quæstion. † indicia autem leuia, aut grauia, quæ

5 sint, Baldi Sybilina doctrina in d. l. non hoc. in vlt. verbis enucleat ac enodat: vt, putà, graue dicatur, quod frequenter & facilè contingit adesse: leue verò, quòd frequenter

&

& facilè abesse obuenit:ratione glo.penult.eiusdem legis,
6 pellectus:ibi etiam,† an & quando quis,solis in condem-
nationem,indiciis,irrepat,& per distinctiones multus est
7 idem Bal.in d.l.milites.nu.5.C.de q.vt velit, † indicia du
bitata,quàmuis verisimilia,non ad condemnationē, sed
ad solam torturam:indubitata verò,etiam sine tortura,ad
8 condemnationem sufficere:† solere tñ Iudices, quò nego
tij veritatem,ore rei proprio,nanciscantur,tunc demum
9 reum quæstioni submittere,† sed fit hoc moderamine ad
hibito.De quo reg.xxxvij.supra.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus,nec violenta præsumptio ad condemnationem,licet in ciuilibus sit,sufficit.*

2 *Verus l.vlt.C.de probat.& nouus intellectus.*

3 *Communis antiquus intellectus non congruus.*

REGVLA LXIII.

1 IN † criminalibus,etiam violenta præsumptione, quæ in
ciuilibus plenę probationis, vim & robur habet,ad con-
demnationem non itur:cap.afferte.& cap.quia verisimile.
de præsumptionib.l.vlti.cum ibi notatis. C. de probatio-
nib.Alexand.consil.xv.viso processu.in iij.fundamen.vo-
lum.v.Ratio exhaurietur ex trita illa l.vlt.C.de probatio
2 nib.quæ † quoties de luce clarioribus,verba facit, non tā
de probatione,quàm de indicijs & coniecturis, vocē tra-
3 hit:vnde non verè eā crebrius induci putarim, vt † omne
probationis genus(vt communiter creditur,luce clarius es
se debeat,sed indicia sic,vt ibi in fin.quod nota, velut no-
uum,& aurē mordaci(citra iactātię maculā)lotum aceto,
nec in lente vnguentum,vt nec ad ltiuam natum.

SVMMARIVM.

1 *Plures imperfectæ probationes,in criminalibus iungi nō possunt*

ad plenam probationem inducenda.

2 *Quàmuis secus in ciuilibus, saltem non arduis credatur.*

3 *Iasonis opinio in ciuilibus, id procedere, si eiusdem sint farinæ duæ illæ probationes.*

4 *Quid in criminali Baldo visum sit: quàmuis alijs non videatur: nu. 5. & 6.*

REGVLA LXIIII.

1 IN † criminalibus, plures & diuersæ probationum species (quales, duæ semiplenæ probationes sunt) ad teretē & rotundam, ac plenam probationem instillandam, contexi, vt & necti, ac iungi non possunt: Bal. in c. veniens. nu. 7. & ita glo. ij. ibi, Prætereà. de testibus. & l. siquis ex argentarijs. §. j. versi. quid enim. num. 4. ff. de edend. Alex. consil. cxliij. quum abundet. colum. ij. vol. ij. Sali. in l. ea quidem. col. penulu. C. de accusationib. Decius in c. j. colu. pen. ver. secunda conclusio. de appellatio. & in c. cùm causam. col. penult. de probationibus. & in consil. clxxv. in causa falsitatis. circa fi. volu. j. Id genus decisionem erigit Iaso. in l. admonendi. colum. lxxxiiij. in princip. nu. 213. in ij. interpreta. ff. de iureiuran. Quàmuis † in contrarium, in causa
2 ciuili, saltem non ardua, pedibus manibusque eatur: Bald.
3 & Doct. locis præallegatis. † Iason tamē in loco præalleg. in ciuilibus semiplenas probationes, duas etiam in ciuili causa, nisi eiusdem farinæ & speciei sint, haud sufficere o-
4 pinatur. † Baldo verò in d. c. veniēs. in criminalibus, duas semiplenas probationes, indicijs probatis fultas, sufficere placet: verbi gratia, Vno teste de veritate negotij, duobus
5 item de fama deponentibus. † Scio tñ nonnullos ex l. non omnes. §. à barbaris. ff. de re milita. In contrariū trahi, sed ea argumenta à l. vltima. C. de probationibus. colorē acci
6 pere crediderim: † hanc ciuilis & criminalis causæ differē tiam, literis nobis consignatam reliquit Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. expedita. numer. 81. & §. diligenter nume. 14.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus, contra reum, testes omni exceptione maiores esse debent.*

2 *Nec multitudine, nec adiunctorum ratione, horum testium inhabilitas purgatur, aut suppletur: secus in ciuilibus. num. 3.*

4 *Testis domesticus, pro reo admittitur.*

REGVLA LXV.

1 IN † criminalibus, ad probandum contra reum, testes idonei & omni exceptione maiores requiruntur & ita,
2 vt † illorum inhabilitas, nec multitudine suppleatur, nec adiunctorum ratione purgetur: Bal. in ca. ad nostram. de probatio. l. fi. cum ibi notatis. C. de probationib. Ias. in Authent. si verò contigerit. ver. tu limita. nu. 6. C. de Iud. tex. Lynceus in c. licet causam versic. quanquàm. ibi, Ad repro
3 bandum extrà, de probatio. Quàmuis † in ciuilibus secus: Hyppol. de Mars. eius in Pract. §. expedita. nu. 82. vbi quod deest in fide, in ciuilibus, supplet numerus. Idem creditur
4 pro reo, in criminalibus, † vt vel domestici rei innocentiā probent. Hyppo. de Marsi. eius in Pract. §. opportunè. num. 15. sed vide Bartol. gloss. & alios in l. parentes. C. de testib. Dixi regul. xxj. num. 2.

SVMMARIVM.

1 *Testis infamis testimonium, sine tortura non admittitur, vel in casibus exceptis: nisi, &c. & nume. 2. & 3.*

4 *Testium dolosorum reprobationes, in casibus exceptis, ad probandum admittendæ.*

5 *Testis accusatus non purgatus, an, & quādo in ciuili aut criminali causa admittatur: & de purgato: & nu. 12.*

6 *Qui sint & dicantur infames: & nu. 7. & 8. siue ciuiliter, siue criminaliter siue publico, siue priuato, vel ciuiliter agatur.*

9 *Iniuria etiam verbalis, infamiam irrogat.*

10 *Multiplex infamiæ species: & nu. 14.*

11 *Testimonio, quæ infamia officiat.*
13 *Accusatus Procurator esse non potest, donec se purgauerit.*
15 *Infamiæ macula, testis ossibus hæret, non purgata putà.*

REGVLA LXVI.

1 TESTIS † infamis testimoniũ, vel in casibus exceptis, sine tortura veritati pondus non addit: Phœniceus & sing. ciuilis tex. in l. ob carmen. in fi. princ. ver. si ea rei con ditio. ff. de testib. congruit l. ex libero. in prin. versi. nec tamen consequens esse, vt etiam sine tormentis, eidem, putà minori xiij. annis, vel alteri testi regulariter reprobato, credatur: tex. Can. vbi sine tormẽtis huius farinę testibus non credatur: in c. imprimis. in fi. versi. testes. ij. q. j. & c. illi, qui. v. quæst. v. & c. si testes. versi. si autem ea rei cõditio. 4. quæstio. iij. non est alienus tex. in l. nullus. C. ad leg. Iul.
2 Maiest. vbi † creditur testimonij infamis indiscriminatim & sine tortura admittendi, singularis casus: ergo crebriùs in contrarium itur: iuuant quæ tradit Spec. in tit. de
3 teste. num. 28. versi. quia tunc admittitur, &c. † vbi infamis crebriùs à testimonio in criminalibus arcetur, præcipuè in reum: nisi in subsidium, quando, putà, veritas haberi aliter nequit: & tunc cum tortura admittitur: phœnicee Lanfrã. de Oriano in eius Practi. tit. de deposi. testi. num. 129. cum præceden. & seq. scitè Bart. in l. j. nu. 12. C. de sum. Trin. vbi Bal. nu. 5. mellitè & scitè Ias. in d. l. j. nu. 65. cũ seq. ad fi. vsq;. vbi infamia facti & iuris, siue in criminali, siue in ciuili cau sa, q̃n testimoniũ impediat, reg. cum limitationibus & declarationibus aureis erigitur: certis insuper, vt diximus, ca sibus auditur, vt in crimine læsæ maiesta. hæresi, & simon. Phœniceus tex. in c. licet Hely. extrà, de symo. cũ aureo ca. per tuas. ibid. & gl. mag. vbi est aureus tex. maximè ad hoc,
4 vt ẽt † in casibus exceptis, testiũ dolosorum, id est, eorum, qui non iustitiæ zelo, sed dolo deposuerint reprobationes probãdæ admittãtur: auxilio est ca. imprimis. ver. sed & de personis, &c. & vers. testes aũt, &c. in fi. ij. q. j. & c. illi, qui. v. quæst. v. bellissi. text. in cap. per tuas. de symon. vbi est simi-

lis

lis text. vbi etiam quanti ponderis sint huiusmodi testi-
monia sola,vel aliũde auxiliata,versicu.nos verò,&c. siue
purgati,siue non,dicantur huiusmodi testes, aut emenda-
dati:non omittetur cap.testimo.&c.vlti.de testibus,extrà.
5 vbi † an & qñ testis criminis purgati,vel non, insimulatus
à testimonio extrudatur,siue in ciuilibus,siue in criminali
bus: notatur in l.qm̃.super. gl.participes.vbi de socij crimi
nis testimonio,& quis socius dicatur:C.de probation.de-
gustabo infrà,reg.cxxix.maximè nu.12.de testimonio cri
minosi scitè dictus Lanfran.titu.præalleg.nu. 123. cũ se-
6 quen. Hi † autem infamiæ nota inquinati & polluti dicun
tur,qui,vel publico iudicio,vel priuato,quo casu ciuilis a-
ctio infamiæ labem ingenerit,damnati creduntur:Phœni-
ceus text.& singul.in l.infamem.ff.de public.iudic.iuncta
ibi glo.j.ij.& penul.vbi latissi.Barto.& §.penulti. Institut.
7 de pœna temerè litig.idque † siue ciuiliter, siue criminali
8 ter,publico agatur iudicio:vt ibi in glo.j.cum scriben.†.In
aliis autem iudiciis priuatis,sola licet condemnatio cri-
minalis,infamię maculam inferre,ex d.l.infamẽ. non cre
datur:eã tñ si sententiæ executio subsequatur,istillari cre
brius ictũ est:gloss.ij.in dicta l.infamẽ.quæ id fulcit viribus
l.ictus.ff.de his,qui notantur infamia.Bart.in dicta l. infa
9 mem.nu.1.2.3.4.& 12.vbi † pro leuicula ẽt iniuria verba
li,damnatus,infamiæ pedicis irretitur & intricatur: ex c.
10 cùm te.extrà,de re iudica.† De iuris,facti, & sententiæ in
famia,gustum seni meo in legitimarum Tractatu,art.ix.
sub nu.10.post Bal.in l.fratres.C.de inoffi.testamento.vbi
ille quasi Babylonio campo multus est.A nonnullis eò vẽ
11 tum est,vt † infamia facti,si crimẽ ciuiliter ducatur,vt in
ciuili vel ardua cã,testimonio haud sit obfutura:tex.vide
tur in c.per tuas.extrà,de sym.sing.tex.in c.testimoniũ.&
12 c.vlt.extrà,de testibus.vbi scitè de his,† & vt pendẽte cri-
minali accusatione,in testimoniũ reus in criminalibus nõ
admittatur:vt ibi,& videtur aureus tex.in l.in testimoniũ.
ff.de testib.quod intellige nisi in subsidiũ:vt de infamibus
diximus,maximè in exceptis criminibus:tex.Lynceus in
13 c.vlt.de testib.& attestat.extrà. † Vt nec Procurator esse

interim poteſt:vt ibi gl.vlt.circa prin.& ſingula.ad hoc natus tex.in l.reū.C.de Procurator.nō purgata,putà, innocē
14 tia.† de duplici īfamiæ genere,extat tex.in l.ij.ff.de obſe-
15 quijs.à liber.præſtand.† Hæc aūt infamiæ macula,nō lota nec purgata,ita teſtis oſſibus (vt ſic dicā)hæret, vt vel co poſt depoſitionē vita finito,probari queat:Specu.præallega.loco.nu.29.pulſus tex.l.vlt.C.de teſtibus.cū ſimilibus. Huius regulæ vis, ēt videtur pendere ex l.edictum. & l.diuus.& l.de minore quatuordecim annis.ff. de quæſt.de teſtis infamia,Hypp.de Marſ.eius in Prac.§.diligēter.nu.62. & nu.81.& ſimilibus. vbi de eius teſtimonio torquendo.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus,teſtis ſui dicti,vel non interrogatus, reddere tenetur rationem.*

2 *Quod procedit,ſi contra reum deponat.*

3 *Teſti in rei fauorem deponenti, vel ſi nullam dicti rationem reddat,creditur.*

REGVLA LXVII.

1 IN † criminalibus,teſtis etiā non interrogatus, dicti rationem reddere tenetur,ſecùs non probat: Sal.in l.fi.C.
2 de probatio.Roma.in rub.de arbitr.col.x. † Quod ſic accipias velim,vt in teſte, contra reum deponente, id ince-
3 dat, non ſi in rei fauorem : † tunc enim vel non aſſignantis dicti rationem teſtimonio ſtatur, tantus eſt abſolutionis fauor:l.Arrianus.ff.de actio.& oblig.l.abſentem.ff.de pœnis.l.fauorabiliores.ff.de reg.Iur.Hyppol.in ſing. 658. teſtes in cauſa.

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus cauſis, actoris probationes ex ſeipſis debilitari oportet,quò reus abſoluatur:& nu.3*

2 *In criminalibus,etiam ex rei probationibus,ſufficit.*

3 *Quò reus damnetur actoris probationes multò vrgentiores eſſe oportet:*

oportet:& num.9.
4 *Testium pondus,à numero & qualitate dependet.*
5 *Ex solis actoris probationibus, vel rei absolutio dependet,et quo.*
6 *De testium,& instrumentorum pugnantia,plura.*
7 *Testibus verisimiliùs deponentibus statur.*
8 *Indicia indicijs eneruantur & tolluntur.*
10 *In paribus aut dubijs testimonijs,rei fauor præponitur.*
11 *In criminalibus,potiùs in rei fauorem negantibus,quàm in eum affirmantibus,statur.*
12 *Quàmuis secùs in ciuilibus.*
13 *Hodie quid.*

REGVLA LXVIII.

1 ETSI † in ciuilibus causis,quò reus absoluatur, actoris probationes,ex seipsis præcipitari,& dubias reddi ope præpretium sit:c.in præsent.de probatio.extrà . l. non hoc.
2 C.vnde legit.† in criminalibus tamen accusatoris probationes,rei probationibus,anxias & dubias reddi,ac debilitari sufficit:Bart.hanc eandem distinctionem texens, depingens & erigens , in l.non solùm. §. sed vt probari.ff.de noui.oper.nun.Sali.in l.matrem.C.de probatio. Alexan.
3 consil.xv.viso processu.in ij.funda.volu.j.Hinc fit,vt † datis hincindè indicijs,aut probationibus,quò reus condẽnetur,accusatoris probationes,multò vrgentiores,excellen-
4 tiores,ac nobiliores,esse oporteat:† quod testium & qua-
5 litas,& numerus,olfaciet. † Idem dictum velim de solius accusatoris probationibus,quotiès alij ad reũ onerandũ , ad excusandũ alij tẽdunt , vt tunc demùm inequalitas spectãda veniat:his arridere videtũ l.ob carnem.§. vltimo.vbi Bar.Bal.& alij,ff.de testib.vbi gl.mag.& l.iij.§.ideoq;.ver. eiusdem.ibi, Aliàs numerus testium eod.cum glo.magn.
6 in c.in nostra.extrà,eod.(vbi scitè & pulchrè † de testim. tam vnius,quàm duarũ partiũ, contrarietate,siue ea testimonia sint testiũ,siue instrumentorũ:mellitus tex.cum gl. in c.si testes.iiij.q.iij.ad quæ Iura quisquis pedibus manibusq; recurrat,quòd ad limam res deducatur vsque , scitè sanè)

ſanè)his anneċtatur Bar.in l.iuriſiurãdi.nu.8.C.de teſtib.
vbi teſtium numerum exceſsiuum, dignitati præpondeꝛ
rare, aliàs dignitatē præferri, ſcitè & mordicùs autumat:
7 † veriſimilius teſtimoniū, ēt præferatur oportet:Matth.
de Affl.deciſ.ccclxiij.nu.6.& deciſ.cccc.nu.11.& Soci.reg.
ccccxxvj.in ij.& iij.fallent.in eius Fallent.Ang.hæc deguſtaſſe videtur in eius malef. Tract.in verb.quod fama pu-
8 blica,nu.34.vbi † Auguſt.indicijs alia tolli & eneruari in
dicia,autumat,qui allegat Sal.in l.fi.circa gl. C.de accuſat.& in l.in ciuile.C.de furtis.pulchrè & verè dubio pro-
9 cul Bar.in l.j.§.j.nu.2.ff.de quæſtio. vbi † accuſatoris teſti
monia,rei probationibus,quò ad condemnationē eatur,
grauiora multò,& præpōderare oportere affirmat.Quod
& notatu dignū eſt,pro rei tuitione:his cōgruit Fulg. con
ſil.lxj.& Franciſ.Brun.in Tract.de indic.& tor.col.4.circa
fi.cor.ij.faciūt quæ reg.clvij.de Medicorū relatione dicū-
10 tur.† in paribus aūt aut dubijs teſtimonijs, rei fauorem
præponendū duxit Phœnicea gl.vlti.in fi.in c. Clerici. 81.
diſt.quam allegat Bald.in d.l.data opera.num.44. & idem
11 Soc.eadem reg.in fi.vbi † in criminalibus, plùs creditur
in rei fauorē negantibus,quàm in eū affirmantibus:quàm
12 uis † in ciuilibus ſecùs.† Hodie etiam in ciuilibus, crimi
13 nalis reg.videtur obſeruari:hinc quæ anteeant tunc probationes,ex præcedentibus,vel in ciuilibus liquet. de teſtium pondere,& quando cuiuſq; potiùs in ſententiam eatur,& in dubijs cuius fauor præponderet, ſcitè Specul.tit.
de teſt.verſi.poſtquàm.maximè nu.45.& 6.

SVMMARIVM.

1 *In actu ad vtrumlibet, animæ fauorem, in duriorem partem, in præſumptionem imus.*

2 *In foro conſcientiæ,culpa timenda,etiam vbi non eſt.*

3 *Patris dolus,culpa,aut matris,qui & quando puniatur.*

4 *In foro contentioſo,quotiès de pœna infligenda quæritur, in mitiorem labimur partem.*

5 *Delicta non præſumuntur.*

Hæc,

6 *Hæc, rei absolutionis, gratia, sed condemnationis non, fiunt.*

REGVLA LXIX.

1 IN † omni actu ad vtrumlibet, id est, qui in delictum cadere, vel non, potest, in anxijs animæ fauore, in partem duriorem, velut tutiorem, declinare, & sic delictum præ-
2 sumere operæpretium est: etenim † in foro animæ, culpā expauescere & abhorrere, bonæ consciētiæ est: aureus textus, in c. ad audientiam. cum glo. pen. & vlti. in fi. de homicid. extrà. alius Phœniceus text. cum glo. j. in c. de his, qui filios occid. vbi timendam culpam, etiam vbi ea non est, in foro cōscientiæ, glo. autumat, quæ gl. in d. cult.. est iugi
3 ter & perpetim menti figenda, † pro patribus, aut matribus, filiorum casu, culpa, dolo: aut aliàs occisoribus, pœna
4 imponenda, vt sciamus quæ & quanta. † In foro autem contentioso, vbi de pœnæ afflictione, verba habentur, in dubio, in partem leuiorem ac mitiorem deflectere nos
5 oportet, † quum delicta non præsumi, nemo nesciat, clarissimus, tex. & notatu dignus, in l. merito. ff. pro soc. & ibi glo. j. & Bar. & in l. qui iurasse. §. si pater. cum glo. ff. de iu-
6 reiuran. † hæc absolutionis, non condemnationis gratia, procedere autumans, pellectus Bart. text. in l. si duo Patroni. in princi. ff. de iureiurand. pro huius etiam regu. secunda parte facit text. in l. absentem. in princip. ff. de pœnis. Abb. & Felyn. in d. c. ad audientiam. in secundo notabil. de homicid. extrà.

SVMMARIVM.

1 *Sese exanimans, vulnerans, aut tentans, conscius præsumitur.*
2 *Sese occidens, sepultura non donatur.*
3 *Huius morte, crimen non extinguitur.*
4 *Nec pœna euanescit.*
5 *Huius bona prescribuntur.*
6 *Huius heres, ad ipsius innocentiam, quò bona obtineat purgandam auditur.*

Esse

REGVLA LXX.

1 SESE † exanimans & occidens, tentansve, quàmuis ob uiam itum sit, vel sese vulnerans, sibi mortem consciscẽdi animo, quum de crimine quæritur, criminis reus & conscius præsumitur: notatur pulchrè apud Bart. in Iure Roscium, in rubr. ff. de bonis eorum, qui ante sententiã mor. sibi consc. Ias. latè in l. si is, qui nu. 2. 3. & 4. C. qui testamen.
2 facere possunt. Quo fit, vt † sepultura donandus, suiipsius homicida non veniat: vt ibi per eos, & notatur in c. si quis absciderit. cum seq: lvj. distin. & c. sanè. xv. q. j. cum alijs: bri
3 cam huius rei seliget quis extradit. in regul. cxliij. † Durat
4 enim, nec tunc morte euanescit scelus: Bar. † in l. defuncto.
5 ff. de public. iudic. in princ. vt † nec tunc demùm pœnæ intereunt: l. ex iudiciorum. ff. de accusationibus. quinimò bona proscribuntur: l. defunctis. in fi. C. si reus vel accus. mor. fuerit. & l. vlti. ff. de bonis eorum, qui mortẽ sibi cõsc. Quã
6 uis §. ulti. d. l. vlti. † ad probandam rei huius suiipsius occisoris innocentiam, hæres audiatur, quà probata bona obtinet: de his guttula in reg. cxxiiij. & reg. cxxvj. num. 4. sese occidere tentans, nec perficiens, qui puniatur, vr text. sing. cum Doct. in l. si quis. la ij. in fi. ver. miles. ff. de pœnis. & in l. j. ff. de bonis eorum, qui ante sententiam mortem sibi cõscius. & quando non. d. l. si quis: in fi.

SVMMARIVM.

1 *Facto aduersarij prouocatus, nunquàm vera & ordinaria delicti pœna, sed mitiùs punitur.*
2 *Prouocatus, non tam dolo, quàm culpa deliquisse præsumitur.*

REGVLA LXXI.

1 FACTO † aduersarij prouocatum, nunquàm vera delicti pœna cruciari, sed leuiùs & mitiùs cum eo agi creditur: non Talpeus tex. in l. qui cum maior. versic. si libertus. ibi, Ignoscendum est enim ei, &c. ff. de bonis libert. l. ij. in

prin.

prin.ff.de iure Fisci.l.Gracchus.in fi.C.de adulter.l.si adulterium.§.Imperatores.ver.difficillimum. ff.eodem.l.j.§.diuus.versi.item diuus. circa fin.ff.de sycar.Hypp.in l.ij.per
2 illum text.C.eodem.Etenim † non tam dolo,quàm ira,crimē in hunc irrepsisse itum est: d.§.Imperatores ver.difficillimum, &c.huius rei guttulam senit Hypp.de Mars.eius in Pract.§.quoniam.num.62.& 63,70.& 71.vbi incœptor rixæ,& qui percutere incœpit,in culpa esse fertur.

SVMMARIVM.

2 *In materia prouocationis,creditur Iudex posse lenire pœnam, vndecunque prouocatio,occasiove manet & fluat.*

REGVLA LXXII.

1 TANTVS † esse fert prouocationis, datæve occasionis effectus,vt in potestate Iudicis homicidæ (quē iracundia,prouocatiove, vel si aliundè,quàm ex offensi facto, ea ortum habere dicatur,impulerit)esse credatur, pœnam ordinariam lenire ac extenuare: Phœniceū d.Rom.in l.cùm mulier. la j.col.16.aduerte tum.ff.sol.mat.per.text.Phœniceum & Lynceum in l.lex Iul.§.fin.ff.ad leg.Iul.repetund. Hyp.in l.j.col.vij.de sycarijs.

SVMMARIVM.

1 *Legis permißionem euolans,de solo excessu,punitur.*
2 *Quòd in eo,quo solo excesßit,deliquerit.*
3 *De correctionum & emendationum materia,latè.*

REGVLA LXXIII.

1 VBICVNQVE † aliquid certa forma,licet, si eius pomæria excessa dicantur, non factum integrè,sed solus puniatur excessus: textus omnium, qui adduci possent Lyncei, ac aurem mordaci loti aceto, in lege Gracchus.

in

in fi.C.de adulter.vbi glof.in l.fi adulterium.§.Imperatores.verfi.difficillimũ enim,&c.ibi,Et magis, quia plus,&c. ff.eodem.& ibi Ang.not.Alexand.confi.cxl.ad fin.vol.ij.& confil.cxix.vol.vij.vbi hanc effe cõmunem afferit.Etenim
2 nõ † in eo,quod licet, fed in quo legalis permiffionis nidũ euolat,& cancellos egreditur,is deliquiffe creditur:text.cũ gloff.in c.olim.glo.vltima.extrà, de reftitut.fpolia.faciunt
3 † quæ adduci poffunt de filiorum, vxoris, feruorum,difcipulorũ, & aliorum,id genus correctionibus & emendationibus,in l.vnic.C.de emenda.feruor.& l.vnic.C.de emẽda. propinquor.cum ibi traditis per Bar.& alios:vbi pater materve,vir, dominus, aut magifter excedens, quatenùs pomæria legis euolauit, punitur. huius rei qui fuos irrigare defiderat hortulos, riuulum exhauriat ex malef.Tract.Bonifac.de Vitell.titu.quib.conceff.eft correctio.& ex Pract. Hypp.de Marfi.§.quoniam.num.90.vbi de folo exceffu,tenetur:& §.aggredior.nu.80.vbi de magiftri correctione,& nu.81.vbi de viri.

SVMMARIVM.

1 *Qui legis permißionem exceßit, dolo non præfumitur idfeciffe.*
2 *Idq; fiue agendo,fiue defendendo excefferit.*
3 *Omnis legalis defenfio,moderamen non exceffum expofcit.*
4 *Dolo & ex propofito excedens,punitur de exceffu, & vltrà:odio doli:& quando,in fine reg.*
5 *Culpa omnis punienda,fed hic pro modo exceffus.*

REGVLA LXXIIII.

1 QVICVNQVE † pomæria à lege conceffa,euolat, & excedit,non vt dolo pulfus,fed culpa illectus & lactatus punitur:l.j.§.fi.ff.de fycar.Felyn.in c.fignificafti. col.fi. de homicid.Butrig.in c.olim.el primo. per illum tex.de re
2 ftitut.fpol.extrà.† Idque,fiue ille agat, fiue tueatur:† Ete-
3 nim omnis defenfio à lege data,moderamen nõ exceffum, expofcit:glo.vltim.in d.c.olim. cum fimilib.non defunt tamen,

4 men,qui † dolo & ex propoſito excedentem,non ſi culpa, puniri crediderunt: Ang.Aret.eius in malef.Trac.in verb. & dictus Titius.nu.9.qui allegat Sali.in l.Gracchus. C.de adult.& Pet.de Anchar.in Clemen.j.de homic.in fi.iij.no tab.quod à re alienum & abhorrens non videtur,ſi propo ſitum, aut dolus indubitatus elucеſcat & expiſcari poſſit,
5 vt vel integrè excedens puniatur. † Sin ſola arguatur culpa,regulam palmam obtinere crediderim. Nec enim iuri conſonum videtur,vel ſolam culpam impunitam relinquere,niſi hæc iuſta aliundè cauſa lactetur & fulciatur. de hac noſtra reg. extat Hypp.de Marſ.eius in Pract.§.quoniam. nu.67.doctrina: & quòd dolo & ex propoſito excedens, de ſolo exceſſu teneatur,tenuit idem Hypp.ibid.nu.68.

SMMARIVM.

1 *In criminalibus, teſtis de credulitate,in rei fauorem admittitur.*
2 *In ciuilibus longè ſecùs.*

REGVLA LXXV.

1 IN † criminalibus quò pœna mortis reus exuatur, teſtis de credulitate verba facientis teſtimonium admitti crebriùs creditur: vt ſi teſtis(exempli cauſa) ſe credere reum aliquem occidiſſe, aut ei vulnus aliquod inflixiſſe, ad neceſſariam ſui defenſionem dixerit:Bal.nu.5.& Salic.in l.ſolam. C.de teſtib.Hyppo.in ſingu.xix.tu ſcis clarum:Alex. in conſi.lxxvj.viſa.in fin.& in conſi.cix.viſis.col.pen.volu.
2 1. Quàmuis † in cauſis ciuilibus, crebriùs in contrariam pedibus manibusq; eatur ſententiam: glo.mag.& Docto. in l.teſtium.C.de teſtib.

SVMMARIVM.

1 *Si delictum probetur,ſed non qualitas propoſita,reus videtur abſoluendus.*
2 *Bart.lea ſuper hac re,conſuetudo.*

2 Tempo-

3 *Temporis ac loci diuersitas, negotij diuersitatem arguit: & num. 4.5.& 13.*
6 *Alio tamen in iudicio, prosecutio non denegatur.*
7 *Hodie quisquis ad formam probati, condemnatur.*
8 *Varij variè de hac re sentiunt.*
9 *Nonnulli detrahendam qualitatem volunt.*
10 *Detractioni aut libelli additioni, quando sit locus.*
11 *Clausula, Super quibus omnibus, &c. tollit omne dubium: & nu. 12. vbi ponitur regulæ limitatio: & nu. 14. vbi alia regula declaratio collocatur.*
14 *Quid in actu reiterabili.*

REGVLA LXXVI.

1 VBICVNQVE † delictum cùm aliqua qualitate illud grauius reddente, proponitur, cui pondus nō addatur, de crimine constet licet, reus absoluendus creditur: communis Doctorum sententia in l.ij.C.de probationib.vbi Cast.& Bal.notab.doct.in l.denunciasse.§.quid tamen. ff. de adulter.vbi latè Bar.& consi.ciij.libr.ij.consi.vbi in fin.
2 † ita obseruari credidit, quàmuis in contrariam pellatur sententiam, eamque sibi videri consuetudinem, autumet, & afferat. Idem Bart.in l.is, qui reus.ff.de public.iudic.nu.
3 6.vbi † ex diei, temporis, ac loci diuersitate, diuersum vide
4 ri negotium opinatur,& nu. 10.vbi † cautelam, ad rei tuitionem & defensionem probandam, assignat:iuuat l.quid ergo. §.pœna grauior.ff.de his, qui notantur infamia. refert & sequitur Ro.in consil.ij.quæstion.& in l.Fulcinius. §.j.& ibi scitè Bar.quibus ex causis in possession.eatur.scitè & subtiliter Bar.hanc quæstionem per distinctiones eliminare,& veritatem expiscari cogitur, in l.denunciasse, prę allegata. Qui in hac delitescunt sententia, hoc pondere huic regulæ stimulum addunt, quòd nec sit, nec videatur
5 idem scelus: verùm † aliud deductum, aliud probatum, prę cipuè vbi temporis, diei, aut loci diuersitas emergeret, ena
6 taretque: quàmuis † alio in iudicio, delicti probati prosecutio, vt & mensis propositi diei, in eiusdem iudicij prose-

cutione,

cutione,declaratio non denegetur:videtur textus expressus in l.libellorum,vers.ꝙ si libelli.ff.de accusatio.iuuat c. examinata.extrà,de iudic.& ca.j.in fine.de exceptio.Teti gi suprà, reg.vj.hac de re latè Bar.cæp.c.24.nu.8.9.& 10.ĩ
7 Tract.seruitu.vrban.præd.7.† qui in plus probatione grauatũ,in probatis condẽnandum duxit(quo iure hodie vti mur,vt id genus delicta,probatione tenus puniantur,si mo
8 dò delicti identitas elucescat,& adesse cõuincatur) † Varij
9 variè hac in re trahunt:† Nõnulli detrahi hãc qualitatẽ,iu dicio in pẽdulo existẽte,& adhuc vegetãte,vt & delicti ꝓbati condẽnatio subsequatur,arbitrãtur:ex l.in delictis. §. si detracta.ff.de noxal.actio.vers.donec autẽ, &c. & in fin. Bart.d.cõsil.ciij.in prin.quàmuis satis anxiè eò loci opine tur:quandiu.n.lis vertitur,adhuc messis in herba esse cre-
10 ditur.† An autẽ,qñ,& quomodo detractioni aut additioni,inquisitioni,& similibus sit locus,scitè aperit & enodat Angel.in verb.qui dominus Iudex vt suprà,nu.j.cũ sequẽ. (cuius scripta huc trãsferre,necesse nõ est,ne ex sparsis aliorũ velleribus,mihi videat politã vtcunq;,velle texere & ordiri telam)vbi uariè varij opinãtur,alij de cõtestatione, de respõsione cæteri, tertij de cõclusione cõtendentes:pro huius reg.materia addat hic Ang.eò loci trib.ver.seq.nu.
11 4.cum sequen.& nu.8.vbi † de clausula,Super quibus om nibus,&c.cuius vi omnia dubia euerti & eneruari vident: faciũt ꝓ huius reg.limitatione quæ ille ibi,nu.9.& 10.tra didit.Degustaui suprà,reg.iij.Alij eò ducuntur, vt qualita tem substantialẽ(vt & tempus, & locũ)negociũ mutare opinantur:aliàs enim diei,aliàs noctis esse horas.Regulã ãt
12 nõ procedere Bal.credidit,& eò coarctat,† si accusator,omnẽ legis authoritatẽ, & auxiliũ implorasset, oĩ iure meliori, super oĩbus & singulis ius iustitiamq; sibi ministrari,expostulanda:tunc.n.libellũ sustineri,& probatum delictum puniri,ꝙ videatur actor disiunctim super singulis ac cusasse.Et ita hodie vtimur: sed mira hæc forsitã nõ videbuntur,cùm ꝙ in criminalibus magis specificè & solẽniter sit libellus concipiendus & proponendus: ex l.libellorũ.ff. de accus.tum reorum fauore:tritis legib.Arrianus. absen

tem.& similib. Etenim etsi diei & horæ specifica expresso
13 necessaria non videatur.d.l.libellorum.† expressa tñ., nec probata,vel alia probata,negotij diuersitatẽ arguit,vt veniat reus ea absoluẽdus instãtia, accusatori alio in iudicio prosequendi,iure saluo:& d.l.libellorũ.versi. neq; aũt. & versi.ꝙ si libelli,&c.nisi in eum,quo suprà diximus,modũ,conceperit libellum:iuuat c.nos si.§. item Daniel.ij.q. vij.& Daniel.xiij.ca.& can.nihilominus.iij.q.ix.& can.de
14 parẽtela.xxxv.q.vj.† Quod quibusdã ita demùm arridet, si de actu non reiterabili,vt homicidio,verba fiant: c.qualiter & quado.le ij.vbi Innocen.extrà,de accusatio. iuuat c.super eo.extrà,de eo,qui cogn.cõsang.vxo.suæ.& c.ij.extrà,de purgatorio.cano.Bart.in l.ob carmen.§.testes.ff.de testib.cum ibi additis.& c.testes.§.fin.iij.q.ix. de hac reg. scitè olfacit Hyppol.de Marsil.eius in Practi.§. quoniam. nu.52.& §.& quia.nu.2.

SVMMARIVM.

1 *Confessus crimen,cum qualitate cum exonerante, ea non probata,mitiùs ordinaria pœna plectitur.*
2 *Quinimò torturam euitat.*
3 *Condemnandus tamen venit: & nu.4.*
5 *Defensioni necessitas addenda.*
6 *Rei defensio,& non dolus,aliquando ex informationibus decerpitur,contrarijs doli coniecturis.*
7 *Deprehensi in fornicatione,allegando matrimonium, pœnam non euolant:nisi,&c.& nu.8.*
9 *Vim vi repellere licet,& quando,in perso.rea.propria,coniunctorumve defensione:& nu.13.in fi.*
10 *Qua reus in eius defensionibus,habeat articulanda.*
11 *Arma euaginata,quando homicidam excusent:& 12. & armorũ delatio malum animum arguit.*
12 *Vindicta quando præsumatur.*
14 *Confessio qualificata,qui sit acceptanda.*
15 *Reus vel confessus potest se defendere.*
16 *Reus debet probare suas defensiones.*

Confes-

17 *Cōfeßioni rei statur, sed nō qualitati denegare annexæ. vt nu. 18.*
19 *Cuius sumptibus rei defensiones sint probandæ.*
20 *Via & methodus defensionum extrahendarum, & probandarū.*
21 *Tunc demùm rei defensionum probatio, quando sine ipsarum veritate inquisita lis finiri nequit, admittitur.*
22 *Non defensionis causa, factum à reo homicidium præsumitur.*

REGVLA LXXVII.

1 VBICVNQVE † de delicto non aliter, quā propria rei qualificata cōfessione, ad delictū alterandum, extenuādumve, putà, si ad necessariam sui defensionem, quis scelus factum fateatur: nunquam id genus confessio, vera delicti pœna mulctanda est, non probata, putà, ea qualitate: sing. dictum Angeli in consi. xxvij. quidam. volu. iij. quod velis equisq; insequitur Abb. in c. auditis. colu. fin. de præscript. Fely. in c. significasti. colu. pen. in fin. de homicid. Hyppol. in singu. clxxxj. confessio inquisiti. Bal. in l. vnica. num. 20. cum sequenti. C. de confess. vbi latè & doctè hunc articulum examinat Thom. Ferra. cautel. v. † vt tunc demùm torturā euolet & euadat: in illa delitescit sniā, Angel. in suo malef. Tract. in verb. comparent inquisiti. nu. 4. 5. & 9. vbi quid iuris, si & quando, negata qualitate, crimen reus fassus dicatur. & an, & qui is puniēdus veniat, vel absoluēdus & † ꝙ condēnandus veniat reus, idē Angelus eodē Tract. in verb. qui dn̄s Iudex. vt suprà, nu. 10. credidit. Quidam. † tn̄ distinctione rem fucare & palliare, verborū probationi pedē figentes, elaborant, vt si quidē reus, vnitate vocis responderit, se nempè, ad necessariā sui defensionē, occidisse, nō veniat tunc reus condēnandus: secùs si aduersatiuè, putà, occidi, sed ad necessariā mei defensionē. Alij alia vtuntur phrasi, vt reus se occidisse neget, ꝙ si appareat, id iusta de causa, aut non occidendi animo, factū dicat: & sic de cæteris. Sed iudex, quò omne dubiū exterminet, omnemq; anxietatē extrudat, non connexa, sed simplici respōsione, reū rn̄dere cogat, vt defensio vim exceptionis & locum obtineat, quam reus, si in se pœna irrepere nolit,

habeat probare necesse.Bal.insuper eò loci defensionē p-
5 poni,aut per testes probari,non sufficere,† sed necessitatē
6 in homicidiis addendā opinatur.Docet deniq; † hanc ex
ceptionē,Iudicē,præsumptionibus & cōiecturis dolo con
trarijs,ex informationibus exhaurire & eradicare aliquā-
do posse,vt præsumptionibus & coniecturis cōtra dolum,
probet nō dolus:Aug.apud Ang.eod.Tractat.in verb.& di
7 ctus Titius.nu.14. Quòd † sola hæc qualificata confessio
non excuset,iuuat quod dici solet de deprehēsis in forni-
catione, etsi priùs initū matrimoniū aduehāt & adducāt,
vt à pœna nō eximantur:l.cōmissum.C.de adulter.Cæpol.
8 cautel.xxxv.nu.1.† nisi iuramento id fulciāt.idē caute.xlij
9 & Bald.in l.vnica.nu.17.C.de confess.† Vim autē vi repel
lere licere,cōuincit l. vim vi.ff.de iusti.& iur.vbi Bar. Soc.
suis in Fallē.reg.ccccxliij. Quod intelligas velim, de pro-
prio,nō de tertij facto:nisi cōiunctæ personæ ratione, aut
socij respectu.Socin.reg.ccccxliiij.loco præalleg.de defen
sionibus tā personæ,q̄ rerū,& tā suiipsius, quàm aliorum,
scitè & latè Angel.eius in malefi.Tracta.& ibi passim Aug.
in verb.& dictus Titius.à nu.1.ad fin.vsq; illius verbi maxi
nu.4.vers.primis.& Albert.de Gādin.eius in malefi.Tract.
titu.de defensio.nu.1.& sequen.per totū.vbi scit addit Hip
pol.de Marsil.eius in Practic.§.diligenter.nu.129.cū præ-
ceden.vim passum agentē,reū fugientem,ne illius iniuria
remaneat impunita,icere posse:putà,si læsus accusarit, &
10 reus aufugeret.† Articulandū autē reo in eius defensioni
bus,voluit,q̄ eò vsq; erat reus coarctatus & deductus,vt sal
uo honore,& salute,insultum effugere,enatare,ac euitare
nequiret,quòdquo in vitæ discrimine erat reus positus,nec
aliter se tueri,aut euadere poterat,quàm vi inimicū & ho
11 stē repellendo,& similia.Ex eo autē solo,quod † terror cū
armis euaginatis,ab aggressore,in actu percutiendi existē
te,infertur,vitæ discrimen præsumitur(nā armorum dela-
tio,malum animū arguit:notat Angel.Perusin. post Bald.
in l.vnica.in fin.vt armorum vsus inscio Princip.interd.sit
12 lib.xj.C.) quod † intellige,siue antè,quàm reus iciatur, si
ue posteà ad euadēda alia vulnera:secùs enim esset vindi-
cta:

cta:hæc scitè Angel.in verb.& dictus Titius se defendendo
13 nu.9.cũ sequen.Quod autẽ † quis adsui exanimãs defensionẽ,indicijs fultis,& necessitate probata,excuset,videatur Bar.cõsil.xvj.lib.consil.ij.ex l.is,qui aggressorem.C.ad legẽ Cornel.de sycar.& l.siquis percussorẽ. cum l. sequen. eod.titu.scitè Bonifac.de Vitell.eius in malef.Tract.tit.qs aliũ possit offendere,& vindict.face. per tot. vbi regulã cũ limitationibus erigit:idẽ titu.de insultu percussio.defin.& qui excusa.Albertus de Gandin.eius in malef.Tracta.titu. de defensio.à reo facien.per tot.& maximè nu. 1.2.& 3. cũ sequen.vbi de personarũ tuitione,& alijs numeris seq.vbi
14 de reorũ defensione. Eò autẽ ventũ est,vt † hæc qualificata confessio,cũ qualitate acceptãda veniat,nõ aliàs: text. gloss.Bar.& alij in l.si quidẽ.C.de exception. Alexãd.cõsi
15 xx.nu.22.vol.iiij.† Reis enim vel confessis,iustæ & legitimę defensiones,abnegari solitæ non sunt:l.si filius.§. exce
16 ptionibus.ff.de interrog.actio.vbi Bald. † Admissas autẽ reus,si earũ auxilio,sese munire & fulcire tentet, probare habet necesse:d.l.j.C.de sycar.l.si nõ conuitij. C. de iniur.
17 † Cõfessioni enim rei,vt alibi diximus statur:l.de ætate.
18 ff.de interrog.actio.† sed nõ qualitati ei annexæ ac cõtextæ:l.exẽplo.C.de prob.§.sed hæc quidẽ.in Auth.de iureiur.
19 à morient.præstãd.col.v.† hanc autẽ qualitatẽ & defensionẽ,probabit reus,si soluẽdo existat,suis sumptibus:sin minùs,partis ciuilis:quòd si neuter id præstare possit,solusve
20 adsit Fiscus,id ipsius fiet sũptibus,vt alibi diximus.† hac autẽ incedi solet methodo,vt ex processus corpore exhauriantur & extrahantur(vt Practici aiunt)breui charta, & testiũ reprobationes,& iustæ rei defensiones,ac ipsi proponantur,si eas probare intendat,& quibus modis,instrumẽtis aut testibus:si instrumentis,ea designet:sin testibus,eos ore ꝓprio nominet,cũ iuramẽto calũniæ:quo præstito,de probationum sumptibus,distãtiæ loci,aç testiũ nu. habita ratione,modo quo suprà diximus,agitur.Et hæc vera cre-
21 duntur, † si sine harum rerum veritate expiscanda & inquirenda,lis decidi definitiuè nequeat. De his defensionibus,est c.qualiter & quando.le ij.§.debet.extrà, de accusa

 tio.

tio.& l.is,apud quē.cū ibi nota.C.de eden.in arg.in fi.iuncta ibi gl.hanc huius regulæ confessionem, mortem haud expauescere,mordicùs tenuit Hypp.de Marsi. eius in Pra
22 cti.§.postquam.nu.22.in fi.cum num.seq. vbi † in reum, non defensionis causa,factum prǽsumitur.

SVMMARIVM.

1 *Vera delicti pœna,incidenter facta confeßio non punitur.*
2 *Falsi crimine dempto,vbi verè punitur reus*
3 *Maximè confeßione facta,& notorium adest, & ad condemnationem itur.*

REGVLA LXXVIII.

1 EX † criminis confessione,non principaliter, sed incidēter facta,quis vera delicti pœna non punitur:Barto.in l.si confessus.in fi.ff.de custod.reor. Imol.in c.examinata. in fi.de iudic.Abb.in c.j.in fi.de exceptio. Ias.in l.si duo.§. siquis.num.12.& l.sed et si.§.si cùm de hæreditate.nu.7.de iureiur.Hyppol.in l.j.col.pen.versicu.& alia primùm. de
2 quǽstionib.Cuius conclusionis secundā partem, † in falsi crimine non procedere,quidam arbitrantur: Hyppolitus consi. xlvj.vt ēt ex incidenti facta cōfeßione, quis de falso puniatur.Anchar.consil.clxxij.circa primum. Decius in cap.at si Clerici.colum.ij.versi.sed ista limitatio.de iu-
3 dic.Hyppolit.in singul.lviij.vt dixi. † Principaliter verò, confeßionem factam,& notorium inducere,& condemnationem adferre, Matth.de Afflict.decisio. clxxvj.mordicùs tenet.De incidentali (vt sic dicam) confeßione non puerili,Hyppo.de Marsi.eius in Pract.§.constanre.nu.49.

SVMMARIVM.

1 *Crimen in modum exceptionis obiectum etiam confessum, non punitur eadem instantia:& nu.2.*
3 *Excipiens se non inscribit:nisi,& nu.23.*

Infamiam

4 *Infamiam exceptus non incurrit, nec punitur.*
5 *Exceptus, à testimonio repellitur.*
6 *Limitatur reg. si crimẽ exceptũ, negotium principale concernat.*
7 *Alia additur regulæ limitatio.*
8 *Exceptum crimen non probans, non punitur.*
9 *Iuramentum metu vitæ extortum, non ligat.*
10 *In ciuili exceptum, probandum, aliàs excipiens punitur.*
11 *Testium obiectiones probandæ, et in ciuili et in criminali causa.*
12 *Testes conuicti, quàmuis non condemnati, repelluntur, & quando. & nu. 13. & 14.*
15 *Reprobantur testes in criminalibus, in confrontatione & posteà, ad sententiam vsque: & quo modo, & nu. 16.*
17 *In causa appellationis, videtur reus hac præstare non posse.*
18 *Crimina excepta puniuntur, & quæ & nu. 23.*
19 *Crimina criminibus non compensantur.*
20 *Hodie qui procedatur.*
21 *Crimina nulla debent remanere impunita.*
22 *Iudicis munus, crimina expiare.*
23 *Excipiens quando se inscribat, & crimen exceptum puniatur eodem iudicio.*

REGVLA LXXIX.

1 CRIMEN † in modum exceptionis obiectum, vel confessum, non nisi noua punitur instantia: vt in reproba
2 tionis testis confessione. Ea autem ratio redditur, † quòd tunc demùm de ea re non agatur: glo. Sybilina ordin. in c. hæc quippè. glo. j. iij. quæst. vj. Phœniceus text. in c. j. circa fi. Et ibi gl. in verb. cæterùm. cum seq. & vlt. extrà, de exce-
3 ptio. iuuat l. non omnis. ff. si certum. Et ea de causa, † excipiens, sese non inscribit: c. licet de symo. extra. distinctione rem depingit Ange. in eius malef. Tract. in verbo, cõparent dicti inquisiti. nu. 26. post Bart. in l. si cui. num. 3. ff. de accusatio. & tex. in c. super his. de accusationibus. extrà, vt hoc excipiendi modo, inscriptioni sit locus, si cùm ad repellendum, tùm ad puniendum crimen obijciatur, non a-
4 liàs: dicam adhuc infrà, eadem reg. in fin. † Infamiam in-

ſuper exceptus, non incurrit, vt nec punitur:l.Lucius. in fi.ff.de his,qui notan.infa.& ca.cum dilectus.§.fi.extrà,de ordi.cog.& ca.ſuper eo.extrà,de teſtib.c.j.extrà, de exce-
5 ptio.Ang.d.Tract.in verb.cōparent dicti.nu.30. Sed † exceptus à teſtimonio, vel accuſatione repellitur:dictis Iu-
6 rib.† Addo huic reg.modū,vt nō procedat,ſi crimen obiectū,negotiū principale inſpectet:tex.in d.c.j. in fi.de exceptio.ac ſi teſtis,falſi crimine accuſet,autvacillationis morbo laboraret:gl.vlti .in d.c.j.de exceptio.tūc enim eodem modulo punietur & reus cōuictus,& teſtis,eademq; ſnīa, vel præcedenti,maximè in ciuilibus criminalizatis, vt aiunt(quū criminalis præiudicet,& ſic ſit priùs diſcutiēda) nedū hic à teſtimonio arcebitur:his addatur c.iudicet iij. q.vij.& c.nihil iniquius.xxxij.q.vj. & l. ſi vxor.§.Iudex.ff.
7 de adulter.& l.caſtitati.C.de adult. † Alia additur declaratio,ſi ciuiliter,nō ſi extraordinariè principale crimē agitetur:vt tūc non pœna delicti ordinaria, ſed leuiori teſtis mulctetur:hoc innuit tex.in d.c.j.in fi. de exceptio.& d.c.
8 cū dilectus.in fi.extrà,de ordi.cog.† Exceptū deniq; crimē nō ſtabiliens, haud punitur, ꝙ cuiq; quauis via ſanguinē ſuum redimere liceat:l.j.ff.de bon.eor.qui mort.ſibi cōſc.
9 & l.ꝙ cum maior.ff.de bon.libert. Quinimò † iuramentū metu vitæ extortum,Eccleſia liberè condonat:c.verum.ex
10 trà,de iureiur. († In ciuilibus autē cauſis,cuilibet reprobationis capiti,propoſiti,nec probati, pœna vi ſtili,ar.43.
11 indita eſt hac in Sabaudia,vt & in Gallia) † Obiectiones aūt teſtium,reo probare licitū eſt:idq; in criminalibus,cū factorum iuſtificatiuorum probatione: Phœnicea gloſ. in c.j.extrà,de exceptio.in verb.per ſententiam, & in gloſ.in verb.opponi.& in verb.expreſsè.in ca. licet.extrà,de probat.& c.prudentia.§.ſexta .de offi.deleg.vbi gl.in verb. ex
12 confeſsione.† quibus Iuribus(qđ nec Scithæ iudicia tollit)in criminū cauſis,teſtes reprobati & conuicti, quàm-
13 uis nō condēnati,à teſtimonio extruduntur:† in ciuilibus aūt non niſi condēnatus,& infamis effectus,à teſtimonio arcetur:d.gl.in c.j.de exceptio.& l.Athletas.§. calumniator.& §.vltimo.ff.de his,qui not.infa.& l.furt.cod. notatur

in

14 in l.qm̃.ſuper gl. in verb.participes.C.de probat.† Quod procedit iuris Ciuilis, non itẽ iuris Canonici inſpectione:ſiue enim ciuilis,ſiue criminalis proponatur actio, teſtem de crimine hoc iure conuictũ eſſe ſufficit:Lynceus & luce clarior tex.in c.ſuper eo.& in c.teſtimoniũ.extrà, de
15 teſtib.† Reprobari aũt hac in Sabaudia, in criminalibus cauſis,teſtes poſſunt,in confrontatione, aiunt,& ẽt pòſt, ad ſententiã vſq;,excluſiuè,ſi noua ſuperuenerit reprobationis cauſa,cũ iuramento nouæ notitiæ purgationis: idẽ in cauſis defenſionis, ſeu factis iuſtificatiuis : ſtil.ſuprem. Sena.clxxxj.in ciuilibusverò ante enqueſtę publicationẽ, & poſt ipſius productionem,reprobationes admittuntur.
16 Quo facto,† teſtes ore proprio nuncupare, quibus quę dicta ſunt,reus comprobet,habet neceſſe : idq; intra triduũ:
17 † in cauſa aũt appellationis,his videtur orbatus: ex verb. dicti ſtili,*excluſiuement iuſques à la ſentence*,&c. niſi forſitan Cancellariæ literis fultus:dicã infrà,reg. clxiiij.in fin. De huius regulæ pondere,dimicatur apud Alber.de Gand.in eius malef.Tract.tit.qũo cog.de malef.per tot.& Spec.tit. de criminib.in mod.except.propoſ.per tot.libr.xij. Quòd
18 aũt † id genus crimina puniãtur,eſt tex.in l.ſi ex falſis. C. de tranſact.& l.qm̃.C.de adulter.Lynceus text.in l.ij.§. ſi publico.ff.de adulte. vbi adulterij vxoris propoſiti, Iudex de viri lenocinio excepto,& cognoſcit & iudicat: Ex quo
19 §.exhauriri vr̃ axioma hmõi,† Crimina criminibus nõ cõ
20 penſari,ſed oĩa puniri:† qđ & hodie indies, & in falſis inſtrumẽtis,& in teſtibus,aut varijs, aut alia ſimili labe ac macula inquinatis,videre eſt:nihil em̃ horũ, ſiue ipſamet
21 inſtãtia,ſiue alia,viri fiſcalesvelare aut palliare,† ſed vnũquodque ſcelus,pęna donandũ cõdigna,inſectari cõſueuerũt,ne crimina,vel excepta,viros probos diu noctuq; graſſantia,& penè exanimãtia,impunita ſopiãt& dormitẽt.Id aũt pręſtant,& naturæ inſtinctu lactati,ac pulſi,& ꝙ eorũ muneri & officio Vlpian.in l.cõgruit.ff.de offi. Pręſid.ineſſe autumet & credat . A quibuſdam res hæc diſtinctio-
22 ne & colore depingitur,vt † ſi crimẽ exceptũ,accuſationẽ minuat,extenuetve,libellus ſeu inſcriptio haud expoſcat,

nec eo puniatur iudicio: sin minùs, requiratur, & puniatur id genus crimen.

SVMMARIVM.

1 *Vel fatua fultus causa, mitiùs punitur.*
2 *Doli absentia pœnam extenuat.*
3 *Superioris iussus, à dolo præsumpto excusat.*
4 *Quantumuis contra conscientiam.*

REGVLA LXXX.

1 QVAELIBET † causa quantumuis fatua, aut aliàs non iusta, ita à dolo reum eximit & excusat, vt pœnā ordinariam extenuet: tex. Phœniceus in l. igitur. §. j. vers. & generaliter. ff. de libe. caus. l. plagij. la ij. C. ad leg. Falcid. de plag. glos. j. in fin. in l. satisq; planè. ff. de in ius vocand. in l. non potest dolo. ff. de regu. Iur. Decius autem mordaci lotus aceto, ad limam vsq;, consil. clxx. viso tenore. colum. fi.
2 † Sufficit enim calliditatem & dolum abesse, quò mitiùs cum reo agatur: peritiss. Bart. in l. inter omnes. §. rectè. nu.
3 1. & 4. ff. de furt. † Hinc Superioris iussum à dolo p̄sumpto excusare itum est: Bart. cons. xvj. nu. 2. & 3. lib. ij. consi. idq́;,
4 vel † si contra conscientiā Superioris iussum quis exequatur, vt vel à pœna excusari credatur: vt ibi notat Ang. in eius malefi. Tracta. in verb. Sempronium. nu. 11. cum seq.

SVMMARIVM.

1 *Fatua causa, & credulitas à dolo excusat.*
2 *Ea tamen in reo non præsumitur, sed euidentibus coniecturis & indicijs est probanda.*

REGVLA LXXXI.

1 LICET † quamlibet etiam fatuam, aliamve nō iustam causam, & credulitatem, à dolo & doli pœna, reum excusare

cusare dixerimus:secundùm glo.ordin.vltim.in l.plagij. la ij.C.ad leg.Falcid.de plagea.& sing.tex.in l.igitur.§.j.uer.
2 & generaliter. ff.de liberali causa. † Ea tamen causa, aut credulitas in delinquẽte nõ præsumitur, nisi vehemẽtibus presumptionibus,& cõiecturis,cõprobetur: Bart.phenic. in l.inter oẽs. §.rectè ff.de furt.Ange.in l.sed etsi.§.scire.ff. de petition.hæred.Aret.consi.lxxx.sicut decet. col.j.vol.j.

SVMMARIVM.

1 *Pœna corporalis nunquàm imponitur, nisi dolo crimen commissum dicatur.*
2 *Lata culpa in pœnis corporalibus,dolo non ęquiparatur.*
3 *Nec infamiam irrogat.*
4 *Baldi quoad culpæ punitionem,distinctio.*
5 *Non dolus,qui probetur,vt & non occidendi animus: & num.8.*
6 *Indicia,animum non occidendi arguentia.*
7 *Indicia,animum occidendi arguentia.*
9 *Occidendi animus præsumitur in reo:nisi,&c.*
10 *Vix mors infertur,nisi dolus arguatur.*
11 *Qui dolus à culpa discrepet:& nu.12.*
13 *Culpa duplex.*

REGVLA LXXXII.

1 VBICVNQVE † de pœna corporis afflictiua,digladiatur,commissum crimen dolo esse oportet, sine quo, id genus pœnam nunquàm imponi itum est: hinc elicitur,
2 † in huiusmodi criminibus,latam culpam,dolo non æquipollere,nec comparari:tex.in l.lege Cornelia. ff.ad legem Corn.de sycar.glos.in verb.non etiam.circa med.& Doct. in l.in actionibus. ff.de in litem iuran.gl.ij.in l.is.qui cum telo.C.de sycar.Azo in Summa,eo.tit.Bart.in l.quod ner. nume.20.cum seq.ff.depos.& in l.j.§.j.ff.siquis testamen. lib.esse iuss.fuer. iuuat l.respiciendum. ff.de pœnis. Guid. Pap.decis.cccxlvj.nu.2.Ang.in eius malef.Tract.in verbo
3 scienter & dolosè. nu.1.cum seq.Et ita † hac in pœna,do-

lo nō æquiparatur,vt nec infamiā irrogat:d.gloſſ.in l.in a-
4 ctionibus. & Bar.in d.l.quod ner.† Bal.tñ in d.l.data ope-
ra.nu.4.& 5.latam culpam,quæ in faciendo conſiſtat, cor-
porali pœna affligi & vexari videtur velle, mitiùs licet. Eā
5 verò quæ in omittendo ſit,non itē.† Qui non dolus,vt nec
occidendi animus,probetur, innuit gloſ.in l.j.C.ad legem
Corn.de ſyca.& alibi diximus:& econtrà,qui dolus,& occi
dendi animus, conuincatur, extat l.j.§.diuus.ff.de ſycar.&
ibi gl.& Bar.& l.j.& iij.C.eod.& glo.in c.ſignificaſti. de ho
micid.extrà.hís addatur l.j.C.vnde vi.& c.vt famæ.§.vlti.
6 de ſent.excō.& c.nō inferendæ. xxiij.q.iij.† Nō occidendi
aīum,arguit amicitia, affinitas, cōſanguinitas,& aliud ſi-
7 mile.† Animū verò occidendi,locus vulneris,gladij genus,
8 ſpecies ictus,& ſimile.† De homicidio,culpa,aut negligen
tia perpetrato,deguſtat Alber.de Gād.eius in malef.Tract.
titu.de homic.& eorū pœnis. nu.19.cū ſeq.vbi de doli,cul-
pæ,& ſimiliū præſumptionibus, quiq; probentur,& nu.vlt.
9 vbi † in reum occidendi animus præſumitur, niſi in cōtra
rium edoceat,vt ille ait:ꝙ dolus præſumatur in omni actu
prohibito: Soc.in ſuis Fallen.reg.xciiij.Bar.conſ.xlij.lib.ij.
conſ.Hinc infertur,latam culpam,mortem abhorrere,nec
morte puniri:Bartol.in l.j.§.j.ſiquis teſta.lib.eſſe iuſſ.fuer.
10 † mors enim,vix abſq; dolo & calliditate infligitur.Nō de
ſunt tñ qui eò rē deducāt, vt dolum à culpa diſcrepare cre
11 diderint,† ꝙ dolus cōmittendo, culpa omittendo irrepat:
& in eo murus aheneus ſunt: l.tutor qui repertorium.ff.de
12 admin.tuto.quo fit,vt † volūtatem actiuam dolus,paſſiuā
verò culpa arguat:l.Metiodorum.ff.de pœnis.l.Iulianus.in
prin.ff.de actio.empt.l.ſi ſterilis.§.cùm pervenditorem,eo.
13 tit.ſed ſuprà, hac eadem regula,num.4.† duplicem,aliam
nempè quæ in faciendo,& quæ in omittendo alteràm, cul
pam latam,ex Bal.ſententia,diximus & depinximus.

SVMMARIVM.

1 *Lex aut ſtatutum,de pœna corporali verba faciens,de dolo intel-
ligitur.*

Culpa

2 *Culpa pœnam corporalem abhorret.*
3 *De homicidio, dolo, culpa, casu, & omni alio genere commisso.*

REGVLA LXXXIII.

1 OMNIS † lex, aut statutum, corporalem indens pœnā, de crimine, dolo, non culpa perpetrato, quantumuis causato, interpretationem suscipit: Bar. in l.j.§.j.versi.non autem.nu.2.ff.si quis testa.lib.esse.Bald.in l.data opera.nu. 5.6.& 7.C.de his, qui accusa.non possunt.Bald.& Sal.in l. ij.C.de noxalib.actio.l.in lege Cornelia.ff.de sycar.Cæpol.in consi.xxxiiij.si vnquàm.col.vj.in fin.versi.& ideo dixit.Decius in consil.cccclxxxiiij.pro resolutione.column. pen.Hyppo.in consi.lxvij.versi.existentibus. Ratio ex præ
2 ceden.reg.dependet, quòd † culpa corporalem pœnam ab horreat, & abominetur, necvnquàm eam hac pœna metiamur: de his scitè & quasi Babylonio campo, Angel.in eius
3 malef.Tract.in verbo scienter & dolosè. nu.4.& 5.vbi † de delicto, lata, leui, leuissima culpa, aut casu, & impetu commisso, & q extraordinaria via id genus scelus mitiùs ac leuiùs mulctetur. de huius reg.fimbrijs tangit Bal.& Sali.in l.si seruus. de noxalib.Fely.in c.lator.de homicid.pulchrè & scitè Bar.Cæpo.caute.ij.nu.12.13.& 14.

SVMMARIVM.

1 *Parens liberos occidens, an & quando teneatur.*
2 *Pœna huius delicti, maior homicidio.*
3 *Huius occisi successio, ad proximiorem defertur, Fisco applicanda.*
4 *In contrarium quibusdam videtur.*

REGVLA LXXXIIII.

1 PATER † materve filiū dolo, culpa, casu, aliave via, exanimans, qua pęna plectatur, scitè aperit & enodat glos. in ca.vltimo extrà, de his, qui filios occider. gloss.magr.in

verb.

verb. sine pœna. Lynceus text. in ca. consuluisti .ij. quæst. v.
2 † Etenim dolus hic, homicidio simplici maiorem meretur pœnam, & cruciatum: culpa verò, vt minor diligentia, quàm par sit, minorem, vt & casus: iuuat quod de parricidio scriptum legitur in §. alia deinde lex. Instit. de public.
3 iudi. cum alijs eiusdem generis & farinæ. † Quoad autem huius defuncti successionem, ea proximo, vel occisori deferri creditur, Fisco tandem addicenda & applicanda, occisoris loco: Bald. in l. eam, quam. nu. 10. C. de fideicommiss.
4 Cæpol. cautel. lxij. † Contraria quibusdam verior videtur opinio, vt ab occisore, proximiores admittantur. De correctionibus, & quibus liceāt, & quantę, reg. lxxiij. vtcunq; degustauimus: & de hac etiam reg. lxix. num. 3. huius regulæ materia delibatur in l. diuus. ff. ad leg. Pōpe. de parricidijs.

SVMMARIVM.

1 *Poculum amoris, sterilitatis, abortionisue, dans, quando, & qua pęna teneatur.*

2 *Idq; siue mulier, siue venter hinc pereat.*

3 *Cantharidis, & alijs medicamentis ad conceptionem instigantibus, quis mori potest.*

4 *Punitur mulier uim abortiuam sibi medicamentis adferens, & qua pœna: & nu. 5. & 6.*

6 *Anima ante quadragesimam conceptionis diem, non creditur instillata in masculis.*

7 *In muliere verò in octuagesimo.*

8 *Ideo citiùs mulier pubescit, quòd celeriùs intereat.*

9 *Hominis ætatis genera plura.*

10 *Venenum habens, & ad dandum tenens, quàmuis non dederit, qui teneatur, remissiuè.*

REGVLA LXXXV.

1 POCVLVM † sterilitatis, amoris, abortionisve, mulieri sciens, præbens, homicidij vt plurimùm, & maximè in partu viuificato, & anima decorato, secùs exilij nomine tenetur:

2 netur:quod † intellige, siue mulier ipsa, siue venter hinc pereat:quod,& quando procedat,extat Lynceus text.in c. si aliquis.& c.sicut.el ij.extrà, de homicid.cap.quod verò. & c.Moyses.xxxij.quæst.ij.& c.consuluisti.ij.quæst.v.gloss. in d.ca.sicut in uerb.viuificatus. hac prætacta phrasi iura concilians:Ciuilist.in l.siquis aliquid. §.qui abortionis. & l.Cicero.ff.de pœnis. & l.iij.§.adiectio.versic.sed & id,&c.
3 vbi † de cantharidis & similibus, & de medicamento ad conceptionem morti annexo & contexto,Bart.in l.diuus.
4 ff.de extraord.crimin.† Eodem animati, modulo,trutinari ac pensitari ea creditur, quæ abortionis ergò, vim sibi intulerit:l.si mulierem.ff.de sycar.& d.l.Cicero. ij.respon. & d.l.diuus.ff.de extraordin.crimin.vbi scitè Bart.& alij:l.
5 pen.C.de sycar.† Vt si pecuniæ nomine, vel inanimatum suffocarit,capitis supplitio plectatur:prealleg.Iurib.& ma
6 xi.d.l.Cicero.† Animam autem non instillatam,ante quadraginta dies à conceptione,crebriùs itum est:glos.in d.l. diuus.ubi Bar.quod nonnullis verum in masculis, non itẽ
7 in fœmina videtur,† in qua in octuagesimo à cõceptione, die instillari & immitti ea creditur: hæc scitè docet, & in eo multus est Petr.Iacob.in eius Pract.tit.de generatio.& Chassan.in consuetudo Burgund.in rub.*des iustices.* vers.*&* *droicts.*num.24.& tit.*des enfans de plusieurs licts.*§.iiij.versi.*en*
8 *aage suffisant.* nu.13.& 14.vbi † ideo fœminam citiùs pube
9 scere,quòd maturiùs senescat, & intereat,autumat. † De hominis ætatis generibus, continuè idem Chassan.d.vers. *en aage suffisant.*nu.15.ad finem vsq;. De huius regul.materia,guttulã cuiq; decerpere licet, & suos irrigare hortulos,ex Ang.in eius malef.Trac.in verb.& ex interuallo.ver. quid siquis.nu.10.cum seq.vbi Aug.Arriminẽ. & nu.16.vbi
10 † de veneno non dato,sed ad dandum tẽto, & præparato.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo à pœna temporali reum eximit, sed non à gehẽnali.*
2 *Iura vel canonica, consuetudines vel perniciosas non damnant.*
3 *Consuetudo in his,quæ sunt iuris positiui,sustinetur,non si natu-*

ra

ra fontibus repugnet.
4 *Consuetudo contra rationem, non est consuetudo.*
5 *Vi consuetudinis, homicida ab homicidij pœna excusatur.*

REGVLA LXXXVI.

1 CONSVETVDO † quantumuis exorbitans, & à ratione aliena, à pœna quidem temporali delinquentē, nō à gehennali & Diuina eximit: tex. in fi. cum gl. in c. cùm venerabilis. & ibi Abb. de consuetu. tex. in vers. & ideo, &c. cū glos. in verb. consuetudine. in fi. verbis. in c. denique. 4. dist. Ang. in l. his verbis. §. j. de hæredib. instit. Ias. in l. iij. §. iurari. col. pen. & fi. num. 16. de iureiur. Rom. in consi. 466. videtur prima fronte, Pet. Gerald. in singul. lxxxiij. tene menti. glo. pen. in c. ij. extrà, de tempo. ordin. & ibi tex. in fi. iuuat
2 tex. in ca. obijciuntur. xxxij. q. iiij. † quibus iuribus, etiam Canonicis, perniciosę & exterminandę cōsuetudines, hoc in seculo neminem puniunt. Alij ea iura, alio beant & dō-
3 nant intellectu, putà, vt † in his, quæ in iuris positiui authoritate delitescunt, hæc sedem & locum habeant. In his verò quæ à iure naturæ fontibus, fluxerunt, non item. glo.
4 vlt. in fi. in d. c. ij. de tempo. ord. quasi † hi velint, non esse eā consuetudinem, tanto nomine dignam, quę naturam eneruare & euertere tentet, quum ea suapte natura iuris habeat vigorem: §. ex non scripto. Institut. de iure natur. Gēt.
5 & Ciuil. l. de quibus. cum duabus sequenti. ff. de legib. † Excusari ab homicidij pęnam, homicidam consuetudinis vi & prætextu, pedibus manibusq; it August. apud Ang. eius in malef. Tract. in verb. & ex interuallo. nu. 8. alleg. Petr. de Anchar. in consi. cclxxxv. ita consuluisse, & iuuenem homicidam, qui alium in conflictu & ciuili exercitio (vt fit Auenioni, *à la Raffa*) liberasse, ob loci consuetudinem. Hanc eā dem sniam tenuit Hyp. de Mars. eius in Pract. §. qm̄. nu. 97.

SVMMARIVM.

1 *Statutum non valet, pro homicidio pecuniariam vel aliam lenem*

uem indens pœnam.

2 *Homines pęnæ leuitate, ad delinquendam promptiores sunt.*

3 *Iure Diuino, omnis homicida morte moritur.*

4 *Ius Diuinum, Ciuili non mutatur.*

REGVLA LXXXVII.

1 NON † sustinetur statutũ, pro homicidio, aliove enormi crimine pecuniariam, aut aliam leuẽ, & tenuem indens ac imponens pœnã: hanc cõmunem refert Felyn. in Rubr. extrà, de homicid. huic regulæ pondus & robur ad-
2 ditur ab euentu, quòd † homines hac leuitate lactati, ad delictum promptiores & audaciores volitent & cursitent: hæc ratio aliam habet sororem annexam & contextã, ni-
3 mirum, quòd † legi Diuinæ, qua mors infligi solita est, re-
4 pugnet: † quam tamen legem nullo statuto mutari, vt nec abrogari posse, ignorat nemo: Genes. ix. & Exod. xxj. c. fin. ne Cleric. vel monach. Hostien. in c. fin. de consuetud. text. cum glos. ij. in dicto c. vlti. de consuetud. extrà.

SVMMARIVM.

1 *Quotiès ex iusta causa, à vera delicti pęna, deflectitur, nunquàm corporis afflictiua imponitur.*

2 *Pęna corporis afflictiua quæ sit.*

3 *Iusta causa facit, vt mitius cum reo agatur.*

REGVLA LXXXVIII.

1 QVOTIESCVNQVE † ex aliqua causa, à vera & delicti ordinaria pœna deflectitur, recediturq́; , nunquã
2 corporis afflictiua, id est, † quæ vel totum corpus extermi net, vel ipsius partem extirpet, pœna submittitur, subrogaturve: Phęniceus text. in l. si adulterium. §. Imperatores. versicu. sufficit igitur. ff. de adulter. & l. j. §. fin. ibi, Et humiliori. ff. de sycar. l. lex Iulia. §. vlt. ibi, Vel certè. ff. ad legem Iuliam repetund. Hyppoli. in l. j. colum. viij. C. de sycar. † id
3 enim iusta causa operatur, vt & mitius incedatur, & leuius crimen huiusmodi puniatur.

I Summarium

SVMMARIVM.

1 *In pœnalibus, à minori ad maius, negatiuè arguitur.*
2 *Minori pœna sublata, & maior creditur.*
3 *In Iure, & criminibus, iura Philosophis non postponenda.*

REGVLA LXXXIX.

1 IN pœnalibus † à minori ad maius, negatiuè arguere, lici
2 tum fertur: quo fit, vt † minori pœna condonata, maior extrudatur, nec infligi queat: Phœnicea l. capitalium. §. & vt generaliter. versic. est enim inconstans, &c. ff. de pœnis.
3 vbi est luce clarior text. † quicquid communis Philosopho rum opinio in contrarium statuat, quorũ regula, nullũ Ius subiugari, vt nec eam anteire, & maximè in criminum coercionibus, nemo nescit. Solent autẽ Philosophi argumẽtari, à maiori ad minus, negatiuè: Rex non potest, ergo nec Dux: & à minori ad maius, affirmatiuè: hoc Dux potest, ergo & Rex. Degustaui meo in legitimarum Tractatu, articu. xiij. numero 21.

SVMMARIVM.

1 *In pœnalibus etiam ex maioritate rationis, extensio non fit.*
2 *Fauor reorum maximus.*

REGVLA XC.

1 REGVLARITER † in pœnalibus, vel ex maioritate rationis, extensio non fit: l. si præses. & l. interpretatione. ff. de pœnis: c. odia. vbi Ioan. And. de regu. Iur. in vj. gloss. in verb. Italiæ. in c. j. de tempo. ord. in vj. Bald. in l. j. C. de interd. Ias. in l. cũ quidã. nu. 24. cum præced. & seq. vbi cõmunem regulã asserit. ff. de liber. & posthum. Alexand. conf.
2 cxiij. viso. in fine. vol. ij. Idque † fauore, ni fallor, reorũ qui maximus est, vt alibi diximus: scitè Hyppol. de Marsil. eius in Practi. §. diligenter. nu. 130. & §. aggredior. nume. 59. & §. quoniam aggredior. nume. 65. & sequen.

Summarium

SVMMARIVM.

1 *Qui contra legem, ordinaria pœna destitutam, aliquid facit, extraordinaria plectitur pœna.*

REGVLA XCI.

1 FAciens † aliquid contra prohibitionem legis, certa pœna haud donatæ, extraordinaria pœna, Iudicis arbitrio plectitur: sing. gloss. in verb. distrahant. in fin. in l. nemo martyres. C. de sacrosanct. Eccles.

SVMMARIVM.

1 *Pœna extraordinaria corpus non attingit.*

REGVLA XCII.

1 EXtraordinaria † pœna, Iudicis arbitrio relicta, ad corpus nunquã extendit alas: scrib. in c. qualiter & qñ & c. inquisitionis. extrà, de accusa. Guid. Pap. sing. dccxciiij.

SVMMARIVM.

1 *In pari delicto, mitius honestiores vilioribus puniuntur: quod an in corpore, pecunia vel quoad animam, intelligatur, nu. 4. & 5.*
2 *Humana à Diuina iustitia differt: & num. 3.*
5 *Viliores semper acrius puniuntur.*
6 *Honestior grauius delinquit, re, & exemplo: & 9.*
7 *Hinc grauius honestior persona, venit punienda, & quomodo: & nume. 8.*
9 *Quare honestiorum personarum grauius sit peccatum.*

REGVLA XCIII.

1 IN † pari delicto crebriùs honestiores personas, mitiùs, quàm viliores, puniri itum est: iuxta illud, Dat veniam

2 coruis,vexat cenfura colūbas:† quo humana hæc, à Diui
3 na diſſidet diſcrepatque iuſtitia:† hæc enim perſonarū ac
ceptionē,tùm abhorret,tùm execratur & exterminat:in l.
j.§.fi.in fi.ibi,Et humiliori loco.ff.de ſycar.l.ſacrilegij.§.cę
terùm.ibi,Aut ſi honeſtiore.ff.ad leg.Iul. pecu.l. ſiquis ali
quid.ſa ij. §.qui abortionis.ibi,Humiliores, & l. capitaliū.
§.non oēs.verſic.honeſtiores verò.& §.famoſos.ibi, Maio-
res,&c.ff.de pœnis.l.vlt.in fin.ibi,Si humiliore.ff.de incēd.
rui.& §.item lex Cornelia de falſis.Inſtit.de public. iud .§.
pœna autēverſi.nam ſecundum gradū. Inſtitut.de iniur.l.
4 aut facta.§.perſona.ff.de pœnis.† hanc autē reg. quidā de
corporali,nō item de pecuniaria aut ſpirituali pœna enu
cleant:vt in his,honeſtiores perſonæ,grauiùs & duriùs ve
xentur:videtur Phœniceus tex.cum Lyncea gloſſ.vlti.in c.
5 qui cōtra.xxiiij.quæſt.j.Nō deſunt,qui ideo † quintæ claſ
ſis,& tenuioris fortunę homines,acriùs puniri ſemper opi
nētur,quod in ſubſidium pœna corporalis indatur inſtillē
turque: hoc recenſet dicta gloſſ.vlt.in vltimis verbis. in d.
6 c.qui contra.† Grauiùs honeſtiorē delinquere,videtur pro
bare text.cū gloſſ.mag.in c.homo Chriſtianus.xl.diſtinc.
7 vnde † grauiore pœna hunc dignum,text.ait,in c.quia iux
ta.verſicu.Presbyteri. vj.quæſt.vj. his addatur Phœniceus
tex.in l.quædā delicta.ff.de pœnis.& in l.Presbyteri.C.de
Epiſco.& Cler.Bal.diſtinctione(nec in lente vnguentum)
8 regulam hanc enucleat & decorat,vt † ſi dignitate crimen
augeatur,ea non procedat:aliàs ſic, maximè in corporali
pœna,qua teunioris fortunæ homines,ditiores verò pecu-
niaria maiori plectuntur: has depingit & adfert declara-
tiones,in c.j.§.ſiquis verò temerario.nu.1.de pace iura.fir.
in vſib.feud.pro hac adducatur text.in c.cum quidam. de
iureiur.extrà.Barbat.latè in c.qualiter & quando. de pro-
9 batio.& ibi glo.mag.in fi.in verb.dignitate:† hi enim plus
ferè exēplo peccant,quàm re,vt Ciceroni in libris de Le-
gib.viſum eſt:Et enim inter Chriſtianos,hi & re & exem-
plo(qui omnium ferè ſubiiciuntur oculis, & aſpectui, &
quorum facta omnibus liqueſcunt,& innoteſcunt, quòd
maioris ſint ponderis,& rata quę pulchra)delinquunt: q;
in

in quintę classis hominibus,& ęquo pauperioribus,à nemine circunspectis,haud accidit: hæc pondus & robur accipient ex l.quædam delicta.ff.de pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Ex iusta causa potest pęna ordinaria,nedum extraordinaria mutari:& nume. 7.& 8.*
2 *Augetur duplici de causa.*
3 *Minuitur,ob senectam,iuuentã,debilitatem,dignitatem, & ignorantiam:& nume.4.*
5 *Ob factionem inconsultam,mitiùs agitur.*
6 *Hodie an omnes pœnæ sint arbitrariæ.*
8 *Causa hæc rationabilis,debet in sententia exprimi.*
9 *Condemnati pęna in leuiorem,Reipub.causa,mutari potest.*
10 *De qualitatibus,& aggrauantibus,& extenuãtibus,& quæ probatione egeant,quæve inesse præsumantur.*
11 *Iudex,sine iusta causa,aliam ab ordinaria,pœnã indens,punitur.*

REGVLA XCIIII.

1 EX † iusta causa,Iudex tùm augere,tùm minuere ordinariam delicti pœnã potest:Phœnicea decis. Guidon.
2 Pap.decis.xxvj.nu.1.& 2.† Augeri autẽ bina de causa,fertur pœna,ob criminis,&,putà,atrocitatẽ,& frequentiam: l.quædã.ff.de pœnis.Cardin.in Clemen.j.§.quæ oia. & ibi
3 gloss.de pœnis.† Minui insuper pluribus creditur: vt ob psonæ delinquentis conditionem,quod iuuenis,senex, in dignitateve constitutus: l.auxilium.§.j.ff.de minoribus.l. ij. ff.de termi.mot.scitè Cæpo.caute.15.nu.15.cũ ibi notat.&
4 adduc.l.aut facta.§.persona.ff.de pœnis.† Insuper minuitur ob delinquentis ignorantiam:d.l.ij.ff.de termi. mot. & l.j.
5 §.j.ff.de sycar.& l.j.C.eodem. Additur,vt † ob factionem inconsultam,mitiùs agatur,velut si dolore repẽtino,in crimen quis præceps cadat,& irrepat:l.absentem.in fin.ff. de pœnis.& dicta l.j. in fin.C. de sycar.quibus illectus idem
6 Guid.Pap.Decis.prælleg.in eã iuit sententiã, vt † hodie

omnes pœnas arbitrarias crediderit: iuxta l.hodie .ff.de pœnis . Huius regulæ fons & origo, ex dictal. aut facta . per totũ .ff.de pœn.ortũ habuisse & fluxisse vr, quã hac in re videas oĩnò, quæso. De hac legalis pœnæ mutatione,& alteratione gustum senit Soc.in suis Fallen.reg.ccxciij.& do.Guid.in eius malef.Tract.tit.vtrum pœna possit auge
7 ri,vbi † ordinariã, nedum extraordinariã pœnã augmento ac diminutione mutari posse,credidit:de hac re, Ang. eius in malef.Trac.in verb.quas si nõ soluerit.ver.quid ãt. nu.10.& 11.& Aug.ibi.& nu.13.cum seq. vbi scitè & late :
7 idq; † ex causa rationabili, in sententia tamen exprimenda:idem Ang.in verb.& quia nobis constat. nu.12. cuius
9 omissio,sententiam non vitiat: vt ibi num.3.† Condemnati insuper,pœnam,in aliam, Reipublicæ vtilem (quòd bene perdatur plumbum, quũ illud vertitur in aurũ)publico fauore,mutari posse,mordicùs tenet do.de Ripa.in Tracta.de peste.in parte remed.pestis.fol.39.versi.sed subori-
10 tur.in secunda pagin.nu.114.tãgetur infrà,reg.137. † De qualitatibus cùm aggrauantibus,tùm delicti pœnã extenuãtibus,quæq; probationis põdere indigeant, & quæ inesse credantur, scitè aperit & enucleat Barto. consil.xlii.
11 libr.ij.consil.& Soc.in suis Fallent.reg.xciiij. † De pœna Iudicis,aliam à legali pœna,sine iusta causa,indentis, remis siuè,Dy.in c.odia.de reg.Iuris.de hac regula, tangam infrà,regula cxxxvij.& qui has, & id genus alias qualitates,haud proficere asserunt,Scithæ iudicia tollunt, bonũ & iniquum confundunt.de hac regula,Hyppol.de Marsil. eius in Practi.§.constante.nu.34.

SVMMARIVM.

1 *Quãdo via inquisitionis,proceditur,mutationi pœnæ locus esse põt.*
2 *Secùs si accusationis via eatur.*

REGVLA XCV.

1 QVOTIESCVNQVE † Iudex ex officio, per inquisitionis viam,contra reum aliquem incedit,pœnam legalem

legalem & ordinariã, mutare, vel extenuare posse fertur. glo. pen. & ibi communiter Doct. in l. quid ergo. §. pœna. 2 in verbo onerasset. ff. de his, qui notantur infamia. † Secus creditur, si accusationis via gradiatur & procedat Iudex: Hostien. in c. in Archiepiscopatu. de rapto. Decius in cap. at si Clerici. §. j. colum. j. de iudic. Hyppol. in singula. ccccxxiiij. inquisitio.

SVMMARIVM.

1 *Proditorius actus, inter scelera, est crimen detestabilius.*
2 *Proditor, Ecclesiæ priuilegijs non gaudet.*
3 *Proditoriè bannitum vita eximens, punitur.*
4 *Vti proditione nihil scelestius, ita grauissimã ea pœnã meretur.*

REGVLA XCVI.

1 PRODITORIVS † actus, tum detestabilis inter cæteros, cum à cõmunibus regulis exemptus, legitur. Hinc 2 † aliquem proditoriè exanimans & occidens, Ecclesię priuilegio exuitur, eoq; gaudere non potest: c. j. de homicid. in vj. c. inter alia. de immunit. Eccle. can. si quis contumax. & can. difiniuit. xvij. q. iiij. Hinc etiam elicitur & exhauri 3 tur, quod † bannitum proditoriè vita exuens, quantumuis statuto hunc occidendi fas sit, pœna tñ homicidæ ordinaria, odio proditionis affligatur: Ang. in l. vlti. per illũ tex. de delatorib. lib. x. C. Cæpo. cõs. xxxiiij. si vnquàm est. & cons. xxxiij. plura sunt. col. ij. Hyppo. singu. xvj. prodito-4 res. vnde † grauissima pœna, proditor plectendus venit, quòd proditione nihil sit execrabilius & detestabilius: in quo omnis, murus aheneus est.

SVMMARIVM.

1 *In grauibus delictis, rei illicitæ dans operam etiam de subsecutis sceleribus & damnis, tenetur.*
2 *Idq; quodcunque crimen aut damnum subsequatur.*
3 *Author tumultus, de homicidio illic vel ab alio cõmisso, tenetur.*

REGVLA XCVII.

1 IN † grauibus delictis rei illicitæ dans operam de delicto subsecuto, nedum proposito, & deliberato, punitur: Phœniceus text. in l. quoniam multa. C. ad legem Iul. de vi public. l. si quis aliquid. §. abortionis. de pœnis. l. si seruus seruum. §. si quis insulam. ad legẽ Aquiliam. l. qui saccum. de furtis. c. fi. de homicid. in vj. Bart. in l. diuus. col. vlti. vbi la-
2 tè & doctè de sycar. Aret. in consi. xxxiiij. viso. in fin. † tunc enim qui deliquit, nõ solùm de eo, quod decreuerat & proposuerat facere, verum etiam de delictis & damnis inde subsecutis, tenetur: siue homicidium, siue aliud crimen sit
3 & damnum quod, subsequatur: dictis Iurib. hinc † authorem tumultus, homicidij alieni pœnas dare creditur: d. l. quoniam multa facinora. Tangetur reg. ciiij.

SVMMARIVM.

1 *In atrocioribus agentes, consentientes, auxiliumve præstantes, pari pœna plectuntur.*
2 *In leuioribus, mitiùs cum illis agitur.*
3 *Sola scientia, non æquè punitur nostra in regula: nisi, &c.*
4 *Ignorantia præsumitur: nisi, &c.*

REGVLA XCVIII.

1 IN † delictis atrocioribus agentes, consentientes, auxiliumve præstantes, eodem modulo trutinantur, parique supplitio mulctantur & puniuntur: tex. in l. iubemus. la ij. §. sanè. C. de sacrosan. Eccles. l. vtrum. iuncta notab. glo. pe. ff. ad l. Pompe. de parricid. l. j. iuncta singu. glo. j. de recept. l. diuus. de iure. Fisci. l. iij. de syca. l. j. C. de fals. moneta. c. j. de offic. deleg. ubi singul. glos. ij. c. sicut dignum. §. j. de homicid. §. alia deindè. ibi, Necnon is cuius dolo. Institut. de publ. iud. & §. item lex Iulia de vi. ibi, Tunc & peccatores,
2 eod. & c. Hypp. in sing. clxxxj. mandans. Quàmuis † in leuioribus

aioribus secus videatur, in quibus consentientes leuiùs & mitius puniuntur: latè & Babylonio campo Hyppol.in l. is,qui cum telo.C.de sycar.l.si in rixa.col.viij.ff.eod.Illud autem quod nostra hac regula sepitur, quidam enucleât,
5 † in sciente,procurante,& participante, ne sola sciẽtia tã crudeliter & inhumaniter puniatur:nisi id ad ipsius scientis & tacentis vindictam,fiat:gl.in d.l.vtrum ex gl.notabi. in c.pen.extrà,de homicid.vel glo.in c.vlti.de homicid.in vj.Ignorantia autem præsumitur,nisi sit notorium: gloss. præalleg.in d.l.j.de recepta.ff.

SVMMARIVM.

1 *Opem simplicem,aut fauorem ei præstans,qui sine his crimen perpetrasse,leuiùs punitur.*
2 *Huius reg.limitationes,& declarationes:& nu.5.*
3 *Quot modis opem delicto quis præstet:& nu.4.*
4 *Opem quis duobus modis præstat, per actum scilicet proximum, aut remotum.*

REGVLA XCIX.

1 SIMPLICEM † præbens opem, aut fauorem delinquẽti,qui,vel his deficientibus,huiusmodi scelus verisimiliter perpetrasset,non æquali lance, ac principalis,sed leuiùs Iudicis arbitrio,mensurandus,ac pensitandus,seu cruciandus venit:Ang.in l.furti.§.ope.& in l.is,qui opem.vbi est Lynceus textus.& ibi latissimè Barto.& in l.in furti.§. ope.de furt.ff.Hyppol.in l.si in rixa.col.vj.de sycar.ff.glo. in c.fœlicis.in verbo,simplici fauore.de pœnis.in vj.& gl. Phœnicea in Clem.j.in verbo defensauerit. de pœnis.vbi & latè & scitè Ang.eius in malefi.Tract.in verb. dicto maleficio semper assitit.maximè à nu.10.& nu.16.& 17. vbi
2 † per declarationes & limitationes,aurem mordaci lotus, aceto,incedit,idque scitè:de hac re Alber.de Gandi. eius in malefic.Tractat.titul.de homicid. & eorum pœnis.numer.7.& 8.Idem Angel.in verbo, & Andræam.numer.5. vbi

3 vbi † quot modis opem quis delicto præstet,& nu. sequentibus enodat.& in verbo,dicto maleficio.nu. 13.text. in l. in furti.§.ope.ff.de furt.idem Angel. in verb.& Sempronium.numer.44.& ibi August.vbi scitè de hac nostra regul.Alij eò rem deducunt,vt † opem prstari duobus mo
4 dis posse arbitrentur,per actum,putà,proximum,& remotum:de horum pœna idem Angel.in verbo præallegat.dicto maleficio.numer.10.vbi regulam cum Fallentijs hac de re,erigit, vt ex Bart. æquè puniatur, casibus demptis, vterque:vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *In minoribus cõsulens iam facturo,leuius,sed in atrocioribus æquè punitur.*
2 *Si non erat perpetraturus,æquè punitur,& ordinaria pœna.*
3 *Consilium delinquendi reuocari potest,& quod.*
4 *Modus reuocandi illud consilium.*

REGVLA C.

1 CONSVLENS † ei maleficiũ,qui vel sine eo consilio, idem scelus erat perpetraturus, non delicti ordinaria pœna,sed mitius punitur,nisi in delictis atrocioribus: vt læsæ Maiestat.vendic.proditionis,parricidij, & similibus.
2 † Secus,putà,si non erat illud scelus perpetraturus, æquè punitur: hanc refert communem opinionem, Felynus in c.sicut dignum.in j.notabil.de homic.extrà.text.in §.alia deinde.vers.necnon is.Institut.de public.iudic. ita distinguit,& aliam contexit distinctionem Albert.de Gandin.eius in malefi.Tracta.titul.de pnis rei.numer.36.Qđ
3 † aũt consilium,reuocari possit,& quomodo,notat Ang. d.Tractatu in uerb.Sempronium,numc.45.& ibi Augus. † persuadendo,putà,contrarium consilij dati, ad certam
4 propositi & deliberationis mutationẽ vsq;:aliàs ei in cuius necẽ consului,notificando,vt caueat ne offendatur, & omnes vt ibi.

Summarium

SVMMARIVM.

1 *Quando de principali delinquente non constat, contra consent. consul. & similes non inceditur.*
2 *Incertitudo principalis, tollit accessorium.*
3 *Hodie indistinctè inquiritur.*

REGVLA CI.

1 QVOTIES † de principali delinquente nõ liquet, contra auxiliũ prestantes, & consiliũ dantes, aut consen-
2 tientes, inquiri vel procedi nequit: q; † incertitudo principalis obligati, in accessorio procedẽdi impotentiã, inferat: Bar. in l. si is, qui. la ij. §. si tu Titium. nu. 2. ff. de furt. in l. de nunciasse. § fi. de adulter. in l. nihil interest. de sycar. Anch. in cõsi. 286. nos. Bar. Hypp. in consi. lxxxj. salus omnium. facit Bar. in l. is, qui opem. ff. de furt. vbi Sybilina & Palladina differit doctrina: tetigit & guttulam senit Hyp. de Mar. in eius Pract. §. constante. nu. 40. & nu. 77. Nã abnegato.
3 subiecto, qualitas haud subsistit. Verum † hodie indiscriminatim solet inquiri, & ita vnius notitia, alium detegit.

SVMMARIVM.

1 *Vniuersitas, vt vrbs & ciuitas, delinquere potest, & quomodo.*
2 *Quæ illicita congregatio dicatur.*
4 *Vniuersitas pluribus modis punitur.*
5 *Quomodo puniatur vniuersitas: & nu. 5.*
6 *Per æs & libram cottizantur ciues, vniuersitate condemnata in emenda pecuniaria: & nu. 7.*

REGVLA CII.

1 VT † vniuersitas ex deliberatione, cum sono campanæ, aut consilio habito, insectando Capitanei vexilla, vel alio potest delinquere modo: l. sub prætextu. vbi Bartol. ff. de

ff.de extraord.crimin.& l.cōuenticulā.C.de Epifc.& Cler. Bal.in c.j.§.conuenticulas.de pace iurament.firm.in vfib.
2 feud.iuuat l.vnic.C.de monopolijs.(Illicita † auté dr̃ congregatio,non iure aliquo expressè cōcessa:tex.Phœniceus in l.iij.§.j.ibi, In summa autem. ff.de colleg.illicit.)tangit Alber.de Gandi.eius in malef.Tract.tit.de homicid.& eo
3 rum pœnis. nu. 14.† Ita diuersimodè pœnas dat, & luit, vt author quidem huiusce tumultus,exploratus, & qui in homicidio lætale vulnus intulit, vltimo plectatur supplitio.
4 † Sin dubia res sit, capite mitiùs & leuius cum vniuersis agatur,vt & illo casu,cū cæteris:idq; vt plurimùm, Iudicis
5 arbitrio delegatum, creditur:† nonnunquàm.n.vrbs & castrum,solo adæquātur, & circunducto euertuntur aratro, quò castri,aut vrbis facies denigretur & abstergatur. Aliquando priuilegijs,iuribus eligēdi,& id genus alijs,ac bonis exuitur(dño temporali ac Principis his adiudicatis) vrbs, & in inauditā redigitur seruitutē:vt de mandamento Pasliaci,vbi Castellanus loci fuisse occisus ferē,obuenit:& alijs pluribus vijs,in his vniuersitatū delictis exterminādis & extirpandis, inceditur,pro, scilicet, delicti atrocitate:in hāc descendisse arenā,legitur Albert.de Gand.eò loci.nu. 15.& 16.vbi & multus ille est,& latus est campus,ac ferè eius rei Babylonius.degustāt scribent.in l.ciuitas. ff.de reb. cred.l.metū. §.animaduertendum de eo,qđ met.caus.Auth.itē nulla cōitas & Auth.quæcunq; cōitas.C.de Episc.& Cler.c.vbi periculum.§.ciuitas.de electıon.in vj.cap.si ciuitas.de sent.excom.eod.c.ad abolendum.§.ciuitas.de hæreti.extrà.glo.rub.C.quæ sit long.consuetu.Barto.in l.aut facta.§.fi.nu.9.ff.de pœnis. Panor.& Fely.in ca.dilectus.in ij. extrà,de sym.Petr.de Anchara.consi.cliij.& c.ita nos.xxv. quæst.ij.c.si audieris.xxiij.quæst.v.Bart.in l.hæreditatum. ad leg.Falci.Bar.in tit.qui sint rebell.in gl.fi.quæ est mag. in verb.rebellando. circa fi.in extrauag.& alij in l.non dubito.ff.de seruitutib.vbi latè de delictis,ac populi, aut ciuitatis,pœnis.Degustabo infrà, reg.107.per totam.Dubium
6 autem maius hinc manat:† qui hoc in casu, quo vrbs aut villa condemnatur,si in mulctæ eius quod inter est, aut ex pensa-

pensarum condemnationem, itum dicatur, qui, inquam, id fiat,& quomodo,an per capita, an verò pro modo patrimonij,& facultatum quantitate, collecta indatur imponaturq;,& in solutum eatur.
7 Et † per æs & librã, ac patrimonij quantitatẽ, iri Bart.visum est, in l.ne quid.nu.4.& 5.ff. de incẽd.ruin.& naufrag.& locis ibi adductis, eo pellectus tex.in l.j.de munerib.& hono.lib.x.C.quẽ ibi velut legum Coryphęum,& in Iure Rosciũ vt ducẽ sequuntur plures,& Ang.eius in malef.Trac.in verb.quod fama publica.num. 70.de pręsumptione coniurationis,dicam j.reg.cvij.circa med.nu.6.de cõgregatione ad delinquendũ, j.reg.seq.nu. 8.in fi.& reg.cvij.nu.4.vbi vtcunq; sybilinè. de authore infrà,reg.ciiij.de hac regul.& quando corpus teneatur,scitè sanè Hyppo.de Mars.eius in Pract.§.constante.nu.47.

SVMMARIVM.

1 *Homicidij nomine in rixa perpetrati,lædens solus tenetur, si constet quis ictum dederit:& nu.3.*
2 *Cuiusque ictus,subtiliter inquirendus.*
3 *Si dubitetur cuius ictu,omnes tenentur:& nu.4.*
5 *Quando omnes tenentur,non corporalis pęna, sed pecuniaria imponitur:respondendo contrarijs.*
6 *Quando omnes tenentur,vnius pęna alios non liberat.*
7 *Fautores,sequaces,adhærentes, & participantes, qui & quando puniantur.*
8 *De omni homicidæ gen ere,tam particulari, quàm vniuersitatis.*

REGVLA CIII.

1 HOMICIDII † in rixa perpetrati, nomine & prætextu,non omnes teneri itũ est,sed ille solus,cuius lætali ictu cæsus occubuit, & è corporis vinculis euolauit, teneri creditur: alij autem, de solo vulnere vexantur, & obnoxij leguntur.
2 Quo fit,vt † cuiusque ictus gnauiter & diligẽti perquisitione,expiscandus veniat: tex.Lynceus in l.si in rixa.ff.de sycar.vbi Barto.Babylonio campo.glo.in l.item Mela.

Mela.§.sed si seruum plures. ff.ad legem Aquiliā.Anchar. in consi.ccxvj.col.fi.Hyppo.in consi.lxxxj.salus. Quod ita
3 demùm procedere crebriùs creditur,† si cuius ictu occisus animam exalarit,Lynceis liqueat oculis, non si hæsitetur:
4 † tunc enim omnes teneri: Phœnicea gloss.vnic.in d.l.si in rixa.tex.ad liter.in l.itē Mela.§.sed si seruum.ver.quid si nō apparet.ff.ad legem Aquiliam.Alber.de Gand.eius in malef.Tract.tit.de homicid.& eorum pœnis.nu.12 (quod Augusti.apud Ang.Tract.malef.in verbo, & Andræas.nu.22.
5 intelligit,vt † pecunia tenùs, non capite omnes plectātur, mitè & mellitè cum eis in anxijs agendo. Iura autem in contrarium facientia,quando ciuiliter agitur, palmam & lauream obtinere) nisi author rixæ appareat, vt ille solus in dubio teneatur:Hypp.de Marsi.eius in Pract.§.constan
6 te.nu.77.satum relinquemus,reg.seq.Et ita † omnes de occiso tenentur, vt vnius pœna, cæteros non exuat nec eximat:ibidem ver.& si cum vno agatur,&c.huius rei mica legitur in l.si plures. cum glo.j.ff.arbo.furt.cæsa.& l.ita vulneratus. ff.ad legem Aquiliam.& l.vulgaris.§.si duo. ff.de fur.& d.l.item Mela.§.sed si seruum. cum duobus versiculis sequent.videatur Bar.consi.24.libr.ij.consi.& consil.se-
7 quen.vbi † in illo de fautoribus,& de adhærentibus, sequa
8 cibus,participantibus,in isto.† De omni homicidæ genere,tam particulari,quàm vniuersitatis,de Gand.tit.præallega.de homicid.& eorum pęnis. gustum senit Bonifac.de Vitell.eius in malefic.Tractat.titul.de insultu, percussione,& defensione, & qui excusant à delict.de congregatione ad delinquendum, idem Bonif.tit.ad legem Iuliam.de vi priua.& tit.sequenti.

SVMMARIVM.

1 *Qui ex proposito, cum adiuncto, amicove, insultum fecit, etiam de occiso ab alio, tenetur.*

2 *Idem de omni alio delicto.*

REGVLA CIIII.

1 HOMICIDII † nomine is,qui ex proposito & deliberatione, etsi non ipse uulnus lætale in conflictu, intulit,

lit, sed ab eo conuocatus, exanimauit, de occiso tenetur: Phœnicea glo. unica in fi. verbis. in l. si in rixa. ff. de sycar. ex l. j. in prin. ff. eodem. & l. is, qui cum telo. ff. eodem. Bart. in l. ij. §. siquis non homines. ver. & melius esse dicetur. ff. vi
2 bonorum raptorum. † Idem de alio quolibet delicto: vt in dicto ver. & meliùs. Tetigi suprà, reg. xcvij. nu. 3. & reg. cij. numer. 3. concinnè Hyppo. de Marsil. eius in Practic. §. constante. nu. 77.

SVMMARIVM.

1 *Qui uulneratum cædit, de homicidio tenetur.*
2 *Si incerta erat ex priori vulnere, mors.*
3 *Occidisse videtur, qui mortis causam præbuit.*
4 *Qui accelerauit, homicida est.*
5 *Fons regulæ nostræ.*
6 *Cautela pro priori vulnerante.*
7 *Si febris vulnus subsequatur.*
8 *Imperitia Medici, mortuus.*
9 *Vulneratus, ex vulnere mortuus esse præsumitur: nisi, &c.*
10 *Idem, si hinc morbus obrepat.*
11 *Idem, si breui post uulnus, decedat læsus: infrà, reg. seq.*
12 *Vulnerati culpa, vulnerantem excusat, & quando sit in culpa.*
13 *Vulnerans non letali vulnere cæsum, si læsi culpa arguatur, vulnere tenùs tenetur.*
14 *Vulnerati negligentia, aut mala custodia, reo non officit.*
15 *Vulneratus alium occidens, ad quid teneatur.*
16 *Ex non vulnere mortuum læsum, probatio difficilis.*

REGVLA CV.

1 QVI † hominem lætaliter licet cæsum, alio insignierit ictu, & exanimarit, is secundò feriens, solus homicidij nomine tenetur: textus luce clarior in l. item Mela. §. j. versic. celsus. & l. huic scripturæ. §. si seruus. ff. ad legem Aquiliam. Roman. singula. cclvj. quidam fuit vulneratus. Belyn. in ca. significasti. colum. ij. de homicid. Quod ita demùm

2 mum quidam adminitunt, † si ex priori vulnere, incerta mors sequebatur, non itē si certa: tex. in l. ita vulneratus. in prin. vbi glo. in verbo, teneri. in vlti. verb ff. ad legē Aquil. tunc aūt vtrunq; de occiso teneri: vt in d. l. ita vulneratus.
3 in prin. ibi, † Occidisse videtur vulgò, qui mortis causam quolibet modo præbuit, &c. iuuat d. l. huic scripturæ. d. §.
4 si seruus. in verbo maturius. vbi † qui mortem accelerauit & properauit, secundò letaliter cæsum icens, de occiso tenetur: facit l. nō ideo minus. C. de accusation. & inscriptio. & l. nihil interest. ff. de sycar. sed vt leges hac in re, adinuicē purgare videntur, ita hic locus dubio procul lubricus est, indigeretq; & Delio natatore. & aure vaporata, folijs Sybillæ, putà, obscurior, quiq; ita Tyria maria cōcitasse fert, vt refert Bal. in d. §. si seruus, Odofredū quendā Florentinū Potestatē, qui priorē vulnerantē, exanimari fecerat, ante vulnerati mortē, ferè decapitatū, sed tandē veniam à Duce obtinuisse. De nostra hac materia, extat singu. c. si-
5 gnificasti. de homici. extrà. ¶ † huius materiæ fons & ori-
6 go, & vnde decisio oīs scaturiat, manet, & oriatur, vr: † Pro priori vulnerante cautelā, vt quē (malū consiliū, & Christiano indignū) secundò vulnerantū, prior instiget, adfert Cæpol. caut. v. nu. 2. huius rei micā habet Bart. in Tract. de percussio. ex quib. mor. qnis ex interuall. per tot. & consil. x. lib. ij. & in l. j. C. de emend. seru. videatur text. in l. item Mela. §. sed si seruū. ff. ad leg. Aquil. & Bart. d. Tract. nu. 6. & 8. vbi nō percussoribus, sed percussionibus legendū cre-
7 diderim. † De febri post vulnus illatū, superueniēte, Albe. de Gand. eius in malef. Tract. tit. de homici. & eorum pœ-
8 nis. nu. 23. & 24. vbi † de Medici imperitia, mortuo vulne-
9 rato: cum nu. 25. cum seq. & nu. 27. vbi † ex vulnere, mortuus læsus, præsumitur, nisi ex secundo vulnere mortuū cesum, aut notoriè constet, aut Medicorū relatione id ferat: iuuat gl. pen. in c. ij. extrà, de Cler. percuss. idem creditur
10 † si rōne vulneris, morbus irrepserit, vt in vulnerantē pre-
11 sumatur. † Breue insuper post vulnus illatum & acceptū, vi[illegible]itandi spacium, & tēpus, cōtra vulnerantē presumptionem adfert, vt ibi: in hac presumptione delitescit Bald. in

tit.

tit.quibus mod.feud.amitt.c.j.num.11.& Angel. in malef. Tract.in verb.& ex interuallo.versic.quæro.num.12. & 14.
12 † nisi læsi culpa arguatur,vel in non adhibendo Medicos vel in se non curando,aut in non parendo Medicis, vel q cum vxore cõcubuit,& quid vlteriùs egit,aut alia in eum culpa irrepsit,dein animam exalauit:hanc rem iuuare videtur text.in l.qui occidit.§. fin. & ibi Bal.ff. ad legem Aquil.vt non lætali vulnere cæso, (siquę eius culpa argui
13 possit) † vulnus inferens non de occiso, sed vulnere te-
14 nus,obnoxius credatur:† negligentiam enim vel malam vulnerati custodiam,reo non officere itum est.de his, reg.
15 sequen.† de vulnerato alium occidente, & prosequente, Hyp.de Mar.eius in Pract.§.quoniam.nume.65.83.& §.&
16 quia.num.16.& nu.17.vbi † difficilem esse probationẽ, nõ ex vulnere mortuum,autumat:& nu.18.19.20.& aliis seq.

SVMMARIVM.

1 *Ex vulnere breui decedens,mortuus præsumitur:& numer.8.*
2 *Idq; quouis modo credatur mors hinc manaßse.*
3 *Idem si febris,hinc oriri à Medicis referatur.*
4 *Quid si Medici neglig.imperit.vel sua culpa deceßerit.*
5 *De his constare Iudici oportet.*
6 *Interuallum medij temporis,quantum esse debeat.*
7 *Mitius cum non lætaliter vulnerante,agendum.*
8 *In dubio,ex vulnere occisus præsumitur:nisi &c.*
9 *Medicis ex vulnere potius,quàm testibus,aliundè mortuum referentibus,creditur.*
10 *Medicis varijs,vel dubitantibus,ex vulnere mors præsumitur.*
11 *Medici qui accipiantur.*
12 *In morbum mortiferum reincidens,qui conualuerat, ex vulnere mortuus præsumitur,& quando:& nume.14.*
13 *Par conditio,mox occidentis,vel occasionem præbentis.*

REGVLA CVI.

1 IS,† in quem mors,vulnere accepto,aliquo, putà, temporis interuallo intermedio, irrepserit, ex vulnere

crebriùs interceptus creditur:ca.Presbyterum.c.de cætero.ca.ad audientiam.de homicid.extrà Bar. latè Tracta. præced.regul.deducto.& consil.x.& consil.xxxvij. in prin-
2 cipio.libr.ij.quod verum videtur,† siue certũ vulnus mortiferum,siue dubitetur,siue hinc mortis ac læti ansam,aut acceleratione cæsus acceperit:dicto ca.Presbyterũ. & ibi gloss.vlti.& c.de cætero.& Bar.d.consil.xxxvij.si modò, p-
3 borum & expertorum iudicio,† hinc manare, vel febrim,
4 vel quid simile,vnde mors irrepserit,constet. Quòd † si Medici seu Chirurgi,aut negligentia,aut imperitia,vel sua ip sius vulnerati culpa,aut inordinata vita, ac malo regimine,Superis concessisse ab oris,cæsus conuincatur, in contrariam iuerim præsumptionẽ:Bar.in dicto Tractatu. nu.
5 4.† Sed de his Iudici liquere operæpretiũ est. † Hoc autẽ
6 interuallum quanto tẽpore sepiatur,hæsitatur, & varij variè in eo trahũtur.Iura.n.Canonica paruũ tps expostulãt: dictis capit.Ange.Aret.& ibi Augustinus Ariminien. in verbo,& ex interuallo.nu.2 ad quadragesimũ diẽ, rem & coarctauit & dilatauit. Alij Iudicis arbitrio cũ Medicorũ peritia,& coniecturis,cõmendant,& deponunt:Gregorius Pontif.Roman.ad octanũ vsq; mensem, interuallũ dilatare,in c.ij.de Cler.percuss.extrà, non autẽ infrà,arctare & terminare creditur:Albert.de Gand. suos irrigando Bar. riuulis hortulos, in eius malefi.Tract.tit.de homicid.& eorũ pœnis.nu.23.in vulnere nõ mortifero,ad animi occiden
7 di vel nõ,distinctionẽ,cõfugere,coactus,visus est, † aut saltẽ mitiùs,cũ nõ lætaliter vulnerante agendũ putat:ibidem
8 nu.24.† In dubio autẽ hunc ex vulnere extinctũ,nisi Medici imperitia,aut ipsius vulnerati culpa, negligentia, aut negligens custodia,& simile quid arguatur, præsumi opi-
9 natur.† Potiùs autem duobus aut tribus Medicis, ex vulnere mortuũ referentibus, q̃ decẽ vel viginti testibus non Medicis, ex febri aliave causa mortuũ,deponentibus,cre-
10 di putat.† Variis insuper Medicis existentibus, mortẽ ex vulnere præsumendam,vt & casu quo dubitarent, ex Bal. sententia,August.apud Ange.eò loci nu.3.in fin. autumat.
11 † Medici autẽ hac in re,vtriusq; partis consensu accipiuntur:

tur:sin discordent, Iudex suas partes interponit:ibidē nu. 4.nonnunquā à primis negotij cunabulis, læsus visitatē ab Officiariis, cū Chirurgo vel ēt cadauer ipsū, vt alibi diximus:& inuēta vulnera literis ab eis consignanē. Hic dubio ꝓcul locu-, ita dumetis plenus videē, vt Delio natatore, vaporata aure,& delphineo gressu indigere, omnibus in vdo
12 sit.† Dubitabilior adhuc causa est in vulnerato, q postquā conualuisset, tandē in morbū, ex quo mors irrepserit, reinciderit, an, inquā, ex vulnere è corporis vinculis euolasse, videatur? quod glossa in dicto c.Presbyterum.vlti.gloss. o-
13 pinatur: quòd † pari passu,& eodē modulo, mox occidēs, & occisionem seu causam prębens, continentur. Sed mede
14 lam hanc adhiberem,† si modò expertorum saltem iudicio id, vtcunque feratur: potuit enim ipsi læso, aliundè læ tum irrepsisse: granum seui regu.præceden.

SVMMARIVM.

1 *Auxilium præstans, & qui adest, vt æque teneatur, tractatum præcessisse oportet.*
2 *Qui delicto casu & inconsultò adfuit, facto tenus tenetur: & nume.3.*
4 *De præparatione, & hominum coadunatione ad delinquendum.*
5 *Is etiam tenetur, in cuius domo coniuratio facta est.*
6 *Præsumitur delictum, deliberationem subsecutum, etiamsi testes de eo extremo nihil dicant: & nu.7.*
8 *Assistens armatus, & non percutiens, aut aliàs præsens, quando opem & fauorem præstare dicatur, & nume.9. & infrà, reg. seq nu 6.& 7.*
10 *Auxilium quot modis præstetur.*

REGVLA CVII.

1 QVI † delicto adfuit, vel auxilium præstitit, vt æquè ac principalis teneatur, ad scelus, præcedente tractatu, cō
2 gregatus vt fuerit, oportet: nam † si inconsultò,&, vt sic dicam, casualiter, aut quilibet suiipsius nomine, in rixa ad-

fuisse dicatur, tunc quilibet separatim, & prout quisq; deli
3 quit, puniendus venit. Idq; † siue ab initio, siue postea adfuisse hi dicantur: l. ij. §. siquis non homines. vi bonor. rapt. vbi Bar. l. si in rixa. ff. de sycar. Bal. in l. non ideo minus. nu. 26. C. de accusationib. inscript. & Hyppol. de Marsil. eius in Practic. §. constante. nu. 45. & seq. l. ij. §. dolo. vers. homines. ff. vi bonorū rapto. Hyppol. in d. l. nihil. col. penul. ff. de sycar. Anchar. in consi. ccxvj. circa fi. Alexand. in consil. ij.
4 colum. ij. vol. ij. † De prę paratione, & hominum coadunatione ad delinquēdum, videtur text. in dicta l. ij. §. dolo autem. ff. vi bono. raptor. qui est singularis & Phœniceus in toto Iure: vbi de consilio inito inter delinquere prę meditantes & decernentes: videatur etiam text. & Bart. in l. etsi
5 amicis. §. j. ibi, Sed & si in domum. ff. de adulte. vbi † is etiā tenetur, in cuius domo, posteà delicto subsecuto delinquē di colloquium sit habitum, quòd sine eo colloquio, ad id genus præmeditatum & coniuratum scelus, itū non fuis-
6 set: vt ibi in fin. text. ait. † Præsumitur autem in eius cōsilij & deliberationis executionem & consequentiam, crimen (velut effectus suam sequitur causam) perpetratum. Et. n. id genus tractatus & deliberatio, rei effectui annexa & cō
7 texta, coniurationis prę sumptionem adfert, † etsi testes de eo extremo nihil dicant: putà, se nescire, an in tali cœtu & hominum conuentu, eius rei verba habita sint, & de ea re tractatum fuerit. Huius rei micam sciuit & habet Bald. in l. multum interest. num. 3. col. ij. C. si quis alteri, vel sibi. degustauit Barto. in l. si vt proponitur. nu. 2. ff. de fideiussor. & in l. qui in aliena. §. si is, qui. ff. de acquirenda hæreditate. num. 1. iuuat quod nemo dixisse præsumitur, nisi quod
8 velit exequi: l. Labeo. ff. de suppellecti. lega. † De assistente armato, vel non, & non percutiente, an is fauorem & auxilium præstare dicatur, scitè Angel. eius in malefic. Tractat. in verb. dictus Andræas armatus. num. 1. cum sequen. congruit Hyppol. de Marsil. eius in Practic. §. constante. num.
9 56. & 57. vbi affirmat. cum sequen. † De præsente, & quòd is opem præstare non dicatur, nisi assistat, vt ille habiliùs delinquat, Angel in verbo, dicto maleficio. nu. 24. Tangam

regu.

regu.ſequen.nu.7.De ope, auxilio, ac mandato, & qui in his incedatur,latè Ange.in verb.& Andræam. per totum.
10 De aſſiſtente tangam infrà,regul.ſequen.in fi. † quòd præſentis fauor dicatur & auxilium, ſi timidior reddatur læſus,tenuit d.Hyppol.nu.58.& 60.d.§.Dicam infrà, regu. ſequen.& num.7.quot autem modis auxilium pręſtetur,idẽ Hyppol.eò loci.num.71.

SVMMARIVM.

1 *Qui delicto adfuit,caſu potiùs,quàm conſultò adfuiſſe præſumitur: & numer.4.vbi ponitur limitatio.*
2 *In dubijs mellitior interpretatio facienda eſt.*
3 *Delicta non præſumuntur,quod inſontes ferè naſcamur.*
5 *Nocendi animo,quis adeſſe non præſumitur.*
6 *Aſſocians aliquem ad aliquod ſcelus, nocendi animo adeſſe præſumitur,& quando:& nu.7.*
7 *Aſsiſtere quid ſit.*

REGVLA CVIII.

1 QVI † delicta ab alia perpetrato,adfuiſſe legitur, caſu potiùs,quàm ſtudio & conſulto adfuiſſe pręſumitur. Ratio exhauriatur à naturę primordijs & cunabulis,quòd
2 † in anxijs & dubijs,benignior & melle dulcior ſit amplexanda præſumptio,& interpretatio:tritus eſt & ſingul.tex. in l.meritò.ff.pro socio.l.cùm creditor.ff.de furt.Felyn. in c.ſicut dignum.in iij.notab.de homicid.Anchar.in conſil. xxvj.Hypp.in l.ſi in rixa.col. v.de ſycar.ff.d. Hyppol. de
3 Marſil.eius in Pract.§.cõſtante.nu.61.Etenim † delicta nõ præſumuntur:ꝙ in meliorẽ & benigniorem partẽ, nos naturæ inſtinctus trahat & ducat.Quum.n.inſontes(delicto originis dempto)naſcamur,cur delicti pondus & atrocitatẽ,humanitati ingenitæ & innatæ,pręponderare,& præferre debeamus,haud video.Quo fit,vt † in anxijs & dubiis,
4 caſum dolo ꝑponamus,id eſt,potius caſu hũc,q̃ doloſa cõſpiratione & cõiuratione adfuiſſe opinemur:niſi aliò con

 iecturis

5 iecturis ducamur,& pellamur. De hac re,& quòd † nocendi animo adesse nemo præsumatur, nisi aliud coniecturis & circunstantijs, in Iudicis opinionem repserit, scitè Ange.eius in malefi.Tracta.in verb.dictus Andræas.nume.4.
6 cum alijs.& nume.2.vbi † de associante ad aliquod perpetrandum scelus,vt is opem ferre,& presumatur & dicatur, maximè si sit armatus, quàmuis nullum omnimodè præ-
7 stet actum.† Assistere autem est hic,opem ferre,quò audacior delinquens,& timidior vulneratus,hac assistentia,redditur:idem Ang.eò loci, in verb.dicto malefi.nu.1. Tetigi suprà,reg.præced.nu.9.

SVMMARIVM.

1 *Qui aliquem percuti citra occidendi animum,mandat, culpa tenus tenetur:& num.5.*
2 *Aliud si occidendi animo.*
3 *Communis opinio.*
4 *Contraria opinio.*
5 *Omnis culpa punienda.*
6 *Quidam mandantem teneri,nisi debitè reuocauerit,& quomodo.*
7 *Coniecturarum magna vis.*
8 *Contra mandatarium præsumitur,cuius dicti parua vis.*
9 *Domini mandatum an excuset subditum:& nu.10.*
10 *Iudicis,patris,& domini mandatum,an & quando excuset.*
11 *Superioris mandatum,à dolo excusat,& aliquando à pœna.*
12 *An mandatum conducentis excuset laborantem.*
13 *De reuocatione mandati,& consilij,ac suasionis.*
14 *Qui hæc reuocatio fiat.*

REGVLA CIX.

1 QVI † aliquem vulnerari,aut percuti,citra occidendi animum,in mandatis alicui dat, mandatario occidente,ille non de occiso,sed de culpa,mitiùs scilicet, punien-
2 dus venit: † secùs si occidendi animo mandasset: l.j.C.ad legem Cornel.de sycar.Alber.de Gandin.in eius malefi. Tracta.

Tract.tit.de homicid.& eorum pœnis.nu.6.9. 10.& 11.com
3 munem hanc esse † Doctorum opinionem refert Anton. de Rosellis . in consil.xxxvj.in hac quæstione.Francisc.de Capitelist.in consi.xxxvj.in casu.Angel.filius Pauli de Ca str.in consil.xxxvij.visa. inter consilia Cæpolæ. Decius in consi.483.pro resolutione. Hypp.in consi.lxxvij.veris exi-
4 stentibus, & in singul.clxxxvj.uoluntas.Etsi † in cõtrariam pedibus manibusq; ierit sententiam Cæpol.latiss.in consil.xxiiij.si vnquàm. Alexand.in consil.cxl.videtur.vol.ij. August.Ariminen.apud Angel.in malefi.Tracta.in verb. compensat.iuuat c.vlti.de homicid.in vj.Nam ex hoc solo
5 mãdato,in culpam incidit, † quã impunitã relinquere de decori esset:ca.sicut dignum. de homicid.extrã.cũ similib.
6 sing.gl.in verb.mãdauerit. in c.j.de homicid.in vj.† Nonnulli mandantẽ teneri(nisi debitę reuocarit, aut neglecto mãdato,& motu proprio,mãdatarius id perpetrasse scelus
7 enucleet)autumant:Cæpol.caute.xxxix. †Coniecturarum
8 hic magna vis est, & authoritas:interim tñ † contra mãda tarium(cuius testimonium,maximi fieri hac in re, non de
9 bet)præsumendum est. † De mandati sui domini, execu-tione, Cępo.caute.xl.vbi mitiùs cum subdito agi credidit.
10 † Iudicis mandatũ excusare,& qñ, patris ẽt, & dñi,& qñ, non excusare,nempè,si iniustè quid mãdetur, sed ꝙ leuiùs puniat,qui id genus mãdatũ exequitur,docet Soc.in eius
11 Fallen.reg.ccxx.† Superioris mandatũ, à dolo excusare ,&
12 quandoq; à pœna,docet Bart.consi.xv.nu.2.lib.ij.vbi † de mandato conducentis , laboranti facto, vt excusetur . De mandatario,Ang.in verb.& Sempronium.nu.10.cum seq.
13 & præced.eius in malef.Tract.† De mandantis,consulentis,aut delictum suadentis reuocatione,siue expressa, siue
14 tacita(inita † pace,aut parẽtela,putà,cũ inimico)& ꝙ ea reuocatio,vel iniuriã passuro,vt sibi caueat,nedũ mãdatario,sit intimãda,scitè sanè notat. apud Cæpol.caute.39.in glos.& caut.cclviij.in tex.& glo.huius etiam rei guttulam seuit Cæpo.cap.xxv.num.10.in Tract.seruit.vrban.præd. scintillam degustare licet apud Bart.in l.si vt proponitur. ff.de fideiuss.& apud Ange.in verb.& Sempronium.nu.45.

vbi Auguſtin.eius in malefic. Tract.quòd autem in mandantem æquè ac in mandatarium,crimen irrepat,hinc pœna, extat aureus ac aurem mordaci lotus aceto, text.in l. non ideo minùs.C.de accuſatio.

SVMMARIVM.

1 *Ex ratihabitione quis delicti nomine tenetur.*
2 *Ratihabitio facit delictum proprium.*

REGVLA CX.

1 EX † delicti ratihabitione,quis delicti, non ratificationis nomine,obnoxius creditur.Nam ratihabitio,nego
2 tium reddit proprium,† & facit eius delictum, cui geſtum arridet,& laudat:tex.clariſſ.in l.ſi pupilli.§.item quæritur. ff.de negotijs geſt.Phœnicea Bar.legum Coryphæi doctrina,in l.ſi vt proponitur.nu.3.ad fi.vſque.ff.de fideiuſſo.vbi ſatis mellitè rem hanc dealbat & depingit.

SVMMARIVM.

1 *Qui incogitatò mortis cauſam præbuit,mitiùs punitur.*
2 *Alium occidens,quàm inimicum,mitiùs plectitur.*
3 *Qui qui vltra,aut præter cogitata,deliquit,plectatur.*
4 *Caſus leuiùs punitur.*

REGVLA CXI.

1 QVI † incogitatò mortis cauſam præbuit, non legis Corneliæ pœna ordinaria,ſed leuius coërcetur:verbi
2 gratia,† Si volens vel gladio vel haſta,aduerſarium occidere,alium exanimarit:c.de cætero.extrà,de homici.Ange.eius in maleſi.Tractatu,in verbo,& appenſatè in ciuitate Bononiæ.num.1.2.& 3.& ibi Auguſt.diſtinguit,ex Baldi
3 ſententia. † De eo inſuper, qui vltra aut præter cogitata deliquit,& qui puniatur,Angel.in verb.præallegato.nu.3.

vbi

4 vbi scitè (hæc enim omnia, casum ferè redolent, vbi † mitiùs agitur) hinc igitur quisquis, & ex ipsius riuulo guttulam exhauriat, quòd autem mordaci lotus aceto, rē scrutetur, & ad lima m vsque discutiat & deducat.

SVMMARIVM.

1 *In omni actu iniurioso & illicito, dolus adesse præsumitur: nisi cō iecturis, non iniuriandi animus probetur.*
2 *Qui non occidendi animus probetur.*
3 *Præsumitur non defensionis causa, crimen commissum.*

REGVLA CXII.

1 QVI † hominem exanimasse, aut aliam intulisse iniuriam, conuincitur dolo munitus, & impulsus præsumitur: nisi in contrariam opinionem, probationibus & coniecturis impellatur & illectetur Iudex: l. j. C. ad legem Cornel. de sycar. l. si non conuitij. C. de iniur. Albert. de Gandin. in eius malefic. Tractat. titu. de homicid. & eorum pœ-
2 nis. numer. vltim. † Animus autem non occidendi, coniecturis probabitur, putà, quòd erat amicus, affinis, filius, propinquus, vel quòd alium percutere volebat, vel quòd furore eum percussit, vel quia eum leuiter percussit, & purgationis rei iuramento: singula. glossa & Phœnicea in dicta l. j. in verb. non occidendi animo. & Gandi. loco præ-
3 allegato. Ex hac regula elicias, † non defensionis causa, crimen commissum (vt diximus suprà, reg. lxxvij. numer. 21.) præsumendum.

SVMMARIVM.

1 *Rei illicitæ dans operam, de homicidio vel casuali, tenetur, & inquantùm.*
2 *In illicitis dolus præsumitur.*
3 *Non dolum allegans, eum habet probare necesse.*
4 *In ciuilibus vero non dolus præsumitur, nisi certis casibus.*

REGVLA CXIII.

1 DANS operam † rei illicitæ de homicidio, vel fortuito & casuali, saltē culpa tenùs, obnoxius creditur: c. conti nebatur. & c. suscepimus. c. tua nos. de homicid. extrà. De non occidendi animi probatione, præced. reg. tactum est, quò ab homicidij pœna reus exuatur: his & illis addatur gl. sing. ij. in l. j. C. ad legem Cornel. de sycar. Aliàs autem
2 † in illicitis dolus præsumitur: d. l. j. vbi pro dolo præsumi
3 tur, quòd † non dolum adducens & allegans, illum habeat
4 probare necesse: † in ciuilibus verò, non item, nisi certis ca sibus exceptis: vt per Albert. de Gandi. eius in malef. Tracta. tit. de falsarijs. num. 29. vbi aurem mordaci lotus aceto, scitè rem expiscatur.

SVMMARIVM.

1 *Dans rei licita operam, de casu non tenetur, si præstanda adhibuerit.*
2 *Aliàs tenetur, & mitiùs punitur.*
3 *De correctionibus & emendationibus.*
4 *Casu quē exanimans, an & quando teneatur, & qui puniatur.*

REGVLA CXIIII.

1 REI † licitæ aduigilans, de homicidio casuali, & id genus delicto, non tenetur, si necessariā & adhibendā diligentiam applicuerit. Presbyterum. & ca. continebatur. c. lator. c. ad audientiam. c. dilectus. cum seq. & c. exhibita.
2 & c. Ioannes. & c. vlt. extrà, de homicid. † Quā si non præstiterit, tenetur, & mitiùs punitur ob solam culpam: dictis
3 Iurib. huc pertinet † quod dicitur de correctionibus, & emendationibus, si quibus correctio permissa legitur, le-
4 gis pomæria excedant: Tetigi suprà, reg. lxxiij. † Casu quē exanimans, an, & quando teneatur, quaque pœna crucietur, enucleat & expiscatur Albert. de Gand. eius in malef. Tract. tit. de homici. & corū pœnis. nu. 21. vbi Babylonius occurret

occurret campus. Anchar.conf.ccliiij. Castren.consi.194. cum alijs.& Hypp.de Marsi.in eius Pract.§.constante.nu. 48.vbi impunitus fertur casu quem exanimans: quod accipe in licitis, non aliàs. Dixi.suprà regu.cxj.& regu. cxiij.

SVMMARIVM.

1 *Furiosus, infans, dormiens, aut inuasus, quem occidens, qua pœna puniatur.*
2 *Siue furor sit continuus, siue per interualla.*
3 *Quando furor præsumatur.*
4 *Quid de fatuo stulto, mente capto, & similibus.*
5 *Indicia hæc, vel arguentia, vel tollentia.*
6 *Contra reg. nostram, quoad furiosum.*
7 *Doli capax minor, à reg. exceptus.*
8 *Iudex qui procedat erga furiosum, & qui hic custodiatur.*
9 *Quo tempore non furit delinquens, videtur plectendus.*
10 *Quidam furentem non teneri, crediderunt.*
11 *Dormiens an, quando, & qui puniatur.*
12 *Dormiens fere furiosus.*

REGVLA CXV.

1 FVRIOSVS, † infans, dormiens, inuasus, mortem euadere non valens, quempiã exanimans, aut mutilãs, non teneri creditur: Phœniceus ciuilis tex. in l. infans. ff. de sycar. cum ibi traditis. tex. Canon. in Clem. vnic. de homic.
2 Idq; † siue hic furor sit continuus, siue per interualla obueniat, quo tempore, saltem dominium & palmam furor obtinet: gl. j. in verb furiosus. in dicta Clem. vnica. de ho-
3 micid. † Furor autem, maximè si coniunctam personã, vt fratrem, matrem, & id genus aliam exanimarit, præsumitur: nisi in contrarium probatio adsit: & quãdo, latè & scitè Ang. eius in malef. Tract. in verbo, scienter. nn. 6.7. & sequen. vbi Aug. & ibi de mente capto. De his omnibus latissi. Bar. in Tract. testimoniorum. versi. opposita pruden-
4 tiæ. nu. 94. cum sequentibus. vbi † de furioso, mẽte capto, stulto,

5 ſtulto, fatuo, & de ſimilibus: vbi † etiã præſumptiones hæc omnia, aut arguentes, aut tollentes expiſcatur, quem vide re hac in re neminem pigeat, nec aliquid remoretur. Ratio autem d.l.infans. etiam in illis omnibus militat, quod aut ſatis ætas, aut fati infœlicitas excuſet: iuxta illud.

Dum furor in curſu eſt, currenti cede furori.

Difficiles aditus, impetus omnis habet.

6 † In contrariũ tamen videtur l.aut facta.§.euentus quoq; iuncta glo. vbi vel à dementiſſimo facta puniuntur: tangit Alcia.diſpunctio.lib.j.c.xvij. Quod de infante diximus, de

7 ſeptenniũ quidẽ nato, & adepto, intellige., † nõ itẽ de doli capaci, & pubertati proximo: gl.inverb.infans.in dicta Clemen.vnic.Ang.& ibi Aug.in verb.ſcienter.nu.6. Nam non doli capax, occidendi animum habere non videtur: vnde hunc, & innocentia, & minor ętas excuſat: d.l.infans. Quò huic reg.pondus addatur, his nectatur tex. in can.illud relatum.xv.quæſt.j.& can.aliquos ſcimus.& c.illa cauenda. eadem q.notab.ſanè & menti figendus tex.in l.diuus.ff.de

8 officio Præſid.vbi † q in perpetim & iugiter furioſum, aut per interualla, Iudex procedere debeat, & de eius cuſtodia, parẽtibus, vicinis, aut amicis deleganda, aliàs carcere hũc donandũ: Phœniceus tex.in l.cõgruit.§.furioſi.ff.de of

9 ficio Pręſi.vbi eſt text. notabilis. † Quo autem tempore, furor non primas partes, vt nec palmam obtinet, per interualla furore agitatum, plectendum delinquentem, videtur velle text.in dicta l.diuus.verſicul.Si verò, &c.ob ſcelę

10 ris inhumanitatem. † Hunc furentem homicidam non teneri, Albert.de Gandin.eius in malefic.Tractat.titul.de

11 homicid.& eorum pœnis.numer.21.autumat. † Quoad autem dormientem, nonnulli in hanc pelluntur diſtinctionem, vt ille, cuius is eſt mos, quòd non præcauerit, teneatur quidem, ſed non aliàs: Angel.eius in malefic. Tra-

12 ctat.in verb.comparent dicti inquiſiti. numer.21.† Dormientem enim ferè furioſum, & ſine mente eſſe itum eſt: capitul.maiores.extrà, de baptiſ. Scithæ autem iudicia tollunt, qui aliter ſentiunt, quòd bonum ab iniquo, vix ſecernere noſcantur.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Ebrius mitiùs homicidio plectitur.*
2 *Magna ebrietas excusat.*
3 *Parua ebrietas non excusat.*
4 *Contractus ebrij valere non creduntur.*
5 *Ebrietas à delinquente & proponenda & probanda.*
6 *Quid de ebrio innoxio.*

REGVLA CXVI.

1 EBRIVS † (quum pauci abstemij, aut Romuli hodie inueniantur) quem occidens, non vltimo, sed mitiori supplitio, Iudicis arbitrio coërcetur, ob culpam: quod incede-
2 re creditur, † quando magna ebrietas adest, ob Bacchi igneam naturã, hoc colore ebrium depictum, inflammantem: tex. in l. omne delictum. §. per vinum. ff. de re militari. & gl. in l. j. in verbo, temulentia. C. si quis Imperatori male dixer. & c. luxuriosa. cum tota dist. xxv. distin. & ca. sanè. & c. inebriauerunt. xv. quæst. j. Bal. in d. l. data opera. nu. 6. C. de his, qui accusare non poss. latè Ang. eius in malef. Tra-
3 cta. in verb. sciẽter. nu. 17. vbi Augu. † Sin exigua ebrietas legatur, haud minuetur pęna: Ang. loco præalleg. quia hic potiùs impetu, incõsideratè, & inconsultè cõmissum id genus crimen, quàm culpa, & fertur, & videtur: Bar. cũ tex. in l. respiciendũ. §. j. ver. delinquunt. ibi, Impetu. ff. de pœ. vbi
4 † contractus ebrij subsistere non creditur. † Ebrietas autẽ
5 hæc, à delinquente probanda, nedũ proponenda venit: vt notatur apud Bar. in d. §. delinquunt. Rom. in l. j. in prin. de
6 verb. oblig. & alij in l. dolũ. C. de dolo. † de ebrio innoxio, Albert. de Gandin. eius in malef. Tract. tit. de homicid. & eorum pœnis. num. 21.

SVMMARIVM.

1 *Ioco quempiam exanimans, mitiùs punitur.*

Crimen

2 *Crimen ignorantia commissum, iuris aut facti, naturalis vel positiui, qui puniatur.*
3 *Errore commissum crimen, an & quando puniatur.*

REGVLA CXVII.

1 IOCO † quempiam exanimãs, de homicidio, nõ tenetur, sed mitius, ratione culpæ, punitur: Angel. eius in malef.
2 Tracta. in verb. scienter. nu. 17. † De crimen ignorantia cõmisso, iuris aut facti, iuris insuper naturalis vel positiui, iusta denique vel iniusta ignorantia, tex. cũ gloss. & Doctor. in l. ex maleficijs. §. j. ver. longè. in verb. ignorans. ff. de act. & oblig. idem Angel. in verb. & appensatè. num. 2. vbi August. & Albert. de Gandi. eod. Tract. tit. de homic. & eorũ
3 pœnis. nu. 22. vbi † de ignorantia & errore, homicidio perpetrato, Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. nunc videndũ. nume. 15. & §. aggredior. numero 33.

SVMMARIVM.

1 *Superbia, indignatione ve, quem exanimans extraordinariè plectitur.*
2 *Qui iracundia calorem allegat, probet.*
3 *Impetu quem occidens, qui puniatur.*

REGVLA CXVIII.

1 QVI † superbia lactatus, aut indignatione pellectus & pulsus, quẽ exanimarit, aut aliàs deliquerit, extraordinariè plectatur: notatur apud Bar. in l. respiciẽdũ. §. j. ver. delinquunt. ff. de pœnis. Bal. alleg. in l. j. C. de fide instru. & Ioan. Andr. in c. accepimus. eod. titu. gloss. vlti. in l. j. C. ad legem Cornel. de sycar. Qui autem hoc velamento vtun-
2 tur, vt † se calore iracundiæ, crimen commisisse dicant, id probare habẽt necesse: notatur apud Bar. in d. §. delinquũt.
3 ex c. significasti. de diuort. ad hoc alleg. † De eo, qui impetu in homicidij crimen irrepsit, tangit Albert. de Gandin.

din.eius in malef.Trac.in titu. de homic.& eorum pœnis. num.21.

SVMMARIVM.

1 *In delictis atrocioribus, solus affectus punitur: & nu.12.*
2 *Error typographi antiquus.*
3 *Affectus, non effectus inspicitur: & nu.14.*
4 *Alij iuxta attentata in minoribus & actus proximitatem puniri crediderunt: & id extraordinariè & nu.5.*
6 *Qui quis dicatur peruenire ad actum.*
7 *Iudex pro proximitate actus medelam adhibet.*
8 *Lex Cornelia de sycar. diuersimo dè punit.*
9 *Hodie quid, & quando solo affectu lex est contenta: & num.10.*
11 *Consuetudines hodie & statuta, effectum desiderant: & nu.14. & 15.*
13 *Qui, & quando pęnitentię sit locus.*

REGVLA CXIX.

1 ETSI † aliquando in maleficijs, de iure communi, solus affectus sine effectu (quasi cynica seueritate) puniatur, vt in delictis atrocioribus: l. siquis non dicam. C. de Epis. & Cleric. l. is, qui cum telo. C. de sycar. §. item lex Cornelia. Instit. de public. iudic. & §. seq. in glo. in verbo, præpa-
2 rauerit (vbi † properauerit, id est, accelerauerit, legendū
3 censerem) & Bart. consi. x. nu. 2. lib. ij. vbi † potius affectū, quàm exitum inspici opinatur. Attamē consi. xxxix. eod.
4 lib. † iuxta attentata, pœnam imponi credidit, maximè in minoribus delictis, si ad actum proximum sit deuentum: Rebuff. in procem. Constitut. regiar. gloss. v. num. 28. & 30.
5 † Quo casu, is extraordinariè plectēdus creditur: Matth. de Afflict. decis. xxj. num. 19. Chassan. in Consuetud. Burgund. in rub. *des iustices*. versic. *& droicts*. num. 6. cum 4. seq. Soc. in eius Fallen. reg. xxxj. Lynceus ac mellitus tex. in l. j. in prin. respon. ff. de extraordinarijs criminib. quo casu ad corpus non deuenitur: vt reg. xc. sparsimus. de hac rę latè

latè Alber.de Gand.eius in malef.Tract.tit. de pœnis.nu. 4.& sequentibus.his addatur tex.in l.j.§.diuus.ff.de sycar.
6 & c.furtum.xiiij.q.vj.† Peruenitur autem ad actum, siue proximum,siue remotum, quotiès ad contumeliam conquerentis,transitur,licet finalis non subsequatur effectus.
7 Intellige,† vt Iudex suo posit rem officio,pro proximitate actus,lenire,& medelã adhibere: l.si quis aliquid.§. qui nondum.ff.de pœnis.& l.aut facta.§.euentus.eodem.nam Iurisconsul.in d.§.qui nondum . & præceden.alternatiua vtitur:nec officere creditur d.l.is,qui cum telo.cũ similib.
8 † quia id crimen eadem quidem lege, sed non pœna ple-
9 ctitur . † & ita hodie vtplurimùm vtimur . † Nisi forsitan
10 lex esset solo contenta affectu,vt quidam volunt:videatur
11 Guliel.de Cu.in d.l.siquis non dicam.† Attamen consuetudines & statuta pœnalia, perpetim de delictis re & effectu dotatis ac consummatis,intelligi creduntur: Hyppol. in l.j.de sycar.Ang.& Paul.in l.j.§.hæc autem.vbi est tex. quod quisque iuris.Bart.in l.si fugitiui. C. de seruis fugitiuis. Imol.in l.j.de public. iudic. Felyn.& Imol.in capitul.j.column.ij.versicul.fallit, octauo & vltim.de præsumption.iuuat Phœniceus tex.in l.j.§.qui puero.in fi.ff.de ex
12 traordin.crimi.vbi † criminis perfectio,& auspicium,diuersa plectuntur pœna:Bal.in l. siquis non dicam rapere.
13 C.de Episcopis & Clericis.de hac rè,& † quando pœnitere reus possit impunè,Phœnicea glo.vlti.in l.ea mente.ff.
14 de furt.vbi scitè distinguit.† Contra reg.nostræ prius mẽbrum,adferri potest Paul.de Cast.loco prędesig.qui ei iuri communi,consuetudine totius mundi,generali derogatum opinatur,vt nũquàm affectus,æquè ac effectus,quencunque conatum contextum nactus sit, puniatur . idque post Specul.in tit.de accusatio.col.vj.nu.7.in fi. Idem ta-
15 men Paul.† crimen læsæ Maiestat. & patriæ oppugnatæ, ab hac consuetudine excipit: illã consuetudinem refert & approbat Ang.eius in malef.Trac.in verb.in platea.nu.3.

SVMMARIVM.

1 *Transigere super crimine capitali,licet,& quando.*

Adulte-

2 *Adulterium & stuprum, transactionem non admittunt.*
3 *Transactio quid operetur.*
4 *In criminalibus sanguinem non habentibus, non licet trãsigere.*
5 *Noui l. transigere. C. de transactionibus intellectus: & nume. 6.*
7 *Aliud pactum, aliud transactio videtur.*
8 *Ratio differentiæ capitalium, & minorum criminum.*
9 *Accusator an desistere ab accusatione possit: & de pęna colludentium, desistentium, & de abolitionibus. nu. 11.*
10 *Quinque modis pacisci licet.*
11 *Qui desistentes, & colludenes puniantur, & de abolitionibus.*
12 *Calumniosa transactio extrudenda.*

REGVLA CXX.

1 TRANSIGERE † vel pacisci super crimine capitali
2 (adulterio † & stupro exceptis) licere creditur: l. trãsigere. C. de trãsactionibus. Idq; citra falsi accusationẽ, & Turpilian. Senatuscõs. timorẽ: Bar. in l. ij. nu. 1. & 2. ff. ad Senatusc. Syllan.
3 † In præiudiciũ, putà, iuris trãsigentis, & ne vlterius in processu eatur: vt eò loci ille idẽ ait.
4 † Non item super minoribus criminibus, sãguinis pœnã annexã non habentibus, citra saltẽ falsi crimen: vt ibi in ij. respon. id
5 est, † quin accusator in falsi accusatoris crimen præceps cadat, & hæc videtur illius tex. syncera & germana lectura & enucleatio: vel aliter dic, citra falsi accusationẽ, id est, pter crimen falsi, seu falsi crimine excepto. Tertio enodari
6 potest citra falsi accusationẽ, id est, infrà: vt † in illis trãsigendi fas denegetur, in quibus minor falsi criminis pęna indita & imposita est: quorũ meorũ & nouorũ intellectuũ,
7 meliorẽ feliget optimus Lector. † Paciscendi tñ fas esse,
8 gloss. in d. l. trãsigere. in verb. nõ licet. autumat. † Differentiæ horũ criminũ rationẽ forsitã quis exhauriet ex l. j. ff. de bonis eorũ, qui mort. sibi consc. fauore, putà, sanguinis,
9 & vitæ redẽptionis, quibus nihil charius. † An desistere ab accusatione fas sit, videtur text. in l. si fœmina. C. ad Turpil. & l. Atheletas. ff. ad leg. Cornel. de falsf. cũ ibi notat. de hac reg. Cæpol. caute. xij. & magis scitè, caut. clxxxviij. vbi

10 † quinq; paciſcendi modos enucleat & enodat. † De his
11 de ſiſtentibus,colludentibus,deq; abolitionibus, videatur Boniſac.de Vitell.eius in maleficio Tractat.titul.de pœna deſiſtentis ab accuſatione. & tit.de colluſione. & tit.de abolitio.quæ oĩa,in vnicũ titu.coegit,& lato cãpo coarctauit:Albert.de Gand.eius in malef.Tracta.tit.de trãſactio.
12 & pact.in malef.per tot.† Calũnioſam tranſactionẽ, vtrinque exterminandam,mordicùs tenet Hyppol.de Marſil.eius in Pract.§.oportunè.nume.87.

SVMMARIVM.

1 *In priuatis criminibus,licet tranſigere & paciſci.*
2 *Si ciuiliter agatur,ſcilicet.*
3 *Si crimen ſanguinis pęnam merebatur:& nu.5.*
4 *Qui paciſcitur in minoribus,fateri videtur.*
6 *Paciſcens infamiam incurrit,& quando.*
7 *Qui paciſcens in ciuili vel in criminali cauſa infamiam euatet.*
8 *Qui paciſcens tacitam confeſsionem euadat.*
9 *Etiam in ciuilibus,infamia infertur.*
10 *Iurans,infamiam non incurrit.*

REGVLA CXXI.

1 IN † priuatis criminibus,& trãſigere,& paciſci licere, omnibus in vſu eſt,& crebriùs itum eſt:gloſſ.in verb. in alijs
2 autem publicis.in d.l.tranſigere.C.de tranſactio. † maxi-
3 mè ſi ciuiliter,& non criminaliter agatur:d.glo.in fin.† qđ accipiendũ crediderim,de crimine sãguinis; pœnã merente:arg.ſecund.reſponſ.d.l.trãſigere.quod nota,velut nouũ.
4 † Reus.n.in his paciſcens criminibus,& aliis ſanguinis effuſionẽ non inferentibus,faterivideturl.fin.ff.de præuaric. & ibi gloſſ.& l.ſerui.ff.ad legẽ Iul.de adulter.iuuat l.Athletas.§.fina.& l.ſequen.ff.de his,qui notan.infam. Tetigi ſuprà,reg.pręced.& reg.xvj.Albert.de Gandi.eius in malef.
5 Tract.tit.præallega.nu.6.† In priuatis delictis licere autumat,ſed in malef.pœna ſanguinis exemptis,falſo dempto,

non

6 non licere credidit:nu. 5.d.tit.† in illum tamen,pecunia da ta,infamiã serpere & irrepere,ex l.quoniã.cum sequen. ff.
7 de his,qui not.infam.opinatur.† Qui quis in ciuili aut cri minali causa transigens aut paciscens,infamiæ labẽ enatet & euadat scitè aperit Cæpol.cautel.xij.& cautel.clxxx-
8 viij.vbi doctè,† & qui tacitam criminis confessionem effu
9 giat paciscens:† etiam in ciuilibus nedum criminalibus ne gotiis,infamiam inferri,docet Imper.in §. ex quibusdam.
10 de pœna temer.litig.Instit.† In reum autem iurantem, in famiam non irrepere,habetur reg.lxx.

SVMMARIVM.

1 *Compositiones de iure nonnunquàm licitæ,sed hodie non: & nu. 4.5.& 6.*
2 *Rationes,quibus iure permittuntur:& nume.3.*
7 *Dux Sabaudiæ,neminem recognoscit.*
8 *Dux Sabaudiæ,ab Imperatoribus ortum habet.*
9 *Ratio prohibitionis præsumpta.*

REGVLA CXXII.

1 COMPOSITIONES † in delictis antiquis(in quibus mitius agitur: l.si diutino. ff.de pœnis) & eorum, qui longo abfuerunt tẽpore admitti, itum crebriùs est: Matth.
2 de Afflic.decis.cclxxxvij.† idq; ob exilium longæuũ, pauperiem indè enatã,& actã pœnitentiã: vt ibi, nu.5. Eodem
3 res recidit,† si alia iusta in apricum adferatur causa:hoc ta
4 men in suæ Altitudinis Regno & Ducatu,† omnes id genus criminum capitalium,& minorum,compositiones(pter antiqua statuta,in eo abrogata & exibilata)in Castel lanorũ curia, p stilũ supre.Sabaud.Senatus,artic.cccxxix.
5 arcentur,ac solo adæquantur.† Quoad verò aliorum Iudi cum authoritatem,ne mica quidẽ cò loci, sed articu. 318.
6 pari passu inceditur:† omnium enim eò loci criminum, cõpositio sopita est,& à Iudicum authoritate exempta, &
7 vetita . † Potuit etenim illustriss. & inuictiss.noster Dux

& Princeps,iura communia eliminasse,expulisse,exanimasse,ac e suo regno, radicitùs extirpasse,& stirpitùs abrogasse,& noua ac recentia edidisse, qui, Dei gratia,solũ Deũ, non hominẽ quenquã(vt plures huiusce seculi Principes
8 faciunt)recognoscat,& meritò,† qui ab æuo, exinuincibi-
9 liũ Imperatorũ sanguine,originẽ ducat. † huiusmodi autem cõpositiones prohibitas,crediderim,quò delicta pœna donentur condigna,nec pecunia luantur,sed arceãtur, deterreanturque homines à delictis.

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus causis,Iudex potest partes ad pacem reducere, & adesse.*
2 *Secus in criminalibus,donec reus pœnam condignam tulerit.*
3 *In Iudicem in criminibus,an posit compromitti.*

REGVLA CXXIII.

1 ETSI:† in causarum ciuiliũ compromisso, quò finis ipsis partium pacto imponatur,Iudex adesse queat:l.j.§. & post operis.ff.de noui operis nunciatione.l.æquissimum
2 in principio.& ibi glossa iiij.ff.de vsufruct. Attamen † in criminalibus,ad pacem partes,tantisperdũ fuerit reus pęna condigna beatus & decoratus conuocare, & pactioni adesse nequit:gloss.iij.in l.transigere.ibi,Sed illud est, &c. C.de transactionib.vbi Bald.& Salicetus.Bald.in l. cùm affirmes. C.de liber.caus.Salicet.& Iason.nu.7. & 8. in Au-
3 thenti.si verò contigerit.C.de Iudic.vbi † de compromisso in Iudicem:notat.apud Bartol.in l. si vsusfructus,§. vltim.ff. de vsufruct.& quemadmodum.

SVMMARIVM.

1 *Pęna non egreditur personam delinquentis.*
2 *Excipiuntur crimen læsæ Maiestatis,priuil.&c.*
3 *Hæc regula procedit etiam in pęna pecuniaria non declarata.*

Regula

REGVLA CXXIIII.

1 POENA † delinquentis personã,non euolat,vt ne quidem in hæredem,ne dicã personã coniunctã, migret:l. si pœna.& l.crimen paternũ.ff.de pœnis.l.sancimus.C.eodem.§.penulti.Institut.de noxa. actio.l.j. in princip. ff.de priuat.delict.l.vnic.C.ex delict.defuncto.§.pœnales.Institu.de actionib.Guid.Pap.sing.dcccxiiij. in fin. Ezech. c. xviij.text.in l.rescriptum.ff.de his,quibus vt indig.tex. cũ glos.in c.si canonicè.§.fin.extrà,de officio ordina. & Clementi.j.vbi Cardin.de Iudæis.Soci.eius in Fallen.reg. 81.
2 gloss.tñ vnica in dicta l.crimen.† læsæ Maiestatis crimen, priuileg.& quosdã alios casus hãc regulã non sepire , nec ambire autumat: vt ibi per eã. Guid.Pap.sing.præallega-
3 to.§.vlt.Socin.in suis Fallentijs,reg.ccxcj. † Quod ꝓcedit ēt in pecuniaria pœna needũ declarata, quia ea ad hæredes nõ migrat,præcipuè in hoc Sabaudiæ regno,vi statuti Sabaudiæ. tit.clviij.libr.ij.Bar.in l.defuncto.nume.2. ff.de public.iudic.Degustabo infrà,regu.cxxviij.nu.3.

SVMMARIVM.

1 *In delictis soluendo non existens,extraordinariè punitur.*
2 *Etiam in priuatis,nedum publicis criminibus.*
3 *Si via extraordinaria eatur.*
4 *Siue reus sciret se non soluendo.siue non.*
5 *Cautela pro condemnato,ne pauper in carcere moriatur.*
6 *Quando corporea pœna subrogetur,ad cuius requisitionem,an ea dẽ sentẽtia,& intra quod tẽpus,reus soluere teneatur,& similia.*
7 *Reo inuito,de ipsius bonis potest solui,vel ab extraneo : & nu.9.*
8 *Hi rei fideiussoribus non relaxantur.*
9 *Tertius vel extraneus,pro reo soluens,vel eo inuito,repetit.*

REGVLA CXXV.

1 OB † delicta ad mulctã condẽnatus,soluẽdo nõ existẽs coërtionem extraordinariam & corporalẽ patitur:l. j.§.generaliter.ff.de pœnis:gloss.in cap.si res.in verbo,cru-

2 ciatus.xiiij.quæstion.vj.† Quod vel in priuatis, nedum in publicis locū & sedē habere, Vlpia.eò loci affirmat. Quod
3 sic accipias velim, † si via extraordinaria & criminaliter (vt ita loquar) agatur: hoc vult Vlpia. in verbo, qui extra ordinē.& gl.in verb.vel priuatorū.in d.§.generaliter. per textum Lynceū in l.vlt.de priuat.delict.† Et hec siue ignorās,
4 siue sciens se debito pauperiorē, quintæ classis, & non soluendo, in crimen irrepat, & labatur: vtroq; enim casu, pœnā pecuniariā reus deludit, qđ Vlpiano non arridet: gl.in
5 verb.deludūt.in d.§.generaliter.& ibi sybilinè Bar.† Quòad mulctā pecuniariā, ex crimine condēnatus, nō pereat,
6 nec moriatur in carcere, extat Cæpo.Caut.iij. vbi † quando corporea pœna subrogetur, & ad cuius requisitionē id fiat, & intra quod tēpus, soluere debeat, edocet, & an eadē sententia, & qñ soluere habeat reus necesse, quodq; monitio ac bonorū perquisitio, sit facienda, Babylonio campo insectat & venatur Ang.eius in malef.Tract.in verb. quas si non soluerit.ver.quid aūt.nu.6.& ibi Aug.& in verb.qui dominus Iudex.nu.42.cum sequentib.Tangam infrà, reg. clxvij.nu.9.Et certè † reo inuito, etiā de ipsius bonis, pōt
7 vel per extraneum, solui, ob publicum iuris communis interesse: arg.l.non tantùm.ff.de appellat.Ang. in verb.quas si non soluerit.nu.22.& 23. idem voluit Hyppol. de Marsi.
8 eius in Pract.§.vltima.nu.24. Adde, q † fideiussoribus hūc laxandū non esse, crebriùs itum est: Ang.in verbo, quod fama publica.nu.67.& ibi Aug.& locis præallega.quod hodie non crederem obseruari, nec abs re: nā cautio idonea præstatur, quæ aut reum sistere & repræsentare in statu, vt aiunt, aut eius nomine mulctam & impensas persoluere, habet necesse, iuxta eius cautionem.Dicam infrà, regul. clviij.hæc regu.ultra præc.pondus accipit ex l.j.§.fin.ff.de pœnis.& l.quicunq;.§.quòd si.C.de seruis fugit.& l.quòd si minor.§.si seruus.ff.de minorib.& l.fi.ff.de in ius vocan.
9 † de solutione tertij, reo īuito, facta, & eius repetitione, scitè Paul.de Cast.in l.non tantùm.in princip.ff.de appella. qui allegat not.in l.Stichus.ff.de pecul.leg. & Bald.in l.fi. de neg.gestis.huic reg.addatur reg.clxvij.à nu.9.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Morte rei, crimen extinguitur, nisi: nu. 2.*
3 *In casibus memoria damnatur intra quinquennium, &c.*
4 *Hæres defuncti, innocentiã purgare potest: & regula lxx. nu. 6.*
5 *Defuncti cadauer an sepeliatur, vel furcis suspendatur, ad terrorem: & nu. 6. 8. & 10.*
7 *Quid de seipsum exanimante.*
8 *Quid de Sacramentis, sepultura, & annotomia.*
9 *Quando corpora damnatorum, parentibus petentibus, sepelienda tradantur: & nu. 10.*
11 *Quidam non esse suspendendos, sed iniuriarum actione Iudicem teneri autumant: & nu. 12.*
13 *An hac reg. procedat in publ. & priu. crimin. & quando.*
14 *Quid de contumace mortuo, ante vel post sententiam interlocutoriam, vel definitiuam.*
15 *De inuento reo in carcere mortuo.*
16 *Pœna morte interit.*

REGVLA CXXVI.

1 MORTE † rei, cõiter interit omne crimen: l. publica. ff.
2 de public. iudic. & l. defuncto. eod. † quibusdam demptis: vt crimi. læsæ Maiest. l. vltima. ff. de crimi. læs. Maiest. in casu, putà, Perduell. vt ibi: idẽ in crimine hæresis, nota-
3 tur apud Bar. in d. l. vltima. Verùm † intra quinquennium his casibus, memoria rei defuncti dãnabitur, cũ bonorũ publicatione: vt ibi not. ex Bar. in l. ij. ff. de aposta. Phœnicea gl. in l. Manichæos. in verb. iuberet. C. de hæretic. vide gl. vltima. in fi. ex testamento. C. de testa. manumiss. & glo. ij. C. si reus vel accusa. mort. fuer. vbi de hac nostra regula, & apud Guid. Pap. sing. ccccxxxv. & Aug. apud Ang. in malef. Tract. in verb. qui dñs Iudex videns. nu. 47. & nu. 48. vbi
4 de hac regu. & de rei defuncti cadauere. vbi † rei defuncti hæredem, ad ipsius innocentiam purgandam, processum
5 criminalem prosequi posse opinatur. † Creditur autem

in d.l.vltima, rei cadauer sub furcis & patibulo, sepeliri posse(& id Iudicis arbitrio relinquit Bal.in l.ij.C.qui testamẽ.facere poss.) arg.eorum,quæ notan.in can.mulier.
6 xv.q.j.& in l.j.C.ad legem Iul.repetun.† Idq; in exemplũ, & ad delinquentium terrorem:iuuat tex.in l. siquis fortè. ver.siquos comitum.ibi,Vt exemplo deterriti.ff.de pœ.de hac re,& cadauere,videatur Rebuff.in proœm.Constitut. regia.gl.v.nu.54.& Chassan.in Cõsuetud.Burgund.in rub.
7 *des iustices.*versi.*& droicts.*nu.62.vbi † de seipsum exanimãte,& titu.*des confiscations.*§.j.vers.*il confisque les biens.*à nu.5.
8 ad fi.vsq;.vbi † de Sacramentis, sepultura, & annotomia cadauerum condemnatorum,vt inconsulto Principe non sepeliantur quàmuis id haud in vsu legatur: vide et rub.&
9 tex.ff.de cadauer.punitor. per tot.vbi latè † quando damnatorum corpora,sepelienda parentibus concedantur, si petierunt:missus non fiat do.de Ripa,in Tract.de peste.in
10 parte remed.pestis.fol.40.ibi,An aũt.vbi latè & scitè † de horum corporum annotomia,& an Iudex ea Medicis tradere possit,& plura alia notab.Degustabo infrà, reg.clxv. vbi de appellationis tẽpore,moriẽte reo, & delibatur in l. obnoxius.C.de religiosis,& sumptib.funer.his addãtur no
11 tat.apud Bar.in l.defuncto.ff. de pubil. iudi. vt † non de-
12 beant suspendi, † sed Iudices iniuriarũ actione teneãtur, qui talia cadauera suspendi mãdant:nota.in l.ij. C.qui testa.facere poss.Imol.in d.l.defuncto.Tetigi reg. lxx.de huius reg.materia,Babylonio cãpo Ang.in eius malef.Trac. in verb.præsente dicto Caio.vers. quid si reus moriat.nu. 34.cum seq.& in verb.qui dñs Iudex videns.versi.& prædi
13 cta.nu.41.cum seq.vbi Aug.† qui regulam hanc in publicis,non in priuatis,si in his lis fuerit contestata, aut pro tali habita,procedere credidit:ibidem, nu.42.tex.cũ glo. mag.in l.vnica.C.ex delict.defuncto inquant.hæred.con-
14 uen.vbi Bal.& l.j.vbi Bar.ff.de priuat.delict. † De contumace insuper,habetur eò loci,nu.45.vbi quid si mortuus fuerit ante vel post sñiam interlocutoriã, aut definitiuã.
15 † De inuento in carcere exanimato, tetigi reg.lxx.in fi.
16 † Quod de crimine diximus hac in regula, pœnã sæpit &

ambit,

ambit,ne ad hæredem migret:Lynceus text.in l.ſi pœna. ff.de pœnis.& quid de confiſcatione,text.eſt in l.vlti.ff.de accuſatio.Tangam reg.clxv iij.

SVMMARIVM.

1 *Criminum accuſationes,viginti annis tolluntur, quibuſdam exceptis:& nu.2.*
3 *Quod,quoad indendã pęnam, non indita declarationem accipe.*
4 *Non procedit in pœnis ſpiritualibus.*
5 *Bonorum publicationis actio,quinquennio tollitur, & à quo tẽpore currat:& nu.6.*
7 *Defuncti hæreditas,hæredi non vlciſcenti,aufertur, & Fiſco applicatur.*
8 *Hæres, à tempore ſcientiæ & potentiæ, tenetur vlciſci mortem occiſi.*
9 *Literæ* de ſurceance *ferè inuſitata,in criminalibus.*

REGVLA CXXVII.

1 CRIMINVM † actiones,ſeu accuſationes, viginti annorum lapſu,interimi,& exanimari,crebriùs itum eſt: Phœniceus & ad hoc natus tex.in l.querela.in fi. C.ad legem Cornel.de falſ.glo.vlti.in l.incognita.ff. ad Senatuſ-
2 conſultum Syllan.Crebriùs ideo dictum eſt, † quod nonnulla crimina,vno(vt iniurię)intereant anno,alia quinq;, quædã & cõmuniter viginti, deniq; triginta extinguãtur, alia ad imum ſint perpetua:gl.j.& ij.& ibi ſcribentes in d. l.querela,& Palladius ille Barto. deguſtat in d.l.querela.
3 † Hæc procedunt quoad pœnæ futuræ inditionẽ,non itẽ quoad impoſitæ declarationẽ:inducitur ad hoc tex.in c.ſi qui exigentibus.in fi.de præſcriptionib.in vj.vbi Petr. de
4 Ancha.Guttulã ſparſi.reg.cxxiiij.nu.3.Nec inſuper † noſtra hæc robur hẽt credit regula,in pęnis ſpiritualibus imponẽdis,ut nec in earũ executionibus:notat apud Bar. in d.l.querela.ꝙ nulla tunc præſcriptionis,uis,ſedẽ habeat:
5 adducitur Bal.in l.ſi.C.de ſacroſan.Eccl.† Quoad autem bonorum

bonorum publicationē, actio quinquēnio perimi & extin gui creditur: Phœniceus fertur tex. in l. in cognitione. ff. ad Senatusc. Syllanianū. & ibi not. Ant. Bart. in annotatio. ad
6 Bart. in annotatio. j. † qđ qui accipi oporteat, & à quo tēpore quinquenniū illud volitet, scitè enucleat Bart. in d. l. in cognitione. nu. 3. & l. j. C. vbi caus. fiscal. & l. j. C. de his,
7 quibus vt indig. vbi † de hæreditate, necē defuncti hæredi nō vlciscēti, vt ab indigno auferēda, & Fisco applicāda, cū
8 fructibus, & similibus: † vlcisci aūt hæres tenetur, sciens & valens: vt gl. in verb. reddere. in d. l. j. C. de his, quibus vt indig. in quo omnes scribentes, vt murus aheneus sunt, & fer
9 rei. † Quòad autem literas, quas vocant *de surceance*, in criminalibus incōditas ferè videmus per nōvsum, quò delicta puniant: nisi reus Principē insequeretē de ipsius mandato.

SVMMARIVM.

1 *Sententia criminalis qui feratur: & 2.*
3 *Condemnandus restringi solet.*
4 *Ante condemnationem, solet executor iustitiæ adesse.*
5 *An decem appellationis dies sint expectandi: & 7.*
6 *Damnatus, vlterius non auditur.*
8 *Mulier grauida non est statim exequenda, vt nec torquenda, sed hoc casu quadraginta dies expectantur: nu. 9.*
10 *Quid fiat etiam hodie, reo condemnato appellante, qui & quando ad Iudicem appella. dicatur: & nu. 11. & 12.*
11 *Grauamina appellans, ore proprio dicit.*
12 *Appellans à sententia pecuniaria, qui ducatur.*
13 *Appellare pro reo, quilibet potest: quod non vidi adhuc obseruari. nu. 14.*
15 *Hoc non videtur procedere in mulcta.*
16 *Sententia in criminalibus, non reuocari, sed declarari potest: & nu. 17.*

REGVLA CXXVIII.

1 SENTENTIA † criminalis, Iudice pro tribunali sedente, in loco maiorum pronuncianda venit, saltē per loci Scribam,

Scribam, Iudice mandante & sedente: l. cum sententiã: C.
2 de sententiis & interlocu. omniũ Iudicum.† Hodie solet Iu
dex sententiam in parua scriptura (quã dictum vocant)
Scribæ tradere, qui eã in formam authenticam, cum pro-
cessus partium visione, reducat tandẽ in iudicio, vt suprà,
pronuncianda: arti. lxij. cum sequen. stili supre. Senat. Idq;
die audientiæ, vt plurimùm, maximè in definitiuis, in Pro
curatorum partium præsentia. Ea autem in iterum in car
cere detẽto pronũciatur per solũ Scribã, vel ẽt Iudice præ
sente. Tangam infrà, regu. clv. Sed eò ventum est, quotiès
3 condẽnationi locus est,† vt à Procuratore Fiscali, restrin
gi, & cautiùs, quàm anteà custodiri, reus requiratur, ꝙ Iu-
dex viso saltẽ processu, priùs, quàm ad sententiæ pronun-
ciationẽ eatur, solo solet ẽt verbo, iubere, si de graui saltẽ
pęna agatur, & quò securior sit sententiæ executio, non il
4 lusoria.† Solet insuper viso processu, & prius, quàm ad sen
tentiæ pronunciationẽ deueniat, iustitiæ executor adesse,
quò, si reus nõ appellet, eadẽ die & mox, morti & aræ reus
dicetur: iuuat l. cõstitutiones. ff. de appellationibus. l. cũ reis
C. de pęnis. & l. fin. C. de custodia reorũ. faciunt quę tradit
Angel. eius in malefi. Tracta. in verb. & ibi caput à spatu-
5 lis amputet. nu. 25. vbi † quærit, vtrum expectãdi decẽ ap
pellationis dies veniãt, necne: & quàmuis de iure expecta-
ri ducat, aliter tñ Bar. ex consuetudine obseruari credidit:
6 vt hodie fit.† Quòd dãnatus vlteriùs non audiatur, iuuat
l. siquis fortè. ff. de pœnis. ne quidem si de Principis salute
7 quicquã polliceatur, vt dicã regu. seq.† An statim execu-
tioni mandetur sententia criminalis condẽnatoria, distin.
rẽ Albert. de Gand. eius in malefi. Tracta. tit. de pœnis reo
rũ. nu. 49. enucleat, vt ante decem dies, non, quàmuis ho-
die alia, ut diximus, ducamur via, sed posteà mox possit:
8 † nisi sit mulier grauida, tunc enim partus tẽpus expectã-
dum. Idem creditur in quæstione ei infligenda: text. cum
9 gloss. vlti. in l. prægnantis. ff. de pœnis. vbi Bar.† Et in quæ-
stione habenda, quadragesimus à partu, dies, debilitatio-
nis causa expectandus venit: Hypp. de Marsil. eius in prac.
§. nunc videndũ. nu. 47. & seq. Nec cogitur tunc mulier ve-

nire

nire ad ferendum testimoniũ: ibid.nu.40.Reos damnatos custodiri per aliquod tp̃s, Lynceus est text.in l.qui vlti.ff. de pẹn.vt si ad alios detegendos,is torquendus veniat.Sin
10 † ad appellationem velut ad deos cõfugiant cõdẽnati, ea literis consignãda est, quò mox ad appellationis Iudicẽ,si vel de q̃õne, vel corporea pẹna, verba fiãt per Officiarios
11 minores,ligati,& equites, † grauamina ore proprio dictu
12 ri deducant.† Quòd si sola pecuniaria pẹna vertatur,cõsignãdo,aut aliàs idoneè cauẽdo, si Iudici appellationis videatur, iter ipsis pro carceribus cõstituet & dabit, quò ad Iudicẽ appellationũ,minori impẽsa, grauamen euomituri
13 migrẽt,& quasi volitẽt. † Audit ãt & admittit appellatio, nõ solũ ipso reo,sed & quouis tertio appellãte,vel reo resi
14 stẽte:l.nõ tm̃.ff.de appel.† Sed hoc meo tp̃e nõ euenit,nec obseruari audiui: humanitatẽ tñ habet, & æquo ac bono fultũ:de hac appellationis materia, j.suo loco reg.163.cũ
15 seq.† Sed rõ l.non tm̃.pecuniariam pẹnam sepire non vr̃. De hac appellatione tangam adhuc j.reg.189.à num.14.
16 † Iudex autem,suam sententiam,non reuocare: l.diui fra
17 tres.ff.de pẹnis.† sed declarare potest: l.si Præses.eod.titu.

SVMMARIVM.

1 *Morti dicatus, nec si de Principis salute quicquam se dicturum promittat,auditur.*
2 *Ratio huius regulæ.*
3 *Non est bonum,celare malum,quò caueatur.*
4 *An statim executio sit facienda, non expectato decem dierum lapsu.*
5 *Quòd sic,& ita vtimur:nu.6.*

REGVLA CXXIX.

1 MORTI † ac aræ dicatus,vlteriùs audiri,ne quidem si de Principis salute, quicquã se euomiturũ & instillaturũ polliceatur,nõ debet:l.si quis fortè. ff.de pẹnis.rationẽ ibi adfert Vlpian.vt tũc demũ ne quidem differenda sit executio,

2 executio,ne dicā remittendus ad Principem,putà,† ꝙ elu dendæ pęnæ ergò,id fiat,qui maiore dignus pęna videtur:
3 † ꝙ tandiu Principis salutem celauerit, ac abdiderit, nec eā in apricum & lucē eliminarit: iuuat text.in tit.de noua forma fidel.ver.etsi sciuero.& ibi glo.in verb.nunciabo.in
4 vsib.feud.quem tex.phęniceè adduco. † An condemnatus statim trucidari debeat,appellationis decē dierum spacio
5 non expectato,dixi reg.pręced.† Quòd extemplò exequē da veniat sententia, videtur velle text.in l.cum reis.C.de pęnis, vbi aliam Imperat.rationem, ne,putà, supplicandi ansa,reo conuicto,concedatur,cōtexit,& ita vtimur,si ap-
6 pellatum non dicatur. Adde † non differendam executionem,desperationis timore, benè.n.corporis plumbum perdetur,si in animæ auream salutem,vertatur.

SVMMARIVM.

1 *Hæres,defuncti necem vindicans,excusatur,& quis:& nu.2.*
3 *Defuncti assertio,extraneum hæredem non excusat:glo.tamen in contrarium pellitur:nu,4.*
5 *Qui accusare possint,citra calumniam.*

REGVLA CXXX.

1 HAERES † defuncti necem vindicans, à calumnia, hinc & expensis, excusatur: l.ij. C,de calumniato.
2 † quod ita demùm procedere videtur,si legitimorum hæredum, & propinquorum numero, includatur, non si ex-
3 tranei hæredis nomine decoretur: dicta l.ij. † nec si de mortis suspitione, defunctus cauerit: vt ibi in text.gloss. tamen j.& penultim.solam defuncti cautionem, id est,as-
4 sertionem, hinc † & suspitionem, extraneum hæredem
5 excusare velle videtur: sed vide illum text.& cogita.† Qui autem citra calumniam accusare possint, recenset gloss. j.in dicta l ij. De vi & neruis cautionis, seu assertionis læsi, guttulam seuimus regula xxxiij. cum duabus regu. sequent.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Libidinem cum bellua exercens, moritur, & ea cum illo.*
2 *Animal, cur morti dicetur.*

REGVLA CXXXI.

1 LIBIDINEM † cum bellua exercens, morte moriatur, & bellua cum eo exterminetur: text. Phæni. in can. mu-
2 lier. xv. quæst. j. † Animal autem illud, non quòd in dolo aut culpa sit aliqua, sed ad tam tetri, nefandi, & execrabilis facti, abolendam & exterminandam memoriam moritur, vt ibi diuus August. ait: pro hac reg. extat Lex Diuina, Leuit. xx. guttulam sparsit Rebuff. in procem. Constitu. regia. in glo. v. num. 46. Degustabo infrà, reg. seq. num. 4. & 5.

SVMMARIVM.

1 *Animal brutum delinquens, pro delicti qualitate, coërcetur.*
2 *Porcus pueros comedens, punitur.*
3 *Animalis dominus, illud tradere iustitiæ, tenetur.*
4 *Animal brutum, ratione & iudicio caret.*
5 *Ratio, cur puniatur.*

REGVLA CXXXII.

1 ANIMAL † brutum si in aliquod scelus præceps cadat, pro delicti qualitate, ad animalis rationalis effigiem & similitudinem, pœnas dat, luit, & subit: can. mulier. xv. quæstio. j. Exod. xxj. & xxxix. eod. & Leuit. xxj. refert &
2 sequitur Guid. Pap. decis. ccxxxviij. vbi † de porcis pueros
3 comedentibus, & iumento hominem exanimante. † Tunc autem, brutum illud à domino, iustitiæ, puniendum, & liberabitur & tradetur: vt ibi per Guidonem Pap. horum guttulam seuit Pet. Rebuff. in procem. Constitut. regia. glos. v. nu. 46. vbi plures eiusdem farinæ cumulat scribē. Sed hæc

exempli

4 exempli cauſa, & ſcandali ratione fiunt. Etenim †animalia bruta, & rationis expertia, executori ad coërcionem & exanimationem tradere, eſt quaſi, quoad hoc, boui clitellas, & Feli veſtimentum, ſalua correctione, quòd & iudicio & ratione careant, nec moriendi modum & genus,
5 secernant:† ſed ſcandali, vt diximus, cauſa id fit, & ad terrorem, & ne ſeruetur vitrum, deperdita gemma. Micam habet præcedens regula circa finem, vbi abolendæ, ac exterminandæ ſceleris memoriæ cauſa adfertur.

SVMMARIVM.

1 *Pœna extraordinaria, ordinariam non tollit, nec econtrà: & nu.2.*
3 *De condemnationibus aßiſiarum, & contumacialibus.*
4 *Iudicium ordinarium, extraordinario non officit, nec econtrà.*
5 *Vno iudicio terminato, aliud auſpiciatur.*

REGVLA CXXXIII.

1 POENAM †extraordinariam, communi calculo ordi-
2 nariam accuſationem non tollere itum eſt. † Hinc in mulcta pœnæ nomine condemnatum, delicti ordinariam non effugere creditur: argumen. tex. in l. licet. ff. nautę, caupones, ſtabul. Phœnicea glo. vlt. in fi. in l. nullum. C. de te-
3 ſtib. Guid. Pap. ſing. dccxciiij. verſic. prætereà. † Quod nota, pro condemnationibus aſſiſiarum, & pęnarum contu-
4 macialium. † Iudicium inſuper ordinarium, extraordinario non officere, nec econtrà, videtur velle tex. in l. indè Neratius. §. ſi dolo. ff. ad leg. Aquiliam. iuncta l. j. C. q̃n ciuil.
5 actio. crimi. p̃iud. † Vno. n. terminato, aliud auſpicari prohibitũ nõ eſt. Guttula huius rei ſpargit̃ in reg. ſeq. cũ alia.

SVMMARIVM.

1 *Quando ex vno facto duplex crimen manat, vno terminato, aliud puniri poteſt.*
2 *Cautiùs Iudex fecerit, ſi eodem modulo omnia trutinet.*

Regula

REGVLA CXXXIIII.

1 QVOTIES † ex eodem fonte seu facto, duplex scaturit & manat crimen, ut si cum sorore aut alia coniũcta persona adulterium (quæ malum) committatur, vno terminato, aliud impunitum non remanebit: l. vbi de cri-
2 mine.ij.respon.versic.si tamen. C.de accusationib.† cautiùs tamen & commodiùs fecerit Iudex, si eodem modulo, eademq; instantia & processũ, de vtroq; inquirat, & vtrunq; poena exterminet & trutinet condigna: iuxta prudens & laudandum Imperat.consilium, in d.l.vbi.versi. Iudex autem, &c.ad finem vsq;.& qui aliter vtitur, Scithæ iudicia tollit, nec aurem mordaci lotus aceto, incedit quũ extenuandarum litium & instantiarum libido, omnibus innata, & in vdo esse credatur.

SVMMARIVM.

1 *Quando ciuiliter & criminaliter agi potest, an & quando vnũ iudicium praeiudicet alteri: & nu.2. & 3. Et quid protestatio prosit.*
4 *Hodie qui incedatur.*
5 *Ciuilis actio criminalem accusationem nonnunquam suspendit.*

REGVLA CXXXV.

1 QVOTIES † dupiici via, ciuiliter, putà, & criminaliter, agi potest, vna mota, an & quando alteri præiudicium paretur & inferatur, quidq; protestatio vtilitatis prę se ferat, degustat Imper.in l.vnic.C.quãdo ciuil.actio. crimi.præiud. vbi mellitè Bart.distinctione rem enucleãs & depingens, & Roma.Pontif.in c.qualiter & quando. el second.extrà, de accusationi.& Cæpol. cautel.xxx.& cau-
2 tel.xxxiij.Micam satam leges in regu.cxxxiij.in fi.† Et an vno iudicio terminato, ciuili putà, aut criminali, aliud exerceri queat, belliss.per plures plurium distinctiones & allega-

allegationes, Ang. eius in malef. Tracta. in verb. & ad querelam Titij. nu. 85. & sequen. & num. 89. vbi August. latè. & ibi degustat Hieronym. Chucalon, quos videre neminem pigeat: scribent. latiss. & Babylonio campo in l. j. C. quando ciuil. actio. præalleg. Creditur autem † ciuiliter conuen
3 tus, criminalem pœnam expauescere: Specu. tit. quæ pœna per inquis. nu. 2. libr. ij. q accusatorem tunc non habeat: l. rescripto. §. si quis accusatorē non habeat. ff. de muneribus
4 & honoribus. cum similib. Sed † vix hodie euaderet, quin id genus processus, postquàm est à partibus in causa cōclusum, Procuratori Fiscali, pro dn̄i iuribus expiscādis, soleāt tradi & cōicari, qui cum Aduocati Principis consilio, visis actis, pœnam delicto congruam, si probatum illud viderit, requirere solitus est, & interim vt reus recludatur, quò securior feratur sententia, id est, ipsius executio sit secura.
5 Tetigi reg. præced. & reg. cxxxiij. Aliquando etiam † processus criminalis, ciuilizat, vt aiunt: quo casu, ciuilis actio suspendit criminalem accusationem, & tandem simul & semel in vtroque concluditur.

SVMMARIVM.

1 *Cautela pro reo, quò mitiùs puniatur.*
2 *Semel, vel leuiùs æquo, damnatus, pro eodem crimine, nec ab alio Iudice vexatur.*
3 *Quando id locum habere possit.*
4 *Appellatur aliquando, à minima.*

REGVLA CXXXVI.

1 QVI † in crimen quoduis incidit, quò leuiùs & mitiùs puniatur, Iudicē mellitū, amicorum pulsu ad inquirēdū, & corā eo accusandū, illectare & instigare, habet necesse:
2 Cæpo. caute. v. in princ. Quo casu, ea de causa, † alia puniri nequibit via, vt nec aliū extimescet aut formidabit Iu
3 dicem: l. vbi de crimine. C. de accusatio. † Qđ hodie locū & sedē obtinere videtur, quotiès quis vnius sceleris rōne,

plurium potestati Iudicum subiugaretur: iuxta Authen. qua in prouincia.C.vbi de crimi.agi oport.vt & in mixtis (vt vocant)criminibus;Dixi regu,7.tangã infrà,regu.clxj.
4 cui adde casum,† quo Procurator Fisci superior appellaret,à die notitię,ab absolutione,aut à minima,huius reg. & illius,mæniis,non cingi,nec sepiri.

SVMMARIVM.

1 *Cautela adliberandum amicum à morte.*
2 *Peritus & excellens in aliqua arte,& fortis,seruari debet, Reipubl.gratia.*
3 *Hodie nonnunqnàm Reipubl.causa,pęna extenuatur.*

REGVLA CXXXVII.

1 QVI † quis amicum à morte liberet & eximat,siue cõdemnatum siue condemnandum, videantur cautelæ Cæpol.j. j.& iij.& Thom.Ferrat.cautel.xxiij.& Cæpol. c.
2 iij.nu.18.in Tracta.de vsucap.pro empto.vbi † peritum in aliqua arte,aut fortem, cõdemnatum,seruandũ autumat. Tetigi supra,regul.xciiij.his addatur tex. in l. ad bestias. ff.de pœ.& in c.placuit.& c.de his verò.l.dist.& c.placuit. de consecrat. dist.j. Idq; Reipubl.causa, quæ iusta causa censetur,& cuius prætextu,plura conceduntur:Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§.aggredior.nu.61.cum aliis seq.& nu.
3 74.Sed † hodie vix id obseruatur,quàmuis pœna nonnunquàm minuatur eius rei causa.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio à reo facta,quando non valeat;& nu.2.*
2 *Germanus l.post contractum,intellectus.*
3 *Quando confiscationi aut mulcta locus sit.*
4 *Sumptuum necessariorum nomine,licet,& quando ,& qui hodie id fiat.*
5 *Necessariæ alienationes conceduntur,sed non voluntariæ.*

Idem

Idem de debitorum exactione: & num. eodem.
Quod intellige in præsente reo, non in contumace.
6 *Quid, si appellatio suspendat sententiam.*
7 *Contrariam regul. opinionem, communem ducunt quidam.*
8 *Studendum expiationi criminum.*
9 *Fiscus, quid iuris in bonis rei habeat, remissiue.*

REGVLA CXXXVIII.

1 ANTE, † in fraudem, vel post crimen capitale perpetratum, donationem, vel aliam quamuis alienationẽ, aut solã pignerationẽ, non valere, quibusdã visum est: l. vltima, circa medium. vers. adeò. ff. de accusat. & l. post contractũ, ff. de donatio. cum ibi notatis. Cæpol. cautel. clj. l. si aliqui, ff. de mortis caus. donatio. l. in fraud. ff. de iure Fisci. & l. au fertur. §. Fiscus. eod. & l. fin. in fin. ff. de requiren. reis. Qđ sic
2 accipias velim, † si crimen condẽnatio secuta sit, id est, si tã dem reus de crimine & cõuictus & cõdẽnatus fuerit: aliàs valere contractum, Martia. in d. l. post contractũ. affirmat.
3 Illud autem sustineri in delictis, ex quibus † cõfiscatio, aut mulcta pecuniaria subsequitur, in præiudicium, putà, horum, & similium, putarim: imperfecta enim condemnatione secuta, creditur id genus donatio; d. l. si aliquis. circa medium iuncta ibi gloss. in verb. imperfecta. quæ extremum confirmans, tunc demum deesse autumat, eaque
4 de causa non valere, sed remoueri † Sumptuum autem necessariorum nomine, reus criminis detentus, imitatus, quàmuis forsitan Castora, pro viaticis & litis expensis, quàmuis aliud in contumace credatur, alienandi Iudicis authoritate, causa cognita (ne caudæ pilos equinæ reus à Iudice contendat, vellere, seu filatim & furtim, oĩa callidè & cum quadam vafritie, corradere, vt hodie fieri solet, nec aliàs licet, quòd largitio fundum non habeat, & sera in fundo parsimonia sit (potestatem habet: l. reo criminis. iuncta ibi glo. ff. de solutio. & l. alienationis. ff. fami.
5 hercis. vbi † Iurisconsul. voluntarias prohibet alienationes, necessarias autem admittit, eius, scilicet, qui Iudici paruit,

& nõ contumacis,cuius bona sunt annotata & descripta, ac sequestro sub iustitiæ manu,reducta:gl.mag.in d.l.reo. iuncta d.l.vlt.de requir.reis. vbi reus contumax interim & lite pendẽte,nõ exigit debita,quàmuis in reo præsente,aliud credatur pro sumptu necessario:qđ Iudex arbitrabit, vt suprà diximus: rõ aũt diuersitatis ex ijsdẽ textib.exhau
6 ritur.Quæ ẽt reg.procedit, † etsi appellatione pẽdente,donatio fuerit facta,vt interim donationis robur, sit in pẽdulo:l.chirographis.§.j.ff.de admin.tuto.quæ donatio,ab ap
7 pellationis sñia,modũ,formã,ac vim accipit. † magis cõmunem tñ quidã,contrariã regulæ sñiam arbitrantur, ꝗ
8 hæc nostra regula,Orbilio ferè plagosior videatur:sed † ea & Fisco vtilior,& criminibus arcendis,& fraudibus euitãdis,aptior vr̃,& ita vtimur:belliss.de hac re,Albert.de Gandi.eius in malef.Tract.tit.de bonis malefact.à num.5. vbi scitè de oĩ alienationis genere,deq; regula,cũ exceptionibus.Huic regulæ opem adfert reg.cxl.quã huic contexere
9 non erit alienũ:vbi † quid iuris Fiscus,rõne hypothecæ, & à quo tempore,in bonis rei,nanciscatur babylonicè.

SVMMARIVM.

1 *Non confiscantur bona rei,ante sententiam defuncti: & num.5.*
2 *Quot & quibus casibus ei sit locus,septuaginta,putà,tribus: & num.4.*
3 *Iudex potest aliquid adiudicare, pro reparatione sui tribunalis.*
6 *Cuius sint confiscationes.*
7 *Condemnatione & declaratione Iudicis,opus est.*
8 *Hodie raræ confiscationes.*
9 *Bonis publicatis,quæ veniant, & quæ non: & 10.& 11.vbi de dote,& ante nupt.donat.nu.12.vbi de paraphæo.*
13 *Idem creditur de emenda,quod de confiscatione.*
14 *Quid si reus moriatur,appellatione pendente.*
15 *Hæres,an et quãdo defuncti appellationẽ habeat ꝓsequi necesse.*
16 *Quid de bonis maternis,& dote.*

REGVLA CXXXIX.

1 CONFISCATIONI † vtplurimùm, ante condẽnationem reo vita functo,locũ nõ esse creditur:tex. cum glo.

2 glo.in l.vlt.de iure Fisci.lib.x.C.† Quibus aũt casibus, & quot cõfiscationi bonorũ rei, sit locus, enucleat Bald.in l. vnica.C.ex delict.defunct.& scribentes in l.defunctis.C.si reus, vel accusa.d.Gand.eius in malef.Tract.titu.de bonis malefact.vbi scitè & latè Ang.eius in malef.Trac.in verb.
3 & eius bona publicamus.nu.8.(vbi † Iudex pro tribunalis sui reparatione & refectione, aliquid adiudicare põt) ex moderniś est Chassan.in Cõsuetud.Burgund.tit. *des confi-*
4 *scations*.§.j.in prin.à nu.20.ad fi.vsq;.† septuaginta tres ca
5 sus enumerãs, cũ duobus §§.sequentib.vbi † de eo, qui in carcere, ante condẽnationẽ extinctus est, deq; deportato, bãnito, relegato, & exule, idẽ Chass.tit.*des iustices* v. ver.*s'il*
6 *n'a grace*.nu.134.cũ 4.sequentib.† Creduntur aũt esse, non Baronis, ẽt ipsius hominis rei condẽnati (nisi bona sit talliabilia) sed Principis: refert & sequitur idẽ Chass.d.tit.*des confiscations*.§.j.ver.pen.per totum.cum vers.vlt.& §.vltim. per totũ.quod vix hodie seruaretur, si reus sit Baronis, aut alterius vasalli iurisdiciabilis: efficerentur enim ipsius bona (alterius forsitan bonis talliabilibus demptis) saltẽ si ipse Baro corã suo Iudice, criminis vindictã insectatus dicat.
7 Crediderim insuper, † maximè hodie, ex l.amissione.§.qui deficiũt.ff.de capi.diminutio.Iudicis declaratione, in sñia cõdemnatoria, esse opus: idẽ Chass.d.titi.*des confiscations*.§. ver.*il confisque les biens*.aliàs proximiores admitti: l.defunctis.C.si reus vel accusa.mort.fuer.& Auth.bona damna-
8 torũ.C.de bonis proscripto.† Hodie per raras dari cõfiscationes, fatũ nobis reliquit d. Gand.tit.quid sit agendũ reo absẽnte.fultus tex.ibi alleg.in §.j.vt nulli Iudi.in no.vbi la
9 tè de annotationis materia.† Bonis sñia publicatis, quæ veniant, Ang.loco prælleg.nu.12.enucleat.& Chassan.d.
10 tit.*des confiscations*.§.ij.in prin.Quòd aũt † dos, & ante nuptias donatio, & quarta vxori condemnati debita sit exẽpta, & qñ, videtur tex.in l.quisquis.§. vxores.C.ad legẽ Iuliam Maiesta.& in Auth.vt nulli Iudic.§ fi.in fi.ibi, Si ve
11 rò.in no.vt † siquidem dotem habeat vxor, sit ea, cum ob nuptias donatione, illæsa, sin minùs, quartam habeat à iure definitam: quat Authentica, prætereà. C. vnde vir &

M 3 vxor.

12 vxor.† de dote reali,nec commẽtitia aut ficta,paraphæo
nalibus,& alijs id genus,est tex.in l.siquis posthàc.C.de bo
13 nis præscripto.† Quod de confiscatione dictũ est,ad pecu
niariã emendam traxit Bal. in d.l.j. C.ex delict.defuncto.
14 †Quid si appellatione pendente reus moriatur, an vt cri
men,ita cõfiscatio,aut pecuniaria mulcta, extincta videa
tur, extãt l.vnic.ff.si pendẽte appellatione mors interue.&
15 l.iij.C.eod.tit.in partem negatiuam declinantes . † An &
q̃n hæres defuncti rei, appellationem ipsius persequi habeat necesse,eò loci Iurisc.detegit. De confiscationis materia,Babylonius est cãpus apud Ang.in verb. & eius bona. per totũ . maximè nu.27.vbi de peculio filijsfam. & nu.
16 28.& seq.vbi † de bonis maternis,& dote.De appellationis materia,regula clxiij.degustabitur.

SVMMARIVM.

1 *Fiscus mulctæ nomine, an habeat hypothecam, & an creditoribus,& quibus præferatur in bonis rei condemnati.*
2 *Cyni sententia affirmatiua.*
3 *Dyni sententia,vt habeat quidem,sed non præferatur.*
4 *Petr.Rebuffi sententia,vt pars ciuilis,in pœnæ exactione, Fisco præferatur.*
5 *Aequitas quid hac in re habeat,vt videtur.*

REGVLA CXL.

1 DELICTI † àc criminis prætextu,ante sententiã, rei bona non esse hypothecata,nec post sn̄iam,Fiscũ ceteris,non ex eo delicto,creditoribus pœnarum nomine,præferri,quàmuis de delicto creditoribus præponi credat̃, crebriùs itum est:Phœniceus tex.in l.rescriptum.in prin.ver. Fiscum quoq;.iuncta gl.in verb.hypothecas.vers.itẽ quia. ff.de pactis.vbi Bar.in princ.nu.2. & l.j.in pœnis fiscalibus cred.præfer.lib.x.C.refert & sequitur Ang. eius in malef. Tract.in verb.dictum Sempronium.versi.quæro.nu. 11.vbi
2 Augu.† Cyn.tamen in l.siquis posthàc. C. de bonis proscript.

ſcript.in contrariã iuit ſnĩam,putà, vt habeat Fiſcus pœnarũ nomine,hypothecã:adduco pro Cyno textum Lynceum in l.auſertur. verſic. Fiſcus aũt ſemper habet ius pi-
3 gnoris,&c.ff.de iure Fiſci.† quod & Dyno in aurea l.quod placuit.ff.de iure Fiſci.artiſit:ſub hac tñ conditione, & cũ hoc cõdimento,vt ea hypotheca,creditoribus nõ officiat, nec eis præferatur:gl.in d.ver.Fiſcus.in verb.pignoris. vbi Bolon.& Bar.in dictis fiſcalibus iuribus, & in l.poſt contractum.ff.de dona.ſcitè & latè diſputat invtranq; partẽ, Bal.in l.j.num.14.de iure Fiſci.lib.x.C. Iuuant quæ dicta
4 ſunt reg.138.† Rebuffus in procem. Cõſtitut.reg.gl.v.nu. 119.In hanc pellitur ſnĩam, vt pars ciuilis in mulctæ exa-
5 ctione Fiſco præferatur, † quod æquitatem habere videtur in dãna proſequantur:dictis Iuribus ex verb.ſuus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Reus criminis,nouos honores,non,ſed onera adipiſci poteſt.*
2 *Niſi accuſator deſtitiſſe dicatur,aut,&c.*
3 *Reus criminis Procurator eſſe nequit.*

REGVLA CXLI.

1 REVS † criminis,nec nouos honores adipiſci,nec teſtimoniũ ferre,nec militiæ nomen dare, vt ad munera & onera vocari poteſt:tex.cum gl.vlti.in l.vnica.de reis po-
2 ſtu.lib.x.C.† niſi accuſator deſtitiſſe dicatur,aut, ſine rei culpa,anno lapſo:vt ibi per glo.& l.reus.ff.de muneri b. & honoribus.l.eos.ff.de Decurio.& eorum filijs.iunctis vtro-
3 biq; glo.iuuat l.vnica.de infamib.libr.x.C.† An Procurator eſſe poſſit interim,dixi reg.lxvj.nu.13.in negatiua delitеſcens ſententia.

SVMMARIVM.

1 *Carcerum effractores,& euaſores, quã pœna puniantur: & nu. 2.& 4.*

3 *Euadens è carceribus,pro confeſſo habetur.*
5 *Euadens custodis culpa,mitiùs punitur.*
6 *Effractor,& extra muros exiens,æquiparantur.*
7 *Hanc carceratorum conſpirationem detegens conſcius licet, veniam meretur,ſi tempeſtiuè eam detexerit.*
8 *Huiuſmodi conſpiratores & conſultores, & cuſtodiendi,& tandem puniendi veniunt:& nu.9.*
10 *De pluribus euadendi modis,& eorum pœna.*
11 *De eo,qui quem è manu iuſtitiæ, aut è carceribus, reum exemerit,& qua pœna puniatur,in criminalibus:& nu.12.*
13 *Quid in ciuilibus.*
14 *Hodie quid,vltra iuris pœnam.*
15 *Aduocatus et Fiſci Procurator,nō facilè crimina omittunt.*

REGVLA CXLII.

1 CARCERVM † effractores,aut alia cōſpiratione,reos, qui èruperint,& ſolū verterint, capitali ſupplicio plectendos,Vlpia.in l.j.ff.de effractoribus carcerū. autumat: quod & Caliſtra.Iuriſc.in l.in eo.ff.de cuſtodia reor.arri-
2 det,vt † & in eam pœnā,quā crimen, cuius prætextu & nomine cuſtodiebantur,& meretur,& dānari ſolet,irrepant,
3 vt ibi gl.in verbo.puniendi:† euaſorē hunc, confeſſum depingens Martianus ex Pauli ſnīa, Vlp.applaudit in l.milites.§.eius.ver.eū tñ.ff.de re milit.quorum Iuriū lectio,dictā l.in eos.enucleat,enodat,& aperit.Hęc aūt ſic accipias
4 velim,† ſi nulla cuſtodis culpa,expiſcetur:† tunc enim mi-
5 tiùs cum reo ageretur,nec pro confeſſo haberetur: vt voluit Ang.eius in malef.Trac.in verb.qđ fama publica.ver.
6 tertiò quid.nu.82.vbi Aug.† effractorem, & extra muros
7 exeuntē æquiparat, vt pari paſſu ambulēt. † Quòd ſiqui cōſpirationis huius cōſcij,eā tēpeſtiuè detexerint, Iuriſc. in d.l.in eos.in fin.eos venia dignos,ſcribit:tunc enim horū animi fimbrias,cōſpirationis huius & cōſcientię maculā,haud euolaſſe,vt nec ſcrinij pectoris mænia exceſſerūt: iuuat l.quiſquis.§.vltimo.C.ad legē Iul.Maieſta. Interim
8 autem,† & tantiſperdum ad pœnā condignā, deuentum dicatur,

dicatur,cõſultores,& id genus cõſpiratores,vel eius crimi
nis,cuius cauſa & nomine vinciebãtur,inſontes,arctiùs cu
9 ſtodiẽdos, † & tandẽ aliquãdo dictæ pœnæ iugo ſufficien
dos,iubet imperatq; Iuriſc.in d.l.in eos.Ang. loco præal-
10 leg.num.82.& 83.† De hac re,deq; diſtinctione,eua ſerit
quis cũ fractura,vel nõ,diu noctuve,cõſpiratione vel ſine,
inſuper de reo carceres apertos inueniẽte,& exeunte,de-
niq; de reo euaſo,citò redeunte, & ſimilib.eſt tex.in l.j.&
ij.ff.de effract.carc.multus eſt Bar.in d.l.in eos. & Gul.de
Cug.in l.ſuccurritur.ff.ex quibus cauſ.maior.& ibi Bal.&
in l.admonendi.col.ix.ff.de iureiur. Ang.in l.verũ.la ij.ff.
de furtis.& in d.l.j.ff.de effract.car.delibauit Bal.in l.j.col.
vj.C.de ſeruis fugit.guſtũ ſeuerunt Canon.in c.à nobis.ex
trà,de apoſta.de his tãgit Bonif.de Vitell. eius in maleſi.
Tract.tit.de cacerib.priuatis vel fractis & cuſtodib.earum.
nu.12.& Hyppol.de Marſi.eius in Pract.§.attingã. nu.36.
11 & ſequentibus. vbi latè & ſcitè de his omnibus. † De eo,
qui captum,aut carceratũ,è iuſtitiæ manibus, aut carce-
re exemerit, latè Ang.præalleg.loco.nu.55.in verb. quod
fama.Hyppol.de Marſi.§.attinguam.nu.49.eius in Prac.
& §.oportunè.num. 20.& Bal.in l.addictos.nu.1.& 4.C.de
Epiſco.audi.facit l.iiij.ver.item qui.in fi.legis.ff.ad legem
12 Iul.Maieſta.† vt illo caſu, ſit ille velut ouium fideiuſſor,
13 hoc verò,vltimo plectatur ſupplicio. † In ciuilibus aũt v-
troq; caſu,vt æquè teneatur,atq; exẽptus: Ang.ibidẽ.nu.
57.facit tex.in l.vltima.§.j.ff.ne quis eũ.gl.in verb.vtilita-
14 tem.cum tex.in l.j.§.hæc verba.ff.ne vis fiat ei,qui. † Sed
vix fieret hodie,quin hic eximens,pecuniaria ſaltem non
mulctaretur pœna,ꝙ rebellionis,vt ſic dicã,& iuſtitiæ vſur
15 pationis ſpeciẽ hoc habeat. Nec crederẽ † tale facinus,
Aduocatũ & Fiſci Procuratorẽ,leui oculo pertranſire: in
hãc aũt condẽnationem,hunc irrepere crediderim:arg.d.
l.iiij.§.item qui confeſſum.ff.ad leg.Iul.Maieſt. mitiùs a-
gendo:arg.l. quæ de tota.ff. de rei vend. pro rei grauitate
ſcilicet. In eandem pœnam irrepere creditur qui inſtru-
menta ferrea,aut ſimilia, ad euaſionem apta, carcerato
tradiderit,quàm rumpens,vel eximens incurrit.

Summ-

SVMMARIVM.

1 *Carcerum custos, euadentis pœnam sustinet.*
2 *Alij dolo aut culpa tenùs, hunc teneri crediderunt: & nu. 3.*
4 *Idem in substituto, seu Geolerio.*
5 *Custos substitutum in carceribus sistendo, non liberatur.*
6 *Custos inquantum creditori teneatur, si debitor euaserit.*
7 *Prælatus negligens, & remouendus est, & de anima deperditi subditi tenetur.*
8 *Iudex negligens, remouendus, & alius sufficiendus.*
9 *Mortuus in carcere inuentus, culpa custodis mortuus præsumitur, vel ipsius Officialis.*
10 *Iudex, an custos, de se occidente, suffocante, vulnerante ve teneatur.*
11 *Mitiùs quo ad carceris custodiam, cum sene, aut debili, quàm cum iuuene, aut robusto, agitur.*
12 *Quid de incarcerato sine iusta causa effugiēte, & quis teneatur.*

REGVLA CXLIII.

1 CARCERVM † Commentariensis, seu custos, si quis detentorum eruperit, qua effugiēs cōuictus, tenetur pœna: mellitiss. text. in l. ad Cōmentariensem. C. de custodia reor. ver. nā ipsum, &c. vbi Bar. glo. tamen magna, rem eò
2 coarctare, velis equisq; nititur, vt † pro culpæ & ignauiæ modulo, plectēdus ille veniat, si sola, nec magna, arguatur
3 culpa. † Sin dolus, aut magna culpa, procedere regulā. & ita interpretatur l. milites. & l. vlt. ff. de custodia reorum.
4 † Idē de substituto & suffecto (qui *Geolier* cōiter nuncupatur) dicitur, in iusta & necessaria custodis absentia, vt præfacta crucietur pœna: d. l. ad Cōmentariēsem. in fi. Nec cu-
5 stos eò sese vertat, † vt sistendo, & substitutū offerendo, in vinculis se liberatū iri credat: d. l. ad Cōmentariensem. ver.
6 nec putet, &c. † Hinc ad quid debitore euadente, creditori custos sit obnoxius, elici & exhauriri potest: glo. mag. in d. l. ad Commentariensem. in vltimis verbis adducit (nec in lente vnguentum, vt nec aureo piscatur hamo) hæc in argumen-

7 argumentum,vt † Episcopus ignauus & negligens, remoueatur, nedũ apud Deũ de anima subditi, ipsius ignauia aut imperitia deperditi teneatur: Phœnicea & similis gl.
8 ij.in l.siquos.C.de offic.Præfect.prætor.vbi † de Iudice in criminibus coërcendis ignauo & negligẽte, extrudẽdo ac abijciendo,& in eius locũ,alio subrogãdo: quinimò is Iudex salaria restituere,teneri fertur in l.Iudices.de anno.& trib.lib.x.C.& ibi gl.vlt.cõgruit his gl.j.in fin c.dilecti filij.de renũciatio.facit c.intimasti.de appellationi.& ca.cũ ad monasterium.cũ gl.in verb.negligens.extrà,de statu monachorũ. vbi Prælatus negligens, à dignitate arcendus venit,& ea exuẽdus.Hæc irrigabitur regula,Bonif.de Vitell. riuulis eius in malef.Tract. titu.de carcerib.priua.vel fractis.& custod.earũ.vbi scitè à nu.4.& maximè nu.7.vbi de pluribus casibus,& quibus,ac inquãtùm teneatur.Quid si
9 † carcere intricatus,in eo exanimatus inuẽtus fuerit,& ꝙ culpa custodis vel Officialis,id factũ præsumatur, nisi Medicorũ adhibita legatur attestatio & cautela,enodat Hypo.de Marsi.eius in Pract.§.diligẽter.nu.93.& §.attinguã. nu.51.& videtur tex.in d.l.vltima.ff.de custodia reorũ.ibi, Sed si custodia.& Ang.in verb.q̃d fama publica.ver.secundò quæro.nu.81.& ibi Aug.& in verb.qui Iudex.vers.quæ-
10 ro aliquis.nu.7.vbi † de detento, qui se exanimat,vulnus sibi infert,aut laqueo sese suffocat & suspendit, & quis teneatur,Iudex,an custos:facit §.Magistratus. in l.quemadmodũ.ff.ad legẽ Aquil.Tãgitur in reg.lxx.An verò præsumatur cõscientia,vel non, in suijpsius occisore,phœniceè quoad bonorũ publicationẽ distinguit Iurisc.in l.vltima. §.si quis.ver.sic aũt hoc.ff.de bonis eorũ, qui ante sentent.
11 mortẽ sibi consc.Hoc vnũ missum factũ nolim , † mitiùs quoad carceres & custodiã , cum sene,aut debili,quàm cũ iuuene & robusto,agendum:Ang.ibid.ver.quintò etiã.nu.
12 84.Quid † de incarcerato sine iusta causa effugiente,aperit Augu.apud Ange.in verb.qui Iudex edictum.vers.adde tamen.nu.6.degustat Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§. attinguam.num.40. & §.diligenter.nu.56.de huius regul. medulis , latus est campus apud eundem, d.§.diligenter.

num.

nu. 52.& locis præallega.& statutum Sabaudiæ, cap.cxiij. lib.ij.cum seq.

SVMMARIVM.

1 *Singulis diebus Dominicis, Iudex debet visitare carceratos, & de eorum regimine inquirere.*
2 *Idq; ne pereant fame, vel nimis lautè tractentur.*
3 *Carcer non est delitiarum, nec etiam tormentorum locus.*
4 *Arguitur Iudicum negligentia.*
5 *Hi Iudices duo vitia incurrunt.*
6 *Veritas odium parit.*

REGVLA CXLIIII.

1 SINGVLIS † diebus Dominicis, carcerum vinculis irretitos, & visere, & de eorũ regimine & tractatu, diligenter scrutari, inquirere & expiscari, Iudicis muneri & officio incumbit, sub pęna viginti librarum auri: text. Phœni-
2 ceus in l. Iudices. C. de Episc. aud. maximè † ne ad Saguntinam famẽ, & nimiã Platonicã cœnã, Diogenicã, ac heremeticam vitam, angustentur, vt nec Pythagorica ac lauta donentur, ac beentur vita: sed cuiusque conditione inspecta, alentur: sunt enim nonnulli, lupi, vultures, & edaces, quibus Babylonio agro esset opus, alios cicadas dixeris,
3 quod tã exili cibo, vitã agãt: vt enim † carcer, nõ ad oĩno dè Stoicã vitã degendã, sic nec ad Epicurum agẽdũ, decernitur: nec.n. vita Cumeæ, vt nec beata, eò serpit aut repit. Quod vtinàm atq; vtinàm, hodie obseruaretur: sic.n. plu-
4 rium euasionibus obuiam iretur, & hæ impedirentur. † In quo magnoperè damnãda, Iudicum nostræ ætatis, & similiũ, venit ignauia, cunctatio, ac segnities, quorum solertia, multa fœlicius & secũdiùs obuenirẽt: vt quotidie) nisi serò sapiant Phryges) in carcerũ effractoribus, & euasoribus, vi-
5 dere licèt. † In tãta aũt lactatos ignauia, id genus Iudices, sinistræ & nouercæ carceratorũ fortunæ, periculi suspitio & metus serpit, nedum ęstimationis & ignominiæ maculã incur-

incurrunt: l.j.in fi.C.de custod.reor.sed hoc est ferè micare digitis, vnde missum facio, quod in lente vnguentum, & aureo, vt aiūt, hamo piscari videar: † hoc tñ æquo animo, ferat quisquis quæso, quod bouē in lingua non habeā. De nostra hac regula, latus & quasi Babylonius cāpus, apud Hypp.de Mar.in eius Pract.§.attinguam.nu.72.

6

SVMMARIVM.

1 *Semel qui veniam habuit, aliam non obtinet.*
2 *Saltem sine prioris mentione.*
3 *Aliàs obreptionis & subreptionis morbo tabescit.*

REGVLA CXLV.

1 QVI † semel criminis alicuius, veniā à Principe obtinuit, & gratiā habuit, si in eum, aliud & secūdū irrepserit scelus, iterùm & denuò, † saltem sine prioris gratiæ me-
2
3 moria, veniam non adipiscitur: † aliàs enim obrepta & subrepta fertur: argumen. l.iij.C.de Episcop.aud.& contra hunc tunc demum extraordinariè inceditur, ad formā Iuris, stili, & statuti.

SVMMARIVM.

1 *Indulgentia solam pœnam, non infamiam, abollet.*
2 *Nec bona restituit.*
3 *Nisi hæc nominatim ea includantur: & infrà, reg.seq.nu.2.*

REGVLA CXLVI.

1 INDVLGENTIA † pęnam quidem, sed non infamiæ maculam, saltem facti, nisi rescriptū ea (vt hodie solet) nominatim donetur, aut indulgētię restitutio annectatur, abstergere & expiare creditur: l.indulgētia.vbi Palladius ille Bar.C.de generali abolitio. Bart.in l.j.C.de sentē.pas. & restit.& in l.vlt.nu.1.cod.iuxta illud Ouidij,

Pena

Pœna potest demi, culpa perennis erit.

2 notat gl.vlt.in d.l.indulgentia. † Idē de bonis proscriptis, creditur: tex.in l.ij.C.de sentent.pass.& restitut.in fi.Nam
3 Principis indulgentia, sola pęna, non item bona, † nisi mi nutim eorū meminerit Princeps, veniunt: his addatur gl. pen.in verb.quid sit in integrum.circa medium.C.de senten.pass.& restit.in l.j.& l.generalis. vbi Bal.& l.cum indulgentia.C.eodem.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio omnia restituit: nisi. & nu.2.*
3 *Restitutio an ius tertio quæsitum, complectatur.*
4 *Indulgentia non omnia complectitur, sed in eo à restitutione differt: & nu.5.*

REGVLA CXLVII.

1 PRINCIPIS † criminali rescripto, & restitutione, honor, militia, fama, vt & bona, restituta creduntur: Lynceus tex.in l.j.in fi.C.de sent.pass.& restitu.vbi Bar.& in l. in qōne.in fi.princ.vbi Babylonio campo Bar.maximè nu.
2 1.(vbi distinct.rem hanc depingit & enucleat, † & quando indulgentia, quando insuper restitutio, omnia ambiat, & sepiat, ablata, & quando non: & nu.4.)& Bal.in d.l.j.& d.l.
3 in qōne. nu.4.& 5.vbi † an & quando restitutio, ius tertij
4 complectatur, & ambiat.† Quamuis in indulgentia, in di-
5 uersam partem, superiori reg.itum sit:† in quo indulgentia à restitutione, dissidere creditur: dictis Iurib.& glo.antepe.in verb.potestate.in d.l.in qōne.in prin.glo.in l.in insulam.glo.vlt.in fi.hanc erigens, inter indulgentiam & restitutionem, differentiam, de sent.pass.& restit.C.

SVMMARIVM.

1 *Abolitionem literas quando accusator obtineat, & quando non: & nu. 2.& 4.*

Intra

3 *Intra triginta dies à rei custodia, eas obtinere debet.*
4 *Partium consensus non sufficit aliquando in abolitione.*
5 *In criminalibus, Iudex reorum consensum non sequitur, sed in ciuilibus sic: & nu.6. vbi nec partium pacem.*
7 *Abolitio triplex.*

REGVLA CXLVIII.

1 ABOLITIONVM † literas, à Principe accusator non obtinet, secundùm iuris communis dispositionem, si vel calumnia ad accusationem prosiliisse, à reove corruptus dicatur, vt nec reo pœnam aliquam corpoream (nisi
2 eo applaudente) passo, & † hæc, nisi illo casu, suam, suorũve iniuriam, insectetur, vt & hoc, nisi reo consentiente:
3 Phœnicei tex. in l. ij. & iij. C. de abolitio. aliàs autem † intra triginta dierum, à rei custodia, spatium, non vlteriùs, vel inuito reo, causa cognita, eas obtinet: d. l. ij. & l. iij. præallegat. ver. quãdo autem, &c. & ver. post hoc verò, &c. Quibusdam tamen criminibus, quæ pedetẽtim recenset Imperat. in d. l. ij. à ver. sin autem, ibi, Vt in violata Maiestate, dẽ
4 ptis, &c. Creditur insuper † abolitioni, vel partibus arridẽtibus, si testium tormenta legantur, & adsint, locum non fore: d. l. iij. ver. quòd si ingenuorum, &c. Hinc elicit & ex-
5 haurit additio ad Bart. eò loci, † in criminalibus reorum (vt fit in ciuilibus) consensum, Iudicẽ sensim non insectari: in hanc pedibus manibusque iuit sententiam Bal. eò loci.
6 nu. 2. vt † Iudicẽ, vel partibus ad pacẽ & concordiã deductis, ex officio in criminalibus procedere posse opinet. De his nonnihil Spec. tit. de abolit. lib. iij. cuius sata huc transferre, & inserere, ex sparsis aliorũ velleribus, politã sibi ordiri & texere telã, videret.
7 † Ille ãt triplicis gñris depingit abolitionem: vnã, nempè, generalẽ, de qua, C. de generali abolit. specialem, & legalem, de quibus, tit. de abolitio.

SVMMARIVM.

1 *In criminibus pœna præter naturam, aut ex accidenti prouenions.*

niens, non consideratur.

REGVLA CXLIX.

1 IN delictis † augmentum pœnæ, præter naturam, & ex accidentali manans, fluens, ac proueniens, haud considerationis esse itum est: scitè Bar. consi. xlj. lib. ij. consi.

SVMMARIVM.

1 *Reo liberato aut absoluto, pars ciuilis an, & quando in expensis, & eo, quod interest, condemnetur.*
2 *An & quando, Fisci Procurator.*
3 *Quis accusator, infamiam incurrat, & quis non.*
4 *De pœna calumniantium: & nu. 5.*
6 *Accusator conuersando cum reo, præsumitur calumniator.*
7 *Plures quoad expensarum condemnationem opiniones: & numer. 8. & 9.*
10 *Hodie quid.*

REGVLA CL.

1 REo † criminis liberato, aut absoluto, pars ciuilis, quando in expensarum condemnationem, & eius, quod rei
2 intereſt, irrepat, & labatur: † Procurator insuper generalis seu Fiscalis, nulla ciuili parte existente, & quando non, tetigi & nonnulla sata reliqui reg. xxxvij. à nu. 5. ad fi. vsq;, ad quæ recurras oportet: iuuat l. ex varia de delatorib. lib. x. C. vbi glo. iij. glo. j. in l. ex quibusdam. ff. de iure Fisci. vbi
3 † qñ, & in quem criminis delatorem, infamiæ labẽ, irrepere & serpere obueniat, & quis ex ea macula enatet emer-
4 gatque. † De calumniantium pœna, scitè Innocen. in c. vlt. extrà, de calumniato. vbi glos. antepen. quando de calumnia agi possit, sese torquet: sed videatur l. j. cum glo. magn.
5 C. de calumniato. † Pœnam autem calumniatoris, esse tallionis, nec pœna falsi hunc puniri tenet Albert. de Gandi. in eius malef. Tract. tit. de falsarijs. nu. 23. de hac reg. & de

calumnia,

calumnia,Ang.eius in malef.Trac.in verb.& ad querelam
6 Titij.verſ.an,& quando.nu.71.cum ſeq.vbi † actor conuer-
7 ſando cum reo, in calumniæ præſumptionē labitur. † Alij
eò rem deducunt,vt ſi iuſta agēdi cauſa legatur,nulla ſerpſiſſe calumnia dicatur,aliàs ſic:& hoc caſu,in publicis criminibus, ad ſupplicij paritatē & æqualitatē eatur:in priuatis aūt,extraordinariè incedatur:l.ſi.C.de calumniato.
8 l.& in priuatis.ff.eod. † Alij nullomodo probantē calūnia
9 notāt,nō aliàs.Ab† alijs deniq;,eò ventū eſt,vt in calūniari ſolitū,ſerpat calūnia, non aliàs:hæc effingit & depingit
10 Spec.tit.accuſari cōtuma.nu.vlt.lib.iij.Sed † vbi extraordinariè itur,accuſator informationū notitiā nō habet:ad de accuſatoris probationes vel Hectoreas, Achileis factorum iuſtificatiuorū,aut reprobationū,probationibus,eneruari.hinc nonnunquàm reus abſoluitur ab inſtātia,ſed ſine expenſis,& eo,quod intereſt:nonnunquā expenſas reus obtinet,ſed vlteriùs nihil:aliquando vtrunque cōſequitur: quæ omnia à iuſta agendi & inſectandi cauſa emergunt.

SVMMARIVM.

1 *Cuius ſumptibus,proceſſus criminales texantur.*
2 *Hodie cuius expenſis.*
3 *Iura noua,diſſident aliquantulùm cum antiquis.*
4 *Hodie quis ſumptus præſtat,ſaluo iure repetendi,&c.*
5 *Plures rei ſimul condemnati,inſolidum tenentur.*
6 *Condemnati donec ſatisfecerint,non laxantur.*
7 *Hodie ſaltem ſine cautione,non relaxantur.*
8 *Creditor tenetur alere ſuum debitorem,inopem,carceratum.*

REGVLA CLI.

1 CVIVS † ſumptibus & expenſis, proceſſus, criminalis contexatur,ſtruatur,ac erigatur,guttulā ſeuit Bal.in l. iij.C.ad legem Iuliam.de adulte.pluribus. & Ange.eius in malef.Tract.in verb.& ad querelam.ver.quæro,an ſuccumbens.nu.73.† Hodie cùm hac in Sabaudia,tū in Gallia,eò
2

ventum eſt,vt ferè tota in partis ciuilis onus proſecutio, ſerpat,ſi velut Midæ, aut Crœſi diuitias nactus actor dicatur: reprobationum & iuſtificationũ caſu dempto, ſi hoc caſu,reus zonã non perdiderit, aut quintæ claſſis ambitu nõ ſepiatur,& inops non ſit.Sin pauperior Iob, dicatur,vt notoriè id præſtare reus nequeat(quàmuis non facilè miluio,vt nec accipitri tendatur rete) pars ciuilis ſuppeditabit:vt reg.xij.nu.14.deguſtauimus.Quòd ſi vtriuſq; partis humeris ſit impar,ad Fiſcum & ipſius ærarium,delphineo paſſu itur,& velut ad deos,& extremam anchorã,vt aiunt,
3 pedibus manibusq; confugitur,& recurritur.† Quæ Iura moderna, veteres auias è pulmone reuellentia, ſi non ex diametro pugnent, diſſident tamen aliquantulùm cum iure communi in l.Circenſium.de Decurio.lib.x.C.& l.lege Cornelia.§.vlt.vbi gl.ff.de iniur. vbi de reo ſoluendo exiſtente.& l.cùm ſæpè.iuncta ibi glo.in verbo,agnoſcere.de erogatio.milita.anno.lib.xij.C.vbi de parte ciuili, reo,onere,& æquo pauperiore,ac ſoluendo nõ exiſtente.& l.lex Cornelia.ff.ad Senatuſconſ.Syllania. vbi de Fiſco in par-
4 tium ſubſidium,adito.† Hæc noua iuris forma,incedit,ſaluo iure repetendi in fine iudicij,ſi dictum in ſententia fue
5 rit.† Plures inſuper rei,vna ſententia condemnati, inſolidum tenentur:l.item Mela.§.ſed ſi ſeruum plures.ff.ad leg. Aquiliam.iuncta ibi gl.mag.quæ eius, quod partis inter-
6 eſt,meminit.† Condemnati autem,tantiſperdum integrè ſatisfecerint,carcerum vinculis irretientur: can.peſsimã. xxiij.quæſt.vltim.& cap.ex parte iuncta glo. in verb. con-
7 tumacia.& c.ſequen.de verbor.ſignific.† & ita vtimur,ſaltem non præſtita idonea & ſufficientiſsima cautione. His
8 nectatur, † creditorem carcerato pauperi debitori, alimenta præſtare : Hyppolit.de Marſil. eius in Practica.§. attinguam.nume.74.

SVMMARIVM.

1 *In proceſſus formatione,accuſantis fauor præfertur.*
2 *In deciſione,rei fauor primas tenet.*

Regula

REGVLA CLII.

1 IN † criminalibus ea, quæ ad iudicij erectionem, & ordi-
2 nationem spectant, in actoris, † quæ verò ipsius litis decisionem redolent, in rei fauorem interpretationem admittere, crebriùs itum est: hanc adfert distinctionem, & in eo multus est Bar. in l. de die. in princ. num. 2. ff. qui satisdare cog. & ibi glo. mag. ex l. quicquid adstringendæ. de verborum oblig. & l. Arrianus. ff. de actio. & obliga. l. fauorabiliores. ff. de regu. Iuris. & Dynus in capitu. cùm sunt partium. de regul. Iur. in vj. Hic locus plures vel peritissimos, longè lateq; torxit, & Tyria inter eos maria concitauit: & dubio procul nodosus est, dumetisq; plenus, quasique folijs Sybilæ obscurior. Huic autem regulæ pondus addetur ex reg. de qua Decius in consi. ccccxlix. col. j. visis duobus cõsilijs. Docto. in dicta l. de die.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nec durus, nec mitis esse debet.*
2 *Iudex nec seueritatem, nec clementiam affectabit.*
3 *Iudex in leuioribus tenuis erit.*
4 *In atrocioribus, atrox.*
5 *Pro delicti qualitate, omnia Iudex pensitabit.*
6 *Iudex mediocritatem insectabitur: & nu. 12.*
7 *Seueritas & clementia in Iudice, vitio vertuntur: & nu. 8.*
9 *In dubijs clementiores esse, melius est.*
10 *Quid clementia.*
11 *Quid seueritas.*
13 *Summum ius æquitati cedit.*
14 *Benignitas ab æquitate non aliena.*

REGVLA CLIII.

1 IN criminalibus † Iudicis muneri, officio, & honori incumbit, ne quid durius, vt nec æquo remissius, sed prout
2 quæque res expostulat, vt statuat: † seueritatis autem, aut

3 clementiæ gloria, affectanda non est. † In leuioribus etenim
4 causis, mitiores esse oportet pœnas. † At in grauioribus legis seueritatē, cū aliquo benignitatis temperamēto, & insectandam & amplexandā, pluribus Iurisc. ait in l. respiciendū. in prin. ff. de pœnis. eò pertinet l. Pedius. circa
5 fi. ver. & omninò, &c. ff. de incend. rui. & naufrag. † Pro mēsura, & delicti quātitate ac grauitate, pœnas statuendas, Calistra. Iurisc. in l. diuus Pius. ff. ad legē Corn. de fals. au
6 tumat. hæc eò pertinent & tendunt, vt † mediocritatē Iudex, quantùm in se est, insectetur, nimiā autem exterminet seueritatē, remissior insuper æquo, & delicti pondere non
7 sit. † Vtrunq; enim horū, in Iudice, vitio vertitur: illa autē laudi & gloriæ ducitur. Etenim durū, aut remissum esse, vitij labē habet: mediū autē virtutis nomine septum, nemo nescit: hæc ex l. hodie. in fi. ff. de pœnis. Qua de causa, seueritatē clementia conditā, Isocrates ad Nicoclē, esse opor-
8 tere arbitratur. † Duorum autē alterū alio scelestius, omnes norūt: durū enim tyrannidē redolet: leue autem humanitatē sapit: Seneca degustat lib. ij. De clemētia. Quo fit,
9 vt † si mediocritatē quis difficilē, olfacere & attingere nequeat, in leuiorē & mellitiorē promptior partē deflectat, oportet: d. l. respiciendū. in fi. princ. Nā ex dobus malis, mi
10 nus & leuius seligendū, omnibus in vdo est. † Clementiā autem, hic accipias, velim, pro humanitate, & benignita-
11 te: vt hic Iurisc. enucleat & enodat. † Seueritatē autem, pro iuris summo rigore, vel temperata animi vlciscēdi po
12 testate, nonnullis accipi visum est: sic † Iudex perpenso iudicio, ac causa cognita, decernet, & ita, vt stateram non transiliat: in quo summoperè circunstantiarum inspectio floret: iuxta illud,

Si bene facta notes consultus, Iura sequentur.
Factum præcedens, ordine Ius sequitur.

13 † Ius summum æquitati cedere, hancq; præponderare, & iudicij in æquo & bono præferendo, velut cereo naso, cir-
14 cunstantijs vtendum, pulchrè Aristot. v. Ethicor. † Benignitatis autem vocabulum, ab æquitate desciscere, aut deflectere non crediderim.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus causa in sententia necessariò exprimenda non est.*
2 *Sed in criminalibus sic.*
3 *Et ita obseruari creditur.*
4 *Idem creditur de sententijs Iudicis ad quem, infirmantibus, et quibusdam alijs.*
5 *Hodie quid.*

REGVLA CLIIII.

1 ETSI † in ciuilibus causæ, quæ eò Iudicē illectarit, expresio, necessaria crebriùs nō credatur: notat. in c. con
2 suluit. de re iudica. & l. ij. §. fi. de infam. cū alijs. † In criminalibus tamen, quàmuis id digitorū percusione non fiat,
3 exprimendā, & operæpretiū, & vtile fore itum est. † hanc pasim seruari à Iudicibus criminalibus, sniam, refert Augu. apud Ang. eius in malef. Trac. inverb. & quia nobis. nu. 3. & 4, Bal. in c. sicut i nobis. nu. 3. extrà, de senten. & re iudic. vbi indistinctè in criminalibus exprimi causam opor
4 tere opinatur. † Idē credidit in causis appellationū infirmātibus, & pluribus alijs ibi ab eo enumeratis, quem videas: scribētes oēs in l. properandū. §. illo. ibi, Ipso videlicet Iudice, hoc ipsum in sua sententia manifestante, &c. & ibi
5 gl. in verb. sententia. C. de Iud. † & ita crebriùs vtimur.

SVMMARIVM.

1 *Qui feratur sententia in criminalibus, & vbi.*

REGVLA CLV.

1 OMNIS † ferè criminalis sententia, aut in audiētia, Iudicis viua voce, fertur: aut Iudex, suā sniam vel ordinationē, dat Scribæ in scriptis signatā, tandē in audiētia Iudice pſente per Scribā pronūciandā, vbi partiū Procuratores adesse cōsueuerunt: quo facto, ea iterū solet reo detēto

pronunciari. Quod videtur procedere, in Iudicibus, sedendi locũ habentibus. Alij aũt ipsis Procuratoribus, aut partibus, per Scribã ipsis traditã sententiã pronunciant: & ita vt plurimùm vtimur. Diximus reg. cxxviij. nu. 1. 2. & 3.

SVMMARIVM.

1 *Ex vno delicto carceratus, potest pro alio, etiam ab alio Iudice recommendari & detineri.*
2 *Citra prioris causæ præiudicium.*
3 *An ob crimen detentus, pro ciuili debito possit recommendari.*

REGVLA CLVI.

1 EX † vna maleficij causa, carcerũ vinculis irretitus, pro alia, vel per alium Officialẽ & Iudicẽ, potest, vt sic di-
2 cam, recommendari: ita tamen, vt † prioris causæ executio, ea de causa, vt nec prioris processus erectio, non impediatur, sed imprimis & ante omnia, formetur: scitè Angelus in malef. Trac. in verb. quod fama publica. num. 63. &
3 ibi Aug. latiùs, & † an ratione criminis detentus, pro ciuili debito possit commendari: de hac materia, Babylonius Bar. cãpus in l. ij. §. vlt. nu. 4. & similib. ff. de custod. reo. vbi scitè per distinctionem, rem hanc expiscatur & enucleat, nec aurum in (honos sit auribus) stercore quærit: de hac recommendatione, latus est cãpus apud Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. attinguam. nu. 32. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Ante sententiam Iudex, Medicorum consilio, de vulneris qualitate inquiret, & quando.*
2 *Medicorum iuratorum relationi statur.*
3 *Plures habendi, si adsint, nec tunc vni creditur.*
4 *Medicis discrepantibus, peritioribus statur.*
5 *Aequè peritis, verisimiliora dicentibus.*
6 *In dubijs, aut paribus, rei fauor inspicitur.*

Ciuiles

7 *Ciuiles casus quatuor dempti.*
8 *Medici munus, & officium.*
9 *Medicus ad quæ animaduertere debeat.*
10 *Notabiles vulnerum circunstantiæ missæ non facienda.*
11 *Medici in vulnerum relatione, sunt coniudices.*
12 *Medicorum relationi, vel de sola credulitate, statur.*

REGVLA CLVII.

1 ANTE † sententiam Iudex Medicorũ consilio, de cicatricis & vulneris qualitate, inquiret, si hi haberi possint, nisi notoriè de ea re Iudici liqueat & appareat: iuuãt quæ seuit Bald. in l. vnic. C. vt quæ desunt Aduoc. maximè nu. 2. latè Ang. eius in mal ef. Trac. in verbo, cicatrix & signũ. nu. 3. & 4. & ibi Aug. †
2 Creditur aũt Medicis, seu Chirurgis iuratis, vulneris lætalis vel non, cicatricis remanẽtis vel non, & alias qualitates referentibus: tex. aureus in l. semel. de re milita. lib. xij. C. Cæpol. cons. lxij. l. cõparationes. C. de fid. instrumentorũ. c. significasti. extrà, de homic.
3 † Et plures habendi veniunt, si adsint, & tũc vix vnius staretur relationi: vt in simili, in Auth. de nõ alienãd. §. qđ autem. ver. siue in hac regia. not. in l. j. in prin. nu. 2. ff. de ventre inspicien. apud Barto. & l. quid tamen. §. si arbiter. ff. de arbitr. Bar. in l. si in rixa. circa fi. nu. 13. ff. de sycar. Bald. in c. j. in prin. ver. sed quid est quòd. nu. 11. quibus modis feudum amittat. in vsibus feudorum. facit in argumẽ. aureus tex. in l. quotiès. de pond. aur. in fi. lib. x. C. congruit c. cùm
4 in cunctis. extrà. de election. † Quid si discrepent eorũ in relatione, peritioribus stabitur: argum. glo. mag. circa me
5 dium. in c. vt veterum. in ix. dist. † Sin æquè periti dicãtur, verisimiliora dicentibus. argum. aurei text. in l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testib. tex. Lynceus cum gl. mag. argentea in c. in
6 nostra. extrà, de testib. Bal. in d. c. j. Sed si † in omnibus, Iudex hos æquè sonare perspexerit, rei fauor præferatur, oportet: argum. l. fauorabiliores. ff. de reg. Iuris. & c. ex literis. de probationib. & c. inter dilectos. in fi. de fide instru-
7 mentorum. † quatuor casibus ciuilibus tamen exceptis:

vt per dictam gl.in d.c.in nostra.de re iudic.extrà. latè de his omnibus,Ang.eius in malef.Tract.in verb. præallega. vbi August.& Alber.de Gand.simili Tract. tit.de homici. & eorum pœnis.nu.26.vbi scitè de diuersa Medicorum re
8 latione.† Medicus autem eo fungetur munere, in vulneribus & cicatricibus lætalibus,aut aliàs labem ac maculam instillantibus referendis,vt hæc omnia expiscetur & scru
9 tetur.Imprimis enim †ad vulnerati seu percussi debilitatē,animaduertet.An insuper læsus ꝑdat,vt aiunt,loquelā: is enim mortuum redolet:l.iubemus.ver.si enim.C.de te-
10 stam.vel si sensum seu intellectum amittat.† Ex eo enim grauiorem censeri morbum,itum est: l.ob quæ.ij.respon. ibi,Sed si vitium.ff.de ædili.edicto.& l.in aduersa. ff.de testamen. Olfaciet denique Medicus in relatione facienda, robur vulnerantis,qualitatem ac vulneris profunditatem, locū & magnitudinem vulneris, immoderatum sanguinis fluxum,& id genus alia delictum aggrauantia,non omittet:de his gustum satum nobis reliquit Ang. in verb.& ex interuallo.nu.13.cum seq.vbi Aug.his ferè congruunt ca. ij.de Cleric.percuss. & d.c.significasti.el ij.de homicid.extrà.his accedant quæ de testimonijs reg.lxviij:nu.9.& sequen.dicta leguntur.& quod Soc.in eius Fallen.regu.426. ij.fallentia,& iij.ait. De hac regu.gustum habes regu.ij.à
11 nu.6.& 7.vbi huius regulæ ratio redditur,quòd † videan-
12 tur coniudices,putà:hinc fit,vt † credulitatis ipsorum ratio suppetat.

SVMMARIVM.

1 *Reus non relaxatur fideiussorum colore,si vel ab initio,vel in subsidium,pœna corporalis veniat imponenda.*
2 *Ratio huius regulæ.*
3 *Qui veniant incarcerandi,aut laxandi.*
4 *Cautelæ ad relaxationem,in secundo regul.membro , & quando Fisci Procurator fideiussorem accipere non teneatur: & nu.5.*
6 *Hodie qui incedatur.*
7 *Fideiussores quid caueant,& ad quid sese obligent.*
8 *Alienatio non pertimescenda.*

Regula

1 OB † crimen,pœnā corporalem,vel ab initio vel ex pòst
facto in subsidium,redolēs,carcerū vinculis irretitus,
fideiussorum prætextu,non extricatur, nec carceribus re-
2 laxatur regulariter. † Ratio autem redditur,ne illusoriā
Iudex ferat sententiam, in delinquentis personam, exe-
cutione cassam & destitutam:hæc exhausta videtur ratio,
ex l.j.§.& generaliter.in fi.ff.de pœnis.hanc rationem ad-
fert Palladius ille Bartol.in l.ij.numer.3.ff. de public.iud.
idem Babylonio campo in l.j.num.3.ff. de custod.reo.vbi
3 † qui incarcerandi vinciendi,& relaxandi veniant,minu-
tim expiscatur.gustum seuit Ang.eius in malef.Tracta.in
4 verb.quod fama publica:nu.67.vbi † tradit cautelam & li-
mitationem,vt huius regulæ secunda pars incedat,nisi de
posita,cum dominij translatione in casum condemnatio-
nis,pecuniaria summa, vt tunc relaxetur reus: vel datis
fideiussoribus idoneis,sufficientibus, & bona non de facili
5 peritura,possidentibus.Aliàs autem,† Fisci Procuratorē,
6 fideiussorem eo casu acceptare, cogi non posse .† Hodie
eò ventum est, vt in priori reg.membro,vix quis fideiusso
rum colore & pallio,relaxetur (quàmuis certo destinato
locó, vt in Magnatum reorum domicilio, hi sub fida ali-
quando detineantur custodia) In secundo verò membro,
nonnunquàm,pro rei qualitate, delicti atrocitate, & cri-
7 minis probatione.† Solent enim horum fideiussores, bo-
na pro bonis,& corpus pro corpore, in casum condemna
tionis,obligare,sufficere,& submittere, cum renunciatio-
nibus huic negotio congruis: & crebriùs per vrbem in ar-
8 restis,vt sic dicam,constituuntur.Nec † bonorum aliena-
tio aut dilapidatio pertimescenda veniet, datis his quæ
reg.cxxxviij.diximus:vt interim, neuter, in emendæ seu
mulctę condemnatorię preiudicium,quicquam distrahe-
re queat.De huius regulę materia,degustaui reg.cxxv.nu.
8.& hæc ita vera sunt,vt murum aheneum scribentes du-
xerint. De fideiussore rei, Babylonio campo Hyppol. de
Marsi.eius Pract.§.attinguam.per tot.

Summ-

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus in foro conscientiæ,remißio, facta,in foro contentioso,non prodest reo.*
2 *De remißione in confeßione,vel testamento facta.*
3 *In foro conscientiæ, rancor quidem, sed nec iniuria, nec ipsius actio,vt nec id,quod iniuriati interest,remittitur.*
4 *In contrarium quidam iuerunt.*
5 *Limitatio reg.si mera actionis remißio arguatur.*
9 *Confeßio, mensa Domini,& testamentum,neceßitatem in Christiano arguunt:& nu.7.*
8 *An iuramentum:& nu.9.*

REGVLA CLIX.

1 IN † criminalibus iniuriæ remissio in foro penitētiali fa-
2 cta,in iudiciali ac contentioso nō prodest: vt † in confessione coram Sacerdote facta,vel in testamento,qua oībus
3 parcit, sibiq; illatam quis iniuriā, remittere ait:† tunc.n. rancorem & odium quidē,sed non iniuriā, seu ipsius actionē,& id,quod eius interest,cōdonare creditur:in hanc iuit pedibus manibusq; sniam Bar.in l.si tibi. §.j.ff.de pact.nu. 3.Ang.nu.4.& glo.vlt.in §.vlti.Institut.de iniur.latè Ang. eius in malefi.Tract.in verb.comparent dicti inquisiti.nu.
4 28.& nu.29.vbi † Augu.in contrariam it sententiā. † Hæc
5 tamen non procedere crediderim, si alicundè mera possit argui remissio,vt si actionem se condonare,aut liberè plenā facere iniurię remissionē,voce traxerit,eò nō aliena ad monitione illectus, & lactatus, aut mortis,seu dānationis
6 periculo pulsus,sed proprio motu instigatus. Nā † in casu confessionis,& testamenti,tpe morbi,factorum potiùs necessitas, quā libera volūtas arguitur: vnde remaneat actio (si reconualescere eā nō dixerimus,more donationis cau-
7 sa mortis)oportet.† De mensa Dñi, præcedenteq; confessione, Christiano necessarias, idem dixerim quod de prę-
8 dictis. Quòd † si iuramētum annexum dicatur,nonnullis remissionem eo iuuari, visum est:vt apud Ang.eius in malef.

9 lefi.Trac.præallc.loco.nu.29.sed † mihi æquè facile iuramentū,atq; remissio, vt:vnde,aliūdè expiscandū,firmitatis & cōiecturę robur consulerem.Nec.n.iuramentum iniquitatis vinculum creditur,maximè obtenta absolutione.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos,vel à Iudice comminatus, criminis confeßionem non deteget.*
2 *Nisi aliundè sciat,aut sociorum ratione, & quò coniuratio euitari poßit,& ratione scandali:& nu.3.*
4 *Punitur Sacerdos reuelans confeßionem:& nu.6.*
5 *Falcem quis in alienam messem immitere non debet.*

REGVLA CLX.

1 SACERDOTIS † muneri & officio,crimē sibi in cōfessione detectū & apertū,vel si à Iudice cū iureiurādo exposcatur,non enucleare,nec reuelare incumbit:quod pro-
2 cedit, quodcunq; illud crimen sit: † nisi aut socij adessent, vel quò præcaueretur futuræ criminis destinationi, eiq; vt obuiam iretur,vel à Iudice,vel à minitato. Additur,vt tūc
3 demùm reg.non procedat,† si aliundè,quàm à confessione Sacerdos id sciat,vndè scandalum immineat:text.in c.omnis vtriusq; sexus.de pœnit.& remiss.versi.caueat autē,&c.
4 ad fi.vsque, cum ibi notat.vbi Anto.de Butr.& Imol.† punitur enim eò loci Sacerdos, confessionem reuelans:ideoque regulariter ei est prohibitum:scitè discurrit Ang.in eius malef.Tracta.in verb.*& hai tradito la tua patria.*nu.18.
5 vbi Augu,Sed hæc Theologis missa fient, † ne in alienam segetem,falcem immittere videamur:interim tamen missus non fiet aureus text.in capitul.dilectus . vbi Lyncea gloss.in verb.reuelare . extrà , de excessib.Prælator. vnde huius regulæ flumen manat , scaturit , & profluit : cui nectatur can.Sacerdos . de pœnit.distin.vj.vbi etiam de eius
6 pœna.† Deponitur enim,& perpetuò ad pœnitendum detruditur.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Reus semel, vel à sola iudicij obseruantia exutus, iterùm non vexabitur pro eodem scelere.*
2 *A quocunque: nisi.*
3 *Ignorantia qui probetur, & quòd præsumatur.*
4 *Scientia qui probetur.*
5 *Hodie vix regula obseruaretur, nouis indicijs superuenientibus.*
6 *Sententia absolutoria, in criminalibus, lata, nunquã trãsit in rẽ iudicatã aduersus Procuratorẽ Principis, probationibus enatis, emersis, & de nouo superuenientibus: sed cõtra partẽ ciuilẽ, sic.*

REGVLA CLXI.

1 REVS † semel, vel à sola iudicij obseruãtia exutus & laxatus, iterùm & denuò pro eodẽ crimine nõ insimulat: Lynceus tex. in c. de his criminibus. extrà, de accusation. & can. veniam: xxxv. q. ix. & l. si cui. §. ijsdem. ff. de accusa. Qđ
2 sic accipias velim, † siue ab eodem, siue ab alio, eo qui de prioris accusatoris præuaricatione edoceat, qui ve iniuriã propriã, aut suorum, prioris accusationis inscius, insectatur, dempto: vt in d. §. ijsdem: text. in l. si quis homicidij. C. de accusat. gloss. vlti. in d. c. de his criminibus, gustum seuit Spec. tit. de abolitio. nu. 6. lib. iij. Bar. in d. l. si cui. § iisdem. nu. 1. de accusatio. aureus text. cum glo. mag. Lyncea, in l. qui de crimine priu. respon. C. de accusatio. sin ex eodem fonte, plura euolent crimina, vnius interim, alterius cunabula & accusationẽ haud impediri, idem tex. versi. tamen. Ordicus tenet, quàmuis sapientiùs acturum Iudicem eodem modulo vtrunq; trutinãtem opinetur, idẽ ferè voluit
3 d. l. si quis homicidij. in fi. respõ. † Ignorantia autem, ex eo cõuincitur, quòd in cõtrarium, nulla floreat nec extet probatio, vnde ignorãtia præsumitur: vel ẽt probatur iuramẽto: Bar. scitè in d. §. ijsdem. nu. 2. cum Iuribus ibi contextis
4 & connexis. † Probabitur autem scientia, quòd sit vicinus, & proximus, vel quòd ea erat ibi publica fama, vbi conuer
5 sabatur: idem Bar. num. 3. Sed † vix hodie, nouis saltem superue-

peruenietibus probationibus & indicijs,obseruaretur hæc regula,si à sola iudicij obseruātia laxetur multò minùs, si à carcere quidē,aut arrestis exuatur, cū sese repræsentādi cautione,& submissione totiès quotiès, pcipuè aliundè ex piscatis indicijs,aut probationibus: qua in re q̄ cautè ince dere debeat Iudex videbit:huius rei micā seuit, nec aureo hamo piscatur,Petr.Rebuf.in procem. Cōstitut.reg.glo.v. nu.118.vbi in fi.aureū dictū inserit nec in lēte vnguētum.
6 † nunq̄ putà,sn̄iam absolutoriā, transire in rem iudicatā, quoad Principis Procuratorē,probationibus enatis,quoad partem ciuilem transeat licet, in criminalibus.De hac reg.suprà,eod.reg.xxxvij.à nu.4.& reg.cxxxvj.nu.2.

SVMMARIVM.

1 *Causa criminalis,biennio terminanda.*
2 *Biennio lapso,absolutioni locus est.*
3 *Hodie non seruatur:& nu.*4.
5 *Fatalium lapsorum exceptio,in causis leuibus & quoad partem ciuilem adfertur.*

REGVLA CLXII.

1 CAVSAE † criminales, biēnio saltē terminādæ veniūt: l.vlti.C.vt intra certum tempus crimi.quæstio.termi.
2 † Quo lapso,absolutioni à iudicij obseruantia, locus esse creditur:d.l.vlt.circa med.& Iudex negligens, mulctæ sub
3 iugatur:eò loci.in fi.sed † hodie hæc vix obseruantur,† ma
4 ximè in Curijs supremis, vbi nulla hmōi præscriptio vi-
5 get,ob processuum & causarum multitudinem:alibi † exceptio fatalium lapsorū in leuibus à quibusdā adducitur.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus appellatio olim indistinctè non admittebatur.*
2 *Hodie omnis de facto,recipitur,siue ab interlocuto.siue à definit.* nu.3.& 7.

Tertius

REGVLA CLXIII.

1 QVAMVIS de iure communi,† in criminalibus appellatio nō indistinctè admittatur: text. cum gl. in l. si qua pœna. ff. de verb. & rer. signific. vbi Bartol. & alij. multus est Ang. eius in malef. Tracta. in verb. præsente dicto Caio &
2 appellante. per totū. maximè nu. 20. Attamen eò † hodie ventū est, vt omnis regulariter indiscriminatim appellās (nisi in Curijs appellationes non recipientibus, supremis,
3 vel alijs, incertis casibus priuilegiatis) audiat̄: idq̄; † siue de interlocutoria, siue de definitiua, vocem traxerimus: & ita
4 vtimur. Nā † si tertius, pro cōdēnato, appellās, admittat̄: l. non tm̄. ff. de appel. quàmuis credatur exceptus casus spōtaneæ confessionis: Hyppo. de Mars. in eius Practic. §. postquàm. nu. 32. cum præceden. si in ea reus perseuerarit, quātò magis reus appellans, audietur? l. quantò magis. ff. de iureiur. Auth. multò magis. C. de Epis. & Cler. §. & vt pleniùs. l. vnica. C. de rei vxo. actio. Ang. eò loci. versicu. & ꝙ possit.
5 numer. 32. vt † & ab incarceratione & detentione, intra

decem

decem dies,à quolibet die detentionis,quod grauamen iugiter & perpetim duret,appellare liceat:Ange.in verb.qui Iudex dictum.versi.quæro aliquis.nu.13.idem voluit Hyppo.de Mar.eius in Pract.§.expedita.nu.73.& §.ordine.nu.
6 6.vt vel † à sententiæ declaratione, nedum à sententia,aplandi reo fas esse credatur: l.ab executore. ij.respon.ff.de
7 appellatio.† Hæc indistincta appellandi facultas, pondus & robur accipit à l.addictos. in fi.C.de Episco.audien.& l. & in maioribus.& ibi gloss.j.C.de appellatio.& l.addictos. & l.si quis.in fin.iuncta glo.pen.& vlt.C.de appellationib. vbi in criminalibus,vel capitalibus, nedum ciuilibus cau-
8 sis appellatur. † Appellans autem reus, si quidem de corporali,aut simili agatur pœna, ad Iudicem appellationis,
9 actoris expensis,vinctus deducitur,† quò corā eo ore proprio grauamina ipsemet, sine Procuratoris aut Aduocati ministerio,euomat & declaret: nec tunc communiter relaxatur:Ange.in verb.præsente.ver.quæro,an appellatione.
10 nu.16.vbi † de appellante à captura,an retineri necne,de
11 beat,digladiatur: † hæc autem grauamina,mox Fisci Procuratori deferuntur, quò illis respondeat. horum insuper grauaminum,copia parti ciuili,concedi solita est, quò il-
12 lis etiam respondeat. † Sin de mulcta pecuniaria, verba fiant,appellans reus,pecuniariam summam Fisco adiudicatam,consignans,& pro ciuili ac expensis cauēs,crebriùs relaxatur,cum submissione,sese coram appellationis Iudice, suo tempore & loco in statu sistendi & repræsentandi,
13 ac iudicatum soluendi.† Appellare insuper potest,à minima, pars ciuilis, nedum Fisci Procurator: vt si quidem de sola agatur emendæ nomine pecuniariæ summa, tunc demùm vtroque, vehementia solo Fisci Procuratore appellā
14 te,non relaxetur reus, † aliàs sic, eo tamen quo suprà dictum est,modo,putà,& submittendo,& iudicatum, ad verisimilem vsque summam,soluendi, cauendo.Quòd si de alterius farinæ,pœna infligenda, quæritur, eo quo suprà dictum est modo,incedatur oportet,vt nempè vinctus dedu-
15 catur. Et † quemadmodum in prima instantia, qui semel carcerum vinculis relaxatus extitit, si Iudex in processus

visione,

visione,pœnæ, vel pecuniariæ,nē dicam corporali, locum fore agnouerit,ita in appellationis causa, quibus reū casi bus vinculis solui diximus, hunc extemplò & priùs, quàm sententiæ vim olfaciat, nedum ipsi pronuncietur, retru-
16 dendum & restringendum statuet: † tùm quò illusoria nō reddatur sentētia,cùm quò ipsi in persona, ea proferatur, mox,si non appelletur, sua donanda executione. Quibus addatur,quòd securior sit personæ reorum,retentio,& facilius sententiæ executionem, vel pecuniariam,victor obtinear:student enim rei, non tertij Catones,Octauij sapientes,aut stultiores Corœbo,ac velis equisq; è carcerum vinculis euolare nituntur, & aduigilant. Nec mirum, quum
17 † hominis causa,omnia Deus erexerit, scitè & prudenter acturus,qui suarum facultatum,auxilium adsciscat & aduocet:iuxta illud,

Et mihi res,non me rebus,submittere conor.

& illud:

Quo mihi fortuna,si non conceditur vti.

18 † Sin de rei absolutione,& partis ciuilis in expensarum,& eo,quòd rei interest condemnatione, eiusdemq; solius appellatione dimicetur, reus, quum de iudicato soluendo si dicatur, & sese repræsentandi totiès quotiès promissione
19 cauerit,vinculis laxabitur,ac libertate donabitur.† In cōtrariam iuerim sententiam, si vel solius Fisci Procuratoris,ab ea absolutionis sententia,legatur appellatio:tunc enim reum retinendum opinaret,præcipuè si de aliquo graui dimicetur crimine. De materia appellationis rei, gustum seui reg.cxxviij.à nu.10.ad finem vsque, & regu.139.
20 à nu.14.his addatur,† vt vnius partis appellatione pars al
21 tera se iuuare possit,quod *employer l'appel*,dr̄. Adde,vt † licet in ciuilibus,à futuro grauamine non appelletur: tamē in criminalibus,prǽiudicium irreparabile inferentibus,liceat appellare: vt in tortura videre est:Hyppol.de Marsilicius in Practic.in §.expedita. nume.59.traditur in c.vt debitus de appellat.& l.si quis prouocatione.C.eod.maximè à comminato.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Verus cōtumax nō auditur appellās,nec aliquis eius nomine:nu.2.*
3 *L.non tantùm.non habet locum in vero contumace.*
4 *Quis dicatur verus contumax.*
5 *Quis manifestus.*
6 *Contumax verus nec rescripto admittitur,secundum aliquos:nisi, & nu.7.& 8.*
8 *Contumax plura obtinet restitutionum genera: & nu.9.10.11. & 12.*
13 *Quid si hæsitetur,an sit verus contumax:& nu.14.*
15 *Ad defensionum probationes, ore proprio testes reus nominabit: & nu.16.*
17 *Intellectus art.stili suprem.Senat.Sabaudiæ.*
18 *In causa appellationis, videtur omnis defensio prohibita, maximè in contumace:quod qui intelligatur.*

REGVLA CLXIIII.

1 SVPEREST, vt † de contumacis appellatione videamus,& an appellās audiatur necne:& in negatiuā partē in vero cōtumace itū est:putà, vt de vera cōtumacia cōuictus,nō audiatur,idq;,*par fins de non receuoir,& de non valoir*,vt Practici aiunt: in Iure Lynceus text.in l.ex consensu. §.vlti.ff.de appellat.ca.fi.§.sunt etiam quorum. ij.q.vj.glo. vlt.& Docto.in Clemen.vnica.de dolo.in Clement.tex.in l.j.& ibi glo.pen.in fin.C.quorum appella.non recip.l.pro
2 perandum.§.fin autem,ver.cùm autem.C.de Iudic.Et † ita arceri creditur, vt nemo eius nomine appellare queat,
3 † nec d.l.non tantùm. ff.de appell.ad eum extendere alas, suasque protendere vires,itum est:scitè Angel.in Tracta. malef.in verb.presente.ver.fin autem absēns.Idq; odio cōtumaciæ fit:maximè vt super principali, quis contumacis nomine nō audiatur, vbi rei persona necessariò expostula
4 tur.† Verus aūt contumax vr̄ inuentus, non cōparens, ne-
5 dum se non venturū asserēs & respōdens, † qui manifestus contumax,à quibusdā nūcupatur: huic opinioni hæsit gl. pen.in fi.in d.§.vlt.in l.ex consensu.ff.de appellationib.in

6 tellige,& dico,† hunc verum contumacẽ, ad appellandũ non admitti,ne quidẽ ſi reſcripto muniatur:arg.à contrario ſenſu,in l.diuus.ff.de reſtitutione in integrũ. hoc creditur velle Innocentius in c. cùm olim.col.ij.in verb.citatus.de dolo.† niſi fuerit minor,aut iuſta cauſa fultus, de
7 qua ꝑdoceat,cur nõ obtẽperarit. Aliud enim eſt nolle, aliud nõ poſſe:dictis Iuribus.& gl.& l.vlt. in fi.ff.de reſtit.in
8 integrũ.Et hoc caſu,† in integrũ reſtitutione,& Principis diplomate,opus eſſe creditur:putà,vt Cãcellariꝫ literis,appellationũ Iudici,ſi de ea cauſa appareat, ad appellandũ, & defenſionis cauſas inducẽdas reũ admittat, nõ obſtantibus corã Iudice agitatis,illisq; ad nihilũ reductis (*mettant tout au neant,& la ſentence*)& quò de nouo lis formet̃, man
9 detur:quo caſu,† appellationis Iudex,velut noua eſſet inſtantia & cauſa,hũc reũ ſuper principali,nedũ grauaminibus,audiet,& cũ reo præſente oĩa faciet, quæ Iudicẽ prioris inſtãtię,ꝑſtare (ſi reus corã eo cõparuiſſet)oportebat.
10 Aliqñ † ad appellationẽ recipiendã, reſcripta duntaxat cõceduntur,non antè,quò quis in principali audiatur:quo caſu, ſuper ſolis grauaminibus appellans auditur: veluti non interpoſita intra decẽ dies appellatione, vel ea nõ releuata, intra menſem,in his partibus, & in Gallia intra tres mẽſes:& hoc caſu, de ſolis grauaminibus,agitur, nec formatur nouus proceſſus, ſaltẽ ante appellationis malè iudicati,& ꝓceſſus teformãdi ſnĩam.Nõnulli in eã iuerũt
11 ſnĩam,vt † is ẽt ſine appellatione,via reſcripti, vel contra arreſtum,oĩbus expenſis refuſis,admittatur:interim tamẽ arreſtum executioni demandari quodq; partis ciuilis iudicatũ,pręſtita per eam cautione,regia ſeu fiſcali mulcta ac corporali pœna,ſupercedente & ſopita ſeu dormiẽte: ſed
12 hæc vr̃ hodierna ſupplicandi ferè via.Verũ † quo caſu reũ contumacẽ via appellationis reſcriptæ,admittendũ diximus,id expenſarũ mulcta fieri,credimus,ob obreptiones, ſubreptiones,&literarũ inciuilitatẽ:iuxta l.ſancimus.C.de Iud.tunc enim,nõ ſuper principali negotio,ſed ſuper literarũ inciuiliũ tenore, ac interinatione aut depulſione dimicatur,quæ vix hodie illi interinabuntur, niſi refuſis expenſis præiudicialibus ſeu cõtumacialibus:quo ꝑſtito, ſuper

per principali re, audiet, & velut res recēs tractabit. Quòd
13 si † an hic sit verus cōtumax, in dubiū vertatur, & appellās legitimā ac peremptoriā defensionis & innocētiæ causam, quā mox, saltē breui & summariè, aut testiū, aut instrumentorū vi fulcire queat, alleget, vnica ei ad hoc præfixa
14 delatione, id fiet. † Eo tñ cōdimento adhibito, vt pars aduersa, in contrarium, & proponere & probare, appellātis sumptibus, possit, odio cōtumaciæ: d.l. sancimus. C. de Iud. & l. hi, qui. in fi. in ver. ostēde. C. de appel. & ita Galli regia
15 Ordinatione, vtunt. † Tenebitur aūt reus appellās, horū testium nomina, & viua voce & ore proprio, aperire & enucleare: idq; Iudicis ordinatione, ipsi forsitan soli prolata,
16 subornationis timore. Etenim † quoad nona iustificationis, & reprobationū testium, facta, cum purgationis & nouæ notitiæ iuramēto, posteà admitti, vi stili supremi Sena
17 tus Sabaud. art. clxxxj. credatur, licet: non tñ † ad præcedentiū factorū, & reprobationum, probationē, alij iteratò testes eo textu admitti videntur: vt lectura docet, quod & humanitatē habet, & leuitatē redolet. Attamen ex eo art. ver. *& iusques à la sentence exclusiuement*, &c. muro quasi aheneo, in causa appellationis, præcipuè in cōtumace, hæc vt via præclusa: nisi quis art. illum de præsentē solo enodarit & acceperit: quod & illius verba, confrontationē & nominationē, exposcentia, innuere videntur, quū hæc à solo præsente præstentur. Crederē tamen vel præsentē, noua facta proponere posse cum iuramēto purgationis, ne inforspereat: imò, & nouos pro antiquis fact s, nominare testes posse: iuxta l. vnius. §. vl. in verb. quocunq; tpe, &c. ff. de quæstio. quo iure vtimur. Quibus peractis, ius super appellationis articulo, dicat Iudex oportet: iuxta d. l. hi, qui. De tempore defensionum & extremo ad quod, gustum seui regul. xxiij. nume. 5. 6. & 7. & reg. lxxix. nu. 17. & alijs.

SVMMARIVM.

1 *In causa appellationis, vel intra decem dies reo defuncto, omnia extincta creduntur,*

2 *Excipitur expressæ confiscationis casus: & nu. 5.*

3 *Hæredi datur consilium.*
4 *De cadauere, & ipsius sepultura.*

REGVLA CLXV.

1 CRiminali † appellatione interposita, vel intra decē appellādi dies, reo è corporis vinculis euolato, & extincto, oīa perēpta credūtur: l. ij. & l. iij. C. si pēden. appel
2 lat. mors interue. † quidā tñ confiscationis bonorū expressæ, casum eximūt: quibus l. iij. C. tit. præalleg. turris firmissimā esse poterit. de his pulchrè & Babylonio cāpo Ange. eius in malef. Trac. in verb. vlt. ver. pen. incip. qd si reus, &c. Guttulā quis exhauriet ex traditis in reg. cxxvj. Sapiēter
3 † aūt hæredē factūrū, si vel appellet, vel appellationē à defuncto emissam & interiectā, insectetur, si confiscationem exterminare aduigilet, opinatur ibi, & in verb. qui dominus Iudex videns. ver. & prædicta. à nu. 41. cū seq. & nu. 44.
4 vbi Aug. latè & ibi † de rei cadauere, de quo sepeliri necnē posset, diximus reg. cxxvj. & tangitur tit. de cadauerib. punitorū. l. j. ij. & iij. ff. vnde aurū quis, non in (honos sit auribus) stercore quæret.
5 † De cōfiscatione, an morte rei ea euanescat, & à quo tempore ei sic locus, Phœniceus text. in l. vltima. ff. de accusatio: vbi distinctione res depingitur.

SVMMARIVM.

1 *In criminali appellationis causa, an Procurator pro reo admittatur: & nu. 2.*
3 *Ratio regulæ.*
4 *Hodie non admittitur, nisi vt in prima instantia.*
5 *Maximè si extraordinariè incedatur: & 6. 7. & 8.*
9 *In pecuniaria causa, quid.*
10 *De præsente.*
11 *De contumace.*

REGVLA CLXVI.

1 IN † criminalibus, siue publico, siue priuato dimicetur iudicio, à relegatione suprà, ad appellandū pro alio, & pro
2 sequendum, † Procurator vel alius quiuis non auditur, quàmuis

quàmuis infrà credatur:l.j.& ibi gl.in verb. ignominia.ff. an per aliũ causæ appella.agi poss.vbi Palladius Bar. relatiuè ad §.ad crimen.nu.1.& 11.cum alijs:l.pen.ff.de public. iudic.vbi latè Ang.eius in malef.Tract. in verb.præsente.
3 ver.sinautem absens.nu.15.cum seq.† Ratio redditur à Iurisconsf.in d.l.j.ver.sin autem.ibi, Sed ipsum adesse auditorio debere,sciendum est,&c.quòd præsens adesse reus, & appellare,si grauetur, & grauamina ore proprio proponere,vt diximus,debeat.† Hodie eò ventum est,vt Procura-
4 re,vt diximus,debeat.† Hodie eò ventum est,vt Procuratoris munus regulariter in principali, & citra media cautæ,pro præsente exterminetur, extrudaturq;, vt & quiuis alius hac in re repellitur,qđ reorũ persona exposcatur: ex
5 Lynceo tex.in d.ver.sed ipsum adesse,&c.idq; † quotiescũ
6 que extraordinariè inceditur: † vnde veriorē eius l.j.intellectum(cõtra gl.in verb.relegationē)vsus ferè admisit: vt etsi de pœna,ad relegationē vsq;,nedum capitali,dimicetur,& digladiet,Procurator in appellationis causa,abij-
7 ciatur:quàmuis † in pecuniaria, vel si ignominiã annexã
8 & sociã habeat,secùs: & † hic videt germanus & syncerus
9 eius l.j.intellectus.Etenim hodie † si pecuniaria instillanda veniat pœna,solet ad ciuilē causam lis reduci, qđ Practici dicũt,*ciuilizer & mettre les parties en procès ordinaire:* idque,vi stili supremi Senatus Sabaudiæ,art.clxxxij. qua & Galli via vtũtur: Franc.art.cl.*mis aux Ordonnances Royaulx,*
10 tit.*des procez criminels*.art.xij.† Hoc de præsente reo,quo-
11 ad appellationis prosecutionē,†& de absente cùm quoad appellationē emittendã,tùm prosequendã, ob contumaciam:quàmuis Paulus de Castro in contrariam iuerit sententiam,in l.non tãtum. in fi.ff.de appel.De Procuratore primæ instantiæ,diximus suprà, reg.xvij.& de Aduoca.in eius appendice.

SVMMARIVM.

1 *Appellationi sanguinis pœnam redolenti,reus non renunciat.*
2 *Ratio huius regulæ:& nu.5.*
3 *Siue reus,siue alius appellauerit.*
4 *Saltem expressè non renunciatur.*
6 *Casus notorij creditur excipi, quòd ille notoriè conuictus, petire non dicatur:nu.7.*

8 *Hodie forsitan audiretur in appellatione.*
9 *In pœna subrogāndā, plura obseruanda sunt.*
10 *In criminalibus, Iudex non sequitur rei, vt nec partium consensum: sed bene in ciuilibus.*
11 *Quid si tacitè videatur renunciare, nulla dicendo, & cottando, vt aiunt, grauamina.*

REGVLA CLXVII.

1 APPELLATIONI † in criminalibus, maximè sanz
2 guinis effusionē redolētibus, renūciari nequit,† q̄ nō audiat̄ perire festinans: l. non tm̄.ff.de appellat.vbi Paul. de Cast.nu.4.siue reus appellarit, siue alius quilibet. Et-
3 enim † nemo dn̄s membrorum suorū, fertur: quod proce-
4 dit, vt vel † reo inuito, appellatio cuiſlibet admittat̄, † cui saltē expreſsè renū ciare nequit: vt ibi. vbi obtertij appella tionē, supplicium defertur, vel reo reſiſtente: forſitan ea de cauſa, q̄ appellatio, ſn̄iam dubiam. & anxiam reddat, cer-
4 titudine(ob rei periculū) donandā † Excipi ab huius regu læ mænijs, & ambitu, caſus notorij creditur: notatur apud Bar. in d.l. non tantùm. Ang. eius in malef. Tracta. in verb. præſente dicto Caio. num. 11. adduco & induco tex. in d.l.
7 non tantùm. in verb. perire feſtinans, &c. Etenim † notoriè & manifeſtè conuictus, ſupplicium patiens, non perit, ſed pœna beatur condigna: perire enim dicimus, malè ordinatum & applicatum: hic verò ſuppliciū homicidij me-
8 rebatur, ergo acquieſcendo, perire non feſtinat. † Sed vix hodie ad executionem, hoc in caſu, ante appellationis ſen tentiā, iretur ob reuerentiā appellationis: & q̄ hominum iudicia ſint diuerſa. Alij aliū flagrātis, putà, criminis caſum, à regulæ ſepimento eximūt: Hyppo. de Marſi. in eius Pract. in verbo, examinanda. nu. 5. 6. & ſeq. verùm idem vi-
9 detur quod in præcedenti. † Quod nota pro cōdemnatis ad pœnā corporis, ſi mulctā pecuniariā non ſoluerint, vt Iudex non facilè eos an hoc, tātiſperdum de inſufficientia expiſcetur, admittat: notatur ſcitè apud Bar. loco prælle. vbi quid ſi quid deeſſet de ea mulcta, in cuius ſubſidiū & defectū, corporalis pœna indicta legitur. Alia addetur rō

quæ

quæ ex regu.xxij.exhauritur:pulchrè Ang.in verb.quas si nō soluerit.ver.quid aūt.nu.6.cū seq.vbi Aug.Tetigi, reg.
10 cxxv.nu.5. & seq. Huic regulæ addatur q † in criminalibus,Iudex reorū consensum,vt nec partiū,sequi teneatur. Diximus suprà,reg.cxlviij.nu.8.quāuis id fiat in ciuilibus:
11 vt ibi.& nu.6.† Casum forsitā quis ab hac regula eximet, tacitę.putà,renūciationis, nō declarādo aliqđ grauamen: iuxta ea quæ tradidi in reg.xxiij.nu.4.& 5.qđ euenit tam in nō dicente ore proprio appellāte,grauamen, quàm in appellationi expressè renunciante: debet enim audiri per Iudicē appellationis.Sed bene & sanctè fecerit appellationis Iudex,si iustè nę iudicatū sit,viderit,ne perire festinās, insons lędatur.Etenim si eo inuito,appellet tertius,tacita renūciatio nō admittetur:quia tacitū, nō est potētius expresso.De hac renūciatione guttulā fecimus reg.22.nu.5.

Haec,quæ hactenùs dicta sunt, bono accipiantur zelo: quòd si forsitan aliqua legantur, quæ in animo alicuius Tyria concitent maria,æqui boniq; consulat ille, quæso, quum ne Iupiter quidem siue pluuius siue serenus,omnibus placeat, ei autem galea Plutonis,Gygis annullo, ac Asteropeo Homerico,seu vtrinque debellatore,sit opus,qui omnibus rem gratam edere tentaret. Hæc autem conscripsi, quòd meo in legitimarum Tractatu, si illum arridere cernerem, alia pollicerer: sed & ad alia migrabo, Deo Duce,si non inuita Minerua,nec irato Genio hæc procedere nouero.Omnes autem, qui hoc criminalium causarum Compendium legerint,vel (vtinam vt candidatus Cæsaris petam) obuijs vlnis rem hanc excipiant,& indè flores,si qui sint,legant, & expiscentur:cætera(nec enim quinquennium Neronis,hoc Opusculum,puto,vt illud suis absolutum numeris,iudicem)non vitio vertant, si virtuti non ducant,vt nec Bionæo sermone,ac Theonino dente corrodant.sed missa faciant,iterùm atque iterùm rogo. Nam ea omnia,quò Cimmeriæ tenebræ extrudantur,& lux addatur, dicta, & scripta sunt, & qui in contrarium ierint,in dumeta fortè correpent,quòd neminem sale nigro denigrare, præcipuè absentem, debeamus:vnde hi ipso iure, cicadam ala corriperent, & in quos excuderetur faba:Scribant, quæso, & respondendi adhuc messis in herba(vt spero)erit Annessiaci Idib.Mart.1566.

FINIS.

INDEX MATERIARVM HVIVSCE COMPENDII, DITISSIMVS.

Aetas

&

Confeſ-

Con-

Culpa,

Exouiator

Hominis

Iura-

N

pturam

Proba-

Quæstio

Restitu-

Tacens

Hominis

Iura-

N

Restitu-

Tacens

T

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P.

Omnes sunt Quaterniones.

